

EGYETÉRTÉS

Műfajtái árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 702.

Elvhűség.

Írta: Dr. Kmetty Károly.

Discreditálni a nagy függetlenségi pártot, ez most a vezényszó; a csalódás és bizalmatlanság érzetét kelteni a nemzet lelkelében, minden uton, minden eszközzel. Az üvöltő dervisek vad süvítéssel tánczolják körül azokat, kik Kossuth és Apponyi zászlóját hűségben, kitartással követik nehéz pillanatokban is.

Az alkalmat kedvezőnek ítélik a hátsra, mert egy oly kiegyezésre léptünk Ausztriával, mely mint minden kétoldalú szerződés nemcsak előnyöket biztosít a feleknek, de viszonyosan terheket is ró azok vállaira; melynek megkötése elháríthatatlan kényszerhelyzet követelménye s amely közjogi tartalmával mégis valóságosan komoly előkészítési műve a függetlenségi párt által hirdettet gazdasági függetlenségnek, egy szükséges áthidalása a szakadéknak, mely felett az út ahhoz a függetlenséghez egyenesen vezet.

Minek nézik ezek az üvöltő dervisek a magyar népet; mire taksálják ennek józan ítélőképességét, a mikor azt hiszik, hogy felül nekik s készpénzül veszi az elvtagadást, árulást, hitehagyást, szóval rágalmasaikat s nem fogja észrevenni, honnan fúj ez a dühöngő szél.

Hát olyan rövid emlékezetűnek tartják a mi népünket, Kossuth pártjának

kinlódó ellenségei, oly könnyelmű feledékenységet imputálnak annak, hogy már elfeledte volna azt, hogy az 1905. évi választáson mire hatalmazta föl a függetlenségi pártot, elfeledte volna azt, hogy a paktum erejéig felmenté az ország vezéreit attól, hogy a függetlenségi párt kívánalmait azonnal, átmenet kizárásával érvényesítsék és bizonyos feladatokat elvégzendő a koalíciós kormányzatban résztvegyenek.

Micsoda rosszhiszeműség kell ahhoz, hogy ezen helyzetben a függetlenségi párttól azt hirdesse valaki, hogy hatvanhetessé vedlett.

Ha ezt darabontok, darabontszövetségesek huhogják, a kiknek fáj az, hogy Kossuth tisztességes pártja kormányozza az országot, azt teljesen értjük, sőt célzatuk mellett természetesen tartjuk; az is megérthető, bár bántó, ha a hatvanhetes pártok szívesen megnyitják füleiket ily híresztelések előtt, de hogy a függetlenségi eszme hívei vállalkozzanak ily ördögi mesterkedésre és ők álljanak a fórumra mint elvhű, erkölcsös Kátók, ők akarják befektetni Kossuth fiát és elvei hűségét örökösét, ahhoz a megfélemlítésnek, a cinizmusnak magas foka kell.

De még ez is hagyjan az azon prófétaszkodás gonoszságához képest, mely szerint a függetlenségi párt az átmeneti kormányzat után sem fogja elveit változtatni, ígéreteit beváltani.

Hát mire akarja az ilyen jövőmondó csábitani a függetlenségi többséget. Világos a célzat. Arra, hogy a teljes negáció terére huzódva vissza, átengedje a hatalmat, a cselekvés terét a régi rendszer kétségbeesett hiveinek. Ezért emlékezteti oly hangosan a pártot arra, hogy elveivel a hatvanhetes törvénynek elismerése és alkalmazása elkerülhetetlen átmenetkép sem fér meg.

Hát kérem szépen, a függetlenségi párt sohasem hirdette azt, hogy a 67. XII. törvénycikk nem alkotmányos törvény, nem hirdette azt, hogy e törvény nem kötelező alkotmánytörvénye a magyar birodalomnak; hanem igenis hirdette és hirdeti azt, hogy nemzeti életünk igényei azon törvény határai közé nem szoríthatók, hogy az azon alapuló közös intézmények az általa követelt függetlenség teljességével ellentétben állanak.

Hirdette e párt az alkotmányos változtatás szükségét, azt, hogy törvény helyébe törvény tétessék s azok útján kiküszöböltesse a ma érvényesen fennálló hadügyi és külügyi közösség.

Parlamentari párt örökre szóló kormányképtelenségre nem kárhozhatatja magát, mert akkor sem célja, sem jogosultsága nincs, a függetlenségi párt pedig sohasem volt forradalmi párt és nem zárkozott el attól, hogy elveivel a göröngyös földre is leszálljon, hogy

Az ötödik rend.

Írta: Miklós Jenő.

(Utómnómás tílts.)

— A leányom zsurt ad és valami könnyű, világos selymet mutasson Gelber ur, amivel nem vallok szégyent. Maga se, én se. A leányom első estélyére csak nem mehetek posztóruhában!

Gelber az öreg asszony elé rakott néhány olcsó selymet s bizalmatlanságát széles, fanyar mosolyba torzítva áthajolt a pulton:

— Ugy hallottam nagysád, hogy a kedves leánya szakított Valkay urral. Bolondság volt, számárság volt, mert Valkay ur igen finom gallér s még is csak gondoskodott a házbérről, meg a kisasszony összes számláiról.

Az öreg asszony sunyin, félve pillantott a boltosra. Odakapott az egyik selyemhez, hogy Gelber mindezt a gyönyörű holmit azonnal vissza ne rakhassa a polcra, mert amilyen gazember a Gelber, még azt találja mondani: Nagysád, már két hónapja, hogy nem fizetted rendesen havi rátát, most meg a Valkay ur is elmarad a háztól, — többet egy árva fillért sem hitelezek! Az öreg asszony megsimogatta Gelber kezét s kemény műharaggal sápitotta:

— Ki merte ezt mondani az én Bertuskámra? Okos leány az, megbecsüli az a szerencsésjét! Dehogyan szakított most, másfél év után dr. Valkay Dezső urral. De meg aztán — és az öreg asszony még közelebb húzta magához a selymet — nézze Gelber ur, még ha szakított volna is, ott van a fiatalabb leányom, az Ilonka, arra is szemet vetett ám a doktor ur s önnek az mindegy, hogy Berta vagy az Ilonka leányom fizeti-e a házbért, a fűszert, meg az ön havi

részleteit. Több adósságom, úgy éljek Gelber ur, egy garas ára sincs.

Gelber csak egyre csóválta a fejét és viszhajlta a selymet.

— De hát hogy is tehet olyat a Berta kisasszony, hogy összeáll egy másik szegény ördöggel, valami művészszel vagy újságíróval, akinek biztos száz forintia sincs s ezért ott hagyja azt a jó, finom dr. Valkayt. Mit akar, bocsánat nagysád, ez az ostoba leány, az ő gyönyörű testével, bársnyos kezével, elkényeztetett, daczos fejcsékével. Most akar megint nyomorogni, amikor alighogy kiláboltak maguk mindnyájan a hosszú éhségből?

Az öreg asszony szeméből hirtelen kipördült egy sárga könyesepp.

— Hát mit akar az a buta, az a vak liba, az a haszontalan teremtes, hát tudom én, hogy mit akar? Mennyit sirtunk neki, veszekedtünk vele, de hát annak ugyan beszélhet Gelber ur! Ő egyszer a fejébe vette, hogy azt a kopott skriblert szereti s azzal mindennek vége. Öreg napjaimra így nyomoruságban hagyna! De hát az isten megsegíti az ilyen gyámoltalan özvegyeket s ha az egyik leányától elveszi az ést, ad helyette a másiknak, az Ilonkának. Tegnap már az Ilonka volt a színházban a doktor Valkay urral! Na! Hogy az a selyem, kedves Gelberke? S megtartja ezt a lány fényét?

Gelber nem is válaszolt. Ugy felhúzta a homlokát, hogy a szája majd egészen az orrába szaladt.

Ekkor az öreg asszony kotorászni kezdett a szoknyája zsebeiben. Kicsi, gyöngyházás pénztárczát húzott elő, amelyen rajta állt „Hotel Quitta, Abbazia” s amelyet Berta hozott a nyáron, amikor nászuton volt Valkayval. Az öreg asszony sorra nyitogatta a lila rekeszeket

s egy gyűrött, husz-koronás bankót kapart elő az egyikből.

— Na Gelber ur, ennek a felét itt hagyom az elmulasztott részletekre, — most már csak elhiszi, hogy igaz a kedves Ilonka leányommal.

A boltos elengedte a selymet s a pénz után nyult.

— Még most az egyszer belemegyek ebbe az igen reszkirt üzletbe. De ha meggyőződésem róla, hogy a doktor ur nem marad el a háztól, akkor legyen szerencsém nagysád, maguké akár az egész boltom.

És vitte, vitte az öreg asszony haza a selymet, amelyből szép, meleg fényű, estélyi ruhát csinált. A zsunap reggelén nagyobb biztonság okáért még meglátogatta kitagadott leányát, rendbe vannak-e már a harmadik emeleti kicsi egyszobás lakással, abroszt, szalvétákat és két pár ezüst evőeszközt vitt kölcsönbe neki, meg egy zálogczédulát ajándékba, „két gyönyörűen himzett” ablakvédőről, úgy is elvész, ha ők ki nem váltják — aztán délelőtt visszasietett a saját lakásába s egyenesen a házmesteréhez nyitott be:

— Ma megy férjhez az idősebb leányom. Az éjszaka nem leszünk otthon az Ilonkával, nézzen fel a házfelügyelő ur a lakásba, nehogy betörjenek.

A házmesterné kivételes szivességgel látta, rögtön le is ültette:

— Hiszen akkor rendezni fogják a hátralékos házbért is, milyen szerencséje van a Berta kisasszonynak és mi az állása az urának?

— A legnagyobb magyar napilapnál van lelkem, de azonkívül is megkeres mellékesen vagy négyezer koronát. A színházak, könyvek, fordítások... bizony, bizony, nagy szerencse az!

azokat a magyar állam való életébe állíthassa.

A függetlenségi pártot igenis nehéz munkára vezetni az ő programja; azt a munkára való alkalmat kerülnie nem szabad, habár kényelmi szempontok az elveibe való beburkolózást javasolják is.

Jericho falai összeomolhattak egy trombita szavára, de a közönséges intézmények nem fognak eltűnni önmaguktól, a függetlenségi párt öröme. El kell őket bontogatni, ujakkal helyettesíteni, de míg az ujak elkészülnek, addig a régiak nem lesznek nélkülözhetők, addig az államélet szükségletei a létező törvények szerint elégítendőek ki.

A rágalmozók intenciója, hogy a függetlenségi fejjel ugrassa a falnak. Azzal, hogy nem ignoráljuk a létező hatvanhetes törvényeket, még nem vedlünk hatvanhetes párttá; ez csak akkor lenne alappal állítható, ha az összes alkotmányos erővel és eszközökkel nem munkálunk azon, hogy a hatvanhetes alap helyébe mielőbb a saját elveink szerinti közjogi alapot építsük meg.

Szánalmas ijesztgetés számba megy az, hogy ha a függetlenségi párt behelyezkedik a meglevő intézményekbe, addig míg új hajlékot épít, akkor már az elvhlenség bünébe esik.

A nemzet el van annyira bocsájtva, hogy belássa azok fájdalomának forrását, kiknek már most amiatt fáj a fejük, hogy a függetlenségi párt az átmeneti idő után is meg talál maradni a kormányon, talán egyedül fogja átvenni a hatalmat.

Igen is ez megtörténhetik s ha a nemzet Kossuth pártjához hű marad, meg is kell történnie, *gyakorlati politikát kell csinálni; ez nem annyi mint az elvtagadás; sőt az elvek valóítására irányított állandó, őszinte, elszánt törekvésben nyilvánul az igazi elvhűség.* Nem húzódunk vissza mint a csigabiga; nem bizzuk

azokra az ország sorsa intézését, kik azt *ellenünkre irányítják*, kiknek minden gondolata akörül forog, hogy visszazorítsák a hatvanhetes alapra, sőt tán azon túl is az osztrák összbírodalomba a magyar nemzetet.

Hogy áll a bankkérdés?

Budapest, november 30.

Az a heves vita, mely most a képviselőházban az egyszakaszos felhatalmazási törvényjavaslat kapcsán a kiegyezés felett folyik, jórészt felesleges. Részint nyitott ajtókat döngölget az olyasmit akar bebizonyítani, aminek senki sem mondja az ellenkezőjét, részint pedig olyasmit akar belemagyarázni a kiegyezésbe, ami abban nincs benn.

Hogy ez a kiegyezés gazdasági eredményeiben valami nagyszerű, azt senki sem akarja és senki sem akarta elhíttetni az országgal, hisz maga a kormány is csak a kényszerhelyzettel és gazdasági gyengeségünkkel indokolta a megállapodásokat. Nem verte a mellét, nem kívánt babért fűzetni a homloka köré, mert maga is tisztában volt azzal, hogy ez a kiegyezés nem valóította meg mindazt, amit az ország meg akart valóítva látni. Mikor Kossuth jelentkezésre hívta fel azokat, akik jobb kiegyezést tudtak volna kötni ennél, mindenki hallgatott, mikor azonban a kritikát kell hallatni, akkor némelyek nagyon is hangosan vannak.

Annyi számtalanszor elmondta már a kormány, de ha nem mondta volna is, köztudomásu, hogy a királylyal kötött paktum és a törvénytelen módon megkötött és életbe léptetett külföldi szerződések lehetetlenné tették az önálló vámterületnek már 1908. január elsején való felállítását. A szabad forgalmat Ausztriával fenn kellett tartanunk 1917-ig. Ez olyan kényszerhelyzetbe hozott bennünket, hogy Ausztria velünk szemben ebben az alkuban mindig az erősebb fél volt s mi csak védekezésre voltunk kényszerítve.

májánál tart, s amely rögtön otthagyja ezt a formát, mihelyt vagyoni helyzete vagy az állása, életmódja megengedi: hogy délelőtt rendes hivatalba járhasson és este tizkor a családjával együtt térhessen pihenőre. Fialat, sokszor csak kényszerűségből összekorbácsolt párok, akiknek a szíve mélyén ott riadoz a megvetés is ez ellen a rabszolga sors ellen, de vas ökle alatt vérezve — egymásban, avagy inkább az egymás könnyen hívőségében, különös érzésvilágában, ábrándjaiban és reményeik megváltó szükségességében keresnek menedéket. Fázós, hontalan, kivert emberek, fiúk és leányok, akik az egymás kariában találhatnak csak teljes feledést. A közös sors, a közös mult mártírjai, akik egymás fölött csak egymással tudnak sírni és kacagni.

Hajnaltig volt együtt az egész kompánia s folytonos teázással, nagy művészi programok tárgyalásával, ötszobás elővendő lakások berendezésével, halk nótazimmögéssel és sok, sok cigarettával meg teával ugy elmúlt az idő, hogy nincs az az uri zsur, esküvő vagy bál, a melyet jó szívvel rögtön oda ne lehetne adni cserébe érte. Reggel felé kissé elálmosodtak a leányok s egy nagy pokróczra a földön összebujva, mint a fázós verebek csipogtak, fészkelődtek.

— A szöke Marist is elhagyta a pintyescsőrű Jóska. Kitétték volna a bankból, ha nem szakít vele. Most valami férjes asszony szeretője van a Jóskának s így a bankkal is rendben van a dolog.

— A fekete Jolán pedig valami gazdag főurat fogott magának. Lakást tart neki és csupa csipke az ágya.

— Azzal a görbe lábával milyen könnyen át-tánczolt a negyedik rendbe.

Ott, ahol a kormány erélyesebben léphetett fel, ott sem a nemzet jogaiból, sem a függetlenségi párt álláspontjából semmit fel nem adott. Ez kitűnik azokból a közjogi vivmányokból, melyekkel ez a kiegyezés tiltva van s ábból, hogy a jegybank szabadalma vonatkozó megállapodást, minden osztrák erőszakoskodás dacára is, a kiegyezési komplexumból kikapcsolta.

Főleg a bankkérdés az, amely állandó vesszőparipája mindazoknak, akik a kormányt támadni akarják. Részint a kiegyezési javaslatoknak azt a határozatát, hogyha az osztrák-magyar bank szabadalma nem lesz meghosszabbítva és ennél fogva az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag az 1902. évben kötött szerződés érvényét veszítene, a kölcsönös állampénzügyi szolgáltatások és kötelezettségek akként teljesítendőek, illetve számolandók el, hogy az 1902. XVII. t.-cikkben megállapított pénzegység, vagyis a 0.304.878 gramm finom sulyu arany korona lesz mint értékmérő alapul veendő, részint pedig Beck osztrák miniszterelnöknek az osztrák kiegyezési bizottság szerdai ülésében mondott azokat a szavait, hogy amennyiben az Osztrák-Magyar Bank fennálló privilégiuma a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozására vonatkozó szerződés tartamának idejére, vagyis 1917-ig nem hosszabbítható meg, ez esetben a két kormány a jegybank-ügy szükséges újjászervezése tekintetében olyan megállapodásra fognak jutni, amely alkalmas arra, hogy a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi szabadságot biztosítsa, főleg pedig esetleges különbségéből származó hatások a két állam közötti szabad forgalmat, mint czélt, meggátolják, vagy hátráltassák, azt következtetik, hogy a magyar kormány már előre lehetetlenné akarta tenni az önálló magyar jegybanknak 1910-ben való felállítását.

Azt hisszük, hogy azok, akik unos-unotalan ezt hangoztatják, nem értik a kérdést, vagy nem akarják megérteni.

Tagadhatatlan ugyanis, hogy abban az

— De mit szölk a szeplős Nusi esetéhez. Tegnapelőtt volt meg az esküvője.

— Nem hiszem én azt.

— De igen, igen. Én, meg a Loncozi ott voltunk a templomban. Egymásra néztünk mind a hárman és sirtunk és boldogok voltunk, hogy a Nusi már feleség.

— Mindig mondtam — kiáltott át egy vörös leány a fiukra — hogy Bandi a legbecsületebb legény közöttetek. Neki volt bátorsága, hogy feleségül vegye a babáját.

A fiúk Bandi egészségére ittak, a leányok Nusit dicsérték. Egy hét előtt még maga is itt ült közöttük s ma már benne van a harmadik rendben, a tisztességes polgári családban. Megjelenhetik az urával akár a tiszti bálon, akár a vezérigazgató kerti ünnepélyén s ha Bandi még is ott akarná hagyni, hát abba már a királyi törvényszék is beleavatkoznék.

Az egyik fiúnak most merész ötlete támadt. Kerekedjék föl a társaság, csapják ami bor még megmaradt, a hat üveget a hónuk alá és verjék fel rendes álmából a Bandit.

A társaság egy perc alatt felkerekedett és ki borral, ki maradék felvágottal, sajttal, édességgel Bandi lakására vonult. Kissé furcsa volt ez a tarka karaván, amint nevető arczezal, vig ugrándozások és móka közt becsengetett a Bandi lakására. Az előszoba íveges aajtán, a függöny mögöl előbb a Nusi ijedt arcocskája kandikált ki, majd kint hosszas dörömbölés és odabent zavart futkosás után végre kinyílt az ajtó, egy tizenkét éves, piszkos cselédleány kilepett a folyosóra s hátul keresztbe tette a kezét:

— A nagyságos asszony nem érzi jól magát. Ma senkit se fogad!

S becsapta a polgári otthon aajtáját a kint didergő ötödik rend előtt.

esetben, ha az Osztrák-Magyar Banknak szabadalmát nem újítjuk meg s ha 1910-ben önálló magyar jegybankot állítunk fel, önmagától megszűnik az 1892. évi XVII. t.-cz.-ben beiktatott osztrák-magyar pénz- és érme-szerződés s ebben az esetben majdnem elkerülhetetlen, hogy a magyar és az osztrák valuta közt értékbeli, vagy formabeli különbség ne legyen. Nem akarjuk azt mondani, hogy a magyar valuta esik, mert meglehet, hogy az osztrák valuta lesz kevésbé értékes. Minthogy azonban 1917-ig a kiegyezés akkor is érvényben marad, Ausztria és Magyarország közt a forgalom szabadsága akkor is fennáll, gondoskodni kellett, illetve gondoskodni kell, hogy abban az esetben is egy fix értékmérő legyen a két állam közt, mert köztudomású, hogy a valuta értékkülönbsége esetén a rosszabb valuta a kivitelnél úgy hat, mint a kiviteli prémium, a behozatalnál pedig mint a védvám. A kölcsönös kereskedelmi és forgalmi szabadság azonban kizárja a kiviteli prémiumok és a védvámok használhatóságát, tehát gondoskodni kell arról, hogy ez még abban a burkolt formában se állhasson fenn, amit a valuta értékkülönbsége rejt magában.

A kiegyezési javaslatok indokolásában a kormány maga is megmondja ezt. De aki tisztában van ezzel a kérdéssel, az maga is átlátja, hogy az 1917-ig biztosított szabad forgalom lehetőségét lényegesen befolyásolná s egyik vagy másik állam pénzügyi érdekeit is nagy mértékben veszélyeztetné, ha az állammal szemben teljesítendő azok a szolgáltatások, amelyeknek szabályozására a két állam éppen azért köt szerződést, hogy ezeknek egyoldalú szabályozása által a szabad forgalom és az egyes államok jogosult pénzügyi érdekei veszélyeztethetők ne legyenek, egyik államban kisebb értékű pénzben lennének lerohatók, mint a másik államban.

Ez tiszta, világos, őszinte beszéd s ezek a megállapodások szükségszerűek voltak. A laikus szemében, vagy a rosszakarat szemüvegén át tekintve érthetetlenek, de az ország nyugodt lehet, ezek a megállapodások nem gátolhatják meg az önálló magyar jegybank felállítását. S ha egyéb akadályai nem lesznek, akkor 1910-ben ezeknek a megállapodásoknak dacára is felállíthatjuk az önálló jegybankot.

Budapest, november 30.

A képviselőház hétfőn, december 2-án délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják az egyszakaszos felhatalmazási javaslat tárgyalását.

A függetlenségi párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt december hó 3-án, kedden, délután hat órakor tartja rendes heti pártértekezletét a párt Erzsébet-körúti helyiségében.

Báró Bánffy a jegybankról. Báró Bánffy Dezső interpellációra készül a bank dolgában, kapcsolatosan a Benedikt-féle osztrák formulával. Báró Bánffy Dezső interpellációját hétfőn, mint sürgős kérdést akarja megkölölni.

Küldöttség a képviselőházban. Pellérd baranyamegyei község küldöttsége tisztelt ma délelőtt a képviselőházban Kossuth Ferenc és Darányi Ignác minisztereknél és Sztérenyi József kereskedelmiügyi államtitkárnál. A küldöttséget gróf Somssich Tihamér, Pleininger Ferenc és Brázay Zoltán orsz. képviselő vezették. A küldöttség felhajtott állatvadász engedélyezését kérte. A küldöttséget úgy a miniszterek, mint az államtitkár szívesen fogadták és megígérték kérésük teljesítését. — Jásznagykunszolnok vármegye küldött-

sége tisztelt ma délelőtt a képviselőházban Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszternél. A küldöttséget gróf Almácssy Imre főispán vezette és tagjai voltak Nagy Emil, Somogyi Aladár, Papp Elek, Keller István, Kuszka István orsz. képviselők, Benkó Albert alispán, Kludik Gyula, Gaál Kálmán polgármesterek, Gorove László, Bajanyay Ödön, Lette Vilmos táblabíró, Komor Arnold, az államépítészeti hivatal főnöke és mások. Gróf Almácssy Imre főispán a vármegye törvényhatósági bizottsága nevében szólt. A miniszter ugyanis egy leiratban arról értesítette a vármegyét, hogy a Szolnokon lévő Tisza-híd építését 1910 előtt nem kezdték meg. Ezzel szemben a főispán előadja, hogy a híd rendkívül rossz állapotban van és arra, hogy 1910-ig használatban maradjon, nagyszabású javításokra van szükség, ami szintén nagy költséggel jár. A küldöttség ezért a vármegye törvényhatósági bizottsága nevében arra kéri a minisztert, vegye a híd állami kezelésbe és építtesse azt újra. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter Hartig Sándor miniszteri tanácsossal együttesen fogadta a küldöttséget, amelyet arra kért, hogy az ügyre vonatkozólag hallgassák meg Hartig miniszteri tanácsosnak szakvéleményét. Hartig Sándor miniszteri tanácsos szakszerűen ismertette a kérdést, kijelentette, hogy a híd átvételének, illetve építésének ügye azért stagnál, mert az érdekeltek a tárgyalások folyamata alatt kielégíthetetlen követelésekkel állottak elő. Tehát nem a kereskedelmiügyi kormány hanem maga az érdekeltség késlelteti az ügyet. Reméli azonban, hogy abban az esetben, ha az érdekeltség eláll a horribilis követeléseitől, egy a küldöttség kívánsága mihamar megvalósul. Gróf Almácssy Imre főispán a miniszteri tanácsos szakszerű felvilágosítása után a kérelemmel fordult a miniszterhez, engedélyezzen az ügyben újabb tanácskozást, mert reméli, hogy a fennálló nehézségek e tanácskozásokon véglegesen meg fognak szűnni. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter kijelentette, hogy készséggel tesz eleget a főispán, illetve a vármegye közönsége óhajának és szívesen rendel el az ügyben újabb tanácskozásokat abban a reményben, hogy azokon az ellentétek el fognak szűnni és e nagyfotosságu ügy mihamarabb dőlőre fog jutni. A küldöttség nagy megnyugvással fogadta a miniszter válaszát és őt lelkesen megállapította.

A miniszterelnök Bécsben.

— Harcz a horvát obstrukció ellen. —

Budapest, november 30.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután öt óra tizenöt perczkor induló gyorsvonattal Bécsbe utazott, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszterelnök mostani bécsi utazásának főcélja — amint már jelentettük — a horvát kérdés rendezése. Fő fogja használni ezenkívül az alkalmat a miniszterelnök arra is, hogy az osztrák kormánytól megbeszélést folytasson a kiegyezés sorsának Ausztriában való biztosítása tárgyában. Erről a kérdéssel fog tanácskozni báró Beck osztrák miniszterelnökkel, de tárgyalni fog a közös miniszterekkel is a delegáció összehívása ügyében, s még holnap este visszatér Budapestre.

Félhivatalosan a miniszterelnök utazásáról ezt jelentik: Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma a déli órákban már abban a helyzetben volt, hogy megtehetné Bécsbe utazása iránt való rendelkezéseit. A miniszterelnök délután 5 óra 15 perczkor utazott Bécsbe, ahova ma este megérkezett. Vissza a miniszterelnököt vasárnap estére, illetőleg hétfő reggelre várják.

A horvát kérdés rendezésére vonatkozólag a kormány a bálnal egyetértve már megállapította a szükséges intézkedéseket. A kormány ugyanis elérkezettnek látja az időt arra, hogy a horvát kérdésben megkezdje az erélyes akciót. Ebben az akcióban az első lépés a horvát országgyűlés egybehívása lenne; minthogy azonban sem a bán, sem a magyar kormány ettől az országgyűléstől semmi ídősöt nem várnak, ennélfogva az egybehívásnak csak úgy van értelme, ha ugyanakkor már a bán zsebében van a horvát országgyűlést feloszlato királyi kézirat. Nagyon valószínű tehát, hogy a horvát országgyűlés feloszlata már

a közel jövőben és pedig igen rövid időre a horvát országgyűlésnek december 9-ikére tervezett összehívása után be fog következni. Ebben az irányban fog a miniszterelnök holnap előterjesztést tenni a királynak.

A horvátok ezalatt erősen készülődnek egyrészt az obstrukció folytatására, másrészt a horvát országgyűlésen való állásfoglalásukra. Zágrábból jelentik, hogy egy ottani lapban Supilo nyilatkozik s tiltakozik a horvát országgyűlés összehívása ellen s kifejti, hogy a kormánynak ez a terve az 1868-iki kiegyezési törvény 34. szakaszát sérti. A koalíció minden rendelkezésére álló eszközzel oda fog hatni, hogy a horvát országgyűlés összehívásának idejére a magyar képviselőház vegye le a napirendről a felhatalmazási törvényjavaslatot.

Az osztrák Reichsrath délszláv klubjának tagjaival is erősen keresik a hazaárulók az együttműködést. Bécsből Spincsics horvát képviselő, az osztrák Reichsrath tagja, még két másik képviselővel már Budapestre érkezett, hogy a kiegyezés dolgában való magatartásról a horvátokkal tanácskozzék.

A délszláv klub kiküldöttel Spincsics tanár, Ivanisevics Ferenc és dr. Trešics-Pavicsics Antal reichsrathi képviselők és a horvát-szerb koalíció Budapesti időző tagjai ma délután a „Continental“-szállóban értekezletre gyűltek egybe, melyen a jelenlegi politikai helyzetről élénk eszmecsere folytattak. Szóba kerültek úgy a magyar, mint az osztrák parlamentben felforgó viszonyok, mely alkalommal egy a helyzet felfogása, valamint a teendőkre nézve a horvát és osztrák képviselők közt teljes szolidaritás mutatkozott. A reichsrathi képviselők szóvá tették, hogy az osztrák kormány nagy nyomást gyakorol azon célból, hogy a jelen kiegyezés minél előbb elfogadtassék, mert attól tart, hogy Magyarországon a koalíciós pártok körében mutatkozó elégtelenség folytán olyan helyzet állhatna be, mely miatt az osztrákok a nyert előnyöktől elesnének. A délszláv klub tagjai még az öt órai gyorsvonattal visszautaztak Bécsbe.

A horvát országgyűlésen követendő eljárásra nézve a horvát koalíció tagjai még semmi irányban sem határoztak. A kérdést egyelőre teljesen függőben tartják, mert eljárásukat a viszonyok alakulásához mérten akarják megállapítani. A képviselők közül számosan Zágrábban időznek, hétfőn délután azonban valamennyien Budapestre lesznek, amikor a koalíció megtartja már jelzett értekezletét, melyben további magatartása felett fog tanácskozni.

Egy bécsi hír szerint azonban a délszlávok szövetsége nem fog obstrukálni, hanem a horvátok valószínűleg ki fognak vonulni a részletes tárgyalás elől. Végleges határozatot azonban még nem hoztak.

A zágrábi „Hrvatska“ intervjut közöl Jekeli Alusy honvédelmi miniszterrel a horvát krízisről. A honvédelmi miniszter úgy nyilatkozott, hogy a magyar-horvát konfliktust véglegesen meg kell oldani. Ő nem politikai, csak szakminiszter, őt nem lehet elfogultsággal vádolni. Azt hiszi, hogy horvát részen követték el a végzetes hibát, holott a magyar kormány hallandó volt a vitás kérdések megoldására regnikostaris bizottságokat összehívni. A horvátok ellenben a kormány kapitulációját követelték. Hiszen hat hét óta ugyszólván kizárólag horvát szó hangzik a képviselőházban és senki sem érti. Nagyon sajnálatos, hogy a horvát képviselők közül egy sem beszél magyarul, pedig úgy kellene.

A t. Házból.

I. Sándor Pál mozija.

A Jankovics beszéde után következett Sándor Pál az egyke ellen. Az ülésterem már a régi időkre emlékeztetően érdekes színezetű. A karzatokon elegáns társaságok vannak. A téli bevásárlások miatt Budapesten járó vidéki uriaszszonyok és gavallérok. Azonkívül a helybeli szép kalaposak a pénzes negyedből. Kabaretnők is vannak pirosban és kékben. Pár gavallér egy hét óta itt ül frakkban, fehér nyakkendősen és galambszin keztyűben. A miniszteri folyosón minden második ember főispán. A padokban párthangulatok szerint csoportosulnak a hallgatók, akik eleve tudják, hogy helyeselni fognak-e, avagy gunyolódni és abcugolni. Esetleg támogatják. Esetleg gáncsot vetnek. A miniszteri soron elhelyezkedik Wekerle a liberális fehér mellénnyel. Andrassy a közigazgatási szürke ruhában. Kossuth Ferencz a szolid angol divat ruházatával. Mögöttük Sztérényi és körülötte a karvezetők, akik a vezérek arcvonását lesik és a szerint dirigálják a helyeslést, a derűtséget, az ásitást, a helyretyutyutyut.

Sándor Pál a Lipótváros képviselője, de hogy jobb helye legyen, Bánffy a magát engedte át. Sok kellekkel jött. A pad alá nagy táblákat rejtett el titokban. Maga mellé könyveket, füzeteket, lapokat, különösen németeket raktatott. A jegyzetei maguk egy külön levéltárt alkottak. E készségekkel ostromolta azt az árva egyparagrafusos kiegyezést. Nagy ideje készülhetett rá. Két esztendő közigazgatási, kereskedelmi, pénzügyi és közlekedési tapasztalatait mind összegyűjtötte, hogy az azóta hallott téves tanokkal szembeszálljon, a tájékoztatlanokat felvilágosítsa és a vitatkozásra hajlandókkal vitatkozzék. A fejtegetések megvilágítására ötletei is voltak néhány társzékérel, mert hisz mindig foglalkozott az aktuális kérdésekkel, mindig beszélgetett róluk a folyosón, a városi összejöveteleken, a színházban, a klubjában és mindenütt, ahol diskuráló hajlandósággal találkozott. Tehát otthonos lehetett a legszétágazóbb utakon is.

Hanem hát a hallgatói viszont már pár nap alatt igen szép gyakorlatot szereztek, hogy miképpen lehet a legkomolyabb fejtegetést is röviden, de biztosan agyonütni. Leselkedtek rá és szoritották. Egy csoport közepén Ugron Gábor ült, a másikban Hoitsy Pál. A néppárton Förster Ottó. A hegy közepén Muzsa Gyula. S amikor igen komolyan arra hívta fel a figyelmet, hogy miképpen nyilatkozott volt Kossuth Ferencz a Széll Kálmán kiegyezési politikájáról, váratlanul egy idegen hang szólott:

— Semá jiszróel!

A karzat csak úgy dőlt a nevetés miatt, amikor megértette, hogy azt jelenti:

— Hallgasd meg Izráelt!

Ezt állítólag Tolnay tette, de senki sem hitte el, olyan ártatlan arccal ült.

A közbekiáltásokkal belekergették Sándor Pált a rögtönzésekbe. Emlegette, hogy milyen más az, ha valaki képviselő, meg más, ha miniszter. Bilowot idézte, hogy a képviselő mindent igé, de ha miniszter lesz, így szól:

— Önnek fogalma sincs arról, mennyire megváltozik az ember, ha miniszter lesz.

Mulattak rajta.

— Jó volt? — kérdezi Sándor Pál. — Hát kérem, ezt nem mondtam volna, ha Ugron ur nem kényszerít rá.

— Dehogy nem — felelte Ugron — le van írva papírra.

— Ez nincs.

S amikor megint azt mondja:

— Most Kossuth Ferencz beszédét fogom idézni.

Közbeszól Muzsa:

— Ez lesz az ön beszédének legszebb része.

— Hát jó, legalább ezt nyugodtan hallgatják.

Dehogy is. Valahányszor a Kossuth Ferencz nevét említette, folytonosan éljeneznek és tapsoltak. Sándor Pál erre úgy segített magán, hogy szintén éljenzett és ő is tapsolt.

Vagy másfél óráig Návay Lajos ült az elnöki székekben és egyre csengetett. Ugy hallatszott, mint hogyha egy csengős szánkó haladna folytonosan az ember mellett. Sándor Pál hallgatta a csengetést is, a közbeszólásokat, várakozott egy-egy kis szünetre s aztán válaszolt. Bizonyos azonban, hogy sok akadálylyal kellett megküzdnie. Másfél óra mulva Sándor Pál úgy festett, mint egy kabaret-conferencieur, akinek a beszédébe a publikum beleszól. De mint conferencieurnek szép sikere volt, mert mindenre meg tudott felelni.

Aztán Justh Gyula véve át az elnöklést, a szin megváltozott. Justh Gyula nem engedte, hogy annyira zajosan zavarják Sándor Pált mások, mint ahogy eddig tették. Ellenben ő maga tértítette Sándort, hogy tulságosan szigorúan ne kritizálja a függetlenségi pártot. Sőt a mikor egy francia idézetből azt értekte hogy korrupció van, egyenesen megintette, megdorgálta. Pedig hol a korrupció? A függetlenségi oldalon néhányan mélabusan tekintettek körül: „Hisz ha tudtuk volna, hogy olyan kevés korrupció van...” Már Justh azt se tűrte, hogy Sándor Pál úgy tüntesse fel a többséget, mint a melyik port hint a világ szemébe. Idáig jutott. Inmár két rendreutasítást kapott és az elnök megmondta, hogy ezután a leültetés következik.

Bai... baj. Ez a kabaret-üzlet rosszul megy. Az imént, amikor kuruczokról szólt, egyre azt kiáltották:

— Kukuruczról beszéljen... Csak kukuruczról.

Sándor Pál tehát két óra tájban becsukta a boltot és a kabaret helyén egy mozi nyitott. A kiegyezéssel összefüggő vasuti ügyekről és csatlakozásokról szólt és azzal lepte meg a képviselőházat, hogy ő lefestette az egészet.

Lehajolt a pad alá és kivett egy nagy kemény papírtáblát és felmutatta. Színes mezőkkel, vonalakkal, kis házakkal volt tele rajzolva.

— Mozi! Mozi! — kiáltották minden oldalról.

Melléje ült segédnek Bródy Ernő is és ő tartotta a nagy táblát, Sándor Pál pedig magyarázta:

— Ez itt Kassa! Ez itt Annaberg...

— Nem nagyon hasonlít Annához — szólt közbe Förster.

A horvátok is előbúttak s úgy néztek nézegették. Végre amit ők is értenek és az öreg Novosel Mátyás örömmel gügyögte:

— Visoki mozi!

A nagy tábláról sokáig magyarázta a tudnivalókat Sándor Pál, kinek előadását most már a baloldaliak is csendesen hallgatták, mert el voltak foglalva a rajz nézésével. Amikor ennek vége volt, Sándor Pál letette a nagy táblát s elővett egy kisebbet.

— Van-e még? — kérdezték.

Bródy Ernő a gépész intett, hogy:

— Van még.

Amíg a kisebb tábláról beszélt, hát egyszer csak észre lehetett venni, hogy a furfangos Sztérényi is kivesz valamit a padja alól és kinyitogatja. Hát, uramfia, ez is papiros, ez is tele van rajzolv?

— Ahá! — riadtak fel a függetlenségi oldalon — itt is van mozi. Még egy mozi!

Sztérényi átadta Wekerlének, ő kiterítette az asztalára, most melléje ült Kossuth Ferencz s ők együtt nézték hol a Sándor Pál, hol a Sztérényit. Persze azt mondták:

— A mi mozink jobb mozi.

Justh Gyula összeráncolta a homlokát:

— Miféle konkurrenzia! Itt is úgy elszaporodnak a mozik!

Sándor Pál azonban nem hagyta magát. Letette mind a két képet s így fordult Sztérényi felé:

— De a likai csatlakozásról nem is csináltak tervrajzot...

— Tessék?

— A dalmát vasutról nem csináltak. Nekem arról is van. Én azt is megrajzoltam.

Lenyult a pad alá és kivett még egy nagy táblát, ami be volt festve zölddel, pirossal, feketével. Ezenkívül egy térképet odaadott, hogy helyezték a Ház asztalára.

Sztérényiek visszavonultak; nem tudtak többé konkurrálni.

— Éljen az első, a legnagyobb Sándor Pál mozi!

De már három óra felé járt az idő. Justh minduntalan figyelmeztette Sándor Pált, hogy fejezze be a mutatványokat.

— Megnézzük este, az Urániában, hozd oda! — javasolta Förster Ottó.

Sándor Pál alkudozott, de végre beleegyezett abba, hogy majd az egyparagrafus ügynevezett részletes tárgyalásánál elmondja amit még megmondani akar.

S ezzel mára bevégezte. A mozi-táblákat bepakkolták és a kíváncsi képviselők megint a helyükre ültek.

* * *

II. Az ellen-mozi.

Bár igen késő idő volt, Wekerle nem hagyta annyiba a szemléltető oktatást. Felkelt és egyet-mást reflektált. Rámutatott arra, hogy Sándor Pál négy dologban tévedett. És megvédte a függetlenségi pártot, amely akkor lépett előtérbe, amikor a régi rendszer csak romokat hagyott. S amit Sándor ócsárolt, azt a történelem nagy eseménynek fogja minősíteni, hogy elveik felfüggesztésével is áldozatot hoztak.

Beszélt hazajáró lelkekről. A hazajáró lelkek fehér köpenyekben ha éjfélok megjelennek, félelmet kelthetnek a gyermekekben, de mi nem ijedünk meg.

Ennek nagy hatása volt. Ez volt az igazi ellen-mozi. Kísértetek fehér lepelben. A lepel alól talán katonai uniformis is látszik. És mozog, a kép mozog. De senki sem ijed meg tőle. A mozi-kísérteteket megfogják. Ekkor kitérnek, hogy ezukorból vannak. Összeapritják őket és beteszik őket a fekete-kávéba és megiszszák.

— Jó volt? — kérdezi a baloldali conferencieur Sümegi.

— Jó — feleli Olay Lajos — hogy mindig ez legyen a frustukod, kávéba aprított darabonkísértet.

Miután azonban a sok mozi-nézésben délután négy óráig nagyon megéheztek, elmentek ebédelni.

Budapest, november 30.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága ma Malatinszky György országgyűlési képviselő elnöklésével ülést tartott. Előadó: Hédervári Lehel orsz. képviselő volt. A bizottság Bozóky Árpádot sajtóelleni vétség, Okolicsányi Lászlót rágalmazás, Bernáth Istvánt sajtóelleni vétség, Bethlen Ádámot párbajvétség miatt kiadta, ellenben Rakovszky Istvánt, akít a perlaki kerületi kaszinó becsületsértés címén perelt, nem adta ki, mert zaklatást látott a dologban.

Támadják a kormányt, de visszaverik a támadást.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 30.

Divatban vannak a hosszú, nagyon hosszú ülések. Máskor két óra tájban már ásitotak az emberek, most négy óra felé azt mondják, hogy fiatal az idő.

Ma is az egyszakaszos törvényjavaslat volt a napirenden, de mielőtt hozzáfogtak volna, Endrey Gyula személyes téren csapott össze Hock János tegnapi beszédével. Az egyszakaszoshoz Raics Milán horvát beszélt először. Jankovics Marczel felszólalásának az kölcsönzött különös érdekességet, hogy a függetlenségi párt nevében beterjesztette az önálló bankra vonatkozó határozati javaslatát. A negyvennyolcas párt élénk tetszéssel fogadta, hogy küldjön ki egy huszonegy tagu bizottságot a bankügy előkészítésére.

Jankovics után Sándor Pál állott föl és kemény kritikát mondott úgy az egyszakaszos törvényjavaslatról, mint a kormány eddigi működéséről. Kritikája némelykor nemcsak szigorú, de igazságtalan is volt. Különösen ott, ahol személyes térére tévedt. Persze, a többség nem hallgatta halálos csöndben; sűrűn zajlott, gyakran közbeszólt, még többet türelmetlenkedett. Sándor Pál azonban szembenézett a viharral. Ugy állott ott, mint a régi uralkodó pártok egyik hátramaradt sziget-töredéke, amelyet az új áramlatok, új eszmék körülnyaldosnak. Pikantiériákkal is szolgált a szónok. Elmondotta, hogy egy német újságban pénzügyi kapacitások az önálló bank ellen nyilatkoztak — a miniszterelnök fölhívására. Wekerle nem volt a teremben, mikor ez a vád elhangzott. Szerényi referált neki róla. A miniszterelnök egykedvűen vett róla tudomást és aztán fölállt — s legkategorikusabban megczáfolta. De nemcsak ezt tette meg. Hevesen polemizált Sándor Pállal és a Ház tapsai között bizonyította, hogy a koalíció meg fogja valósítani a magára vállalt föladatokat. Beszélt a függetlenségi párt hivatásáról is, melynél magasabb el sem képzelhető: meg kell építenie az új Magyarországot. Tünetes sikere volt a miniszterelnök rögtönzött beszédének. Néhány ember kivételével mindenki éljenzt vagy tapsolt.

Interpelláció csak egy volt. Nagy György a székely közbirtokossági erdők dolgában interpellált.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Návay Lajos, később Justh Gyula.
Jegyzők: Vertán Endre és Zlinszky István.
Az **elnök:** Megnyitja az ülést
Napirend előtt.

Személyes kérdés.

Endrey Gyula személyes kérdésben szólal föl. Hock János öt tegnap meggyanusította, hogy Khuen-Héderváryval holmi paktumot kötött. Ezzel szemben kijelenti, hogy ő életében annyit sem beszélt Khuen-nal, mint néhai jó Rigó Ferencz; egyáltalán soha semmiféle összeköttetésben nem volt vele. Ezt most is kitérít és Hock állítását a leghatározottabban visszautasítja. (Helyeslés.)

Folytatják az egyszakaszos törvényjavaslat általános vitáját.

Raics Milán horvátul bírálja a javaslatot. Helyesli, hogy a forgalom az eddigi alapon maradjon, mert ez kedvező a horvát kivételre. A kiegyezés mérlegét negatívnak mondja. Az önálló nemzeti bank egyedül Magyarország érdekeit szolgálja; a horvátoknak a nyelve még a bankjegyekről is hiányoznék. Azért örvendenek, hogy most nem jön létre a külön bank. Reméli, hogy mire ez a kérdés a megvalósulás stádiumába ér, akkorra a magyarok jobb meggyőződésre jutnak s megbékülnek a horvátokkal. Ők szíves szeretettel együtt munkálni akaró kedvvel jöttek

ide, de a magyarok megsértették az ő nyelvük jogát. Ezért van a harc, ezért áll már május óta lángban a parlament. Későn van, de még nincs végképpen elkésve a tűz eloltása. Indítványozza, hogy vegyék le a napirendről az egyszakaszost s állítsák vissza az előző napirendet. Végül felszólítja a kormányt, hogy a horvát kiegyezésen ejtett sérelmet tegye jóvá s ezáltal tegye lehetővé a parlament rendjének helyreállítását.

A negyvennyolcasok javaslata.

Jankovics Marczel: A függetlenségi párt elnökségének megbízásából, a párt nevében szólal föl. Ismerteti a függetlenségi pártnak a magyar nemzeti bank dolgában hozott határozatát, amely a parlamenti bizottság kiküldésének tervét foglalja magában. Ez a párthatározat a függetlenségi párt álláspontjának s a válságos helyzetnek a következménye volt. A párt a legnagyobb áldozatkészséget tanúsította, amikor a kiegyezéshez hozzájárult, ám tudta, hogy a vezérek mindent elkövettek a nemzet érdekében, amely kormánytól, hazafiságtól és buzgóságtól csak telt. Szól arról a súlyos visszaélésekről, amelyet a horvátok vakmerősége követ el a parlament ellen. Hock Jánosból aligha beszélt az igazi meggyőződés tegnap.

Egy hang: Ad hoc beszélt!

Jankovics Marczel: Ha a koalíció szabott ideje, föladatának teljesítésével kitélik, a pártok visszanyerik cselekvő képességüket s akkor a függetlenségi párt is harcba mehet programjáért. Hock nem tett jó szolgálatot az országnak, amikor válságos időkben úgy tüntette föl a negyvennyolcasokat, mintha föladták volna elveiket, holott ők maguk is vérző szívvel hajolnak meg a kényszerhelyzet előtt. (Élénk úgy van! kiáltások.) Beterjeszti a függetlenségi pártnak a bankügyről szóló határozati javaslatát: Mondja ki a Ház, hogy tekintettel arra, hogy a jegybank kérdésével aránylag rövid időn belül foglalkozni kell, a bankügynek a kormányval együtt való előkészítésére huszonegy tagu bizottságot küld ki. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Sándor Pál beszéde.

Sándor Pál: Azzal kezdte, hogy elérkeztünk a szerencsétlen magyar vezényszó utolsó fejezetéhez. (Zaj.) Kijelenti, hogy őt a közbeszólások nem fogják zavarni. Bekövetkezett a rideg valóság korszaka és a függetlenségi párt politikájának teljes kudarca. Az ígéretek politikája lejárt s a függetlenségi párt sokat ígért. Nem a horvátok miatt terjesztették be az egyszakaszost, hanem a függetlenségi párt miatt, mert féltek, hogy a függetlenségi pártnak esetleg felbőrdülő lelkiismerete nem fogja megszavazni a kiegyezést. Az igazság istene valósággal paródiát játszat a függetlenségi párttal. Az ország függetlenségének kivívását hirdették...

Felkiáltások: Fogja is kivívni!

Sándor Pál: Hirdette öblös hangján az önálló vámtérületet és bankot...

Zakariás János: És most nagy többséggel meg fogja valósítani.

Sándor Pál: És most végül olyan szégyenletes kiegyezéssel jön az ország elé, amilyennel még sohasem mertek az ország elé állni.

Förster Ottó: Sándor beszél-e, vagy a Pál? (Derültség.)

Sándor Pál: Megkötötték ezt az újfajta vámszerződést a miniszterelnök erkélyén. Fényképeken meg van örökítve. Kár, hogy nem örökítették meg mozgófényképen.

Felkiáltások: Menjén a moziba!

Sándor Pál: És akkor gyönyörködhetne az egész becsapott és félrevezetett nép. Mit mondjon még?

Förster Ottó: Semmit!

Sándor Pál csodálja, hogy egy ilyen nagy többség ilyen türelmetlen az ellenzéki hanggal szemben. Csodálja, hogy Tisza István... (Nagy zaj.) Éretlen viselkedés!

Okolicsányi László: Éretlen beszéd!

Sándor Pál: Csodálja, hogy Tisza István azt hitte, hogy nagy emberismerő léte az azt hitte, hogy ezek a hazafiak mellüket fogják odatartani Bécs szuronyainak, amikor a kétféle sas egyik szárnyának suhogásától is elvágódtak. (Nagy zaj.) Ujból kijelenti, hogy őt nem fogják zavarni. Ezt a kiegyezést a hitelző csinálta az adásával!

Lovász Márton: Ez a legnagyobb cinizmus! Önök tették adóssá a nemzetet.

A kiegyezés kérdése.

Sándor Pál: Aki haragszik, annak nincs igaza! Mint 67-es képviselő sem fogadhatja el ezt a kiegyezést. Nyíltan elmondja az egész anyag felett a véleményét egyenesen. Kezdte az 1902-iki állapotok ismeretében, amikor már az obstrukció teljesen beköltözött a magyar parlamentbe. Volt egy nagy szabadelvű pártja, de volt egy imponálóan nagy függetlenségi pártja is, amely erős háttérrel képezett Széll Kálmánnak Béccsel szemben. Ellenben Ausztria akkor gyenge volt.

Ugron Gábor: Ma is gyöngé! Amely parlamentnek nincs többsége, az gyöngé!

Sándor Pál: Neki lehet más véleménye is! Azért volt a Széll Kálmán kiegyezése, az összes kiegyezé-

sek közt a legjobb. Akkor történt, hogy Kossuth Ferencz...

Felkiáltások: Éljen!

Sándor Pál: Szívem mélyéből kívánom. Akkor Kossuth nagy szatírával támadta Széllt, hogy miért nem terjeszti elő a kiegyezési javaslatokat. Idézi a beszédnek azt a részét, amelyben Kossuth élesen kifogásolta, hogy a készfizetések felvétele és a blokk rendezése nem foglaltatott a kiegyezésben.

Megjegyzli, hogy tudomása szerint 1902 Szilveszter éjszakáján a kiegyezésben a készfizetések felvétele is szóba került és eziránt Széll megegyezett az osztrák miniszterelnökkel.

Most pedig Kossuth maga, mint kereskedelmi miniszter, fenntartja bizonytalan időre a készfizetések felvételét.

Ugron Gábor közbeszólt: Tessék aranyat liferálni!

Sándor Pál Ugronnak egy anekdotával felel: Egy román képviselő megígérte egyszer Bülownak, a német birodalmi kancellárnak, amikor Romániában követ volt, hogy ha miniszter lesz, bizonyos ügyeket elintézik. A román képviselő miniszter lett, de megelégedkezett Bülownak tett ígéretéről. Amikor pedig Bülow kérdőre vonta, így felelt:

— Kedves Bülow! Önnek fogalma sincs arról, hogy megváltozik az ember nézete, ha miniszter lesz. (Derültség.)

Kossuth Ferencz: Az én nézetem nem változott meg!

Felkiáltások: Éljen Kossuth!

Sándor Pál: Hosszu életet kívánok neki! — Kossuth 1902-iki beszédét ismerteti. Kiemeli több olyan követelést, amelyeket Kossuth a mostani kiegyezésben nem érvényesített. Miért tesz Kossuth ma rosszabb kiegyezést a Ház asztalára, mint amilyen a Széll-Körber-féle volt. Utal Kossuthnak egy későbbi beszédére, amelyre Széll Kálmán akkor válaszolt s megvédte a kiegyezést. Elvárja Széll Kálmántól, aki az alkotmánypárt elnöke, hogy mondja, el lehet-e fogadni ezt az övénél rosszabb kiegyezést.

Felkiáltások: Megmondta!

Sándor Pál szembe óhajtja állítani azt, amit Kossuth Ferencz numero 1. és numero 2. mondott.

Kossuth Ferencz (indulatosan): Nem vagyok sem numero egy, sem numero kettő! Én magyar ember vagyok!

Sándor Pál (elővesz egy zöld füzetet): Igaza van ennek a sárga füzetnek...

Felkiáltások: Zöld! Szívak!

Sándor Pál: Ezt a füzetet, amelyben Kossuth kiegyezési beszéde van, nem lett volna szabad sohasem kibocsátani az ellenségei gunyakcajára.

Felkiáltások: Ah!

Sándor Pál: Még várhatnak az „ah“-val.

Szentiványi Árpád: Ez már igazán pojáczaskodás!

Sándor Pál azután bírálja ennek a beszédnek egyes részleteit. Hibáztatja, hogy Kossuth tulzolt színekkel ecsetelte az ország gazdasági helyzetét. Egy miniszternek nem szabad ilyenekkel rontani egy ország hitelét, csak azért, hogy megijeszze vele a függetlenségi pártot. Magyarország sokkal gazdagabb, mint amilyennek a kereskedelmi miniszter festette. A második mumust a vámbevételek megosztásánál helyezte el Kossuth, a harmadikat pedig az állatorvosi tarifáknál. Ausztriával szemben különösen az utóbbi téren kellett volna erőlyesen fellépni.

A szónok szünetet kér.

Az **elnök:** Az ülést tíz percre felfüggesztem.

Az önálló vámtérület.

Szünet után

Sándor Pál folytatta a beszédét. Veszedelmesnek tartja, hogy ilyen mumusokkal erőszakolják ránk ezt a kiegyezést. A magyar kormány nem fejtette ki azt az erőt, amelyet Magyarország gazdasági érdekei megkívántak volna. Kossuth szembeszállt Beck Feldmarschalllieutenanttal.

Kossuth Ferencz: Miért Feldmarschalllieutenant?

Sándor Pál: Tévedtem! Magyarország — folytatta — Ausztria gunyakcajára közt kötötte meg ezt a kiegyezést. Mindnyájan tudjuk, hogy 1917-ben nem lépünk az önálló vámtérületre.

Felkiáltások a függetlenségi pártan: Ohó!

Sándor Pál folytatta: Az alkotmánypárt a közös vámtérület alapján áll s fel lehet tételezni gróf Andrassy Gyuláról, hogy ha ő a közös vámtérületet tartja az ország érdekében, hogy akkor ő az önálló vámtérületet nem akarja. Itt van a néppárt!

Felkiáltások a néppárton: Nono!

Az **elnök:** Ne tessék a szónokot zavarni.

Sándor Pál pótitindítványt nyújt be Bánffy indítványához azoknak részére, akik 1917-re igazán akarják az önálló vámtérületet. Az indítványát az eredeti törvényjavaslathoz, nem az egyszakaszoshoz nyújtja be. Azt hiszi, hogy ehhez joga van, mert az egyszakaszos összesíti valamennyi kiegyezési javaslatot. Indítványa így szól:

Javaslom, hogy a törvényjavaslat 2. szakasza a következő 2—4 bekezdésekkel egészítsék ki:

A vám- és kereskedelmi viszonyoknak a két állam között 1918. január 1-től kezdődő szabályozására nézve a jelen törvény 1. szakasza által be-

czikkelyezett szerződés XXV. cikke értelmében megindítandó tárgyalások csakis azon az alapon folytathatók, hogy a két szerződő állam területét külön-külön vámhatár veszi körül.

Amennyiben e tárgyalások 1907. december 31-ig újabb és azon időpontig a törvényhozás által beczikkelyezett szerződés létrejöttéig nem vezetnek, 1918. január elsejével a birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyokban az 1907. évi — nem tudom melyik törvényezik, mert nem fogadták el az általános vámtarifát — törvényezikben foglalt magyar autonom vámtarifája szabályai nyerne alkalmazást.

Utasították ennél fogva a minisztérium, hogy a magyar szent korona országait körülvevő vám-vonal felállításához szükséges előmunkálatokat 1915. elejével megindítsa és annak befejezéséről 1917. január 1-ig a törvényhozásnak jelentést tegyen.

Csak az ő indítványa alapján lehet igazán áttérni az önálló vámterület alapjára. De nem akarják az önálló vámterületet. A függetlenségi párt pedig az önálló vámterületet prédikálta.

Zakariás János: Meg is csináljuk!

Sándor Pál: . . . és az önálló bankot.

Felkiáltások: Meg is csináljuk!

Sándor Pál: A függetlenségi párt letért erről az alapról.

Zakariás János: Nem igaz! Megcsináljuk!

Laehne Hugó: Önök szavazták meg az olasz szerződést!

Ki a labancz?

Sándor Pál: A függetlenségi párt követett el fikciót és nem a régi szabadelvű párt. Idéz egy francia közmondást, amely szerint a politikában mindig volt és van korrupció.

Az **elnök:** Miután a képviselő ur általánosságban vádolta a mostani többséget korrupcióval, ezért rendreutasítom.

Sándor Pál: Kötelességének tartja kijelenteni, hogy nem vádolta a többséget korrupcióval, csak francia mondást idézett.

A kiegyezés szerződési formuláját Vörös László kereskedelmi miniszter dolgoztatta ki azzal az osztályal, amelynek Sztéryni volt a feje. Sztéryni ezt a formulát megmutatta Kossuthnak és Wekerlenek, akik akkor ezt a formulát helyeselték. A dolog Bécsben-husult meg. És ez a kormány a darabontoktól levett formulával dicsekedik. A szabadelvű pártot labanczsággal vádolták.

Ugron Gábor: Még rosszabbak voltak!

Sándor Pál idézi Ocskay brigádéros második felvonását, amelyben a labanczok vedlett kurucok szomorúan ülnek ott, mert Ocskay kedvéért labanczok lettek.

Ugron Gábor: Ön mindig támadta a függetlenségi pártot, hogy mer ön szemrehányásokat tenni.

Felkiáltások: Ki, az Ocskay? Nem, kurucz, kurucz!

Vázsonyi Vilmos: Beszéljünk zabról, nem kukoricáról.

Sándor Pál: Sokkal helyesebb lett volna a kereskedelmi miniszter első ideáját megvalósítani, hogy a kiegyezést husz évre kössük meg. Mert vagy önálló vámterületre térünk át bizonyos időn belül, vagy pedig hosszabb időre biztosítsuk a gazdasági biztonságunkat. A függetlenségi pártnak könnyű 48-at prédikálni, de 67-re szavazni. Igaza van Hoeknek, hogy a függetlenségi párt rálépett a lejtőre. Mit vár a 48-as párt? Hogy a 67-esek valósítsák meg a 48-as álmokat?

Visontai Soma: A Lipótváros akarja a kiegyezés megkötését, hát kinek nevében beszél?

Sándor Pál: Felolvassa egy berlini lap cikkét, amely a függetlenségi párt halálát zengi.

Markos Gyula: Ezt te irtad? (Derültség.)

Sándor Pál: Tovább olvassa a cikket, amely most azt mondja, hogy a függetlenségi párt 67-es kiegyezést kötött. Ezután áttért a bank-kérdésre. Szerinte a bankformula szerint az a jogunk, hogy 1910-re felállíthatjuk az önálló bankot, most már nemcsak fölünk, hanem az osztrák kormánytól is függ. Felolvassa egy német lapnak erre való citátumát.

Zakariás János: Ne olvasson németül!

Bródy Ernő: Sztéryni is németül citált!

Zakariás János: Rosszul tette!

Az **elnök:** Ebben a Házban mindig szokásban volt, hogy a citátumokat eredetiben olvassák. Ne tessék tehát a szónokot zavarni, mert rendreutasítom.

Sándor Pál azt hiszi, hogy ezt a kérdést feltétlenül tisztázni kell. A magyar bankhoz minden anyagi kellék megvan. Csak egyetlen aggályt lát és pedig a magyar társadalomban, amely a pénzadást nem üzletnek tekinti, hanem érdek és szimpátia kérdésének. Félő, hogy a magyar jegybankba a politikát is bele fogjuk vinni.

Ugron Gábor: Ne vádolon előre!

Sándor Pál: A függetlenségi pártnak kötelessége megcsinálni az önálló bankot . . .

Szatmári Mór: Ez a mi ügyünk, a fenébe!

Az **elnök:** Szatmári képviselő urat rendreutasítom. Mindenkinek joga van felszólalni, de nem akkor, amikor a képviselő ur beszé-

Hoitsy Pál: Ne gyanúsítson!

Az **elnök:** Ne tessék feleselni!

Ugron Gábor: Egy pártot nem lehet folyton gyanúsítani!

Sándor Pál: Kikérem magamnak! Én nem szoktam gyanúsítani. Nem jártam Ugron Gábor iskolájába.

A bankdirektorok nyilatkozata.

Sándor Pál: A Pester Lloydban a bank kérdésében, azon a napon, amikor a magyar kormány és az osztrák kormány tagjai Budapesten tárgyaltak, közgazdasági szakteknitvények nyilatkozatai jelentek meg. Ezek a nyilatkozatok a közös bank mellett szóltak. Én igazgatósági tagja vagyok a Pester Lloydnak. Tudom és bizonyítom, hogy a közös bank mellett íródott nyilatkozatok a magyar kormány rendeletére íródtak. S mikor mások a maguk eltérő nézetüket akarták közölni, nem kaphattak teret. (Nagy zaj.)

Zakariás János: Bizonyítsa be!

Felkiáltások: Igen, bizonyítsa be!

Sándor Pál: Nevezzenek meg önközül két embert, akiben megbíznák s bebizonyítom előttük! A fikciós kora csak most kezdődött. A nép szemébe a homok hintése most folyik . . .

Az **elnök:** A képviselő urat rendreutasítom. Már kétszer utasítottam rendre. Figyelmeztetem, ha így folytatja, megvonom a szót.

Sándor Pál azután áttért a kassa-oderbergi vasut ügyének ismertetésére. Elő vesz egy általa készített térképet és abból magyarázza a kérdést.

Muzsa Gyula: Mozi! Mozi!

Sándor Pál: Jellemző a képviselő urra, hogy ilyen fontos kérdésnél vicczel. A térképről bizonyítja, hogy amit magyar vivmányok mondtak, tulajdonképpen osztrák érdeket szolgál.

Az **elnök:** Figyelmezteti szónokot, hogy tekintettel az idő előrehaladt voltára, fogja rövidebbre az elmondandóját, mert fél három óraker már az interpellációkra kellett volna áttérni.

Sándor Pál igyekezni fog majd lehetőleg rövid lenni. A kassa-oderbergi vasutal végezett, áttért a dalmát vasutakra.

Az **elnök:** Újól figyelmeztette, hogy fogja rövidebbre a beszédjét.

Pető Sándor: Tegnap ötig tartottak itt minket.

Az **elnök:** Ne tessék az elnök figyelmeztetésével szembeszállni, mert különben kérni fogom a Házat, hogy utasítsa a mentelmi bizottság elé. (Helyeslés.)

Sándor Pál azt fejtette, hogy a likai vasutnál is az osztrák érdek érvényesült. Végezetül kijelenti, hogy egyéb elmondani valót majd a részletek során elmondja. Helytelen az a politika, amelyet a függetlenségi párt folytat s Magyarország veszedelmét látja abban, hogy az ellenzéki hangot elnyomják. Ő felszólalt a kiegyezés ellen, a függetlenségi párt pedig szavazza meg. Elfogadja Bánffy indítványát.

A miniszterelnök válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Kénytelen vagyok néhány rövid percig igénybe venni a t. képviselőház figyelmét. Nem azért, hogy érdemileg foglalkozzam a t. képviselő urnak tévedésekkel telt beszédével . . . (Zaj. Elnök csenget.) Ismétlem, tévedésekkel telt beszédével. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur maga, ha utána néz, igen könnyen rájöhet, hogy először is szolt olyan dolgokhoz, amelyeket nem úgy állt oda, amint tényleg vannak, mert nem tudja, hogy úgy vannak. Ennek illusztrálására csak felemlíteni bátorodom, hogy amikor block-kérdésről beszél, ignorálja . . .

Sándor Pál: Nem is beszéltem még arról.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Bocsánatot kérek, de előhozta és ignorálta azt, hogy az ugynevezett block konverziójára is az osztrák törvényhozás már megadta a felhatalmazást.

Sándor Pál: Csak az osztrák!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hiszen más nem is adhatja meg! Másodszor hivatkozik a t. képviselő ur Széll Kálmánra, hogy ő igazságot fog tenni amellett, hogy a készpénzfizetések felvételére megegyezés jött létre. Hiszen t. képviselő ur Széll Kálmán törvényjavaslatot is terjesztett a Ház elé. Hát ezt nem tudja a képviselő ur?

Sándor Pál: Abban dátumot nem adott!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Harmadszor nem tudja, hogy az előterjesztett adóügyi egyezmény ugyanaz, melyet annak idején Széll és Bánffy alapítottak meg. Negyedszer szemünkre hányja azt, hogy mi a kassa-oderbergi vasutra és a dalmát vasutakra vonatkozó egyezményt nem terjesztettük a Ház elé. Nagyon természetes, mert hiszen ennek az u. n. dalmát vasutnak a trace-a sincsen véglegesen megállapítva, már pedig a trace-nak azon kapcsolópont megállapítása előtt, ahol ez a dalmát vasut a likai vasutal kapcsolódni fog, amire nézve most folynak a tárgyalások, nem lehet megállapítani.

A képviselő ur itt három órán át tisztán invektívákkal illette a Ház egyes tagjait: ez a szerep, bocsánatot, se a képviselő urat, se mást meg nem illet. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés és taps.) Meg nem illette különösen ezzel a függetlenségi párttal szemben, amely párt éppen akkor vette át a koalíció többi tagjaival együtt az aktív politikát, amikor önközül romokat

hagyva, távoztak. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés és taps.) És ha nem lehet összehasonlítani ezt a kiegyezést a korábbi kiegyezésekkel, akkor sem lehet kifogásolni azt, miért nem valósítjuk meg a külön vámterületet. Nem azon egyszerű okból, mert 1917-ig köve 1 évén, a függetlenségi párt nem érvényesíthette ezen követelését. (Élénk helyeslés.) Én, t. Ház, el merem mondani, hogy az, amit a t. képviselő ur ócsárol, a legnagyobb történelmi erénye fog maradni ennek a pártnak. Elveinek fontartásával az öntagadás ösvényére lépett azért, hogy az ország politikai és alkotmányos rendjét helyreállítsa és biztosítsa. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Én a politikai bölcseségnek ezen tanujelét nem hagyhatom az elvmeztagadás köpenyében a közönség elé állítani (Élénk helyeslés a baloldalon.) és akiben van igazságérzet, az ezen párt részéről politikai bölcseségnek fogja elismerni azt, amit a t. képviselő ur ócsárol. A t. képviselő ur, ugy látom, nem is a maga nevében lépett fel (Derültség balfelől.) mert hiszen egy kimult rendszernek hazajáró lelkeképpen kísértett. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A hazajáró lelkek fehér köpönyege az éjfél órákban félelmet kelthet a gyermekekben, de itt, a fórumon, ahol világosan dolgozunk, félelmet kelteni nem fog.

A képviselő ur itt hivatkozott arra, hogy én a Pester Lloydban nem tudom miféle befolyást gyakoroltam egyesek nyilatkozatára.

Sándor Pál: Azt nem mondtam!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ezt tisztázni kell, mert nekem takarni valóm nincs és igen sajnálom, hogy olyan suba alatti beszélgetéseket méltóztatt idehozni a képviselőház elé. A tényállás ez: (Halljuk! Halljuk!) Velem tudatta a Pester Lloyd szerkesztőse, hogy ő ankétet fog tartani a bank és vasut kérdésében. Az csak igen örvedetes dolog, ha ankétet tartanak, mert hiszen ezen kérdések tisztázása s minden oldalról megvilágítása közérdeket képvisel, de hogy ő kiket hallgatott meg és hogy azok mit mondanak, arra én, bocsánatot kérek és semminemű befolyást nem gyakoroltam. (Ugy van! a baloldalon.) Egyetlenegy experttel, aki ott megnyilatkozott, sem előzetesen, sem utólagosan nem beszéltem; én még csak egy szakférfire vonatkozólag — ezzel is tartozom az igazságnak — aki előttem nyilatkozott a valuta- és bankkérdésekben, azt hallottam, hogy másutt másképen nyilatkozik. Igenis bevallom, hogy akkor kértem, illetőleg kérttem ezen szakférfiut, hogy a nyilvánosság előtt legyen szives ezen kételyt eloszlatni, hogy vajon az áll-e, amit nekem mondot, vagy az, amit imputáltak neki, hogy másoknak mondta. Hogy mint nyilatkozott ezen szakférfiur, erre sem gyakoroltam semminemű befolyást.

Az **elnök** jelentette, hogy Sztéryni József államtitkár és az előadó felvilágosítások adása czimén szólásra jelentkeztek, de az idő előrehaladt voltára való tekintettel hétfőn tessik meg felszólalásaikat. Ezután áttértek az interpellációkra.

Nagy György a székely közbirtokossági erdők kezelése dolgában interpellált a földművelésügyi miniszterhez.

Miután a többi interpelláló nem volt jelen, az **elnök** az ülést délután fél négy óraker bezárta.

Budapest, november 30.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága december hó 3-án, kedden délelőtt 12 óraker ülést tart. Az ülést tárgyai: a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslat; a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről; a hatásköri bíróságról; az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjviszonyainak szabályozásáról és végül Miskolcz rendezett tanácsu városnak törvényhatósági joggal való felruházásáról szóló törvényjavaslatok, valamint több városi és vármegyei bizottságnak a bizottsághoz utasított feliratai.

A vallás- és tanulmányi alapok bizottsága. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király idős gróf Zichy Nándort, a magyar vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő és azok kezelését ellenőrző időleges bizottság elnökévé, Vasváry Kolos hercegeprimást, esztergomi bíboros érseket ezen bizottság társelnökévé, báró Rudnyánszky Józsefet a bizottság előadójává, gróf Csáky Károlyt, Farkas Józsefet, báró Forster Gyulát, Hódossy Imrét, Lippich Gusztávot, Lukács Antal, gróf Mailáth Józsefet, Makfalvy Gézát, dr. Samassa Józsefet, Ságghy Gyulát, dr. Szivák Imrét és dr. Szmracsányi Pált pedig ezen bizottság tagjaivá az ez évi november 1-től számítandó három évre — amennyiben pedig a nevezett alapok kezelésének ellenőrzése iránt időközben esetleg másnemű intézkedés tétetnék — az ennek életbeléptéig terjedő időre kinevezte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig a vezetésére bízott minisztérium kezében az alapítványi ügyek előterjesztésével megbízott dr. Bonecz Ödön miniszteri tanácsost, továbbá Tonházy Gyula közalapítványi ügyigazgatót és Schatz Róbert számvevőségi igazgatót a magyar vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő és

azok kezelését ellenőrző időleges bizottsághoz, mint a többi tagokkal egyenlő tagokat, hivatalos minőségükben kirendelte.

KÜLFÖLD.

Az algiri betörés.

Budapest, november 30.

Az algiri betörés élénk feltűnést keltett egész Franciaországban. Különösen a támadások első híre keltett óriási konsternációt, mert, mint rendszeren, tulzottak voltak. A kormány ellenségei természetesen tökéletesen kovácsoltak a marokkóiak meglepő támadásából és a legsúlyosabb támadásokat intézik az ellenzéki sajtóban Clemenceau ellen.

Az Algirből érkezett hírek egyelőre megnyugtatók, mert állítólag a marokkóiak első támadásait visszaverték az egész vonalon. Ezek azonban hivatalos táviratok, melyek a közvélemény megnyugtatósát célozzák első sorban. De bármiként álljanak is a dolgok a határon, a közvetlen veszély elmúlt, mert a marokkóiak nem használták ki a meglepetés előnyeit és nem aknázták ki az első sikereket. Ez a körülmény ismét bizonyosítja annak, hogy szervezetlenül csapattal mennyire nem alkalmasak támadó hadjáratra. Az algiri határon elhelyezett kisszámú francia őrség sakkban tudta tartani az ellenséget napokig, pedig az ezeket számlált.

Minden esetre be kell várni az újabb és részletesebb jelentéseket, melyek talán tiszta képet fognak adni a helyzetről. A francziákra nézve nagy veszélyről már azért sem lehet szó, mert Algéria katonai parancsnokának már elég ideje volt, hogy a határra kellő számú csapatokat koncentrált. Ezt annál is inkább tehette, mert a francia kormánytól teljesen szabad kezét nyert, hogy belátása szerint cselekedhessen. Bár ez inkább csak formalitás, mert hiszen veszély esetén úgy sem köteles a kormány rendelkezéseit bevélni.

Diplomáciai körökben most nagy várakozással néznek a fejlemények elé, mert Franciaország aligha fogja büntetlenül eltűrni, hogy a marokkói törzsek saját területén megtámadják. Nem lehetetlen, hogy a közel jövőben a marokkói kérdés nagy meglepetésekkel fog szolgálni a világnak.

Mai híreink a következők:

A marokkóiak ma reggel nagy tömegekben nyomultak Port-Szaid felé. A dombokon elhelyezett hegyi őregek heves tüzelést kezdtek az ellenségre, amely visszament a Kiss folyón és korábbi hadállását foglalta el. Négy algiri törzs az ellenséghez pártolt át. Egy benszülött lovas azt jelentette Lalla-Marniába, hogy a Beni Szenasszek megtámadták a Kiss melletti Andierondot. Dél előtt 10 órakor heves csata kezdődött, később a támadás híre megerősítést nyert. Dél előtt 11 óra 45 perczkor a csata teljesen ki volt fejlődve. A megtámadott helységbe egy század zuávot küldtek erősítésül. Ezek segítségével aztán sikerült a marokkóiak támadását teljesen megghusítani. Csapatukat visszavonták és magukkal vitték halottaikat is. Csak egy holttest és több sebesült maradt a csatatéren. A francziáknak nem volt veszteségük. Tegnap este érkezett távirat szerint Port-Szaid körül a harc délelőtt folytatódott. A marokkóiak átlépték a határt és megtámadták a francia őrséget, amelynek kisebb számánál fogva vissza kellett vonulnia. Később azonban erősítéseket kapott, tüzelést kezdett a marokkóiak ellen, akik ismét a Kiss folyó mögé vonultak vissza.

Liaotei tábornok egy távirata is megerősíti a Kiss folyó melletti eseményekről érkezett jelentéseket és a marokkóiak visszavonulását. Az erősítések Eranliers ezredes vezérlete alatt Bondienandba vonattak össze. Az elővéd Bab El Hasszanban van.

A Reichsrathból. A Reichsrath a jövő hét minden napján ülést fog tartani, hogy tárgyalja a kiegyezési javaslatokat s aztán még karácsony előtt végezzen a költségvetési provizóriummal. Az urak házában is több ülése lesz ezen a héten. A parlament karácsonyi szünideje december 16-án, vagy 17-én fog megkezdődni.

Porosz országgyűlés. A porosz képviselőház ma folytatta a lengyel birtokok kisajátítására vonatkozó javaslat tárgyalását. Wolf képviselő tiltakozik az

ellen, hogy a külföld Poroszország belügyeibe avatkozzék. Lusvenski nemzeti liberális a telepítési politika mellett van, de azt kívánja, hogy a kisajátítás kérdését külön bizottság tárgyalja. Dzienbovski lengyel képviselő a javaslat ellen foglal állást. Rheinbaben pénzügyminiszter kijelenti, hogy a kormány köteles a lengyelek klubjának előrenyomulását megakadályozni. A telepítési tevékenység lijján ma Posen és Nyugati Poroszország egészen lengyel volna. A lengyelek mindenütt nemzeti államuk ujrafelállítására gondolnak. A bojkott és izgatás révén a nemzetiségek közötti viszony elmérgesedik. A további vita után a javaslatot 28 tagu bizottság elé utalják.

Bülow herceg kancellár a belpolitikáról szóló és kifejtette, hogy a középpontban a block kérdése áll. A centrum a block jobb és balszárnya közé éket szeretne verni. Nem kételkedik abban, hogy az ország védereje érdekében a többségi pártok a kormány kívánságait egyhangulag elfogadják. Szól az ország pénzügyi helyzetéről és kijelenti, hogy új bevételi forrásokra van szükség, mert a birodalom pénzügyi viszonyait erőteljes és egészséges alapokra kell fektetni. A vita további folyamán Starzinski lengyel Poroszország lengyel-politikáját teszi szóvá és kijelenti, hogy a nagy-lengyel eszmében rejlő veszélyről szóló hírek alaptalanok. A lengyelek csak vallásukat, nemzeti sajtásaikat és ezeréves történetüket akarják megvédeni, de forradalmárokat ne lássanak bennük.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

A kétéves szolgálati idő az olasz kamarában. A kamara tegnapi ülésén a hadkötelezettség megváltoztatásáról szóló törvényjavaslat volt napirenden. A javaslat tárgyalása során Bissolati szocialista azt indítványozza, hogy a javaslat együtt tárgyalassék a kétéves katonai szolgálatról szóló javaslatral. A kormány Bissolati indítványával szemben azt óhajtja, hogy a szolgálati idő megrövidítésének kérdését mindaddig, míg a hadvezetőség e kérdésben nem nyilatkozott, vegyék le a napirendről. Giolitti miniszterelnök biztosítja a kamarát, hogy a kormány a kétéves szolgálati idő kérdését mielőlt lehetséges lesz, megoldja. Rövid vita után a szocialisták Bissolati indítványa felett névszerinti szavazás kérték, határozatot azonban a kamara nem hozhatott, mert nem volt határozatképes. A leadott szavazatok arányából azonban előrelátható, hogy a kamara a kormány indítványát nagy többséggel fogja magáév tenni.

A lengyel-javaslat sorsa. A lengyel-javaslat a porosz országgyűlésen rosszul áll. Még a konzervatívok is idegenkednek a törvényjavaslatról s csak abban az esetben szavazzák meg, ha a kormány hajlandó olyan módosításokat tenni, amelyek a kényserkiszajátítást enyhítik és a tulajdon szentségét megvédik. A szabad konzervatív párt ellenséges szemmel nézi a javaslatot, a centrum, a lengyelek és a szabadelvűek elkeseredetten fognak vitába szállani a kormány terve ellen, csak a nacionalista liberális párt lelkesedik a lengyel-javaslatért s így könnyen megeshetik, hogy mostani szövegezésében a kormány elejti kedvencz tervét s alkudozásokba fog bocsátkozni a pártokkal. A kompromisszum aligha fog sikerülni, mert a konzervatívok körömszakadtáig ellenzik a kényserkiszajátítást, nem is szólva a lengyelekről, a nacionalisták ellenben lelkesednek érte.

Tschirschky bécsi német nagykövet látogatása báró Aehrenthal külügyminiszternél első sorban a macedóniai reformok megvitatásának szólt, de természetesen szóba került az az incidens is, amelynek során az osztrák Reichsrath a lengyel-párt kérdésének kapcsán a német birodalmat érdeklő ügyeket tárgyalta. Báró Aehrenthal megnyugtatta a nagykövetet, hogy báró Beck miniszterelnök a Reichsrath hétfői ülésén e részben kielégítő nyilatkozatot fog tenni. Berlinből ugyan alaptalanok jelentik ki ezt a hirt és azt állítják, hogy Tschirschky nagykövet egy szóval sem említette ezt az incidensét.

A portugál helyzet. Lisszabonból táviratozzák a „Daily Telegraph”-nak, hogy a köztársasági pártok néhány neves politikussal szaporodtak, de ez a körülmény nem nagy jelentőségű. Sokat beszélnek arról, hogy hat 15 czm. átmérőjű gyorstüzelő ágyú és ugyanannyi 28 czm.-es Krupp-ágyú érkezett Lisszabonba a kikötő erősítésére. A király és a trónörökös a hadügyminiszter kíséretében résztvettek egyik gyalogezred laktanyájában a díjkiosztáson. Az ünnepség után a király és a trónörökös együtt kiko-

csiztak a városba. Állítólag új veszedelmes összekülvést fedeztek fel, amelynek a célja több középületnek a felrobbantása volt. A merénylet tervezőit elfogták.

Lisszabonból késő éjjel érkezett távirat megerősíti, hogy egy német gőzhajó nagymennyiségű tábori ágyukat, géppuskákat és municiót szállított oda a Krupp-gyárból. Az ágyukat nagy titokban vitték a kikötőből a városba. Állítólag arra szánták, hogy a királyi palotát védelmezzék.

A francia képviselőház. A kamara ma délelőtti ülésén a hadügyminiszterium költségvetését tárgyalta. Mezlier szocialista képviselő azt állítja, hogy a francia hadsereg egész Európában a legnagyobb halandóságot mutatja. Cheron államtitkár azt válaszolja, hogy a hadügyi vezetőség nagy gondot fordít a katonaság egészségi viszonyainak emelésére. A halandóság 1875 óta jelentékenyen apad. Az egészségi állapot tekintetében a francia hadsereg majdnem közvetlenül a német után következik és tekintetben Olaszország, Oroszország, Ausztria-Magyarország, Spanyolország és az Egyesült-Államok hadserege előtt áll. Picquart hadügyminiszter körvonalozza Hagron és Michal tábornokok lemondása ügyében régebben tett jelentéseit; e tisztek visszalépése semmiesetre sem vezethető vissza politikai előítéletekre.

Vihar a dumában. A dumában a mai vita során a kormány nyilatkozatáról Rodicsew is felszólalt és a lengyeleket védelmezvén, egy erős kifejezéssel megsértette Stolypin miniszterelnököt. A jobboldali pártok padjain felugráltak a képviselők, felháborodva rohantak a szónoki emelvényhez, öklükkel fenyegettek Rodicsewet és duakodni kezdtek a kadettekkel, akik körülállották a tribünt.

A pártok elnökeit Chomiakow nyomban összehívta, hogy a дума metóságán esett sérelem felől tanácskozzanak.

Stolypin miniszterelnök a közoktatási minisztert és Karitonow birodalmi ellenőrt fölkerlte, hogy Rodicsewtől nevében elégtételt kérjenek. Rodicsew bocsánatot kért a sértésért és Stolypin beérte ezzel.

Az ülést azután folytatták és Chomiakow felszólította a dumát, hogy tartózkodjék efféle lármás jelenetektől, Rodicsewet pedig kitiltotta a дума következő üléséről. Ez a legnagyobb rendbűntetés a dumában.

A дума ülése délután 3 órakor kezdődött, de csakhamar meg kellett szakítani, mert Rodicsew kadetpárti képviselő nyilatkozatai nagy lármát idéztek elő. A képviselő hevesen támadta a kormányt tegnapi nyilatkozata miatt, ami a jobbpártot nagyon felizgatta. A jobbpárti képviselők a szónoki emelvényhez futottak és Rodicsewet meg akarták támadni. A nagy zajban az elnök figyelmeztetése és csengetése nem voltak hallhatók. A balpártiak is kifutottak hejjeikről és a helyére vezették Rodicsewet. Az elnök és a miniszterek elhagyták a termet. Az ülés újból megnyitása után elnök indítványozza, hogy Rodicsew képviselőt kormányserető nyilatkozatai miatt zárják ki a következő 15 ülésről. Az elnök indítványát mindazonáltal a balpártiak 96 szavazata ellenében elfogadják, mire az ülés véget ért.

EGYETÉRTÉS.

December hó 1-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

A nagy pör előjátéka.

— Polónyi Huszezer koronája. —

Budapest, november 30.

Egy írásbíró kis szürke szobájában szenzációs események vetették előre árnyékukat ma délelőtt. Benke Ferencz, a budapesti büntető írásbíró bíráló előtt találkoztak Polónyi Géza, volt igazságügyminiszter és Heltai Ferencz s dr. Komlós Ágost, utóbbiak, hogy a törvény előtt feleljenek azért, amit egy kávéházi beszélgetésben Polónyiról terjesztettek.

A kis szobát zsufolásig megtöltötte az érdeklődő közönség, amikor a bíró tizenegy körül megnyitotta a tárgyalást, egy tenyérnyi hely nem maradt üresen. A szereplők izgatottsága és a közönség idegessége elárulta, hogy tulajdonképpen nem arról a rágalmaszasi pőről van szó, amelyről az akták beszélnek, hanem egy sokkal nagyobb esemény előjátékáról. A tárgyalás alatt is mindig érezhető volt, hogy a kis szobában nagy indulatok hullámai csapkodnak és hogy az egyszerű rágalmaszasi pör előfutárja egy szenzációs nagy pörnek, amelyet a jövőben fognak tárgyalni.

Természetes, hogy ily körülmények közt a hangulat izgatottabb volt, mint a rágalmaszasi pöröknel rendesen lenni szokott. Szereplő férfiak nevei röpködtek, a közéletben szereplők ültek a vádlottak padján, az ügyész mellett Polónyi Géza, a védő asztalánál dr. Polónyi Dezső és a levegőben villamos feszültség. S ebben az elektrikus légben nem egyszer pattog ki egy nagyobb szikra. Sőt egy alapos kisülés is volt. Tárgyalás közben a folyosóról behangzott Lengyel Zoltán hangja:

— Velem nem mer szembeállni.

Nyomban ezután szikrázó szemekkel ugrik a bíró elé dr. Polónyi Dezső és rekedten kiabálja:

— Ott kiinn szervezett mafia dolgozik. Kergessék el őket, mert kimegyek és agyonverek egy pár embert.

A nagy zsidobongásban sápadtan jött be Polónyi Géza, akit valaki szóbeli inzultussal illetett a folyosón. A bíró kiüritteti a termet és rendőrt állít az előszoba ajtajába.

Azután folyik tovább a tárgyalás, de ideges, izgatott mindenki. A védők izgatottan teszik meg indítványukat, az ügyész, aki különben roppant előzékeny és nyugodt, ingerülten utasít vissza apróbb támadásokat s a vádlottak sem tudnak megtagadni maguktól néhány csipősebb megjegyzést. Kilenczre jár az idő, amikor a bíró kimerül — elnapolja a tárgyalást és hétfő délelőttre tüzi ki a folytatást.

Részletes tudósításunk a következő:

A pör előzményei.

Ez a mai pör ugyszólván preludeuma volt annak a másik nagy pörnek, melyet Polónyi Géza az esküdttörvényszágnál Lengyel Zoltán ellen indított. Ebben a nagy pörben Lengyel Zoltán tudvalevőleg többek között annak a bizonyítására is vállalkozott, hogy Polónyi Géza fővárosi bizottsági tag korában a Dunagőzhajós Társaság néhai igazgatójától, Ullman Lajostól tízezer forint jutalmat kapott azért, hogy a társaság partbérleti ügyét a főváros közgyűlésén pártolta. Lengyel Zoltán ennek a vádjának bizonyítására a többek közt dr. Heltai Ferenczre és dr. Komlós Ágostra hivatkozott, kiket a vizsgálóbíró ki is hallgatott. Dr. Heltai Ferencz és dr. Komlós Ágost ezt a partbérleti ügyet egy kávéházi beszélgetés alkalmával is szóvá tették, abban az időben, amikor Halmos János néhai polgármester azzal vádolta meg Polónyit, hogy fővárosi bizottsági tagságát jogtalan vagyonszerzésre használta föl. A beszélgetés során, amely a Vigadó-kávéházban folyt, szóba került, vajjon Halmos bizonyítani tudja-e vádját, s akkor Komlós Ágost azt mondta,

hogy kár, hogy Ullman Lajos meghalt, mert ő megtudná mondani, mit fizetett Polónyinak a Dunagőzhajós Társaság ügyében.

A mire Heltai megjegyezte: Ha a köztudat elég volna, nem kellene bizonyíték. Heltai később fölkereste Halmost és Sándor Pál és Vázsonyi Vilmos jelenlétében azt mondta neki, hogy Ullman Lajos a partbérleti ügyben Polónyi Gézát tízezer forinttal megvesztegette.

Ennek a kávéházi beszélgetésnek az alapján fogta pörbe Polónyi Géza rágalmaszasi Heltai Ferenczét és Komlós Ágostot.

A vádat közérdekből a királyi ügyészség elvállalta s dr. Balázs Elemér királyi ügyész bizta meg a képviselével. De megjelent személyesen, mint sértett fél, maga Polónyi Géza is. Védők dr. Darvai Fülöp és dr. Kenedi Géza.

A tárgyalás.

A tárgyalást délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a bíró s nyomban ezután szót kért Polónyi Géza tekintettel az ügy fontosságára és arra, hogy a sajtóban a személyével kapcsolatos ügyet nem a valóságnak megfelelően közölték. A jegyzőkönyv elkészítése szempontjából meghitelt gyorsíró alkalmazását kéri.

A bíró megjegyzi, hogy az előterjesztés még korai. Megállapítja ezután, hogy a felek megjelentek, a tanúk közül azonban Sándor Pál, Zollmann Ignác, Szalágyi Aurél, Vázsonyi Vilmos és Müller Ottó nem jelentek meg.

A bíró Heltai és Komlós vádlottakat az általános kérdésekre hallgatja ki. Ezután dr. Balázs Elemér kir. ügyész szólalt fel. Tisztelettel bejelentem, úgy mond, hogy ebben az ügyben a kir. ügyészség részéről a közvád képviselőjét átveszem, annál az indoknál fogva, mert ennek az ügynek tárgyat oly tényállítások adják, amelyek a sértett Polónyi Géza személyét érdeklik, de fontos közérdek fűződik ahhoz is, hogy büntetőbírói döntés megállapítsa, hogy ugyanaz a Polónyi Géza, ki Magyarország igazságügyminisztere volt, ki volt és kicsoda. A gyorsírók alkalmazását nem ellenzi.

Dr. Darvai Fülöp védő: Én a védelem szempontjából tudomásul veszem, hogy a közvád képviselőjét a királyi ügyészség átvette. Hogy melyek az indokai, nem tartoznak rám. De azt a megjegyzést teszem már most, hogy nem ez a pör van hivatva kimutatni, hogy Magyarország volt igazságügyminisztere kicsoda, hanem egy egészen más pör. A gyorsírók alkalmazását nem ellenzem. Miután a királyi ügyészség a vádat átvette, a tárgyalás menetére, mikénti alakulására nézve már most jelentem, hogy bp. 41. szakasza értelmében kivánom a mellék-magánvádló hatáskörének megállapítását, jelezve azt, hogy azon jogokon túl nem terjeszkedhetik, melyeket a törvény részére biztosít.

Dr. Kenedi ügyfele részéről csatlakozik ehhez az előterjesztéshez.

A bíróság elrendelte, hogy a tárgyalás menétét gyorsírók jegyezzék s a jelenlévő két gyorsírót azonnal meg is hiteltette.

Ezután Polónyi Gézának a írásbíróshoz intézett beadványát olvastatta fel a bíróság, melynek egész terjedelmében való felolvasását a védők kívánták.

Dr. Balázs Elemér királyi ügyész konstatálja, hogy a megidézett tanúk közül többen nem jelentek meg. Nincs módjában a törvény szerint indítványt tenni arra nézve, hogy Sándor Pál és Vázsonyi Vilmos megjelenjenek, mert országgyűlési képviselők. Mielőtt a bíróság az ügyész előterjesztésére határozatot hozott volna, Sándor Pál egy megbízottja útján hozta a bíróság tudomására, hogy nem fog megjelenni, amennyiben ki akarják őt hallgatni, kérjék ki a képviselőháztól.

Dr. Darvai: A sértett fél kijelentette, hogy a panaszát egész terjedelmében föntartja. A leghatározottabban visszautasítom azt a kifejezést, amely egy más ügyben kihallgatott tanunak majdan esküvel megerősítendő vallomásra vonatkozik, hogy a tanuskodási köteleességükből kifolyó ténykedésükből az a következtetés vonassék le, hogy itt bünszövetség létezik, vagy hogy ezek az urak bünszövetség tagjai lennének.

Balázs ügyész (közbeszól): Milyen jogon és okon adja elő ezeket?

Dr. Darvai: Mert a följelentés egész terjedelmében föntartott. Megjegyzem, hogy ez a beadvány, a Btk. 267. szakaszának immunitása alatt adatott be, úgy hogy nincs módunkban e tekintetben ezidőszerint a megtorló lépéseket megtenni, de a bünszövetség kifejezését visszautasítjuk.

A vádlottak kihallgatása.

E felszólalások után a vádlottak kihallgatására került a sor. Először Heltai Ferenczét hallgatták ki.

A bíró: Azzal vádolják őnt, hogy amidőn a Dunagőzhajós társaság partbérleti ügye beszéd tárgyává lett, Komlósnak ama megjegyzésére, hogy kár, hogy Ullmann Lajos meghalt, azt felelte, hogy ha a köztudat elég volna, nem kellene bizonyíték.

Heltai Ferencz: Miután Komlós ur azt állítja, hogy mondtam, egészen bizonyos, hogy mondtam. Mikor a Halmos-Polónyi-ügy fölmerült, a kávéházi társaságban is erről beszéltek. A kérdés a körül forgott, vajjon Halmos tud-e bizonyítani? Valószínű, sőt miután Komlós ur állítja, bizonyos, hogy én akkor azt a kifejezést tettem, hogy ha a köztudat elég volna, nem kellene bizonyíték.

— Ön Vázsonyi Vilmos és Sándor Pál urak jelenlétében azt állította Polónyi Géza urról, hogy őt Ullmann Lajos a Dunagőzhajós-Társaság partbérleti ügyében megvesztegette.

— Kérem ama vallomásomnak fölolvását, melyet a vizsgálóbíró előtt tettem, mert most sem akarok másképp vallani.

— Hát erre nem emlékszik?

— Ezt nem mondom, de most egy betűvel se akarok másképp nyilatkozni, mint akkor nyilatkoztam. Amennyiben akkori nyilatkozatom nem egyeznék meg a tényekkel, egész nyíltan fogok nyilatkozni.

— Nekem nincs jogom ahhoz a vallomáshoz nyulni, legyen szives előadni, hogy való-e az, vagy nem?

Mig vallomásom föl nem olvastatik, megtagadom erre a vallomást.

— Sokan voltak akkor jelen a kávéházban?

— Hüvös és Rózsa völgyi bizonyosan jelen volt, de hogy többen voltak-e, azt nem tudom.

Komlós Ágostot hallgatta ki ezután a bíró. — Az a vád ön ellen, hogy amikor arról volt szó köztük a kávéházban, vajjon Halmos bizonyítani tudja-e vádját, ön azt a megjegyzést tette, hogy Ullmann Lajos meghalt.

Komlós Ágost: Nem ilyen összefüggésben történt. Én a megjegyzést úgy értettem, hogyha Ullmann élne, megtudná mondani, hogy melyik irány az igaz, igaz-e a köztudat, vagy amit ezzel szemben bizonyítani akarnak, igaz van Polónyinak, vagy Halmosnak. Én erre visszagondoltam arra, amit Ullmannától tudok s amit elmondottam Heltainak. A tanuvallomásomat, melyet a vizsgálóbíró előtt tettem, megismételni akarom, mert kell, hogy érintetlenül fentartsam addig, amíg újra kihallgatnak s esetleg esküre bocsássanak. Kérem a vallomásomnak felolvasását.

— Van a vádnak egy másik pontja is. Eszerint ön azt mondtotta volna a beszélgetés folyamán, hogyha Ullmann élne, meg tudná mondani, mit adott Polónyinak a partbérleti ügyben.

— Ezt én nem mondtam.

Az elévülés.

Ezután az elévülés kérdéséről indult meg hosszú és szenvedelmes vita, melyben Polónyi is részt vett.

Dr. Darvai Fülöp: Azt monja a sértett ur, hogyha Heltai és Komlós vallomásáról csak 1907. augusztus 7-én nyert tudomást. Én pedig állítom, hogy a sértett már 1907 június havában tudott Komlós és Heltai urak vallomásáról. Bizonyítom ezt az „Egyetértés” május 19-iki számával, amelyben már benne van a „Dunagőzhajós Társaság”-ra vonatkozó hír. Ugyancsak az „Egyetértés” bizonyítja, hogy május 24-én dr. Kiss István vizsgálóbírónál volt a sértett ur. És itt van ezenkívül egész csomó sajtóbeli publikáció: a „Pester Lloyd” május 31-iki száma, az „Ujság” június 1. és 15-iki száma és más lapközlemények. Az előzetes ténymegállapításból pedig kitűnik az, hogy úgy az inkriminált kávéházi beszélgetés, mint az ennek alapjául szolgáló tény, mely ennek a pörnek a tárgya, 1907. május 31-én adatott jegyzőkönyvbe. Példátlan eset a ma-

gyar igazságszolgáltatás történetében, hogy egy vizsgálói stádiumban lévő pör iratait, melyekben esküvel megerősített vallomások nincsenek, egy más pörben ugyiszólván bizonyítékul fölhozzák. Példátlan eset az is, hogy olyan egyének, akik egy folyamatban lévő nagy pörben tanukép voltak és lesznek megidézve, a vizsgálóbíró előtt tett ugynevezett nyers tanuvallomásaik alapján rágalalmazási pörrel támadtassanak meg. Még sajtáságostbb az, hogy a sértett ur, aki szerinte csak augusztus 6-án értesült ezekről a dolgokról, a panaszfőjelentést három hónappal később, az utolsóelőtti napon tette meg, amikor abban a másik pörben a főtárgyalás folyamatba volt teendő. Sarkalatos jogszabály, hogy elévülés van.

A védő azután azt vitatja, hogy lehetetlennek tartja, hogy Polónyi az ő egyéni integritásába mélyen belenyúló, nagy port felvert pörben tett tanuvallomásokról csak augusztus 6-án értesült volna, holott ezeket a vallomásokat a vizsgálóbíró már május 31-én iktatta jegyzőkönyvébe.

— En tehát — ugymond — közbevetem az elévülési kifogást. Nem azért, mintha akár az egyik, akár a másik terheltnek bármilyen oka volna a pör kimenetelétől tartania, de azért, hogy ezek a tanuk egész integritásukban állhassanak meg ama bíróság előtt, mely a nagy pört fogja tárgyalni. Védőtársam igazolni fogja, hogy a sértett urnak ezekről a dolgokról előbb kellett tudomást szereznie s szerzett is tudomást, minek következtében a november ötödikén beadott panasza elévült.

Dr. Kenedi Géza hasonló értelemben szól; azután több hírlappéldányt mutat be, melyek a Heltai és Komlós kihallgatásáról már jóval előbb hoztak tudósítást. Kihallgatni kéri Kiss vizsgálóbírót és annak jegyzőjét arra nézve, hogy a tanuk vallomását a sértett nyomban lemásoltatta. Hivatkozik dr. Lengyel Zoltánra, aki meg fogja nevezni azt a barátját, aki a sértett úrtól már júniusban hallotta azokat a tényeket, melyeket ő csak novemberben inkriminált.

Heltai Ferencz: A magam részéről kérem Kiss István vizsgálóbírót kihallgatását, mert ő emlékezni fog arra, hogy mikor a vallomásmat befejeztem s kértem, hogy ezt ne közölje a sajtóval, azt jegyezte meg, hogy ő ezt nem szokta megtenni, de Polónyi segédje két órákor itt lesz s le fogja azt másolni, ha tehát valami megjelenik, az vagy Lengyel Zoltán, vagy Polónyi révén kerül nyilvánosságra.

A bíró: Átiratot intéztem a vizsgálóbíróhoz, vajjon a lapokból megállapítható-e az elévülés. A vizsgálóbíró ezt jelentette:

1907 május 31-én hallgatta ki Heltai és Komlós tanukat. A feleknek jogában állt a vallomásokba tekinteni. Emlékszik, hogy Polónyi segédje, Oroszi, a vallomásokról másolatot vett. Hogy mikor, az az iratokból nem derül ki. Oroszi rendszerint a vallomásokat követő második napon szokott nála megjelenni, hogy azokról másolatot vegyen. Maga Polónyi augusztus hatodikán járt nála s az iratokba tekintett.

Balás Elemér kir. ügyész: A vádlottaknak, akik olyan egyének, mint a jelen pör vádlottjai, nem szabad formai kérdésekbe kapaszkodniok, hanem tekintet nélkül arra, hogy esküdtbíróság előtt vagyunk-e, vagy járásbíró előtt, arra kell törekedniök, hogy ha tudnak, bizonyítsanak. Nem látja az elévülést főforogni.

Polónyi Géza: Én nem a tanukat vádolom, én vádolom azt a Heltait és Komlóst, akik, mielőtt tanuk lettek volna, a kávéházban nyilvánosan terjesztették rólam azt a rágalmat, hogy én a Dunagőzhajózási Társaság részéről meg lettem vesztegetve mint fővárosi bizottsági tag. Ezt jöttem számon kérni ezektől az uraktól. Elévülésről van itt szó. Harminezöt évig ügyvéd, voltam Magyarország igazságszolgáltatási minisztere, elismerem érdemtelenül, de azt csak föl nem teszik rólam az urak, hogy ne tudtam volna, hogy három hónap alatt elévül a perem. Isten és ember előtt állítom, hogy se Oroszi, se más nekem arról, hogy ezek az urak rólam mit vallottak, míg a vizsgálóbírónál az iratokat meg nem néztem, nem szóltak. Ami pedig a lapokat illeti, hát kötelezhető vagyok én arra, hogy az „Égyetértés”-re előfizessek?

A bíró azután elrendelte dr. Oroszi Géza ügyvédjelölt kihallgatását és mellőzte a bejelentett többi tanut.

Dr. Oroszi Géza ügyvédjelölt, Polónyi Dezső

irodájának alkalmazottja elmondja, hogy Heltai Ferencz és Komlós Ágost vallomását, amelyet a vizsgálóbíró előtt tettek, első alkalommal csak futtában olvasta el s csak utólag otthon készített róla jegyzeteket. E jegyzeteket azonban nem közölhette Polónyi Gézával, mert a volt igazságszolgáltatási miniszter akkoriban Gaszteinban üdült. A vallomásokat csak szeptember közepén írta le.

Heltai Ferencz arra nézve kéri Kiss István vizsgálóbírót meghallgatását, hogy Polónyi Géza közvetlenül vallomása előtt nála járt.

A bíró azonban mellőzte dr. Kiss István meghallgatását s nyomban azután kihirdette végzését, amelyvel az elévülés kifogását elutasítja.

A határozat megokolása szerint helytelen az a fölfogás, hogy a vádlottakat a vizsgálóbíró előtt tett vallomásukért üldözik. De ezért őket senki sem üldözi, hanem a kávéházban tett nyilatkozatukért. E nyilatkozatok a vád tárgyai. Az elévülés dolgában a vádlottak képviselői csak arra nézve ajánlottak föl bizonyítást, hogy a sértett a sértő nyilatkozatról már augusztus 6-ika előtt tudomást szerezhetett, de nem kívánták bizonyítani azt, hogy valóban szerzett is tudomást. Ennélfogva a bíróság nem látja az elévülés főnforgását.

A vádlottak ügyvédei semmisségi panaszt jelentettek be.

A bíró azután a tárgyalást délután négy órára halasztotta.

A délutáni tárgyalás.

A délután 4 órákor kezdődő folytatólagos tárgyaláson Benke bíró felhívására Polónyi 300 koronát deponált a tárgyalóbíró kezeihez.

Dr. Darvai Fülöp, Heltai védője szólt fel ezután. Utalt arra, hogy Polónyinak Lengyel Zoltán elleni sajtópörében ugy Heltai, mint Komlós ténytanuk. Ebben a sajtópörben is ugyanaz képezi a vád tárgyát, ami a jelen rágalalmazási pörnek a magja. Szükségesnek tartja, hogy a kronológikus sorrend betartása végett először a rágalalmazási sajtópörben folytatassék le a valódiság bizonyítása. Itt a járásbíró előtt a sajtópörben tett vallomásaikért sem Heltai, sem Komlós nem üldözhető, mert ezen urak a vizsgálóbíró előtt vallomásaikat tanuzási kényszer alapján tették meg. Arra kéri a bíróságot, hogy a btkv. 267. és 263. §-ainak egybevetéséből kitűnőleg függeszse fel a mostani tárgyalás alatt álló ügyet mindaddig, amíg a Lengyel Zoltán elleni sajtópörben a valódiság bizonyítása le nem folytatatik.

Dr. Kenedi Géza, Komlós védője csatlakozik védőtársa érveléséhez s a maga részéről is új jogi érvekkel vitatta a felfüggesztés szükségességét.

Dr. Balás Elemér ügyész szólt fel most s a védők indítványára megjegyezte, hogy a védelem nagy tévedésben van, Heltai és Komlós nem a nagy perben tanuzási kényszer alatt tett vallomásaik miatt kerültek ide, hanem a kávéházi beszélgetés miatt, továbbá a Halmos szobájában lejátszódott jelenet miatt. Ezután a védők által vitatott 267. §-t jogi szempontból — a védők magyarázatával ellentétesen — fejtegette. Végül kérte a bíróságot, utasítsa el a védők indítványát s a tárgyalás érdemébe bocsátkozzék bele.

Polónyi Géza jelentkezett szólásra, de a védők tiltakoztak az ellen, hogy neki itt, miután az ügyész viszi a vád képviselőjét, felszólalási joga lenne az ügyész után. A bíró azonban kimondta, hogy a panaszost megilleti a felszólalási jog. A bíró ezen végzése ellen a védők semmisségi panaszszal éltek. Polónyi a vádlottak javára emel szót. Nem oly tény miatt emelt ő panaszt, amely ellene büntető eljárásnak szolgálna alapul, hanem amely őt közmegegyezésnek tenné ki. A vádlottaknak itt van alkalmuk bebizonyítani, hogy való az, amit állítottak. Itt, ezen bíró előtt bizonyítsák be, hogy én olyan ember vagyok, aminőnek mondták. Itt van ennek a helye, de nem az esküdtszék előtt.

A bíró ezután elutasította a védők felfüggesztésre irányuló indítványát azzal a megokolással, hogy ez a szóbeli rágalalmazási pör semmi összefüggésbe nem hozható a sajtópörben tett tanuvallomásokkal.

A védők semmisségi panaszszal éltek.

A bíró most Heltai és Komlósnak a vizsgálóbíró előtt a nagy pörben tett tanuvallomásait olvastatta.

Bíró Heltaihoz: Fenntartja-e ezen vallomását?

— Igen, sőt ha szabad kiegészítenem...

— Ez lehetetlen most.

Majd Komlóst kérdezte meg ugyanerre.

Komlós: Én a vallomásmat szösz szerint fenntartom. Megjegyzem, hogy egy kis lényegtelen eltérés van az én vallomásom és Heltai vallomása között.

Ő ugyanis nem a kávéházban hívott félre, hanem utközben mondatta el velem.

Heltai koncedálja, hogy így történhetett.

Bíró tudatja, hogy Sándor Pál mentelmi jogára hivatkozással szóval bejelentette, hogy nem jön el. Vázsonyi Vilmos pedig írásban jelentette ezt be.

Bíró a védők kérésére elrendelte Vázsonyi beadványának felolvasását.

Ezután dr. Balás ügyész szólt fel a két képviselőtanu elmaradása ügyében. Sajnálja, hogy mód nem áll rendelkezésére orsz. képviselőkkel szemben, hogy őket tanuként a bíróság előtti megjelenésre kényszerítse a bíróság útján. A mentelmi jog felfüggesztése iránti eljárás oly hosszadalmas, oly nagy nehézséget képez, hogy a beidézettük lehetetlenséggel határos lévén, ezért kéri s reméli, hogy ezt a védelem se ellenzi, ha csak elhuzni nem akarja a pört. — Sándor Pál vallomásának felolvasását.

Dr. Darvai tiltakozik az ügyész azon, a tárgyalás folyamán már több ízben hangoztatott meggyanúsító kijelentése ellen, mintha a védelem a pört elhuzni akarná. Kijelenti, hogy a védelem ellenzi az elmaradt tanuk vallomásainak felolvasását s kéri nyujtassék a védelemnek mód és alkalom, hogy a valódiság bizonyításának legteljesebb mértékben való keresztülvitele érdekében Sándor Pál és Vázsonyi Vilmos tanuk megjelenése iránt intézkedhessék s az aktacsomagot, mint védő, mivel még bele sem tekinthetett, áttanulmányozhassa. E czélből kéri a tárgyalás elnapolását.

Dr. Kenedi Géza szintén kéri az elnapolást s a két elmaradt tanut kéri beidézettetni a mentelmi eljárás lefolytatásával s az iratok tanulmányozására időt kér ő is. Ha ezt a méltányos kérelmet is ellenzi a panaszos, akkor itt üldözés forog fenn a vádlottakkal szemben.

Dr. Balás ügyész ellenzi az elnapolást s csodálkozik, hogy a védelem ma már a harmadik indítványnyal áll elő arra nézve, hogy ebben a teremben ma bírói ajakról ítélet ne hirdettessék. Tévednek a védők, ha azt hangoztatják folyton, hogy itt két ember becsületéről van szó. Mert itt nem két, hanem három embernek becsületéről van szó: érte alatta a panaszost is. Lehetetlen tehát, hogy indokolatlanul még hónapokig elhuzódjék ez az ügy. A nagy iratcsomóból csak egy néhány tanuvallomás vonatkozik erre az ügyre. Ha a védelemnek szüksége van ezen vallomások áttanulmányozására, szívesen hozzájárul, hogy egy órai időre a tárgyalás e czélből felfüggesztessék.

A tanukihallgatás.

A bíró mielőtt az elnapolás kérdésében döntött volna, a tanukat hallgatta ki.

Első tanu Hüvös József villamos vasuti igazgató volt.

— Emlékszik tanu ur, hogy Ullmann Lajos ur egy partbérleti ügyben beszélt önnel.

— Igen. Ullmann előtt hoztam Wellisch Alfréd-del s én a belvárosi bizottsági tagok vezéréhez küldtem őt a partbérleti ügyben. Hetek mulva újra felkeresett s akkor megköszönte a jó tanácsot.

Ügyész: Jelen volt tanu ur a kávéházban?

— Igen.

— Kik voltak még ott?

— Erre már csakugyan nem emlékezem. Az utóbbi időben annyit olvastam a lapokban, annyit beszéltek a Polónyi-ügyről, hogy most már arra sem emlékezem, mit vallottam akkor. Kijelentem, hogy esküt nem teszek.

Bíró a védők kérelmére felolvastatta tanuknak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását. Hüvös József kijelenti, hogy vallomásának a kávéházi jelenetre vonatkozó részét nem tartja fenn.

Hüvös Józsefet megeskették.

Rózsavölgyi Gyula alpolgármester volt a következő tanu, a Vigadó-kávéházi jelenetre vonatkozólag kijelenti, hogy ő újságolvasással volt elfoglalva s csak egyetlen egy megjegyzést hallott s ezt Komlós tette: Kár, hogy Ullmann meghalt! Ennek

az értelmét is csak később tudtam meg, mikor a Halmos vádjait a lapok közölték.

Balás ügyész: Hányan voltak ott a kávéházban?

— Csak háromra emlékszem: Heltai, Komlós és Hüvös urak voltak.

— Más nem volt ott?

— Nem emlékszem.

— Vaszilievits nem volt ott?

— Nem emlékszem.

— Komlós rendes tagja volt ennek a kávéházi társaságnak?

— Nem.

— Gyakorta szokott odajárni Komlós?

— Én legfeljebb csak kétszer láttam ott.

Barna Károly hajózási felügyelő, ügyvéd kijelenti, hogy soha sem járt a Vigadó-kávéházban.

Polónyi Géza: Tanu ur Ullmann Lajos mellett titkár volt?

— Én soha.

— Hát a Dunagőzhajózási Társaságnál?

— Én Thaly ur mellett voltam titkár.

— Én a tanu urat tek. bíróság, arra nézve kérem kihallgatni, hogy mint Ullmann Lajos titkárjának tudomással kellene bírnia arról, ha nekem Ullmann 10.000 forintot fizetett volna.

Dr. Balás ügyész megismételte azon kérését, hogy a meg nem jelent bécsi tanuknak s Sándor Pálnak vizsgálati vallomásai olvastassanak fel. A védők tiltakoznak ez ellen s kérik a tárgyalás elnapolását. Dr. Darvai védő ezen kérelménél megjegyzi, hogy dr. Vázsonyival egy olyan körülményt is akar bizonyítani, amelyet most nem hajlandó elárulni. Dr. Kenedi szerint magának a panaszosnak sem áll érdekében, hogy az ügy egy napon ostorral hajtassék keresztül.

Balás ügyész legfeljebb félórát hajlandó a védőknek adni arra, hogy a tanut előkerítsék.

Komlós Ágost kijelentette, hogy az iratokba ő, mint terhelt sohasem nyerhetett betekintést. A vizsgálóbíró elutasította azzal, hogy az iratok nincsenek nála. Mikor az iratok lekerültek a járásbíróhoz, itt a kezelő tagadta meg a felvilágosítás adását.

Csodálja, hogy a panaszos ur most még napokat sem akar neki adni arra, hogy bizonyíthasson s ezt azzal indokolja, hogy becsületén ejtett sérelemért a megtorlással tovább nem várhat. Hát most sürgős csak, miért nem tekintette sürgősnek azon hónapok alatt, amelyektel elmulasztott panasz beadására. Okvetlenül ragaszkodik Sándor Pál kihallgatásához.

Heltai Ferencz tiltakozik szintén az elhúzási vád ellen. Panaszosnak alkalma és módja lett volna megtámadott becsületéért az elégtételt már hónapok előtt megszerezni. A panaszos ur az, aki huzni-halasztani szokta ügyét. Ott a bírósági kérésre, amelyhez a kir. ügyész is hozzájárult. Ez azt célozza, hogy a nagy pört hónapokra elhúzza.

Szervezett maffia.

Heltai azután kiment a teremből. Ezenközben hallatszott a teremből Lengyel Zoltán éles szava:

— Velem nem mer szembeállani!

Dr. Balás ügyész tekintettel arra, hogy Heltai vádlott távozott a teremből, kérte a tárgyalás felfüggesztését.

Pár pillanat múlva az előszobába kitódult hallgatóság köréből sápadt arccal rohant be dr. Polónyi Dezső s magából kikelve fordult a bírósághoz:

— Kérem bíró ur, egy szervezett maffia van kinn az előszobában, ez terrorizál bennünket, kérem védjen meg!

Az előszobában dr. Lengyel Zoltán állott, több ügyvéd társaságában s Polónyi Dezső kijelentése ő reá vonatkozott.

A bíró nyomban elrendelte a hallgatóság eltávolítását. Ezt a rendeletét azonban pár perc múlva már visszavonta s czélszerűbbnek tartotta szünet elrendelésével a kedélyeket lecsillapítani.

A kínos incidens nagy izgatottságot keltett a hallgatóság körében s Polónyi Dezső benn a tárgyalóteremben izgatottan mesélte el az inzultust Beniczky Ödön képviselőnek.

A tárgyalás folytatása.

A negyedóra szünet után, amely alatt a tárgyalótermet szellőztették ki, dr. Darvai szólalt fel s kérte dr. Vázsonyinak és Sándor Pálnak a tanukénti kihall-

gatását a Halmos János lakásán lefolyt jelenetre a czélból, hogy megállapítható legyen ezek vallomásaival, kik voltak akkor jelen. Kérte továbbá a Fővárosi Közlöny 1895. évi összes számainak beszerzését Polónyi két ellentétes álláspontjának beigazolására. Kérte a belvárosi bizottsági tagoknak hirtelen frontváltására a partbérleti ügyben dr. Eulenberg Salamon és dr. Kramer Miksa és Boros Soma fővárosi biz. tagok tanukénti beidézését. Magára a megvesztegetési vádra tanukul dr. Müller Ottó, dr. Szilady Aurél, Bauer és Zollmann nevű bécsi lakosok tanukénti kihallgatását.

Dr. Kenedi Géza a partbérlet ügyében történt ieszerelekre nézve kéri Neumann Ármint, Vázsonyit, Sándor Pált, Csepregi Jánost tanukul kihallgatni, akik ennek a paklázásnak tanúi voltak. Ullmann kijelentésére Frank Ignác bécsi lakost jelentette be tanuul. Kérte továbbá a partbérleti ügyben lefolytatott közgyűlési határozatokat magukban foglaló Fővárosi Közlöny illető számainak.

Balás ügyész ellenzi a védők által bejelentett újabb bizonyítási eszközök beszerzését.

Heltai közbeszól: Mondja ki mindjárt az ítéletet. Bíró: Ezért Heltai urat rendreutasítom!

Ügyész: Bizonyítja, hogy az újabb tanuk már ismert és bizonyított tényekre vonatkoznak. A Kenedi Géza által utólag bejelentett beidézni kért Wellisch Alfréd építőmester már ki volt tanuként ebben az ügyben halgatva. Hecht Imre Dgt. hivatalnok bécsi lakosnak kihallgatását szintén feleslegesnek tartja. Kéri a bíróságot, utasítsa el a védőket indítványokkal annyival is inkább, mert a valóban perdöntő körülményre, hogy Polónyi 10.000 firtal csakugyan meg lett vesztegetve, a védők egyetlen egy bizonyítékot sem hoztak fel. A bíró ezután kihirdette végzését, amelylyel a védők által bejelentett tanuk kihallgatását mellőzi, ellenben elrendeli a már kihallgatott s most újból beidézni kért tanuk kihallgatási jegyzőkönyveinek felolvasását. A védők a végzés ellen semmiségi panasszal éltek.

Heltai most halk megjegyzést tesz. Olyasfélént mondott, hogy a bíróságnak ma okvetlenül kell ítélet mondania.

Dr. Balás ügyész erélyes szavakkal kelt ki Heltai ezen megjegyzése ellen. Most aztán megkezdődtek az elrendelt tanuvallomások felolvasása.

A felolvasás során Heltai Ferencz megjegyzi, hogy az egyik bécsi tanu, amint írásban a bécsi bíróság előtt tett vallomásából kitűnik, meg akart jelenni a tárgyaláson. Nem áll tehát az ügyésznek az a kijelentése, hogy az illető nem akart megjelenni a mai tárgyaláson.

Balás ügyész (fölpattanva): Kérem a bíró urat, védjen meg engem az elsőrendű vádlott invectivájával szemben. Ami pedig Heltai azon megjegyzés-illeti, hogy a bíróságnak még ma ítéletet kell mondania, erre vonatkozó részét a jegyzőkönyvnek tegye át a bíróság a kir. ügyészséghez, a megtorló lépések megtétele végett.

A bíró Heltait rendreutasította.

A felolvasott vallomásokból egyébként kiviláglik, hogy a Dunagőzhajó Társaság alkalmazottai tudtak ugyan arról, hogy Ullmann igazgató érintkezett Polónyival, de arról, hogy Polónyinak pénzt adott volna, nem tudnak. Szerintük Ullmannnak ilyen czélokra nem is volt rendelkezési alapja.

A társaság egész fennállása alatt ezt maga a ugyan könyvelve egy 10.000 forintos tétel, de uszályhajók eladása alkalmából fizetett proviziókra.

A felolvasott vallomások között utolsó Thaly Emilé, a társaságnak immár elhalt budapesti vezérképviselője. Annak idején beszélt Polónyival ez ügyben és kérte a támogatását. Tudomása szerint azonban Polónyi nem kapott semmit.

Heltai felemlíti, hogy Bauer Vilmos központi felügyelő vallomásának magyar fordításába lényeges hiba csuszott. Kéri az eredetinek felolvasását, amelyből kitűnik, hogy az nem 1905-ben, hanem 1895-ben, tehát a kritikus időben elkönyvelt 10.000 korona közelebbi meghatározás nélkül van elkönyvelve.

A társaság egész fennállása alatt ezt maga a központi főfelügyelő ismeri be, ez az egyetlen közelebbi meghatározás nélkül elkönyvelt provizionaris tétel, mely a társasági vezérigazgató kezébe fizettetett. Ennek a megállapítása szólnak teljesen

legendő, sokkal több, mint amit az összes tanuvallomásoktól várt.

Balás ügyész elismeri, hogy a fordításba hiba csuszott, azonban a vallomás további folyamán kitűnik, hogy egy bécsi ember kapta a proviziót, tehát Polónyi személyével semmi kapcsolatban nincs. Indítványozza, hogy a beszerzett Fővárosi Közlönyökből konstatalja a bíróság, hogy azon a fővárosi pénzügyi bizottsági ülésen, amelyen a partbérlet ügyét legelőször tárgyalták, Polónyi jelen volt. Ugyancsak a Fővárosi Közlönyökből felderíteni kéri az ominózus partbérlet ügyének historikumát.

Darvai kéri, hogy a felolvasások előtt a védők átnézhessek az anyagot. Ez nagyobb munka, hosszabb időt igényel. Kéri a tárgyalás hétfőre halasztását. Ugyis ki vannak mindannyian merülve.

Balás ügyész szerint a közérdeknek egy perczet sem szabad veszítenie. Inkább eláll a közlönyök felolvasásától, de ha kell, reggelig hajlandó tárgyalni.

Polónyi Géza: Heltai a rágalmat bosszúból koholta, mert akkor, amikor ő (Polónyi) igazságügy-miniszter volt, Heltai ügyében kedvezőtlen véleményt adott a kereskedelmi miniszternek.

Darvai kijelenti, hogy Heltainak Polónyi véleményéről soha tudomása nem volt.

Heltai: Kijelenti és esküvel is hajlandó meg erősíteni, hogy Polónyi e „korszakalkotó” jogi véleményéről a múlt hétig egyáltalában tudomása nem volt, s csak kicsinyes gondolkodás vezetheti vissza az ő eljárását a bosszura.

A bíró ezután a bizonyítási eljárást befejeztetnek jelentette ki és a védők kérelméhez képest a tárgyalás folytatását hétfő délelőtti 10 órára tűzte ki, amikor a perbeszédre kerül a sor.

A mai izgalmas tárgyalás este félkilenc órakor ért véget.

Örzse és Marianne.

Örzse Budapesten lakik, Marianne Párisban. Mind a kettő asszony, mind a kettő szegény, mind a kettő tul van azon a koron, hogy munka nélkül megélhessen.

Örzse ezt a munkát választotta. Háznál-házra járt és hol szobrokra, hol templomokra pénzt kéregetett. Természetesen a pénzt megtartotta magának. Látható, hogy ebben alig van raffinement. Durva, esetlen, kopott, nehézkes a gondolat. Sok koczkázzal jár, nagy munka, fáradságos és könnyen megfoghatják. Meg is fogták Örzset: Kürthy Erzsébetet. Letartóztatták.

Marianne pedig ezt a munkát választotta. Hirdetést tett közzé a lapokban, hogy ő dugzag milliomosnő. De nincs gyermeke, holott imádja, szereti a gyermekeket. Akadna-e sokgyermekű szülő, ki egyik picinykéjét rábízna a milliomosnőre? Ha rábízna: ő fölneveli, urrá teszi, őt és minden pereputtyát. Aki meg akar könyörölni a szegény milliomosnőn, az írjon a jószágkormányzójának ide és ide.

Ezerszámra akadtak könyörületes emberek, kik hajlandók lettek volna gyermekükkel boldoggá tenni a boldogtalan milliomosnőt. Marianne — mert hiszen az ő kezébe kerültek a levelek — fölbontotta valamennyit és válaszolt is valamennyire. Hivatalos, jószágkormányzói stílusban azt válaszolta mindenkinek, hogy éppen az ő családi körülményei hatották meg leginkább a szívet és ezért az ő gyermekét fogja ajánlani a milliomosnőnek. De először meg akar győződni arról, vajjon az adatok megfelelnek-e a valóságnak; s ezért uti- s egyéb költségekre 86 frankot és 74 szántimot kér. 86 frankot és 74 szántimot érdemes előlegezni — egy földi boldogságért.

Marianne két héten belül körülbelül huszezer frankot kapott a postán. S talán még most is kapna s talán most már igen is milliomosnő lenne, ha Marianne nem lett volna Marianne. Egy himpellért szeretett Marianne, aki, mert nem kapott tőle annyit, amennyit kért, följelentette a rendőrségnél.

Tehát Mariannet is, Örszét is megfoglák; a kiindulási és a megérkezési pont azon egy mind a kettőnél. Mégis, milyen stílusban futotta meg a két pont között lévő utat Örsz s milyenben Marianne! A művelemet itt is alkalmazhatja az, aki akarja.

A Lipótvárosi Kaszinó jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 30.

Kulturális hatásában nagy, elegáns és üdvösen agilis kaszinó ma csöndben, minden kiáltó reklámolás nélkül ülte meg fennállásának negyedszázados évfordulóját. Ez a szép ünnep impozáns módon jelezte annak a huszonöt esztendőnek leforgását, mely idő alatt lankadatlan szorgalommal hordták össze a téglákat ahhoz a hatalmas palotához, mely az épülő magyar kulturának egy tekintélyes szárnyát alkotja.

Hogy egy konglomerált országban, mint Magyarország, mily fontos szerepre hivatott az olyan egyesület, mely különféle társadalmi osztályoknak nyújt fedezetet, nem szükséges elmondani. Politikai ország vagyunk, melyben hatványozott jelentősége van minden olyan intézménynek, mely a szociális összefonódás hatalmas segítségével a kultúra megalapozására törekszik.

A huszonöt éves, ifjú erős kaszinó büszkén tekinthet vissza múltjára, mely az alapítás, küzdelem, kísérletezés és fellendülés nagyszerű epochája volt. Egy gyönyörű fejlődés, mely a kicsiny Európa-szállóbeli asztaltársaságot egyszerűbe, mint a nemzeti eszmét és kulturális törekvéseket szolgáló fontos tényezővé emelte. Ezalatt az idő alatt a kaszinó valóságos kulturális központtá küzdötte fel magát, melynek fényes termeit sorra látogatják a művészet illusztris bajnokai; írók és tudósok egyforma készséggel állottak a kaszinó rendelkezésére, ahol mindig megértésre és kulturaszeretetre találtak. Olyan nevű emberek szereplése, mint Jókai, Mikszáth, Herczeg Ferencz, Rákosi Jenő, Mark Twain, Brandes, Walter Crane, Hubay, Popper, Bertram, Tamagno, Joachim és Isaye tehetne tanúságot arról az erkölcsi részvételtől, melylyel a Lipótvárosi Kaszinó mindenkor a kultúra szolgálatában állott. Anyagi áldozatkészségét pedig az a sok irodalmi, zenei és művészeti díj dicséri, melyekkel évről-évre érdemes jelöltek tüntet ki, továbbá a Petőfi-ház, Kisfaludy-Társaság, Iparművészeti Múzeum, Földrajzi Társaság, Társadalomtudományi- és Philológiai Társaság, mint amelyeket a kaszinó mindig készségesen támogatott.

Közhasznú ténykedésében a kaszinó soha sem tért el kitűzött céljától, mely abban csúcsosodik ki, hogy a pénz és a szellem embereit a társadalom vezető rétegeinek csatasorában tartsa.

A diszközgyűlés este fél nyolczkor kezdődött. A közgyűlés kezdetét jóval megelőzőleg a kaszinó tagjai már impozáns számban voltak együtt és élénk eszmecserét folytattak báró Bánffy Dezső elnökkel, továbbá Eötvös Károlyval és Herczeg Ferenczcel, akiket megjelenésük alkalmával nagy szívélyességgel vettek körül.

A diszközgyűlést pontban fél nyolczkor nyitotta meg báró Bánffy Dezső elnök a nagy tanácskozó teremben, amelyet a tagok zsúfolásig megtöltöttek. Báró Bánffy Dezsőnek sikerült olajfestményű arcképe, amelyet Karlovsky Bertalan művész festett, díszes keretben az elnöki emelvény mögött volt elhelyezve. A diszközgyűlés egyik fénypontja volt ezen arckép ünnepélyes leleplezése.

Báró Bánffy Dezső a közgyűlést a tagok feszült figyelme közben a következő nagy tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Urak! A Lipótvárosi Kaszinó fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából ez év tavaszán tartott rendes közgyűlésen elhatározta ez év őszén ünnepélyes közgyűlést tartani, ezen alkalommal fennállása méltánylásával foglalkozni és ez idő szerinti elnöknek képét leleplezni. Mint ez idő szerinti elnököt, engem ért a szerencse, hogy képem lefestésék és a mai ülés rendjén lelepleztessék. Részemről meg nem érdemelt kitüntetés ez és csak véletlen, hogy alig öt éves elnökségem ideje összeesik az

egyesület 25 éves fennállása idejével. Hálás szívvel köszönöm meg ez alkalommal az engem ért meg nem érdemelt kitüntetést, amely arra kötelez le engem, hogy a Lipótvárosi Kaszinó érdekeit továbbra is gondos figyelemmel tárgyává tegyem és arra törekedjem, hogy a kaszinó első alapítói által kiküldött és a későbbi intézők által mindig szem előtt tartott célt megvalósítani és megközelíteni törekedjem. A polgári erő és műveltség egyesítése, a magyar társadalom összetartó egységének létrehozatala, a magyar műveltség terjesztése, művészet, tudomány támogatása, azon célok, amelyekre a Lipótvárosi Kaszinó alakult. A mindig szabadelvű demokratikus egyenlőségi érzéstől áthatott szellem megőrzése, istápolása azon eszközök, melyek a cél elérésére rendelkezésre állanak és amely eszközök felhasználásával haladt 25 éves fennállása idején a kaszinó céljai felé. A kis körben és kis eszközökkel létrejött egyesület ma oly erős, jelentőséggel bíró tényező, amely hivatása magaslatán áll, amely itt a fővárosban elismert képviselője a szabadelvűségnek, a polgári akarat öntudatának, amely képviselője az erő és lelkesedés, valamint a kultur-érdeklődésnek. A lelt 25 év után most új továbbfejlődés éveinek néz elé, úgy mint eddig, ezental is a kitűzött cél felé fog törekedni. A célú tartva szem előtt, mint a budapesti magyar társadalom egyik jelentékeny számottevő tényezője, építeni fog tovább a liberális demokratikus irányzat alapján, építeni fog tovább, hogy közreműködjön az egységes magyar nemzeti állam kiépítésén azzal is, hogy az egységes magyar társadalom megalkotása az osztályok, hit és foglalkozások közötti ellentétek elsimításával utjai egyengettesenek. Ezek után tisztelt Urak, a Lipótvárosi Kaszinó mai napra összehívott rendkívüli közgyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Báró Bánffy Dezső elnök ezután konstátálta, hogy a közgyűlés szabályszerűen lett összehívva és határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Friedl Ödön titkárt, hitelesítésére báró Herzog Péter és Dániel László tagokat kéri fel.

Napirend szerint következett a titkári jelentés előterjesztése, amelyet már előzetesen a tagok között szétosztottak. A jelentést dr. Friedl Ödön szerkesztette.

Az éljenzéssel fogadott titkári jelentést egyhangulag tudomásul vették. Ezután dr. Ballai Lajos tartotta meg arcképleplező beszédét, melyben a kaszinó által követett irányelvekről szólva, többek közt ezt mondja:

Minden első elnökünk a korral járó nyugalom vágyával visszavonult, e rövid időn át a magyar klasszisztikus ékes képviselője, Dóczy Lajos állítottatott a kaszinó élére, — kaszinónk a társadalmi feladatokat megvalósítani nemcsak meg nem színt, de azokat még nagyobb és fokozottabb mérvben is ápolni igyekezett, mert teljes tudatában van annak, hogy Európa szívében elszigetelten csak egységes nemzeti társadalom képes a magasabb szellemi és magyar nemzeti feladatok megvalósítására; a szétforgácsolásra törekvés a hazánkat sajnos, oly sokszor ért erkölcsi súlyos korszakát készíti elő. Ugy tartjuk, minden mozzanatot meg kell ragadnunk, mely az egységes magyar nemzeti állam kialakulására vezet. Ennek a nagy eszmének buzdó harciosa jelenlegi elnökünk. A 25 éves évforduló nem képez pihenőt. Haladni fogunk a társadalmi amalgamáció nagy munkájában tovább is az ország, a nemzeti társadalom, a magyar nemzeti állam kialakulása érdekében, ez eszme buzdó vezérének céltudatos vezetése alatt. Ha elhalkadnának az utódok, — tekintsenek amaz arcképre, hogy enyhüljön a esüggedés, reményt keltsen a jövő. Átadjuk a képet a kaszinó birtokába. Örizzé hűséggel, Isten áldása lengjen kaszinónkon. Isten áldja a hazát!

A zajosan megéjlenzett szónoklat után elnök az ülést berekesztette, mire a kaszinó tagjai bankettre gyűltek össze.

A banketten mintegy hatszázán jelentek meg. Az asztalón báró Bánffy Dezső foglalt helyet, aki mellett Eötvös Károly és Lánzy Leó főrendiházi tag foglalt helyet. Az első felköszöntőt dr. Friedl Ödön mondotta. Hosszabb beszédben éltette báró Bánffyt, amire báró Bánffy Dezső szólt fel. Megköszönte a rendkívül meleg ovációt, amelyben részesítették. Azt hiszi, hogy az ő személyéhez fűzött ünneplés határkö akar lenni a kaszinónak történetében arra, hogy a kaszinó eddigi sikereiből és munkálkodásának eredményéből a jövőre biztatást és reményt nyerjenek. A kaszinó munkálkodására, annak sikerére emeli poharát.

Dr. Jakóbi Andor Lánzy Leót éltette.

Eötvös Károly nagy figyelemmel fogadott beszédben foglalkozott a kaszinó feladataival, amelyek közé a polgári osztály értékének és befolyásá-

nak emelése a társadalmi beolvadás lehetővé tétele és a magyar kultúra emelése tartozik. A kulturában előre kell haladnunk, azonban ennek magyar jellegét mindig meg kell őriznünk.

Dr. Kovács József, az Adria főtitkára Eötvös Károlyt éltette, különösen írói érdemeit és működését emelve ki.

Ezután Lánzy Leó főrendiházi tag szólt. A kaszinó 25 éves munkásságára visszatekintve úgy találja, hogy sem a társadalmi beosztás, sem a kultúra fejlesztése terén nem a kaszinónkra vár a döntő feladat, ellenkezőleg, az utóbbi idők jelenségei amellett bizonyítanak, hogy a kaszinók egy bizonyos exkluzivitást vesznek magukra. Az, amit a Lipótvárosi Kaszinó alapításánál szem előtt tartottak s amely működésük határozottan sikeres és eredményes, a polgári osztály öntudatának erősítése és kifejlesztése, amely olyan tényező lett ebben az országban, hogy ma már azzal mindenkinek számolnia kell. E polgári öntudat fejlesztése, ébresztése képezze a kaszinó feladatát a jövőben is.

Marczaly Henrik egyetemi tanár báró Bánffyt aposztrofálja. Dr. Márton Miksa Rust Józsefet, a kaszinó egyik alelnökét köszönti fel. Rust József beszédben a magyar sajtót köszöntötte fel.

A társaság kitünő hangulatban sokáig volt együtt.

TÁVIRATOK.

Az olasz kamarából.

Róma, november 30. A kamara bizottsága ma délután összeült azon bizottsági tagok megválasztására, akik a Nasi szabadon bocsátására vonatkozó kérvényt lesz hivatalva tárgyalni. Megválasztottak négy bizottsági tagot, a melyek a fogságban tartás mellett és másik négyet, a melyek a szabadon bocsátás mellett tartoznak állást foglalni. Az egyik bizottság nem adott határozott utasítást kiküldöttjének.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Bécs, november 30. (Saját tudósítónktól.) A kereskedelmi szerződéses tárgyalások Szerbiával döntő stádiumba léptek s úgy látszik mind a két részen alapos a remény, hogy a szerződés létrejön. A szerb delegátusok nagy elismeréssel nyilatkoznak báró Aehrenthal külügyminiszter előzenkességéről. Már a múlt tilésen lényeges közlekedés történt, jellehet addig a két tárgyaló fél álláspontja mereven ellenkezett egymással.

Orosz kölcson.

London, november 30. (Saját tudósítónktól.) A Globenak jelentik jó forrásból, hogy az orosz kormány egy francia pénzcsoporttal szerződést kötött 800,000,000 frank kölcsön tárgyában. A kibocsátás határideje nem biztos, de valószínűleg 1908 február 1-én fog megtörténni.

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 30. Terménytőzsde. Gyapot. New-Yorkban 11.80, nov.-re —, februárra 10.83. New-Orleansban 11.37. Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75. Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Cred-Balances of oil City 178.—. Zsir. Vestern Steam 8.40. Rohe testvérek 8.90. — On 30.25—30.75. Réz 13.80—14.—.

Csikagó, nov. 30. Gabona-tőzsde. Zárlat. Buza irányzata szállárd, decemberre 96.37—95.— K., májusra 103.37—102.25 K. Tengeri szállárd, decemberre 55.— K.

Csikagó, nov. 30. Terménytőzsde. Zsir. januárra 7.60, tegnap 7.47, májusra 7.57, tegnap 7.47. Szalonna short clear —, tegnap —. Sertéshus januárra 11.62 tegnap 11.45.

Forman
nátha
ellen
Szelencze ára
40 fillér

Minden gyógyszerüzletben kapható!
Hatása meglepő s kezdődő bajnál ugyszólván elmaradhatlan.

Az amerikai kivándorlás.

Budapest, november 30.

Az amerikai kivándorlásról könyvtárakat irtak már össze, újat és eredetit mondani róla azért nagyon nehéz. És a dr. Farkas Pál tollából e tárgyban megjelent tanulmányról nem mondhatnánk nagyobb dicséretet, minthogy azt, hogy neki sikerült.

Dr. Farkas Pál a magyar írói gárda egyik legképzettebb, legmodernebb tagja, akinek nagy erőssége az, hogy a tudományos nivót össze tudja egyeztetni s vonatkozásban tudja tartani a napi élet aktualitásaival. Ki tudja válogatni a legérdekesebb s legidősebb társadalmi kérdéseket s ezeket magas nézőszempontból, a szociológiai tudás legmodernebb eszközeivel veszi bonczkése alá. Így sikerült neki az, hogy a leggyónesépletebb témák iránt is érdeklődést tud kelteni. A Farkas Pál reflektorának megvilágításában közismert tények új színt, új tartalmat nyernek s mindig kikerül a bonczkés alól valami olyan, ami a dolgok lényegére tartozik.

Legújabb könyvében Farkas az amerikai kivándorlást teszi tanulmány tárgyává. A kérdés égetően fontos és jelentős volta nem szorul bizonyításra. A nemzet lelkiismerete már régóta érzi ennek a horderejét. A statisztikai adatok tanúsága szerint szédítő arányokban emelkedik azoknak a magyaroknak száma, akik hajóra szállva, tengeren túl keresnek boldogulást. Imár nagyon sok százezerre megy az Amerikában szétszóródott honfitársak száma s a kivándorlók legnagyobb kontingense minden oceánjáró gőzösön magyar honosokból telik ki. A nemzeti erőnek évről-évre növekvő vérvesztése ez, melynek hatása immár nemcsak egyes községekben érezhető, ahol aggokból, nőkből s gyermekekből telik ki a falunépe, hanem észlelhető az ország közgazdasági életének egész vonalán.

Farkas Pál foglalkozván ezzel a kérdéssel, új szempontok kitűzésével lát munkához. Mindenekelőtt azzal, hogy nem elégszik meg a kivándorlás okának szokásos magyarázatával. A titkos ügynökök, a rossz közigazgatás, az igazságtalan adórendszer, a kötött birtok tultengése az ő diagnózisában is szerepel, de kimutatja azt is, hogy most itten egy olyan szociális jelenséggel állunk szemben, amelyik a fejlődés bizonyos fokán egyik országot sem kímélte meg. Amikor egy országban odáig jutott a fejlődés, hogy a népesség zöme a nevelés fokozta igényekkel a fejlődésből származó gazdasági körülmények közt nem tudja összehangba hozni szükségleteit, jobb sors után vágyódik és egyszerre megszületik és nagy arányokat ölt a kivándorlási mozgalom. Így volt ez Angliában a negyvenes években, Németországban a francia háború előtt, Olaszországban 1870 óta. Magyarországon most éljük ezt a fejlődési korszakot, amit mutat az is, hogy a mai mezőgazdasági és ipari munkabérek körülbelül azon a fokon állanak, mint Angliában hatvan év előtt.

Farkas ezután különbséget tesz a kivándorlók két faja, azok közt, akik letelepedés szándékából örökre elhagyják az országot s azok közt, akik csak munkaalkatmakat keresni mennek az idegenbe. A közlekedési eszközök mai fejlettségi fokán ebből a szempontból Amerika nincs messzebb tőlünk, mint volt száz évvel ezelőtt a gyalogszerrel utazó felvidéki tót aratók számára a kalásztérmető magyar Alföld. Farkas Pál tanulmányaiból arra a konklúzióra jut, hogy a mi kivándorlóink zöme — legalább ez idő szerint — az utóbbi fajtából való. Bizonyítja ezt az, hogy a legtöbb kivándorló azzal a czállal megy ki Amerikába, hogy

ott tőkét gyűjtsön s azután itthon földet vásároljon, vagy telkét az adósságtól megszabadítsa, de vissza készül jönni s vissza is jön. Amerikai keresetét hazaküldi, csak az 1907. év folyamán 250—300 millió koronára tehető az amerikai származású pénzküldemény. És amint azoknak a vidékeknek statisztikája mutatja, amelyeken leghamarabb kezdődött a kivándorlási láz, a kivándorlók óriási perzentje — Farkas számítása szerint 90—94 perzent — tényleg haza is jön.

Farkas Pál tehát természetes s a fejlődéssel járó folyamatnak, nem pedig betegségnek tekint a kivándorlást, de ő maga is aggódik azon, nehogy az betegséggé legyen. Mert a visszavándorlók pénzét lihelteitlen arányokban kiuzsorázza az az élősdí had, amelyik két-háromszáz perzenttel megdrágítja a földet addig, a míg az a földéhes paraszthoz visszakerül. A kivándorló visszaérkezve hazájába, megszerzett kis tőkéjével új, boldogabb életet akar kezdeni s e helyett pénzét hamarosan elköltve folytatja a régi nyomort és szenvedést addig, amíg végleg elkeseredve, újra elkötyvetéli kis holmiját s elmegy, hogy soha se térjen vissza többet.

Ettől a veszélyesebb fajta kivándorlástól félti Farkas Pál az országot. Mert ez volna az igazi nem pótolható vérvesztés.

Mozgó képek.

Egerek.

A legkedvesebb rácsáló az egér. Haragszunk rá, ha megkárosít, de ha meglátjuk hegyes orrocskáját, okosan villogó fekete szemét, idegesen mozgó nagy fülét és vékony, hosszú farkinczáját, önkéntlenül is elmosolyodunk.

A nők persze jobban félnek tőle, mint a legdühösebb bikától és elég, hogy valaki egeret emlegessen, már is valamennyien felugrának a székekre, pamlagokra.

A képviselőház tegnapi obstrukciós boruját egy kis egér vidította fel. Valahogyan a képviselői folyosóra tévedt és rémülten futkosott a honatyák, s újságírók lábai közt ide-oda. Kergették a szegényt, de volt annyi esze az ülésterembe menekülni, ahol a székek alatt eltűnt.

Kis ideig keresték, beszéltek róla, azután napirendre tértek fölötte. Hogyne. Két érdekelt egy ilyen gyöngy, kis állat? Pedig eszükbe juthatna a politikus uraknak az a régi, klasszikus mese, amely szerint egy kicsi egérke átrágtá a rab oroszán hálóját és kiszabadította az állatok királyát. A leggyengébb segítőhársat se szabad megvetni és a legigénytelenebb ellenséget se tanácsos kicsinyíteni.

Egy ember mégis van abban a büszke dunaparti palotában, aki szeretettel gondol arra a kis egérre.

Egy fehérhaju, törődött aggastyán, aki kéthetenként pontosan megjelenik a Ház minden hivatalos helyiségében és mindannyiszor ugyanazt kérdezi:

— Van egér, kérem alásan?

És változatlanul mindig ugyanazt a választ kapja:

— Nincs, hogy is volna!

Olyankor szomoruan, elesüggedve tipeg tovább és aggódva gondol a jövőre. Mert neki a Ház egerei juttatnak kenyeret, ő lévén a Ház egérbiztos... ha nem is éppen ez a hivatalos czime.

Ha az Országházában nincs egér, ő rá sincs szükség. Elküldhetik. Mit kezdjen akkor... öreg napjaira?

De a tegnapi egérke ismét bebizonyította, hogy ő nem fölösleges, hogy szükség van rá, hogy a — két-

ségtelenül nagyszámu — családjáról továbbra is gondoskodhatik.

Ahol ma megjelent, mindenütt örömmel üdvözölték az öreget, ő pedig boldogan mosolygott.

— Igen, tudom — mondogatta — már sokan gratuláltak.

Azután elmondta, hogy van ám mindig egér, ha az egyik teremben nem, hát a másikban. A multkor az elnöki szobában rágott lyukat a szőnyegbe, más-kor viszont egy borsölygyében találtak egérfészket.

— De én csalhatatlanul elpusztítom, nem engedem elszaporodni a beste fajtát; pedig a Dunaparton horgonyzó hajókról folytonosan költöznek át, különösen így tél küszöbén, amikor fáznak és éheznek.

A régi szerény képviselőháznak nem volt egérbiztos. De egere volt. Egyszer a könyvtárosnak, a poéta Fülöp Áronnak jelentette Ponderi szolgálja, hogy czinczogást hallott.

— Tyűh! Egér a könyvek közt! Ez kész veszedelem.

Fülöp Áron ismerte Ponderi jellegét „Ingyen semmit, pénzért mindent!” Tehát egy-egy koronát ígért minden beliferált egérért. Ponderi katonás korba vágta magát és azt mondta:

— Igenis, értem!

Másnap hozott egy egeret és zsebre dugta a kapott koronát. Harmadnap már két egér került fogásra és két korona vándorolt a könyvtáros zsebéből a szolgálja markába.

Ebben az arányban szaporodott a szákmány és fogyott a könyvtárosi fényes ezüstpénz. Ponderi utoljára már kötegszámra hozta az egereket, mint ahogy az árva tótok árulják a cvicsela-madarat.

Fülöpnek végre már kezdett nem tetszeni az ügy. A székely ravaszágát nem lehet sokáig kijátszani. Már pedig Fülöp Áron székely is, ravasz is.

Lesbe állott, de nem egéresbe és rövid idő múlva arra a felfedezésre jutott, (illetőleg azt penderítette ki) hogy az ő poczikvadásza a Ház pinczéjében állította fel a csapdát s onnan szállítja gazdájának a vadat.

Ez is amellett bizonyít, hogy az egér nem mindenkinek okoz kárt. Pailleron mester is szép sikereket köszönhet „Egér”-nek és nem kell éppen macskának lenni — ahhoz, hogy valaki egerekből éljen.

Rosta.

Meglepi a szülőket

a SCOTT-féle Emulsio hatása minden alkalommal, ha azt angolokorban szenvedő gyermeküknek adják. A SCOTT-féle Emulsio feltűnő gyorsan gyógyítja és izmosítja a gyermeket

erősíti a csontokat

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kerjük figyelni.

és elősegíti fejlődésüket. Ily, rendkívüli gyógyhatás valóban csak ilyen kiváló szerrel érhető el. A SCOTT csakis elsőrendű alkatrészeket tartalmaz s az eredeti SCOTT-féle eljárás okozza, hogy hatásában felülmúlhatatlan és nemcsak fiatal és öreg, hanem még a halál küszöbén hirt gyermek is könnyen emészt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény készítő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-POR

felülmúlhatatlan házissér mindama gyomorbetegségeknél, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

UJDONSÁGOK.

Ehesek forradalma.

Ott, ahol Ázsia Európával érintkezik, Skuttari környékén, egy csomó ember éheznek és korgó gyomrának csillapítására nem tud jobb orvosszert találni — minthogy harciba indul a gazdagok és a hatóságok ellen. Az elkeseredés paroxizmusában öl és rombol ez a megvadult, kenyérvetelő tömeg; a katonaság pedig kenyér helyett sortűzzel felel neki. Mihelyt az éhező sokaság az oroszakra apellált, nem is történnhetett másképp; a katonának s a katonákat kommandírozó hatóságoknak hivatásuk az, hogy a fenálló rendet s a főnálló rendbe szépen, kényelmesen beágyazott gazdagokat minden kalamitás ellen, még vérontás árán is megvédelmezzék.

Az éhesek azonban nyilván érezték, hogy nekik van valami követelni valójuk ezen szuronyokkal körülbástyázott társadalmon, különben nem rohantak volna kitért mellett neki a sortűznek. A derék albánok bizonyára sohasem hallották híret Marxnak, soha sem foglalkoztatta elméjüket a földön termő javak elosztásának igazságtalansága. Sokkal primitívebb, értelmileg alacsonyabb fokon álló emberek, semhogy logikus uton juthattak volna el a belátásnak eddigi fokáig. De látták, hogy az Aranyszarv mellett pazar kéllakok állanak, s hogy mások fölöslegben duskálnak, amíg nekik a legszükségesebb sem adatott meg. Ez ébresztette föl bennük impulzív erővel azt a homályos, ösztönzerű érzést, hogy őket megrövidítve juttatta kevés boldogoknak az aránytalan többletet a társadalom.

Annak, ami Marx tanaiban kritikai jellegű, fényes igazolását adta ezeknek a félvad ázsiai törzseknek a romlatlan ösztöne. A félvad albán s a tudós szociológus alaptétele ugyanaz: a javak mai elosztása igazságtalan s ezen az igazságtalanságon úgy kell javítani, hogy a gazdagok feleslegével emberi sorsra javítják föl a szegények nyomorúságát. Ezt megállapítván a félvad albán, a maga természetes ösztönét követve úgy akarta korgó gyomrát lecsillapítani, hogy a szükségeset egyszerűen elveszi azoktól, akiktől van mit elrabolni. Ezt az első impulzív benyomás után induló primitív szociális politikát azonban hamarosan leszerelte egy hatásos sorfűz. Marx már kerülő uton, nem a nyers erők mérkőzése útján, de a szociális be rendezkedés megváltoztatásával keresi az erőváltás útját. De vajjon az ő csendes forradalma szerencsésebb lesz-e, mint volt a kisázsiai lázadóké? A logikai rendszereken fölépült, gazdasági erőkkkel mérkőző szociális evolúció sorsa végeredményben nem lesz-e éppen olyan sikertelen, mint a nyers testi erőkkkel föllépő ösztönzerű szociálistizmus?

Igazán van mindazoknak, akik azt hiszik, hogy a föld és a munka elegendőt terem mindannyiunk számára s hogyha az emberiség nagy többsége mégis nélkülöz, ebben a társadalom hibás, mert egyesek kapzsúsága vagy a javak forgalmát irányító rövidlátás koplaltat nulliókat. A kapzsúság és a rövidlátó butaság és lelkiismeretlenség azonban nemzedékről, nemzedékre örökölt fogyatkozása az emberiségnek.

Végre meg van! Mi?

A PHOEBUSZ
az igazi tökéletes világítás.

Minden gázvilágítást felülmul. •• Óriási gázmeztakarítás.

Tudnak-e ezen segíteni a szociálista forradalmárok? Mert ha nem, az ő mozgalmuk is végeredményben csak odajut, mint a skuttari-i félmeztelen forradalmároké.

Ben.

Napirend. Napár. Vasárnap, december 1. — Római katolikus: F. 1. Elig. pk. — Protestáns: F. 1. Mchán. — Görög-orsz: november 18. G. 23. Plató. — Zsidó: Kislev 25. — A nap két reggel 7 óra 27 perczkor, nyugszik délután 4 óra 10 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 12 perczkor, nyugszik délután 2 óra 23 perczkor.

A miniszterek nem fogadják. — Bucsú a Rácvárosban, délelőtt 10 órakor ünnepi zenés nagymise. — Az Országos Ipar-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor a Zichy Jenő-utca 4. sz. alatt. — Az Országos Inárpártoló Szövetség közgyűlése déli 12 órakor az Országos Ipar-egyesületben. — A Posttechnikusok Országos Szövetségének közgyűlése délután 2 órakor a New-York kávéházban. — A budapesti izraelita hitközség testületi tagjainak választása. — Az Általános Köziéteknysági Egyesület foglalkoztató műhelyének megnyitása Izabella-utca 33. szám a. — A háztartási cselédek gyűlése délután 3 órakor az Ujvárosban. — Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület irásversenye a képviselőházban. — A Tulipán-szövetség Magyar Védőegyesület megalakulása délelőtt 11 órakor a Royalban. — Az állami felső iskolák ifjúságának zászlóavatási ünnepélye délelőtt 11 órakor. — A Magyar Ifjak Haladás Körének kabaret-estélye a Sas-körben. — A Filharmóniai Társaság népszerű hangversenye. — Wellmann Rózi és Feri hangversenye a Vigadóban. — A Szent Margit-kollégium avató ünnepélye délelőtt 11 órakor Váci-utca 13. szám alatt. — A Ferencvárosi Függelék-számú 48-as pártkör estélye 8 órakor Ferenc-körút 2. sz. alatt. — A Magyar Turista-Egyesület kirándulása. — A magyar divatkiállítás megnyitása a Kossuth Lajos-utcai Cziráky-palotában. — A Képzőművészeti Társulat 15. tárlata nyitva 9-12-ig 1. korona. 1-3-ig 50 fillér. 5-11-ig sétahangverseny I. Korona belépődíjtal. — Mark Lajos gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Kőnyves Kálmán műintézet Nagymező-utcai szalónja rendezés miatt zárva. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. szám alatt) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kiglyó-téri szalónja nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Amatőr Műgyűjtők kiállítása az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9-8-ig. Belépődíj nincs. — Az Iparművészeti Társulat karácsonyi bazárja és a Horti-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 10-től fél 2-ig. Belépődíj nincs. — Doby Jenő gyűjteményes kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-től fél 2-ig. Belépődíj nincs. — Nemzetközi baromfiállítás a városi nagy Inárcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum összes tárlat nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től fél 12-ig. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 10-től 1-ig. — Az Aquinumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tanszer-múzeum nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtárak zárva.

Napár. Hétfő, december 2. — Római katolikus: Bibiana. — Protestáns: Olimpia. — Görög-orsz: november 19. Abdiasz. — Zsidó: Kislev 26. — A nap két reggel 7 óra 28 perczkor, nyugszik délután 4 órakor. — A hold két éjjel 3 óra 24 perczkor, nyugszik délután 2 óra 46 perczkor.

— **Novemberi előléptetések és kinevezések a MÁV-nál.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a magyar királyi államvasutaknál november hó 1-től számítandólag, a következő előléptetéseket és kinevezéseket eszközölte: Előlépett Novák Tivadar mérnök a VIII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1. fizetési fokozatába. Kinevezték a VIII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába Kaszás Géza, tokaji Nagy Imre, Pallos Arthur, Csillag Rezső, Halász József, Balázs Gyula, sarkadi Nagy Lajos, Kerekes Arthur, Sztupkai Dénes, Pászkan Mihály, Hoffmann Alajos, Simonyi Lajos, Geréb Gyula havidíjas mérnököket; a VIII. fizetési osztály 2. fokozatába Bauer Emil, Bartók Gusztáv, Grósz Gusztáv, Raáb Lajos, Boros Miksa Mihály, Aczél Izor, Mészáros László, Ehrlik Samu, Jámbor Jenő, Szőnyi Jenő, Jakobi Róbert, Lakos Sándor mérnököket mérnökökké.

— **Kitüntetés.** Oelhoefer Hubert főfelügyelőt, a máv. forgalmi szakosztályának vezetőjét, 40 éves hű szolgálataiért a király által alapított jubileumi díszéremmel tüntették ki.

— **Az országos diákkongresszus.** A kongresszus mai negyedik napjának tanácskozási idejét a napirend előtt felmerült alap- és tanácskozási-szabályok fölötti vita töltötte ki, úgy hogy a programponctok tárgyalására a délelőtti folyamán nem került sor. Az ülést fél 12 órakor Pelle János elnök bezárta. Itt említjük meg, hogy az országos diákszövetség a kongresszus bezárása után gyűlést tartott, amelyen a horvát képviselőknek parlamenti magatartása ellen tiltakoztak.

A gyűlés izzó hangulatának érdekes beszédében Kálmán Dezső adott kifejezést, aki határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra, hogy ünnepélyesen felkérjék a kormányt és az országgyűlést, hogy a törvény parnesát, mely a magyar képviselőseget a magyar nyelv írásban és szóban való tudásához köti, szigorúan hajtsa végre. Magyarország ifjúsága ez ünnepélyes határozatát megküldi az összes hazai és hiteles fordításban a legelőkelőbb európai lapokban.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták. Azután a gyűlés lelkes hangulatban eloszlott.

Nagy és szenzációs világítást ad.

Villanyfény és mégis gáz.

A „PHOEBUSZ“ a gázcsőre alkalmazandó.

Szerelés díjmentes.

Nézzük meg a próbavilágításokat.

— **A császári jubileum.** Vatikáni körökben beszélnek, hogy a pápa Ferencz József császár és király uralkodói jubileuma alkalmából ünnepi nyilatkozatot fog közreadni.

— **Szabó Miklós temetése.** Országos részvét kísérte ma utolsó útjára Szabó Miklóst, a Magyar Királyi Kuria nyugalmazott elnökét. A gyászszertartáson, mely a Kuria hatalmas előcsarnokában folyt le, ugyszólván teljes számmal jelentek meg a magyar közélet, a politikai és bírói világ előkelőségei, köztük testületileg a minisztériumok, a felsőbb bíróságok és jogászörök tagjai. A Kuria előtt már délután két órakor megkezdődött a gyászoló közönség gyülekezése. A koporsó előtt állottak a gyászoló család tagjai, akiknek részéről a megboldogult fia, Szabó Sándor kultuszminiszteri tanácsos és Szabó Géza királyi táblabíró fogadták az érkező notabilitásokat.

A gyászoló gyülekezetben a többi közt ott voltak: gróf Apponyi Albert, Darányi Ignác és Günther Antal miniszterek, Molnár Viktor, Popovics Sándor, Meskó László, Imfing Konrad és Tőry Gusztáv, államtitkárok, gróf Desseffy Aurél, a főrendiház elnöke, Wlassics Gyula a közigazgatási bíróság, Oberschall Adolf, a Kuria és Csathó Ferencz a királyi tábla elnökei, Széll Kálmán volt miniszterelnök, Láng Lajos, Lukács László, Fabinyi Teofil, Erdélyi Sándor, Plósz Sándor és Tost Gyula volt miniszterek, báró Gromon Dezső, a közmunkatnacs elnöke és számosan mások. Testületileg jelent meg az Ügyvédi Kamara és az Ügyvédi Kör, valamint az igazságügyminisztérium. Eljött az elhunyt sok tisztelője és sok jó barátja, ugy, hogy a hatalmas csarnok, mire a szertartás megkezdődött, egészen megtelt gyászoló közönséggel.

A papság pontban három órakor érkezett meg és azonnal kezdetét vette a szertartás, melyet Várady L. Árpád püspök végzett Kovács Kálmán lipótvárosi plébános és több segédlelkész asszisztenciájával. Várady püspök megható imája után beszélt a halottat és ezzel véget ért a szertartás. Künn a Kerepesi-temetőben a főváros által adományozott diszshelynél Várady L. Árpád, püspök ujra beszélt a halottat, melyet aztán örök nyugalomra helyeztek. — Az engesztelő szentmisét december 2-án, hétfőn délelőtt 10 órakor a belvárosi plébánia-templomban tartják meg.

— **A külügyminiszter rendjele.** A király megengedte, hogy báró Aehrenthal Alajos, a közös külügyek minisztere a nagybritanniai királyi Viktória-rend nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

— **Vasutasok ünnepélye.** A Vasutas Szövetség Budapest északi kerülete ma este hat órakor avatta fel a nyugati pályaudvaron levő új helyiségét ünnepélyes választmányi diszülés keretében. Az ünnepélyen a kerület tagjai nagy számban jelentek meg és képviseltették magukat a déli és budai kerületek is. Az ünnepi beszédet gróf Batthyány Tivadar, a szövetség elnöke mondotta.

Beszédében röviden vázolta a szövetség fennállásának történetét, eddigi munkálkodását s rámutatott a jövőben követendő működésére. Megemlékezett arról is, hogy különböző helyekről mily sok támadás érte a szövetséget. Ez pedig a reklám bármiféle eszköze nélkül csöndben dolgozott s tényekkel mutatta ki a felhangzott vádak alaptalanságát. A MÁV. alkalmazottak részére kivívott fizetőrendezés, amelyet nyomon követett a magánvasutasoké, a szolgálati pragmatika számos údvös intézkedése, a jöletti intézmények egész sorozata, mind a szövetség működésének elért eredménye. A kivívott siker azonban még nem teljes. Itt-ott merülnek fel még bizonyos ellentétek, de éppen ezeknek kiegyenlítése képezi a szövetség jövőbeni munkásságának célját. Hiába támadják a szövetséget bármely oldalról, az minden támadás után csak erősebb lesz és éppen ebben az erőben rejlik az oka annak, hogy a hazafias magyar vasutasok tábora ma már a társadalomnak számot tevő tényezője.

Gróf Batthyány Tivadar nagyhatású beszédét a jelen voltak szünni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadták. Ezután Sarlay Jánosnak, a kerület nagy munkássága elnökének, arczképét leplezték le. Az

Vidéki megbízásokat is pontosan teljesítünk

PHOEBUSZ

fényvilágító vállalat

Raktár: Andrassy-ut 21.

iroda: Dávid-utca 1

ünneplenek, ki egyike a vasutas sztrájk idején elfogott tizenhármaknak, érdemeit dr. Bezeredy Ábel, kerületi társelnök méltatta lelkes szavakkal. A szép ünnepséget társas vacsora fejezte be.

— **Csalások az adófelügyelőségénél.** A központi adóhivatalnál fölfedezett csalások két tettese még ma is a rendőrség börtönében ül. Tegnap megírtuk, hogy Szenczy Árpád végrehajtó a rendőrségen kétségbeesetten tagadta a büncselekményben való részességét s ennek folytán tegnap éjszaka nem is tartóztatták le, csupán csak őrizet alatt maradt a főkapitányságon. Ma azonban kétségtelenül beigazolódtott, hogy büntársas Eperjessynek s délből egy órákor Sándor László rendőrkapitányt őt is letartóztatták.

Szenczy, az Eperjessyvel való szembesítés után is tagadta, hogy része volna a csalásokban, Eperjessy azonban vállalkozott rá, hogy megmutatja Szenczy lakását, hogy hol vannak az elikkasztott akták eldugva. Erre egy detektív kiment Eperjessyvel Szenczynek Gyöngyötyuk-utcai lakására, ahol Eperjessy, Szenczy íróasztalának legelső fiókjából tényleg egész csomó elikkasztott aktát szedett elő. Ezeket az aktákat azután megmutatták a rendőrségen Szenczynek, aki a bizonyítékokkal szemben nem tudott többé tagadni és beismerte a bünrészességét. Azt állítja azonban, hogy csak hét esetben volt társa Eperjessynek. Ezek közül jelentékenyebbek a Hecht-féle, amelyben 500 korona az elikkasztott összeg; továbbá a Kuraszin Lipót esete, akitől 400 koronát csaltak ki és a Horváth Gyula esete, amely 270 korona haszonnal járt. A többi négy eset jelentéktelenebb.

Több esetről Szenczy nem akar tudni, a rendőrségen azonban azt hiszik, hogy a csalások összege ennél sokkal nagyobb, s ezért hétfőn Nagy Zoltán, pénzügyi tanácsos, az adóbehajtási osztály hivatalfőnöke, egy bizottság élén és a vizsgálatot vezető Sándor László rendőrkapitány jelenlétében, Szenczy végrehajtó munkakönyve alapján, több évre visszamenőleg rovincsolást kezd a visszaélések megállapítása okáért. Amíg a rovincsolást be nem fejezik, a két csaló a rendőrség börtönében marad, s csak azután kísérik át őket az ügyészségre.

— **Vidor Pál emlékezete.** Ma egy esztendeje annak, hogy Vidor Pál, a Népszínház igazgatója oly tragikus módon véget vetett életének. Ezt az évfordulót megható módon ünnepelték meg mindazok, akik ma szegény Vidornak sirja köré gyülekeztek. Ott volt a Népszínház-Vigopera igazgatóságának képviselőiben dr. Patek Béla titkár, a Népszínház-Vigopera majd valamennyi tagja és a többi fővárosi színházak művésze és művésznője. Pázmán Ferencz, a Népszínház művésze, megható, lendületes beszédet mondott, melyet így fejezett be:

Egy éve annak, hogy itthagyt bennünket! Hulló könyveink csillogásán keresztül látjuk még jószágos arcát, amelyben még nemrég is úgy élt a lélek! Eljöttünk mindnyájan, tanujelét adva hűséges ragaszkodásunknak, igaz szeretetünknek. Mi tovább harcolunk és küzdünk a magyar színművészet érdekeiért! Elköltöztél, de emléked örökké élni fog. Nyugodj békében. Isten veled!

A beszéd elhangzása után letették a sirra a Népszínház-Vigopera igazgatóságának „Vidor Pál emlékének” és a Népszínház-Vigopera tagjainak hasonló feliratu koszorúját. Végül a Népszínház-Vigopera énekara néhány gyászdalot adott elő, mire a lélekemelő ünnepély véget ért. A gyülekezet Vidor Pál hantjától átment Hegyi Arankának a sírához, ahol dr. Patek Béla letette a Népszínház-Vigopera igazgatóságának díszes, élővirágokból kötött csokrárt, melynek selyemszalagján a felírás állott: „Hegyi Aranka emlékének”. — Ezzel az ünnepélyvel kapcsolatban nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy mindezekig még mint tervvel sem foglalkoztak, hogy Vidor Pálnak síremléket emeljenek. Pedig meg vagyunk győződve arról, hogy e célra nagyon szívesen adakoznának azok, kiknek Vidor irói tehetsége és művészete oly sok élvezetes estét szerzett a Népszínházban.

— **Schuk József ünneplése.** A tisztii kaszinó palotájában lévő étteremben ma este az *Adria biztosító társaság* tisztikara bucsuztatta egy távozó tagját, Schuk Józsefet, akit egy megtisztelő meghívás a „Gresham” biztosító társaság élére hívott meg. Mintegy hatvanan gyűltek össze, hogy a kipróbált, nagy szakképzettségű főtisztviselőt utoljára üdvözöljék, mint kollegát és sok jót kívánjanak a közszeretetlen állás tisztviselőnek további pályafutásán. Az ünnepségre megjelentek *Frigyessy Mór* nyugalmazott igazgató vezetése alatt a budapesti vezérképviselősség összes tisztviselői. Eljöttek *Krauszmann, Altstädter, Balázs, Grosz*, osztályfőnökök, dr. *Frieder Márk*, az intézeti jogtanácsos és dr. *Hönig Izsó*, a társaság főorvosa. Az emelkedett hangulatú bucsuvacsorán számosan méltatták Schuk József kiváló érdemeit és minden pohárköszöntő a tisztviselő-testület nagy ragaszkodásáról és tiszteletéről tett tanúságot. Az összes szónokok azt a nagy szorgalmat, munkabírást méltatták, amelylyel Schuk József az *Adria biztosító-társaság* fölvirágzásán buzgólkodott és arra kérték az ünneplést, hogy érdeklődését ne vonja meg a tisztii kartól. Schuk József meghatott szavakban köszönte meg az ünneplést és biztosította régi kollegáit, hogy ha távol is lesz tőlük, mindenkor szeretettel fog gondolni arra az időre, amelyet körükben töltött. A vidám társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt.

— **Házasságok.** Dr. Dávid Jenő ma vezette oltárhoz özv. dr. Szini Gyuláné szül. báró Apor Polixena leányát, Erzsikét Kézdivásárhelyen.

Szemerics Gyula, a Hazai bank tisztviselője december 1-én tartja esküvőjét Körösmezey Margittal.

Néger Adolf államszámzéki tanácsosnak leányát, Néger Miczét eljegyezte Sallay László, a Magyar Athletikai Clubnak ismert kiváló sportférfit.

Rosenthal József vegyészdoktor (Szabadka) és Goldberg Vilma (Bécs) csüörtökön, december 5-én kötnek házasságot Budapesten, a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban.

— **A vásárhelyi mérgezési pör újrafelvétele.** Országosan érdekes ügyben fog ma határozni a szegedi törvényszék. A vásárhelyi mérgezési pörnek egyik elítélte: Istenes Horváth János pörének újrafelvételét kérte azzal a megokolással, hogy bírói tévedésnek esett áldozatul, mikor a szegedi törvényszék őt édesanyja elmergeztetéséért örökös fegyházbüntetéssel sújtotta. Kalocsay Erzsébetet, az anyját, nem ő ölte meg, hanem a felesége, aki ezt halálos ágyán fiának meg is vallotta. Dr. Balassa Ármin, az elítelt Horváth ügyvédje már a pör tárgyalásakor is bizonyította, hogy védettje ártatlan. Azóta se tudott megnyugodni az ítéletben és kitartó szorgalommal gyűjtötte a bizonyító adatokat Horváth javára. Előterjesztése alapján a Kuria elrendelte az előzetes tárgyalást a pör újravételére és megengedte, hogy Istenes Horváth Jánost ez alkalomra Illaváról Szegedre kísérjék. A szegedi törvényszék ma kezdte Pókay Elek táblabíró elnökele alatt a tárgyalást. Horváth János megjelenése természetesen nagy szenzációt keltett. Az öreg embert nem törte meg a tizenkét esztendő rabtság, mert mint biblikus kenetességgel kijelentette, egy percze se hagyta el istenbe vetett bizodalma. Gerhauser bíró ismertette a mérgezési pör tárgyát, a vádat és a bizonyítékokat, amelyek alapján Horváthot elítélték. A tárgyalás során az ügyész az újrafelvétel elutasítását kérte, mert beigazoltak látja a vád bizonyosságát. Horváth állandóan ártatlanságát hangoztatta és sirt. Az ítéletet vasárnap hirdetik ki.

— **Hlinka András Budapesten.** Hlinka András, a felfüggesztett rózsahegyi plébános, tegnap este 10 órákor a nyugati pályaudvaron egy morvaországi pap kíséretében Budapestre érkezett, de csak néhány percet időzött itt, mert a legközelebbi gyorsvonattal Szegedre utazott, hogy a két évi államiogházra szóló büntetését megkezdje. Érdekes véletlen, hogy Hlinka a pályaudvaron találkozott egy Remény György nevű csernovai parasztemberrel, ki a vérengzés alkalmával szintén megsebesült és éppen tegnap

került ki gyógyultan a Rókus-kórházból. Amint a zsolnai vonatot várta, megpillantotta Hlinkát, hozzárohant és megcsókolta kezét. Hlinka kijelentette, hogy a fogházból kikerülve, ismét csak Rózsahegyre megy tót népe közé.

— **Felrobbantott kártyabarlangok.** A rendőrség ezen a héten razziaát tartott az éjjeli tanács kártyaszobáiban és számos kávéházat megvendéglőt lepelt meg, ahol hazárdjátékosok találkoztak. Ezek a helyek: Reinitz Dezsőnek a Madách-utczában levő Bercsenyi-kávéháza, Kovách Jánosnak a Révay-utczában levő vendéglője, Diószeghy Andrásnak a Visegrádi-utczában levő vendéglője, Dosztál Józsefnének a Hungária-köruton levő kávémére, Gutfreund Bertalan Lehel-utczai vendéglője, Schiesl Adolf Dob-utczai vendéglője, Sátor Teréz Dob-utczai Andrassy-kávéháza, Politzer Filöp Király-utczai Hunyadi-kávéháza és Dezső Józsefnek a Rotenbiller-utczában levő Rákóczi-kávéháza. Többnyire czvikket, huszonegyest és ferblit játszottak kisiparosok, hivatalnokok és ügynökök, akik persze kíméletlenül szedték el egymás pénzét. A játékra elég jellemző Rana István üzleti szolgálta esete. Rana István a múlt hónapban kétezer koronát örökölt. Felcalták Godoha Eleonorának a Medve-utca 13. számú házában levő lakására s ott huszonegyesen száz korona híjján elvitték az örökségét. A maradék száz koronával elment a Margit-köruti Statisztikai-kávéházba, ahol az utolsó fillérjét is elvesztette. Rana István ezen annyira elkeseredett, hogy kiment az ó-budai vasuti hidhoz és a Dunába akart ugrani, de egy rendőr megakadályozta.

— **Modern hírlapjegyzék.** Díszes kiállítás, modern beosztás és gazdag tartalma tekintetében irodalmi esemény a Blockner J. hirdető iroda kiadásában ma megjelent „Hírlapjegyzék”. Az igénytelen cím nem árulja el azt a meglepő valóságot, hogy ennél érdekesebb és tartalmasabb katalógus még nem jelent meg eddigél sem nálunk, sem a külföldön. Czélszerű beosztásával és ötletes csoportosításával a Blockner-féle hírlapjegyzék módfelett megkönnyíti a hirdetőnek a sok ezer napi-, heti- és szakszablonban való eligazodást és áttörve a sablonos hírlapjegyzékek elavult kereteit, valósággal közgazdasági jelentőségű kézikönyvvül szolgálhat a modern és haladni vágyó magyar kereskedelemnek. Bevezető része a katalógusnak szakember tollára valló érdekes tanulmány: „A hirdetés jelentőségéről”, mely vonzó formában ecseteli a reklám kereskedelem- és forgalomemelő jelentőségét. S a míg a mellékelt sajtótérkép a hazai lapok földrajzi elhelyezése alapján érdekes kulturképét nyújtja a mai Magyarországnak, addig a magyar birodalom kereskedelmi, földrajzi ismertetése tanulságos tájékoztatás az egyes vidékek termelő és fogyasztó képessége tekintetében. A keletre gravitáló magyar ipart és kereskedelmet bizonyára érdekelné fogja, hogy a Blockner-féle katalógusban végre megtalálhatja azt, a mit a külföldi nagy hírlapjegyzékekben is eddig hiába keresett: a Balkán államok sajtójának teljes és részletes ismertetését. A katalógus, mely typographiai szempontból is kiváló alkotás, a Franklin-társulat nyomdájából került ki. Az egészen új csapáson haladó s irányadó közgazdasági körünk figyelmére is méltó hírlapjegyzéket érdeklődőknek kívánatára szívesen megküldi a kiadó: Blockner J. hirdető iroda, Budapest, IV., Sütő-utca 6.

— **A koronaherczeg-utczai betörés.** Tegnap megírtuk, hogy a rendőrség letartóztatta a koronaherczeg-utczai betörés egyik tettesét, *Zahler Antal* rovtó multu nyomdászsegédét. Tegnap még *Zahler* vonakodott megmondani büntársának nevét, ma már azonban vallomást tett és elmondta, hogy segítő társa a betörésnél *Szücs Lajos* foglalkozás nélküli lakatossegéd volt. A rendőrség *Zahler* vallomása alapján széleskörű intézkedéseket tett *Szücs Lajos* kézrekerítésére s miután azt hiszik, hogy *Szücs* Bécsbe menekült, ma reggel két detektív utazott az osztrák fővárosba a betörők nyomozására.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Haználata valódi áldás gyomorbetegségeknél és az élektörvényekben megvédőknek

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt kiskis és nagy üvegekben

A Társadalomtudományi Társaság föld-birtokvitája. Dr. Agoston Péter jogakadémiai tanár a Társadalomtudományi Társaságban ma este folytatta november 16-án megkezdett „A nagybirtok történelmi fejlődése” című előadását, mely a latifundium-vita bevezető előadása volt. A közönség zsufozásig megtöltötte a társaság helyiségeit. Előadó a birtokszerezés különböző módjaival foglalkozott előadásában. Első az adományozás, melylyel királyaink bőven éltek. Tévedés volna azonban azt hinni — mondja — hogy a sokat emlegetett érdem volt az adományozások indoka. A királyok teljesen öletszerűen adományoztak, a XV. század második felét pedig a királyi tisztviselők kapták a legtöbb adományt elmaradt fizetésük fejében. Majd a trónviszályok közepette az élelmes nagybirtokosok az adományok végtelen számát nyerték. A nagybirtokszerezés második módja — szerinte — az örökösödési szerződés, mely a nagyhatalmu szerződő fél kényszerítő tevékenységét ritkán nélkülözte. Az adásvevés és zálogjog általában, mint szerzési mód csekély jelentőségű. A jogbizonytalanság következtében gyakori a foglalás útján való szerzés, hasonlóképpen a hamis okiratok alapján indított perek. A bírói tisztséggel való visszaélés pedig nagyban elősegítette a nagybirtokok kialakulását. Előadó ezután a nagybirtokok méreteit és az akkori kor birtokstatisztikáját ismertette s kimutatta, hogy e korokban egy emberöltő elegendő az ország részének egytized egyhatod részének megszerzésére. A nagyszámu közönség az előadó fejtegetéseit meleg tetszéssel fogadta.

Tömeges mérgezés. Tömeges mérgezést jelentettek ma délelőtt tíz óra tájban a mentőknek a Külső Kerepesi-úton levő gummigyárból. Azt jelentették, hogy tíz-tizenkét leány mérgezési tünetek között összeesett. Három kocsival vonultak a mentők a szerencsétlenek segítségére s amikor megérkeztek, a gyárnak az első emeletén lévő termében már huszonkét leány vergődött irtoztos kinok közt. Egyik-másik az eszméletét is elvesztette és összeesett a fájdalomtól. Az orvosok azonnal kezelésbe vették a betegeket, ami sikerrel is járt, mert a leányok nagy része nemsokára jobban lett. Mindössze két munkásnőt, Rusz Leontint és Ullmann Jánosnét kellett a Rókus-kórházba szállítani, de ezeknek az állapota sem veszedelmes már. Hir szerint a tömeges mérgezést az okozta, hogy az egyik munkásleány ma reggel egy gyógyszerész-től nagymennyiségű fűsszentőport kapott s azt a gyári helyiségben a levegőben szétszórta. A leányok munkaközben a porból, mely mérget tartalmaz, annyit szívtak be, hogy megmérgezték magukat. A rendőrség vizsgálatot indított az ügyben.

Halálozások. Hirn Ferencné 74 éves korában e hó 29-én meghalt. Halálát nagy és előkelő család, köztük fia, dr. Hubai Miksa fővárosi ügyvéd siratja.

Szántói Szabó Ignác, a képviselőház nyug. főterembiztosa november 27-én meghalt Őrszentmiklóson 77 éves korában. A meghaldogult, aki a szabadságharcot, mint honvédmester küzdötte végig, fiatal korában vagyonos földbirtokos volt, de különböző sorscsapások következtében mindenét elvesztette és kénytelen volt Hevesmegyében mint csendbiztos szolgálni. Később visontai Kovács László akkori háznyag györki birtokán alkalmazta, mint gazdatisztelt, majd a képviselőházba hozta terembiztosnak, ahol idővel főterembiztossá emelkedett. A tetőtől talpig derék, becsületes, minden ízében magyar karakterű öreg ur a t. Házban általános becsülésben részesült s halála őszinte fájdalomt kellett mindazok szívében, akik ismerték. Kihűlt tetemét tegnap délután két órakor szentelték be Őrszentmiklóson és ma délután két órakor kísérték a gyöngyöstarláni temetőben örök nyugovó helyére. A képviselőház tisztviselői díszes koszorút tettek elhunyt kártársuk ravatalára.

Fiskális házmesterné. Élelmes asszony ellen indította meg az eljárást a rendőrség kihágás miatt. Gyürky Erzsébet, az Erdélyi-utca 3. számú házának házmesternéje fölcsapott ügyvédnek. A jó írásu asszony egy-két koronáért vagy hatosért klienseinek mindenféle kérvényt és folyamodást készített, amelyekben rendszeren ugyanazzal a megokolással kért segítséget. Mágánokhoz, főpapokhoz, jótékonyági egyesületekhez fordultak a segítségkérvő folyamodással, amely megtalálta utját a kabinetirodába is. Az egészen természetes, hogy a házmesterné a maga számára éppen úgy gyűjtötte az adományokat, mint kliensei számára, akiknek pörös ügyekben is tanácsot adott. Az ízlet annyira jól

jövedelmezett Gyürky Erzsébetnek és klienseinek, hogy fényes lakásra és ékszerre is telt a jószívű adakozók filléreiből.

Charles Heidsieck, az ismert nevű francia pezsgőgyáros Reimsben, akinek a világon a legnagyobb pezsgőborgyára van, mint értesülünk, nálunk is népszerűsíteni akarja pezsgőit. Budapesten ugyan már ismerik, mert nincsen jobb kávéház, vendéglő és kaszinó, hol ezen czég kitünő márkáját ne árusítanák, de a czég főleg most arra törekszik, hogy pezsgőjét egész Magyarországon bevezesse; ennek keresztülvitelére megnyerte magának Kállai Jenő urat Budapesten, Dávid-u. 1., ki ebben a tekintetben elsőrangú erő. A czéget Magyarországon kizárólag Kállai Jenő képviselő.

Fratelli Daisinger fiúmei czég Budapesten a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 filléért.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ
páratlan HÁSHAJTOSZER

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektornára és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hasajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Röntgen-sugarakkal a modern orvosi tudományban számos betegségnél kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (lenkámia), Basedow-féle betegség, a dűlmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szőrtelenítés czéljából (nőknél szakál vagy hajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszságnál és bőrvizketegnél is jó eredménnyel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.).

x A Beretvás-féle Migrén-pasztilla öt perc alatt mindenféle heves főfájást biztosan megszüntet. Egy doboz (24 pasztilla) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszerárban.

x Bähröva víz szerencséték, sosem feledkeztek meg a legjobb házbizátról, az Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszről, amely mindenütt ott van, mint első segítő. Rendeljék meg az Első Alföldi Cognagyár r. t.-nél Kecskeméten.

x Örméhrrel lepte meg az egész világot az Első Alföldi Cognagyár, midőn az ő kiváló gyártmányát, a csodás erejű, mindenkor használható Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszt forgalomba hozta.

x Legújabb kötött Berliner blúz, figaro és paleók Röslernél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x Férődivat-árak legjobb kivitelben Vass Jenőnél Budapest, Erzsébet-körút 22.

x A Magas-Tátrából. A tél beköszöntésével a Magas-Tátra minden pontjáról nagyobb hőesést jelentenek, mely már is elérte a féméteres magasságot. Ennek következtében lázas tevékenységgel kísérik elő az ideai téli sportsaisont, mely az előző két téli idénynél jóval mozgalmasabbnak ígérkezik. A nagy szállók ugyan csak deczember 15-én nyílnak meg, de az utak hengerelése, a mulatságok előkészítése és a sporteszközök felújítása javában folyik, úgy, hogy az otttartózkodók meg is kezdhették a téli sportolást. Mint a tátrafüredi meteorológiai állomás jelenti, az időjárás rendkívül kedvező. A nap már kora délelőtt bontakozik ki és az esti szürkületig nap után melegen löveli a friss fehér hóra sugarait. A tiszta levegő üdítő hatása és a téli sport kellemi egyaránt gyakorolják vonzó erejüket a nagyközönségre, mely már most jelenti be érkezését. Tátrafüredre jelentkeztek eddig: Andruska Józsefné, Bárczy István, Budapest polgármestere, Basch Gyula festőművész, Dokus Ernő cs. és kir. kamarás, Dokus Gyula cs. és kir. kamarás, alispán, Egger Gyuláné, Fleischl Sándor dán kir. konzul, Fodor István igazgató, Fraknói Vilmos püspök, Gaál Jenő min. tanácsos, dr. Goldberger Leó, br. Harkányi János, Hellsinger Gedeon, Hirsch József Lajos, Hirsch József és családja, Horváth Zsigmond, Hollós J., Juhos Gyula, Kisczetényi Kovács László, Márfy Béla, Mihalovich Ödön min. tanácsos, ormódi Ormódy Vilmos főrendiházi tag, Szabó Agoston ny. kuriai tanácselnök, Alma Snay, Himmelhál Porosz-Szélzia, Székely tanár, Vajda Imre vezérigazgató, Wolf bankár,

Königshatte, Wolfner József, akik mindannyian hosszabb időre biztosítottak maguknak lakást s legnagyobbbrészt ott fogják tölteni a karácsonyi ünnepeket is, melyeket különös fényvel fognak a Magas-Tátra ezidei vendégei megülni. A Központi Menetjegyiroda (IV., Vigadó-tér 1.), mint minden évben, úgy ezuttal is készséggel ad mindennemű felvilágosítást és elfogadja a szobarendeléseket is. A Tátra-expressz a szállók megnyitásával egyidejűleg kezd közlekedni.

SARBOCIPÓKULONLEBESSÉGI
Koronaherceg-utca 5.
TELEFON.

Nyilt-tér.
E rovathban közlöt'okért nem vállal felelőséget a szerkesztőség

Liqueurs ROCHER Freres
La Côte St. André
Curacao
Triple sec.

Vérgyógyítás.
Hemopatia
Uj, eredeti gyógmód, mely rendkívül aikenrol alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, szí-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelűldés és olmosavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.
E gyógmód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintézte van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 6-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógmódja.

Téli fürdőhura a Szt.-Lukácsfürdőben.
Természetes forró-meleg kénas források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csuz, köszvény, ide-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőhura fölött kimerítő prospektust küld irgyn a Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága, Budapest-Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő” Rézv.-Társaság.
Értesítés.
GÉCZY GYULA vad- és baromfikereskedő a IV., Semmelweis-utca (volt Ujvilág-utca) 4. sz. alatt főüzletét megnyitotta, miről a t. c. verőközönséget tiszteltetl értesíti. — Fióküzlet: Központi Vasárcsarnok 44-45. Telefon 58-58.

WATTONI FÉLE GIESSHÜBLER
legfinizáltabb légyégyer
SÁVANYŰVIZ

KALIPTAS
A legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** és kis Budapest, IV., Koronaherceg-utca, 2. yóg yzerés, árogoria és fiaomabb ázetekben, Kés tubus 90 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

WIKUS CSOKOLÁDE-GYÁR
WIKUS
BUDAPEST, DEÁN FERENCZ-UTCA 21.

WIKUS TEJCSOKOLÁDE
WIKUS CACAOPOR

WIKUS CSOKOLÁDE-GYÁR
BUDAPEST
IV. DEÁN FERENCZ-UTOZA 12

Műtárgyak

műveszi kivitelben és rendkívül olcsó árban kerülnek az idei karácsonyi-vásár alkalmából

Hegedűs Zsigmond, Andrassy-ut 9. szám alatt

eladásra, u. m.: müncheni kovácsolt-tárgyak, Gallo és Danm üvegek, olasz márványszobrok, francia bronz-tárgyak saját gyártmányú különféle asztalok és állványok, kristály szivar-, likőr- és irokkészetek és nagymennyiségű órák. A csendes végleges kiállítására miatt azok olcsó árakra kérem figyelni!

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Aalberg Ida.

— Vendégjáték a Magyar Színházban. —

A finnek nagy művésznője, báró Üxküll-Ghyllenbandné—Aalberg Ida hosszú évek mulva ismét a magyar közönség elé lépett. Jöttét nagy érdeklődéssel vártuk és megjelenését szívből fakadó, óriási lelkesedés fogadta. West Rebekát játszotta Ibsen „Rosmersholm”-jában. A Magyar Színház nézőtere csak félig telt meg. Nem csoda. Elenyészően kicsi csoport érti Budapesten a finn nyelvet és Rosmersholm Rebekáját még Duse se volt képes közelebb hozni a mi közönségünk érdeklődéséhez, holott a nagy Eleonora művésze nálunk nem idegen többé, s jókora a Duse-imádók száma.

Ott volt két legnagyobb drámai művésznők: Jászai Mari és Márkus Emilia, hogy illusztris pályatársujjuknak tapsoljanak; ott volt gróf Apponyi Sándorné, aki báró Üxküll-Ghyllenbandné ma ebédre vendégül látta; ott volt a budapesti finn kolónia színe-java dr. Vikár Bélával az élen, aki Zollner Bélával — a Nemzeti Színház titkárával — egyesülten buzgólkodik finn vendégeink méltó ellátása körül.

Az előadást megelőzőleg Zempléni Árpád, a Petőfi-Társaság poéta titkára, elszavalta az erre az alkalomra írt költeményét, mely a finnek nagyszerű nemzeti eposzáinak, Kalevalának csodás hősről, Lemminkijennéről szól.

A nagy tetszéssel fogadott prólógus után megkezdődött Rosmersholm előadása. A darab meséjét szükségtelen ismételnünk. Duse vendégjátéka alkalmával ismertettük, s bár nem tartozik Ibsen legkitűnőbb darabjai közé, komorságával, borongó miszticizmusával és vígasztalan befejezésével nem téveszt el hatását.

Aalberg Ida teljesen Ibsen intenciói szerint állította be Rebekka alakját és következetesen vezette azt a katasztrófiához. Minden érzelmenyilvánuláshoz megtalálta a kellő színt és hangot és bár szavait nem értettük, mégis átérezte velünk azt, amit mondott. Voltak játéknak mozzanatai, különösen a harmadik és negyedik felvonásban, amikor pillanatokig Dusera emlékeztetett, míg sok jelenésében a francia modern színpadi iskola hatását véltük észrevenni, de egészben minden ismert művésznőtől elütő, teljesen egyéni, önálló felfogással, játékmóddal játszott, mint egy olyan művészi nagyság, aki egy saját, külön, nemzeti színésziskolának a megalapítója.

Gyönyörű játékát a közönség végig nagy érdeklődéssel kísérte s halálbemenésével s ennek drámai előzményeivel maradandó, mely benyomást gyakorolt. A közönség minden felvonás után zugó tapssal és számtalan kihívással fejezte ki elragadtatását.

Poétikus ötletből az első felvonás után az egyetemi ifjuság dalosköre, mely a második emeleti erkélyt szorongásig megtöltötte, elénekelte a „Suomen Laulu” című szépséges finn dalt, melynek édes hangjai belopóztak a szívekbe. Aalberg Ida a sötétkék függönyt félrelebbentve, két karját az éneklő ifjak felé emelve, tiszta magyarsággal kiáltotta:

— Köszönöm! Köszönöm!

Természetesen ujjal erővel kitört a lelkes taps a nézőtér minden zugából.

A finn társulat többi tagjai nem közelítik meg Aalberg Ida nagy művészetét, anélkül, hogy a tehetséget egyiktől is el lehetne vitatni. Többnyire fia-

tal erők, akik még a fejlődés stádiumában állnak. Erdemiük a példás összjáték és önmérséklet. Egyik sem iparkodott a másik rovására előre nyomulni. Rosmert Elo Kosti, egy rokonszenves megjelenésű fiatal színész játszotta, a züllött Brendel Ulrikot Laakso Reino, a képmutató Märtensgärdet Braxen Kaarlo, Kroll rektort Väisalmi Heikki és az öreg gazdasszonyt Braxen Helmi tipikus vonásokkal ábrázolta.

Aalberg Ida hétfőn Sudermann „Otthon”-ában Magdát játssza. Előre látható, hogy ebben a nálunk ismertebb és nagyon kedvelt szerepben a mainál sokkal nagyobb közönség fog gyönyörködni.

K. E.

(*) Svärdröm Valborg az Operaházban. Az Operaház december 6-án, pénteken, a kultuszminiszter hozzájárulásával a budapesti újságírók egyesületének segélyalapja javára rendez előadást. Színrekerül Faust. Ez előadást az teszi érdekessé, hogy Margit szerepét Svärdröm Valborg asszony fogja énekelni, aki csak ez egy alkalommal lép fel mint vendég. A nagyhirű svéd művésznőnek, kit a főváros közönsége hangversenyek révén már ismer, ez lesz egyúttal az első színpadi fellépése Budapesten. Az előadást felemelt helyekkel tartják meg; jegyek holnaptól, vasárnaptól kezdve válthatók az Operaház jegypénztáránál és a jegyirodáknál.

(*) Dalest. Gmeiner Lula, aki ma dalestét adott a Royal-szálló termében, régi kedves ismerőse a budapesti közönségnek. Harmadéve vagy talán még régebben nagy sikerrel hangversenyzett nálunk, de csak most jött ismét körünkbe, noha azóta minden esztendőben hirdették hangversenyét a lapok és faliújságok. A dalénekesnők sorában Gmeiner Lula kétségkívül nagyon kiváló helyet foglal el. A speciális német dalművészetnek pedig nálánál hivatottabb képviselője alig van. Tömör mezzo-szopránja meleg és lágy, mint a bársony. Énektudása a szolid, alapos német iskolára vall. Előadásában érző szív és gyöngéd kedély nyilatkozik meg. Néha egy kis német szentimentalizmus is. Ilyen kvalitásokkal felruházva, hogyne tudná Gmeiner Lula stilszerűen interpretálni Schubert, Brahms, Wolff és Strauss dalait? Nem is vett fel a művésznő más szerzőt a műsorába. Tisztán német dalest volt ez a mai, — de ki tagadhatná, hogy igazi művészet volt az, amit ma hallottunk? A közönség nagyon lelkesen ünnepelte a művésznőt, ez pedig számos ismétléssel és ráadásal viszonozta a szíves fogadást. Kijutott az elismerésből Pahlen Rikárdnak is, aki a daiók kíséretét, valamint Schumann és Schubert egypár kisebb zongoradarabját művésziileg játszotta.

a. k.

(*) A színművészeti akadémia növendékei ma este megismételték Sudermann Pillangócsatáját az Urániában. Elzát Makay Gabriella játszotta, Keszler Richárdot Mártonfi Róbert. Mindkét szereposztás elhibázottnak mondható; Mártonfi más természetű szerepben már tirthető, sőt csinos eredményt is ért el, ma színvonalon alul maradt. Még gyöngébb volt Makay Gabriella, aki alig egy-két jelenetében találta el azt a hangot, amin egy kalandos fiatal özvegy a kedvesével vagy a vőlegényével beszélni szokott. Ha Benes Ilona és Várady Ilke a színpadon nincsenek, az előadás kudarcra várhat. Pedig vannak tehetséges növendékek, de nem állítják őket a nekik megfelelő helyre. Mindez kívánatosá teszi, hogy az akadémianál az átmeneti állapotnak mihamarabb vége legyen és olyan igazgató vegye át az igazgatását, aki teljes erejével neki szentelheti magát a nagy feladatnak, amelyet rábíztak. Két nagy intézet vezetése azonban felülmúlja a legnagyobb képességű ember erejét is.

(*) Pakots József új darabja. A Nemzeti Színház legközelebbi újonsága Pakots József „A forradalmár” című 4 felvonásos társadalmi színműve lesz.

Az érdekesnek ígérkező darab szerepeit a Nemzeti Színház legnépszerűbb művésztárgai között osztották ki. Elsősorban állnak: P. Márkus Emilia, Náday Ferencz, Gál, Odry, Gabányi, Rózsahegyi stb., akik egytől-egyet nagy ambícióval vesznek részt a próbákban. A jeles fiatal író új darabjának bemutatásának előadása december 7-re van kitűzve.

(*) Az Intim Színház valósággal versenyez a közsínházakkal, mert az őszi évad beálltával egyik újdonságot a másik után hozza színre. Pénteken Chorrin Géának Az új Diogenes című zenés egyfelvonásosát adták először szép sikerrel, amelyben Gabányi László, Szász Ilona és Radó Géza jeleskedtek, ügyesen juttatván érvényre a szerző és egyszemélyben zeneszerző intencióit. Szombaton dr. Forró Pál Czípike című szatirája került először színre. Zsuffolt ház előtt jól megérdemelt s ösztönös siker jegyében. Szellemes, ötletes és fordulatos az egész, bár rövid lélegzetű darab, amely a francia stílus nyomait hordozza magán. Egy fiatal férjtől (Gergely) megszökik a felesége, aki csupa szentimentalizmusból hagyja oda a családi fészket, nem bizonyulván érdekesnek a „Czípike” becéző névre. Mialatt a hoppon maradt férj töprenkedik, betoppan régi kedvese (Radnai Zsuzska) s hamarosan betölti a hűtlen feleség helyét. A viszontlátás élvezetében merül már-már az új pár, amikor visszatér a szokásban lévő asszony s szemrehányások közepette követeli régi, de eljátszott jogait, mire az ujonnan összeállt pár a faképnél hagyja. Úgyes mesészövés, a színpadi technika ismerete és folyékony nyelvezet csak segítő eszköz voltak ahhoz, hogy a szellemesen megírt darabot sikerhez juttassák. Meg is volt, gyakran színen hangzott fel a taps, a végén pedig a szerzőt sürün hívták a lámpák elé. Gergely és Radnai Zs. pompásan alakítottak s ők is részeseivé lettek a babéroknak.

—Hó.

(*) Őszi színek. Minden évszakra megvan a maga költészete, de a poéták, festőművészek előszeregettel foglalkoznak a tavaszszal, az újjáébredés évszakával és az ősszel, midőn minden az elmúlást juttatja eszünkbe. Színei Merse Pál festőművész „Őszi színek” című gyönyörű festményén a legtalálóbban és a legpompásabb színekben tárja elénk ezen évszakra minden báját. Szinte eseményszámba megy, hogy e szingazdag képek milyen hű reprodukcióját adta most ki a „Könyves Kálmán” magyar műkiadó társaság. Az eredeti festmény minden színárnyalata, minden finomsága oly megkapóan érvényesül a műlapon, hogy magukat a festőművészeket is csalódásba ejtette a bemutatott példány, mely az által is, hogy majdnem oly nagy, mint az eredeti, teljesen az eredeti festmény benyomását kelti. A műlap, mely díszes aranykeretben kitűnően érvényesül, 74 cm. magas és 57 cm. széles és 56 koronáért rendelhető meg 3 koronás részletfizetésre is, ugy a „Könyves Kálmán” magyar műkiadó társaságánál, mint minden más hazai műkereskedőnél.

(*) A decemberi műsor. Teljesen új decemberi műsorát a héten mutatta be a Teréz-köruti „Budapesti Cabaret Színház”, olyan szenzációs nagy sikerrel, hogy most estéről-estére elkél minden jegy. Husz új és aktuális mulatságos Cabaret-számon kívül különösképen kacagtatja a közönséget két pompás új bohózat: „László Fülöp műtermében” és „A pesti kávéház”, amelyek mellett, a nagyszerű „Egy változó története” című színházi paródia is műsoron maradt. „A százesztendősvé jövendőmondó” című színpadi tréfán kívül teljesen új szöveggel szerepel „A vajda az Abbaziában”, amelyben Eötvös Károly most a Wagner-zenéről elmélkedik. László Rózsi, Nagy Endre, Ferenczi Károly minden este fellépnek a kitűnő erőkből álló művészcsoport élén.

(*) Hangversenyek. Holnap — vasárnap — lesz Weltmann Rózsi és Feri hegedűművészek együttes hangversenye a Vigadó nagytermében. Az estén Santelli Paolo kedvelt énekesnő működik közre. Jegyek a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók.

Dohnányi Ernő tanár, zongoraművész idei egyetlen zongora-estélyét hétfőn a „Royal”-teremben adja. A fényesnek ígérkező műsoron Schubert, Beethoven, Grieg és saját művei szerepelnek. Jegyek csekély számban a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók.

A Hubay—Popper—Dohnányi trio kamara-estélye szombaton, december 7-én lesz a

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám

144 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillér.

Karácsonyi Ocassio!

a legszebb és legolcsóbb ajándékok.

Világ-rekord!!

Világ-csoda!!

144 darab I. osztályu alumínium-toll 1.80 kor. 144 darab II. osztályu alumínium-toll 1.20 kor.

Családi levélpapír óriási doboz ára 3 K. 100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes bélsű borítékkal összesen 200 darab, 1.20 K. Névjegyek a legszebb kivitelben, 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétellel, v. a pénz beküldése mellett. A fenti árukat kérem sürgősen beszerezni mivel a készlet rövid ideig tart.

„Royal“-teremben. Előadásra kerül Schubert B-dur és Beethoven nagy esz-dur triója. Dohnányi Ernő, Hubay tanárral Brahms G-dur hegedű-szonátáját játssza. A nagyszámu bérletből fennmaradt jegyeket a „Harmonia“ zeneműkereskedés adja ki.

Kresz Géza, a geniális fiatal magyar hegedűs december 10-én tartja önálló hangversenyét a „Royal“-teremben, melyre jegyeket a „Harmonia“ zeneműkereskedés ad ki.

Cervi Anna kedvelt dalénekesnő december 12-iki estélyén érdekes újdonságokat, valamint a német és francia dalköltészet remekait hozza. Azonkívül a művész a hazai dalszerzőknek egész sorozatot szánt műsorában. Jegyek a „Harmonia“ zeneműkereskedésben kaphatók.

A III-ik filharmóniai hangverseny szerdán, december 4-én este 8 órakor lesz a Vigadóban Kerner István vezénylete alatt, Thibaud Jaques hegedűművész közreműködésével. Műsora: 1. Weber „Oberon“ nyitány; 2. Lavotta „Nuit de Walpurgis classique“, szimfóniai költemény (kézirat, először); 3. Lalo Edonard „Simfonie espanole“ hegedűre nagy zenekarral (Thibaud); 4. Bruckner VII. szimfónia (Esz-dur). Lavotta Rezső zeneszerző Párisból ideérkezett, hogy műve első előadását meghallgassa.

Dessoir Susanne, a hírneves berlini énekesnő jövő csütörtökön, december 5-én érkezik Budapestre bemutató dalestélyének megtartására. Műsora igen eredeti és felette érdekes. Előadásra kerülnek: Tanzlied, das Mägdlein, Wiegenlied, teures Mädchen, Bergère aux champs, der Hirsch, Mozart Sehnsucht, Schumann Soldatenlied, Grieg Margareten's Wiegenlied, Reinecke der wunderschöne Tag, Tanzlied, die Nacht, Klage, der abgewiesene Schreiber, Charlie is my darling, Erinnerung an's Schätzle, Hab mein Wagen, das Mühlenrad, Rähtslied, Ach wie ist möglich, Schwäbisches Volkslied, Phyllis und die Mutter.

A Svärdröm-négyes szerdán, december 11-én rendezi egyetlen dalestélyét ez évadban a következő műsorról: Nürnbergi baba, Bertha áriája, der Kukuk, Jäger und Häslein hármások, Böjan sig mindre, Phyllis und die Mutter népdalok, négyesek, Wolf Heimweh, Grieg Spätherbststurm, Bäcker Motkwald, Grieg God morgen szölk, Praetorius Es ist eine Ros' entsprungen, Mozart Ave verum, Ave Maria, Luther eine feste Burg, négyesek.

Lammen Mientje fiatal hollandi énekesnő Culpné kollégája pénteken, december 13-án rendezi bemutató hangversenyét, rendkívül komoly és tartalmas műsorról. Benne van Schubert, Schumann, Mendelssohn, Brahms, Bach, Wolf és Strauss R. Lammen kisasszonyt Niekisch Artur vette pártfogásába, ki először léptette fel egyik zenekari hangversenyében, ahol mindjárt feltűnt.

Dr. Hassler Alfréd, ki kedden, december 17-én mutatkozik be először a budapesti közönség előtt, első dalestélyén a lipcei Tagblatt következőkép nyilatkozik: Ritka terjedelmű győzedelmes organum, mesteri iskola, remek kiejtés és erős drámai kifejező képesség, ezek dr. Hassler erényei, amelyekkel mindenhol győzni fog.

A cseh vonós négyes első kamarastélyét pénteken, december 20-án tartja meg. Bérleti, valamint egyes jegyek már egyidejűleg adatnak ki.

Szombaton, december 21-én Thibaud Jacques, a világhírű párisi hegedűművész tartja meg első budapesti önálló hangversenyét a Royalban.

Karácsonyi hangversenyek. A szezon legszebb eseményei közé sorolható a két nagykaliberű hangverseny, melyet a Morva Tanítók dalszövetsége rendez december 26 és 27-én este a Vigadó nagytermében. Az 50 tagból álló elsőrendű kar 5 év előtt alakult. Vach Nándor karnagy vezette alatt. Két év előtt utazta be először Európa legnagyobb zenevárosait és mindenhol elemetáris sikere volt. A kar a nemzetközi irodalmon kívül a saját nemzetét ápolja, mindent kívülről énekel, ideális fegyelmeltséggel. Ez alkalomkor 2 és 3 koronás jegyek is lesznek kaphatók. Dessoir, Svärdrömök, Lammen, Hassler, Csehek, Thibaud és a Morvák estélyeit Méry Béla rendezi.

Steiner Irén zongoraművész még az idén Berlinben a filharmónikusokkal ad egy hangversenyt. Előbb azonban december 19-én Budapesten egy önálló hangverseny keretében halljuk, mely estélyt a „Royal“-teremben a „Harmonia“ zeneműkereskedés rendezi.

Kemény-Kladyko-Szerémi-Schiffer vonós négyese harmadik estélyét december 14-én

a „Royal“-teremben tartja schmidfelseni Schmid Olga dalénekesnő közreműködésével. Jegyek a „Harmonia“ zeneműkereskedésben kaphatók.

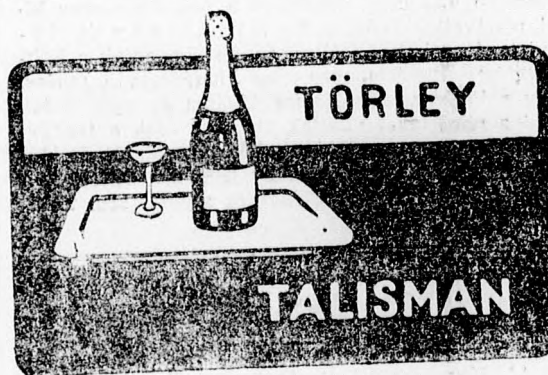
Népszerű hangverseny. A Szent István bazilika ének- és zenekara december 15-én, vasárnap délelőtt 11 1/2 órakor a budapesti Vigadó összes termeiben Sztójánovits Jenő karnagy vezetésével előadja Liszt Ferenc híres „Esztergom misé“-jét. A magánzólamokat Pallády Leontinné, Wenter Margit, Pichler Elemér és Tornay Károly éneklik. Jegyek Rózsavölgyi és társa udv. zeneműkereskedésében válthatók.

Frédérique Le Comte, Sauer Emil jeles tanítványa az idén a bécsi mesteriskolát fényes sikerrel végezte. A kiváló művész a Nemzeti Zenedéből került ki, hol Tomka tanár keze alatt volt. Frédérique Le Comte első nyilvános szereplése Budapesten január 4-én a „Royal“-teremben lesz.

Még egy Vecsey-hangverseny. Ugy volt, hogy Vecsey Feri az európai híri ifjú hegedűművész ebben a szezonban Budapesten csak egy hangversenyt fog adni. A zenekedvelő közönség bizonyára örömmel fogja tehát venni azt a hírt, hogy Jekelfalussy Zoltán cs. és kir. kamarás, Szokolay Kornél, Bán Dezsőné, gróf Teleki Arvéd és ifj. báró Kaas Ivor tagokból álló küldöttség közbenjárására Vecsey Feri megígérte, hogy február első napjaiban Budapesten még egy hangversenyt fog adni és pedig a Tulipánkert Szövetség Magyar Védőegyesület által létesített foglalkoztató műhelyek javára.

Elmaradt hangverseny. Bertram Tivadar kamaranékes tragikus halála folytán elmarad a december 3-ikára tervezett hármass hangverseny. Az eladott jegyeket visszaváltja Rózsavölgyi udvari zeneműkereskedése, Kristóf-tér 3.

Szimfonikus hangverseny. Ezen czim alatt két zenekari hangversenyt — klasszikus és modern műsorról — rendez a pesti Vigadó bérlőjének hangversenyirodája december 13-ikán és 14-ikén a Vigadó összes termeiben. Közreműködik a „Wiener Concertverein“ teljes zenekara, első karnagyuk Löwe Ferdinánd vezénylete alatt, továbbá az első estélyen Michalek Rita, a másodikban Forst Grete énekesnők, a bécsi cs. és kir. udv. opera tagjai. Jegyek a rendezés árban kaphatók máától kezdve a „Harmonia“ zeneműkereskedésben, Váci-utca 20.

Színházi szemle.

Budapest, november 30.

Mialatt a „Varázskeringő“ női zenekara vig. nő-tákat játszik, az uri betörő lépéseit lesik a Magyar Színház színpadán. A Nemzeti Színházban a „Megváltás“ erőteljes, igazi talentumra valló jelenetei játszódnak le s a Vígyszínházban a „Tiszti íraska“ mosolyog, hogy átadja trónusát a feltámadt „Coulisset ur“-nak. Az Opera megkezdi a tetralógiát, sa Népszínház-Vigopera hol a „Bákirálynő“ czífraságaival, hol a „Denevér“ koncertjelenetének váltakozó vendégeivel csalogatja a publikumot. Elég tarka hét. Talán nagyon is tarka.

De tarkánál is tarkább a kiállítások tömege, amelyek keretében a sok czifra újdonság megjelenik. A napi kritika nem ér rá részletesen foglalkozni mindazokkal az apróbb-nagyobb hibákkal, amelyek, akár az újdonságok színrehozásának lázas sietségében, akár figyelmetlenségből követték el. Nézzünk csak egy futólag végig egyik-másikon.

A Vígyszínház mindig nagy gondot fordít a szalonjaira. Még arra is figyelnek, ha izléstelen szobát kell kiállítaniok, megfelelően a szerző intenczióinak. A Nemzeti Színházban pár év óta, a Vígyszínház imitációjára, lépést tartanak a korral. Nem mindig szerencsésen. Amit a Magyar Színház az alacsonyabbá tett színpaddal szerencsésen oldott meg, azt ők nem követik, s a „Megváltás“ első felvonásának plébános-szobája, rengeteg magasságával teljesen elveszti intimitását. Az utolsó felvonás kis szobája határozottan csunya. A második felvonás paraszt-szobája pedig egyenesen tánczterem. Összebb a kulisszákat s lejjebb a szufitát. Nincs a világon olyan parasztszoba, amelyben a Coriolán népjeleneteit is el lehetne kényelmesen játszani.

A „Raffles“ első felvonásának angol hallja a maga égő kandallójával éles kontrasztot képez a kivágtott estélyi ruhákkal, amelyekben a dámák éjszaka sétálni indulnak a parkba. Még csak egy belépőt se kanyarítanak magukra. Mikor Brauford, aki még a sötétben is lát, lesi a betörőt, a rengeteg hátsó abiak mögötti élénk kék világításnál nem látja meg a leejtett nyakéket, amelyet Raffles ragad ki a rabló kezéből. Arra a pillanatra föltétlenül el kell sötétíteni a hátteret.

De a Népszínház-Vigopera sem marad hátra. Az első felvonás előkelő szalonjában egy urat láttam szürke nadrágban és fehér kamáslikkal sétálni. Hogy Csontos ur szürke ruhában és sárga cipőben jön fel az utcáról, érthető és helyes, mert úgy hivatják fel, váratlanul. De hogy a Dobi ur nyolcz leánya ugyanabban a ruhában megy a herczeg báljára, melyben délután vizitelt, előlött gondolkodóba estem.

A tánczok ellen is sok kifogásom van. A nyolcz kisasszony nagyon kedvetlenül tánczol s mindegyik máskép. Az ilyen octetnek a legprecízzebben kell menni, ugyanígy tanácstalan az utolsó felvonás férfisorsa, amely Küry Klára ügyes és virgócz tánczát valósággal paralizálni törekszik. Alig találunk ki az atón.

Hogy mért kell a Népszínház-Vigoperában a férfi-énekes szerepeket drámai színészeknek játszani — érthetetlen előttem. Hallottuk énekelni Csortost, a multkor Horvát Jenőt, s minduntalan Virág Jenőt; hol vannak a Vigopera énekesei? mégis csak anomália, mikor a herczeg helyett előáll egy ur a többiek közül s elénekli a katonabandáról szóló nótát.

És a Király-Színházban az énekes kávéház jelenetében festett publikum áll a háttérben. Egy ur pláne olyan pózban van odafestve, hogy a néző szinte kifárad belé, amíg nézi. Az előtér pedig nagy üresség. Ezt bajos ugyan máskép megoldani, de nem lehetetlen. A festett publikummal a régi időben a Carmen utolsó felvonásában rémitgetett bennünket az Opera. Ma már nem teszik. Nem is való. Illuziót ront és komikus.

Molnár Györgyről mondták, hogy színészeket kasiroztat. Egy izben harmadik Richárdban valósággal kitömött halottak szerepeltek, Brankovics Györgyben pedig kasirozott emberek. Igaz, hogy a perspektiva nem tűr meg nagy messzeségen eleven statisztákat, de akkor eltakarom a hátteret. Elég, hogy az Ember tragédiájában egy egész festett angyal-galléria szerepelt. Bizzuk a festett angyalokat a balletre.

A bécsi szerzők azonban ragyogó megelégedéssel nézték a darabjukat. Nagyon meg voltak hatva a fényes kiállítás által. Egyes kosztümök és toillettek pedig egyenesen kápráztatók.

Talán itt volna az ideje a színházaknál az öltö-zékek kérdésének rendezésére. Keglevich megpróbálkozott vele. A primadonnák s általában a női szereplők ruháit házilag csináltatták a színháznál, az

Charles Heidsieck

PEZSGÓ Imperial

Cout: Américain

Reims

illető tag ruhapénzének keretén belül. Ma az az átka a társalgási darabok női szereplőinek, hogy a tolette emésztí meg a fizetés felét. A kosztümöt a színház csináltatja. Ugyanígy a férfiaknál is. Jelmez a színház tartozik adni, reájuk szabotván sokszor a legdrágább történelmi kosztümöt, — de a legelegánsabb szalonruhákat kiki magának csináltatja. Elegáns szalonszínésznél egy kis vagyont tesz ki a folyton változó divatok mellett a garderob. Nem volna itt az ideje, hogy a folyton nyomasztóbbá váló drágasággal szemben legalább ezt a keresztet levénnek a színészek és színésznők válláról a direktziók?

Amellett azért szabadságában áll a finnyásabb primadonnáknak a saját költségükre tulragyogni a riválisaikat. A színészek és színésznők nagy többsége mégis csak nyerne ennek a nagy költségnek, ennek az adósságra vivő tehernek a könnyítésével.

... Persze, a színész-sztrájk már nem fenyeget, a direktorok nyugodtan alhatnak. Ritka manapság már a generózus direktor. Egyet ismertem Bécsben, a Gallmayer direktorát.

Ahhoz beállít egy napon a „fess” Pepi s azt mondja neki:

— Lásna, direktor, én már koldussá szabozom magamat. Nem győzöm már a kontókat fizetni, pedig kilenczen is segítenek. Aiándékozzon nekem a „Szép Galatea”-ra egy fess és korhii kosztümöt!

— Meglesz!

Másnap délután rengeteg kiszitit czipiteik föl a Gallmayer lakására. Boldog örvendezéssel nyitattja föl s talál az üres láda fenekén egy — figefalevet!

Várad Antal.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlat beszerzési források

BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női- szabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26 Párisi-utca sarok. Állandó nagy válasz a legújabb divatszövetekben.

Biztosítás.

Első Leánykihásítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító Intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítot: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Előbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykihásítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, belőrekes lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar lég- és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszatérítéssel) az Első o. ált. baleset ellon biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 19 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték felárúsító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII., ker., József-körút 2. VIII., Üllői-ut 6. sz.

Bélvárosi takarékpénztár r. t. Budapest, IV., Klyó-tér 1. sz. Alapítot: 10 millió korona. Alapítot: 1892.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pisurnyl L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jozika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, építéshadogas műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelylyel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. „Szabadság”-kávéház mellett. Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hesz Izidó és Társa „Korona”-drogeria

FŐVÁROS.

(Olcsoőbb a hús. Még csak a napokban szállították le a központi csarnokbeli mészárosok a húsárakat, most pedig arról értesülünk, hogy a budai bomba-téri vásárcsarnok árusai szintén tetemes ár- engedményt tettek. Így a borjúhúst tegnaptól mára 40 fillérrel adták olcsóbban, a pecsenyehusfélleket 20 fillérrel és a levesthúst 8 fillérrel.

(Drágul a sütemény. A budapesti sütőipartestület, a november 23-án tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy — mivel a liszt ára az utóbbi időben ismét emelkedett — a fehér sütemény árát ismételten felemeli. A budapesti sütemény-kihordók köre, a tegnapi tartott közgyűlésén elhatározta, hogy ha néhány nap alatt a kartellnek rájuk vonatkozó az a határozata meg nem változék, mely szerint szigoruan ellenőrzik a kihordókat arra nézve, hogy öt darab süteménynél többet husz fillérért nem adnak-e, akkor minden rendelkezésére álló eszközzel küzd ez ellen a határozat ellen, amely a kihordók és a közönség érdeke ellen irányul.

(Urnák a kerpesi temetőben. Élénk vita tárgyát képezte, különösen az utóbbi időben, hogy szabad-e az elégetett holttestek hamvainak urnáit a budapesti köztemetőben elhelyezni. Miután e kérdés rendezése elől tovább kitérni nem lehet s a hatóság nem zárkozhatik el a hamvoknak a köztemetőben akár a földbe, sírboltokba, akár a föld felett egyes sírokon, vagy emlékköveken való elhelyezésének kérdése elől, javasolja a közegészségügyi ügyosztály, hogy mivel a tanács hamvoknak sírboltba helyezését egyes konkrét esetekben már megengedte, tegye lehetővé a hamvoknak a székesfővárosi köztemetőben való elhelyezését, illetve, amennyiben ez az általános érvényeszerü rendelkezés statuárius jogot képezne, rendelje el a temető-bizottmány a tisztifőorvos, jogügyi bizottmány meghallgatását s azok hozzájárulása esetén az engedély megadása iránt tegyen előterjesztést a közgyűléshez.

(A jövő évi költségvetés. A tanács ma délelőtt tárgyalta a pénzügyi és gazdasági ügyosztálynak az 1908. évi költségvetésről irányzatra vonatkozó tervezetét. Hosszabb vita után, amelyben a polgármesteren kívül résztvettek Bódy, Melly, Almády és Rényi tanácsnokok, általánosságban elfogadták a költségvetést. Egyértelműen azt határozta a tanács, hogy a főváros fejlődése megkívánja az adóemlést. Majd a részleteket vitatták meg, de csak a tanügyi tételig jutottak. Különösen tetszett a Végzőiskola felállítását, amelyet a nagy hallgatóság zajos tapsal honorált. Az előadás után táncz volt, amely hajnalig tartott.

Mulatságok.

** Hangverseny. A Budapesti Polgári Dalkör pénztára javára december 7-én, szombaton, este (IV., Irányi-utca 17.), a Saskör disztermében zártkörű hangversenyt rendez.

** Cabaret-est. A Magántisztviselők Országos Egyesületének a Royaiiban lévő helyiségében ma szépen sikerült cabaret-est volt, amelyen Pásztor Ferike, Somogyi Nusi, Nádor Zsiga, Varjas Antal vettek részt. Különösen tetszett a Végzőiskola tehetséges növendékének, Pásztor Ferikének éneke, amelyet a nagy hallgatóság zajos tapsal honorált. Az előadás után táncz volt, amely hajnalig tartott.

Oly készítmények exact, tudományos megvizsgálása, melyeket manapság fogporok gyanánt árusítanak, azon meglepő eredményt adta, hogy közülük sokan oly anyagokat tartalmaznak, melyek a fogzománcra és a foghúsról közvetlenül ártalmasak. Mivel mindennáron arra törekednek, hogy a fogak „szép fehérek” legyenek, a fogporokhoz savakat, savanyú sókat, szappanokat, alkalic stb. kevernek. Ezen vegyszerek specifikus sajátságok folytán ugyan gyorsan hatnak, de e mellett, mint azt minden gondolkodó ember beláthatja, a fogzománcot rongják.

Valóban kihágásnak kell tekinteni azt, hogy mint sokszor történik, a fogporokhoz tajtkövet, sepiát, kagylóléteket és hasonló anyagokat kevernek. Ily durván ható anyagokat, melyek használatuknál a fogzománcot karczoljaik, előnyös lehet ugyan használni cikkek tisztítására alkalmazni, de nem a becses fogzománczon. Persze ily módon nem csoda, ha számos ember a legszorgosabb ápolás és állandó fogorvosi kezelés dacára is fogbajokban szenved.

E fontos vizsgálatoknak köszöni az Irex-fogpor keletkezését. Az Irex-fogpor minden kártékony, fogrontó alkatrésztől absolute mentes. Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu, de még elég szemcsés ahhoz, hogy a fogak mechanikus tisztítását eszközölhesse. Az Irex-fogpor tényleg egy ideális készítmény.

A szabadalmazott Irex-doboz lehetővé teszi a fogpor használatát a nélkül, hogy a kefe a dobozban lévő por mennyiségével érintkezésbe jöjjön. Egy különleges tányérkára való rányomással, melyet minden dobozban ingyen szolgáltatunk, annyi por ömlik ki, amennyit egyszeri

alkalmazásra szükséges, azután a doboz szorogatóval záródik. Ily módon az Irex-fogpor mindig friss és száraz marad és az utolsó szemig kihasználható. Egy doboz Irex-fogpor ára, mely naponta való használatnál kb. 2 hónapra elegendő, gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszerekkel 1.20K

Amerikai Porcellán Póder

a világ egyetlen ártalmatlan póderje. Egy doboz ára 5 korona, kis doboz ára 3 kor. Kapható az Amerikai Porcellán-Póder Részvénytársaság helyiségeiben, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. Ferenciek-bazára, házában.

AZ ÖSSZES ÁLLAMOKBAN SZABADALMAZVA

EGYESÜLETEK.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre a Katolikus Kör termében hangversenyyel összekötött társas összejövetelt rendezett. A műsort Endrődi Béla, a fiatal poeta nyitotta meg A fuzió című költeményével, mely élénk derűltséget keltett. Csillag Teréz, a kiváló művésznő, Hugó Viktor, Beranger és Petőfi költeményeinek művészi szavallatával ragadta el a közönséget. Talapkovich Andrea énekesnő, Makray Székács, Kálmán Imre és Nagy G. Wohlfarth Anna dalait énekelte nagy tetszés mellett; Henczelmanné-Erkel Sári zongora, Orbay Mária pedig hegedűjátékával aratott zajos tapsokat. A hangverseny után 23 háziasszony teát szolgált fel. Az egyesület művészeti és iparművészeti kiállítása a Gresham-palotában a jövő héten nyílik meg.

(—) Karácsonyi magyar vásár. A Tulipánszövetség Magyar Védő-Egyesület Váci és Vácvidéki Fiókja, báró Andreánszky István elnökkel az élen a magyar iparra nézve igen üdvös és hasznos vállalkozásba kezdett. Oriási plakátok jelentek ma meg a főváros minden részén, melyen a szövetség felhívja a magyar közönséget a honi ipar pártolására. Hogy a nagyközönség bizalmát a magyar iparnak megszerezzék és viszont, hogy könnyebben hozzáférhetővé tegyék, a szövetség december hónap 9-ikétől 23-ikáig naponként délelőtt 9-12 óráig és délután 3-7 óráig a Kuria-vendéglő nagytermében nagy vásárt rendez. Felszólítja a szövetség a közönséget, hogy ne vásároljon addig senki semmit, míg e vásárt meg nem nézte. A belépés ingyenes, a vásárlás nem kötelező. A vásárt megelőzőleg a szövetség nagy magyar zeneiünnepélyt rendez.

(—) A Gyermekvédő Liga beszámolója. A Gyermekvédő Liga tegnapi tartotta meg első rendes közgyűlését, melyen a főváros színe-java és hatvanhárom hivatalos törvényhatósági kiküldött jelent meg. Az elnök, gróf Edelsheim Gyulai Lipót jobbján Széll Kálmán foglalt helyet. A magas szárnyalású elnöki megnyitót feszült figyelemmel hallgatta végig a közönség, valóságos ünnepelte a nemeslelkű gróft. Széll Kálmán a napirend előtt szólt föl s meleg szavakkal üdvözölte a Liga buzgó vezetőit. A zajos tetszéssel fogadott beszédet dr. Karsai Sándor ügyvezető igazgató beszámolója követte, melynek egyik érdekese adata, hogy a Liga tizenhat hónapi működése alatt háromszázhuszonhét gyermeket vett gondozásába és háromezernyolczszázhuszonhét különböző esetben intervenciát gyermekek elhelyezése érdekében.

SPORT.

() A Tattersall jégpálya. A budapesti Tattersall-Egyesület igazgatósága az idei szezonra nagy előkészületeket tesz, hogy a Külső Kerepesi-ut mentén fekvő közkedvelt jégpályája a modern igényeknek teljesen megfelelően legyen berendezve. A 10.000 négyzetméter felületű jégtükröt légfeszíték szerkezetre alkalmazott villamos ivlámpák világítják majd meg. A ruhatárakat, öltözőket és melegedő helyiséget megnagyobbította. Vasár- és ünneppalok, ugyancsak minden kedden, csütörtök és szombaton délután katonazenekar játszik. Az idényjegyek ára 10 korona.

() A svéd torna ismertetése. Dr. Ottó József főreáliskolai tanár a svéd tornáról december hó 18-án délután 5 órakor gyakorlati felolvasást tart a Magyarországi Tornatanítók Egyesületében (VIII. Szentkirályi-utca 26.) a Nemzeti Torna-Egylet tornacsarnokában.

() A Nemzeti Sportot a Magyar Automobil Club és a Budapesti Polo Club hivatalos lapjává választotta. A Nemzeti Sport legújabb száma 30 oldal terjedelemben és rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. Vezető cikkében részletesen ismerteti a két angol football-szövetség egymáshoz való viszonyát. A léghajzás rovatában Král tüzérkapitány ismerteti a legújabb repülőgépeket.

() Ausztria hátusó bajnoka. A Magyar Testgyakorlók Köre jövő vasárnapi uszóversenyének egyik kimagasló száma a 100 méteres hátusósi főverseny lesz, melyre Kellner Ferenc az I. W. A. S. C. tagja már benevezett.

() Jubiláris disztorna. A Magyar Testgyakorlók Köre jubiláris disztornájának programját már elkészítette és azok begyakorlását a saját Wesselényi-utca 38. szám alatti tornacsarnokában Vágó Manó művezetése mellett mindennap este 7-től 9-ig végzi.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A csongrádi rablógyilkosság. A szegedi esküdt-szék tárgyalása második napján Hambach örmestert, aki Dánossal lett ismeretessé s aki itt a nyomozást vezette, nem eskették meg. Tagadta a kínzásokat, de az egyik vádlott, Farkas József, a szemébe vágta, hogy ő pofozta a vallatásnál. Egy másik cigány, Bánfi István, akit szintén gyanúsítottak, mint tanu, rémeket beszélt arról, mennyire kínozták. Kikötötték a jászolhoz (a vallatás ugyanis a ménes-istállóban történt) s addig ütötték, amíg el nem állt. Lehúzták a csizmáját és szöges ostorral verték talpát. A fájdalomtól vért hányt. A törvényszék öt megeskette. Polyák Henrik, az egyik fővádlott, szemébe mondta Kovács Lajos csendőrnök, hogy öt napig ütötte-verte, kínozták. Apja, anyja, testvére eskü alatt vallotta, hogy a gyilkosság északaján otthon volt. Balassa védő felolvastatta az orvosi látleletet, hogy Polyákban a vallatás után béklyótörések, bőrhámlások és daganatok voltak. Dömötör Lajos is igazolta alibijét. Gyánki csendőrbiztos, akit a jegyzőkönyvben mint tanu szerepeltetnek, ott sem volt a vallatásnál, beismerte, hogy a súlyos bizonyítéknak vett fejszéket épségben vették el a cigányoktól s akkor csorbultak meg, amikor a csendőrök a Wertheim-szekrényen próbafeszítéset végeztek s Hambach bevallotta, hogy távollévő csendőr nevét szerepeltetik tanunak. Ilyen és más meglepetések egyik izgalomból a másikba vetették a hallgatóságot és a bíróságot s csakugyan kétséges ezek után, hogy rábizonyítják-e a vádlottakra a bűntettet, amikor maga a csendőrség vezetője, Hambach örmester azt is bevallotta, hogy a bűnösségre semmi bizonyítéka nem volt, csak valószínűnek tartja, hogy ezek a cigányok követték el a rablógyilkosságot Hegyi gőzmalomban.

§ Vitas elvi kérdés. A Kuria büntető tanácsa dr. Bernátn Géza másodelnök vezetésével plenáris ülést tartottak. Az ülés a következő büntetőjogi vitás kérdést tárgyalta:

Ha a beszámíthatóságot kizáró ok (Btk. 76., 77., 79., 80. és 82. §§) külön kérdésbe foglaltatott, az esküdteknek ahhoz a határozathoz, mely szerint a beszámíthatóságot kizáró ok nem fog fenn, elegendő-e az egyszerű szótöbbség, vagy legalább nyolcz szavazat szükséges-e?

Az előadói tisztelet Deák Péter bíró látta el, a koronagyűlést dr. Vargha Ferenc képviselte, a jegyzőkönyvet dr. Zelenka Lajos bíró vezette.

A plenáris ülés hosszas és élénk vita után kimondta, hogy legalább nyolcz szavazat szükséges a beszámíthatóságot kizáró ok kimondásához.

Szépségápolás.

A második császárság egy ragyogó szépségű hercegnőjét megkérdezték, mit gondol, hány éves korukig szeretnek az asszonyok. A hercegnő, aki szellemes asszony volt, elgondolkozott és azt mondotta:

— Addig szeretnek, amíg őket szeretik...

És igaza volt a hercegnőnek, az asszonyok szerelmét nem lehet terminushoz kötni. Ameddig őket szeretik, szeretnek ők is és ezért legfőbb vágyuk, hogy minél tovább szeressék őket. Ezt pedig csak úgy érhetik el, ha szépek tudnak lenni, de főképpen ha szépek tudnak maradni.

A széppélevés hatalmas mesterességét igyekszik elsajátítani minden nő és emiatt bizony mennyi keserű órát kell átélniük. Nagyon sok esetben ugyanis nem sikerül a szépség és

ilyenkor jó ha súlyosabb következmények nélkül menekülhet meg az ember. Valamikor sokkal nehezebb dolguk volt a hölgyeknek, ma azonban már biztosabban járhatnak a kozmetikában.

A szépség kultusza hatalmas, erős hitvallással izmosodott a legutolsó évtizedben és mint a modernség legtöbb szédületes vívmánya, nyugat felől a tengerentúlról szállott át hozzánk, az óvilágba. Amerika mutatta meg hogyan kell széppé lenni, ott fogták fel először valódi műveltség az emberi- s az asszonyi szépség fontos értékeit. A kozmetika diadalmas ujtásai is onnan kerültek Európába, halomra döntvön renyhe századok elavult babonáit. A szépségért harcolt a legelsőként az American Porcellanous Powder Co. Ltd., amely az általa forgalomba hozott porcellánpouderrel legyőzte a világ minden más pouderét. Azóta már fogalom lett az amerikai porcellánpouder, amelyet nálunk is jól ismer a közönség a Részvénytársaságnak Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. szám alatt létesített depotja révén.

Az amerikai porcellánpouder Magyarországon is olyan hálás talajra talált, hogy most elérkezett az ideje annak, hogy a magyarországi depot is megalakult. Az alakításban az ország legnevesebb és legtekintélyesebb arisztokratáivettek részt, az igazgatóság tagjainak fényes névsora egy diadalmas jövőnek erős záloga.

Az amerikai porcellánpouder részvénytársaság főleg a porcellánpouder és amerikai cream terjesztését tekinti feladatának. Két másik cikke az amerikai kozmetikának az Eye for decoloration of Superfluous Hair, ez az egészen modern hajtalanító folyadék, mellyel az archaikus örökre élettelenné lesznek téve, továbbá a vibrációs massage apparatus. Ezt az utóbbi készüléket eddig csupán Amerikában használták és néhány év alatt oly nagyarányu elterjedtségre tett szert, hogy külön hatalmas gyár állítja elő, amely kétezer munkást foglalkoztat.

Az amerikai részvénytársaságnak Roosevelt Alice, Lengwort szenátorné a tiszteletbeli elnöke. Toalettfőszereelését az uolsó esetkéig az American Porcellanous Powder Co. Ltd. állította ki, amely egyébként a legutóbbi napokban a chicagói kozmetikai kiállítás első díját a Washington Great Price for Cosmetic Preparations oklevelet és aranyérmét nyerte el. A magyarországi részvénytársaság állandó és szakadatlan összeköttetésben áll az amerikai főtársulattal. Készítményeinek előkelő kiállítású árjegyzékét mai számunkhoz mellékelve kapják olvasóink.

VITA FORRÁS SÓSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONGYÖGYVIZ
Orvosiilag ajánlva: húgysavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor-, vese- és húgyhólyagbántalmaknál s b.
Mint üdítő és borvíz páratlan.
Bővebb felvilágosítással szolgál a
Központi iroda: Bpest, V., Váci-körút 54.
Főraktár: EDESKUTY L. úrnál Budapest, Erzsébet-tér 8.

KÖZGAZDASÁG.

Uj bank szövetkezetek hitelgényeinek kielégítésére. A szövetkezeti kavardás egyelőre elcsendesedett, vagy legalább is keveset hallat magáról a szövetkezeti ügy. Valami nagy eredményre már azért sem lehetett számítani a szindikátusi segélyakció révén, mert — amint előre is megállapítható volt — sok szövetkezet nem is kívánta igénybe venni a szindikátus segítségét. Ennek többféle oka volt, s tény, hogy akadtak egyes szövetkezetek, melyek félve a szigorú revíziótól, nem óhajtották a szindikátus támogatását s inkább megadták magukat sorsuknak, amely hovatovább a felszámoláshoz vezet. Ezeknek volt is okuk félni. Voltak szövetkezetek, melyek igénybevetették volna a segélyt, de ennek lehetősége már a revíziónál meghiusult. Akadtak ugyanis olyan intézetek, melyeknél sok hamis- és pinczeváltót találtak a revizorok és megesett, hogy a felülvizsgáló-bizottság, mikor az egyes revídiált szövetkezeteknél szerzett érdekeltségeket egybefoglalta, olyan dolgoknak jött a nyomára, hogy például egy 3000 korona fizetésű hivatalnoknak 25.000 korona hitele volt együttvéve és egy 4000 korona fizetésű tisztviselő 70.000 korona adósságot csinált azoknál a szövetkezeteknél, melyeknél a vizsgálatot megejtették. Az ilyen felfedezések természetesen oda vezettek, hogy az ilyen szövetkezetek kizárattak a segélyakcióból. Sok szövetkezet ezek után félt a teleplezéstől és nem vetette magát alá a revízióknak. Mindazonáltal az illetékes körök belátták, hogy ebben a formájában, minő a szindikátus, a szövetkezeti segélyakció nem felel meg teljesen a célnak s most más utakat keresnek a szövetkezeti válságból való kibontakozás számára, melyet a kedvezőbb pénzügyi viszonyok is inkább tesznek lehetővé, mint annakelőtte. A tizenkettes bizottságban újabb felvetődött az az idea, hogy a szövetkezetek hiteligényeinek kielégítésére új pénzügyi intézetet létesítsenek a nagybankok égisze alatt, öt millió korona alaptőkével, mely kizárólagosan a szövetkezetek hiteligényeit szolgálja. Különösen a tizenkettes bizottság egyik tagja buzgólkodik a terv érdekében s evégből — habár csakis magánaton — tárgyalt is több előkelő pénzügyi vezetőjével s — hir szerint — ezek hajlandók is az új bank létrehozását elősegíteni, illetőleg az alapításban résztvenni. Jelezzük, hogy az új bankalapítás még embriónális stádiumban van, azonban egyben hozzátesszük, hogy — amint azt nem egyszer kifejtettük — a nagybankok elsőrangú kötelessége az arra érdemes szövetkezeteket megmenteni s ez a terv valóban alkalmas arra, hogy a szövetkezetek dolgán s így a kisemberek sorsán lendítsen. A romlás csiráját magában hordó szövetkezeteket bízzák sorsukra, de akadnak — és hiszszük, hogy számosan — olyanok, amelyek részölgálnak a támogatásra, amire ez az említett terv kiválóan alkalmas volna.

Szekély községek vizellátása. Annak a munkás-ságnak eredményeképen, mely a vízhiányban szenvedő szekélyföldi községek bajainak megszüntetése iránt megindult, Darányi földmívelésügyi miniszter az országos vízépítési igazgatóság által elkészített vízvezetési tervek kiépítésére Székelyszentmiklós községnek 4600, Feldoboly községnek 2900, Felvincz községnek pedig 1200 korona segélyt engedélyezett.

Uj igazgató a kereskedelmi r.-t.-nál A Magyar kereskedelmi r.-t.-nál — amint megbízható forrásból értesülünk — legközelebb új igazgatói állást fognak kreálni az intézet bankosztályában. Ezt az állást Czako Emillel, az intézet egyik affiliált vállalatának, a Fiumei kereskedelmi bank r.-t.-nak ve-

zérigazgatójával töltik be. Czákó helyére Trotzer Róbertet, a Budapesti bank r.-t. cégvezető-titkárát nevezik ki. Ezek a személyi változások néhány napon belül megtörténnek.

Az amerikai válság. Néhány nap óta jobb színben tüntetik fel az amerikai állapotokat a beérkező tudósítások s a helyzet. Hogy azonban a válság alatt milyen eszközökkel dolgoztak a tönk szélén álló intézetek, azt élénken mutatja a Brooklyn-Borough-Bank esete, amely fizetésképtelen lett s ahol a vizsgálat alatt több üzleti könyv tünt el. Az eset a new-yorki pénzpiacra kinos feltűnést keltett, mert azt hiszik, hogy az eltűnt könyvekben olyan számlák voltak, melyek több kiváló politikust igen erősen kompromittálnak. A banknál mutatkozó szabálytalanságok miatt már hat igazgatót és tisztviselőt letartóztattak s további letartóztatások is várhatók.

Kevés a magyar bankó Amerikában. Több ízben megemlékeztünk arról, hogy Amerikából a gazdasági életben beállott reakció következtében mennyire igyekeznek vissza a régi hazába. A visszavándorlók között nagy számu magyar van, akik most természetesen keresik föl az amerikai bankokat, hogy pénzüket már ott koronaértékű bankjegyekre váltsák át. Az amerikai bankok természetesen nem rendelkeznek nagyobb összegű koronaértékű pénzzel, aranyval is inkább, mivel a kivándorlók rendszerint már itthon átváltják pénzüket dollárokra s így a tengerentúli bankokhoz kevés beföldi pénz kerül. A visszavándorlás abban is kifejezésre jut, hogy a bankoknál sokan akarnak koronaértéket beszerezni. A napokban egyik budapesti előkelő bankhoz egy amerikai nagyobb bank részéről nagyobb összegű korona bankjegyet rendeltek meg, főleg kisebb jegyeket, mert a new-yorki intézet csak kevés korona bankjeggyel rendelkezik s így nem tudta a keresletet kielégíteni.

A cukoradó leszállítása. Az osztrák parlamentben hétfőn fogják benyújtani a cukoradó leszállítására vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet mint sürgősségi javaslatot közvetlenül a kiegyezési javaslat után fogják tárgyalni. A törvényjavaslat egyik paragrafusa felhatalmazza a kormányt, hogy a kartellban levő cukorgyárosokat pénzbüntetéssel sújthatja abban az esetben, ha megegyezés folytán oly árakat szabnak, hogy annak következtében a közönség nem élvezheti a cukoradó leszállításának előnyeit. A pénzbírság megállapítása és szabályozása rendeleti uton fog történni, a rendeletet azonban a kormány csak a cukorgyárosok véleményének kikérése után szándékozik kiadni. — Itt említjük meg, hogy az orosz kormány hozzájárult ahhoz, hogy az 1907—1908. évi kivitelét korlátozzák, ami jelentékeny engedménynek tekinthető. Az orosz kormány javaslata a következő: A Fortingens maximuma az 1907—1908. évre 819,000 méter-mázsá, az 1908—1909. évre 2,457,000 q, a következő három évre pedig 7,340,000 q. Ez összesen körülbelül 10 és félmillió méter-mázsát tesz ki, míg ezzel szemben a német kiküldötték 9 millió méter-mázsát hoztak javaslatba. Valószínűnek tartják, hogy sikerülni fog a megegyezés.

Kossuth szociális programja. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter tárczája elvállalása alkalmával a képviselőházban tartott nagy programbeszédében kifejtette azokat az irányelveket, amelyek alapján számos törvényalkotást vesz tervbe, továbbá, hogy szociális és munkásjóléti új intézmények létesítésével kíván enyhíteni a magyar munkáncp helyzetén. A kereskedelemügyi miniszter ekkor vázolt szociális munkaprogramjából már eddig is több pontot megvalósuláshoz hozott közel, így az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló törvény már életbe lépett, az új ipartörvény és a munkásvédelmi törvények tervezeteit már elkészítette s most készül az aggodor és rokkantbiztosítási törvényjavaslat. Nagyon fontos és a mai szociális bajok lehető sürgős orvoslásának eszközeit és módszereit ez az új törvény teljesen meg fogja adni, melylyel a kereskedelmi kormányának szociális programja teljes mellőzést nyer. A magyar közgazdasági élet évtizedek óta érzí hiányát a szociális törvényalkotásoknak, melyek a kereskedelmi és ipari élet forgatagában ugyszólván nap-nap után előforduló és ismétlődő számtalan baj forrásait tömik be humánus rendelkezéseikkel.

Az államvasutak új munkásháza. A m. kir. államvasutak gépgyáránál a kőbányai uton egy háromemeletes lakóházat fognak építeni munkáséteremmel. Az építési munkálatok végrehajtására most nyilvános árlejtést hirdetnek. A tervek az államvasutak gépgyára B/6 építési osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatok legkésőbb 1908. január 3-ig nyújtandók be az állami vasgyárak központi igazgatóságánál.

A hitelbank gyapjuosztálya. Mai számunkban megemlékeztünk arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Heller M. és Társa cég részére megadott gyapjuaukcziók tartására vonatkozó engedélyt átruházta a Magyar általános hitelbankra, mely intézetbe tudvalevőleg a nevezett cég beolvadt. A bank gyapjuosztálya eddig még nem működött, hanem — amint értesülünk — december 2-án fog megnyitni. Az új osztály élére egy cégvezető kerül, akit már legközelebb kineveznek.

A MÁV. viziverseny-díjtételei. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés sürgős előterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben a különböző viziverseny állomásokról bizonyos rendeltetési állomásokra szállított küldemények után engedélyezett, de a történet intézkedés szerint az idén november 30-án lejárt díjkezdményeknek az 1908-ik év márczius 31-ig való meghosszabbítását kéri.

Osztrák malmok és a magyar kivitel. Osztrák malomkörökben állandó agitáció foly a magyar gabona és lisztnek Ausztriába való bevitelére ellen. Nem régebben a magyar malmoknak a reexpedicionális kedvezmény megadására irányuló mozgalmát akarták az osztrák és cseh malomiparosok ellensúlyozni azzal, hogy elhittették az osztrák kereskedelmi kormányt, hogy a magyar malmok az általuk élvezett vasuti szállítási kedvezmények révén jelentékeny károsodást okoznak ugy az osztrák mezőgazdákknak, mint a malmoknak. Mindennek ellene mond azonban gabona- és lisztkivitelünk folytonos fokozódása, ami igazolja azon több ízben hangzottatott igazságot, hogy az osztrák fogyasztás tényleg igényli és nélkülözheti a magyar liszt- és gabona-árut. A külkereskedelmi forgalmi kimutatások szerint ugyanis lisztkivitelünk január—október hónapokban 155.9 millió koronát tett; Ausztriába ez időszakban 138.2 millió korona értékű liszt szállított. Buzakivitelünk értéke 77.7 millió korona volt (az előző év január—október havában 91.6 millió); rozskivitelünk 34.0 millió, árpakivitelünk 35.3 millió, zabkivitelünk 31.3 millió, tengeri-kivitelünk 45.0 millió (az előző év január—október havában 24.3 millió) korona értéket képviselt.

A mezőgazdasági kamarák. Darányi földművelésügyi miniszter, mikor a földművelésügyi tárczát újból elvállalta, ígéretet tett az öt üdvözölő gazdaküldöttségnek, hogy még a mostani parlamenti ülés alatt törvényjavaslatot terjeszt be a parlament elé a mezőgazdasági érdekképviselet ügyében. A miniszter két közgazdasági íróval, Rubinek Gyula és Bernát Istvánnal ki is dolgoztatta a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslat-tervezetet. A kérdéssel tüzétesen foglalkozott a szeptember elején Pécsen megtartott VIII. országos gazdakongresszus is, amely a gazdasági egyesületektől egybegyűjtött anyagot föl is terjesztette a miniszterhez. A törvény tervezői az érdekképviselet kamari rendszerre fektetik; e szerint az ország területén tízenyolcz kamarai kerületre osztatik, amelyek felett a felügyeletet és ellenőrzést az Országos Központi Mezőgazdasági Kamara gyakorolja. A mezőgazdasági kamarák mellett a vármegyei gazdasági egyesületek is fennmaradnak, mint autonóm és önkéntes társuláson alapuló testületek és a mezőgazdasági kamarákat miközösükben támogatják.

Csödbök. Fervagner és Ványi bej. cég és Fervagner József tóki molnár ellen a budapesti váltótörvényszék a csödböt megnyitotta. Csödbiztos: dr. Emmer Géza kir. törvényszéki jegyző. Tömeggondnok: dr. Exler Sándor ügyvéd. Tömeggondnok-helyettes: dr. Fejér Ottó ügyvéd. A követelések bejelentésére január 4. felszámolási tárgyalásra január 29. a csödválasztmány megválasztására január 31. tüzetett ki határidőül.

Muskát és Társa budapesti kézműáru-nagykereskedő cég (VIII., Üllői-ut 4.) ellen egyik hitelezője egy 1200 koronás követelés alapján csödböt kért. A cég egyedüli tulajdonosa Muskát Márkus.

Friedländer J. József és Társa budapesti aranyáru-készítő és ékszerkereskedő cég (VII., Dohány-u. 46.) ellen a Valuta Bank r. t. egy 600 koronás követelés alapján csödböt kért.

Beck és Gergely budapesti cég hosszabb idő óta huzódó fizetésképtelenségi ügyét nem sikerült egyezségileg rendezni és ezért az egyik hitelező (Kern Róbert) csödböt kért a cég ellen.

Fischl és Rosenberg budapesti kézműáru-nagykereskedő cég (V., Nagykorona-u. 4. sz.) fizetésképtelen. A Magyar Pamutipar r. t. egy 385 koronás követelés alapján csödböt kért. A cég tulajdonosai Fischl Illés és Rosenberg Károly.

Fiuméből jelentik, hogy nagy feltűnést keltett Spitzer Ignác gabona- és lisztkereskedő csödjé. A passzívák összege 300.000 koronát is meghaladnak s a fiúmei piac pénzintézetein kívül spalatói, laibachi, raguzai bankok, több budapesti cég, eszéki, temesvári, berlini, sőt amerikai gabona- és lisztkereskedők vannak érdekelve.

A pénzintézeti szövetség ülése. A Magyarországi Pénzintézetek Országos Szövetségének igazgató-választmánya november 27-én tartotta teljes ülését Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöklése alatt. Az időszaki jelentésből, melyet dr. Hantos Elemér főtitkár terjesztett elő, kitűnik, hogy a Szövetséghez a lefolyt időszakban 110 új intézett csatlakozott, vidéki bizottságai szaporodtak és igen eredményes tevékenységet fejtett ki. A Szövetség akeziói közül a váltóóvás reformja, a hitelbiztosítéki okiratok konverzióképessége, a csekk-jog kodifikációja, az egyöntetű könyvviteli mintatár megállapítása, a pénzintézeti tisztviselők nyugdíjintézetének létesítése dolgában megindítottakat siker koronázta. Beható eszmecsere indult meg az adóreformjavaslatoknak a pénzintézetek, valamint általában a hitelélet érdekeit sértő rendelkezései körül, ugyszintén sok kifogást tettett a szövetségi törvényjavaslatnál a hitelesítővetkezetekre vonatkozó intézkedések ellen. Az igazgató-választmány a két törvényjavaslat tárgyalását a Szövetségnek december 15-én tartandó közgyűlése elé utasította, amelyre az összes hazai pénzintézetek hivatalosak lesznek.

A nemzetközi pénzpiac és az utolsó. Minden jel odamutat, hogy a nemzetközi pénzpiacra fordulat előtt állunk és hogy a jegybankok leszerelése hovatovább bekövetkezik. Már egy-két nappal előbb hallatszott, hogy az Angol Bank nemokára leszállítja a kamatát, ma pedig pozitívabb formában érkezik tudósítás arról az eshetőségről. Párisi pénzügyi körökben — amint onnan írják — az a vélemény, hogy az Angol Bank a legközelebbi csütörtökön valószínűleg leszállítja rátáját. Azt hiszik, hogy 1 százalékkal, tehát 6 százalékra mérséklék a kamatát. Bár a bank státusa a legutóbbi kimutatás szerint nem javult valami jelentékeny módon, amennyiben az aranykészlet csak 1.7 millió fonttal növekedett. Azonban az aranykivitel tekintetében — legalább egyelőre — szélesend állott be, mi a kamatláb alakulása szempontjából elsőrendű fontossággal bír. Párisi hírek szerint Morgan utasította ottani képviselőjét, hogy a már herakutázásra előkészített aranyzállítványt rendelje vissza, ami arra mutat, hogy máshonnan sem akarnak aranyat szerezni az amerikaiak. Egyébként a külföldi piacokon az a hír terjedt el, hogy az amerikai bankok már a jövő héten felveszik a készfizetést. Londonban a magánkamatláb kedvező alakulása is elősegíti a rátaleszállítást. A magánáriszkont már napok óta 6¹/₁₆%-on áll, tehát lényegesen a ráta alatt. A berlini piacon 7% a magánkamatláb, Bécsben pedig 5¹/₁₆%.

Ami a piacunkat illeti, az utolsó simán és minden különösebb incidens nélkül folyt le. A nyílt piacon alig látszott meg az utolsó hatása, a kereslet, ugy mint már napok óta, szűk keretekben mozgott és változatlan tételek mellett nyert kielégítést. A jegybank budapesti főintézeténél is keveset vettek igénybe. Ma, daczára, hogy az utolsó-szükségletek beszerzése folyamatban volt, a jegybanknál tíz millió koronát nyújtottak be, ezzel szemben az esedékességek tizenhárom millióra rugtak. Bécsben ellenben az elmúlt napokban többet vettek a banknál igénybe, mint amennyit az esedékességek kitétek.

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjük: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

Nemzetközi baromfiállítás. A Baromfitenyésztők Országos Egyesületének a Városligeti Iparcsarnokban látható nemzetközi baromfiállítását két nap alatt közel 10.000 ember tekintette meg. A holnapi napon több vidéki gazdatársadalmi testület csoportos látogatását várják. A baromfitenyésztők holnapi országos nagygyűlése délelőtt 10 órakor kezdődik a Wampetics-féle vendéglő helyiségeiben. A kiállítók jutalmazására még mindig érkeznek díjak, tegnap a németországi Orpington-tenyésztők Clubja küldött remek tiszteletdíjat a kiállítás legszebb orpingtontyukja tenyésztőjének a jutalmazására. A programon kívül érkező díjak halmaza késlelteti leginkább a bíráló-bizottság munkájának befejezését.

Áru- és értéktőzsde Miskolcra. Ennek idején megírtuk, hogy több vidéki városban kereskedői körök mozgalmat indítottak áru- és értéktőzsdei intézmény létesítésére. Kifejezték azt is, hogy az áru- és értéktőzsde létesítésének a vidéki nagyobb gócpontokban nagy jelentősége van, főként azon szempontból, hogy a székesfővárostól messzebb eső vidékeken a kereskedők és gazdák az árak alakulásáról sokkal később értesülnek, mint a központi kereskedelem. Ezen a bajon segíteni vannak hivatva a vidéki tőzsdék, amelyek a budapestivel szerves összefüggésben működve, a vidéki kereskedelmi forgalom könnyebb lebonyolítására nagyban közrehatnak. Az első vidéki áru- és értéktőzsde Miskolcra létesül. A kereskedelmi miniszter ugyanis jóváhagyta a Miskolci Kereskedők és Gazdák Körének a heti áru- és értéktőzsde létesítésére vonatkozó szabályzatát. A tőzsde egyelőre hetenként, szerdán tartattnak a Kereskedők és Gazdák Köre helyiségében, amely e célra külön be fog rendeztetni és felszereltetni.

Új iparvállalatok. Jászberényben mozgalom indult meg szövetkezeti alapon való gőz- vagy gázmotoros malom létesítése iránt. — Szeged városa Goldstein Bernátnak a nagykarlóczi dűlőből 30 hold területet engedett át petroleumfinomító létesítése céljából. — Két műtrágyagyár van alakulóban: az egyik Déván, a másik Győrött. Ez utóbbi a Veszprémi- és Győrmezei Gazdasági Egyesületek égisze alatt. — Szankócson (Zemplénmegye) egy bécsi cég iratelepet szándékszik létesíteni az ott talált kaolin (mely állítólag az acélgépjáratnál szükséges) anyag kihasználása céljából. A vállalat 1000 munkást foglalkoztatna — Több nagyobb pénzintézet és szakvállalat egy gyorsajátószerelvénygyár felállítását tervezi Budapesten. — Borgói merített-papírgyár r.-t. cég alatt a beszerce-naszódi Borgó községben részvénytársaság alakult a Kolozsvári Általános Bank- és Takarékpénztár R.-T. égisze alatt az üzem kivül álló borgói Haltrick-féle merített-papírgyár átvételére. Az alaptőke 130.000 korona. — A Háromszék-megyében fekvő Hidvég községben üveggyárat létesítenek. — Szeghegyen, a bácsmezei Szeghegy községben új gőzmalmot létesítettek, mely üzemét már megkezdte.

Hat millió korona szubvenzió egy hajóstársaságnak. Hollandia és Délamerika között közelebb új hajóösszeköttetés létesül; a vállalat, mely a hajóösszeköttetést létesíti, tizenöt év alatt nem kevesebb, mint hat millió korona államsegélyben részesül. A Zuyd—Amerika—Lyn, mely eddig magánkezében volt, most részvénytársasági alapon szerveződik és „Hollandi Lloyd” név alatt fog működni. A legutóbb elfogadott törvényes intézkedés alapján az új hajóstársaság fogja ellátni a Dél-Amerikában való forgalomban a postaszolgálatot is. A vállalat hat milliós szubvenzióját öt éves ciklusokban fogja kapni.

Új gazdasági tudósítók. A földmivelésügyi miniszter Zemplén vármegyében Kálosi Ferencz labor-mezői lakost, Buday Sándor viravai lakost, Madarassy Béla udvai lakost, Schuster Alajos laborezradványi lakost és Kálmán Nándor szerelmesi lakost a homonnai járásra, Probstner Jakab havai lakost, Podhajeczky Miklós borosnyai lakost és Zsedényi Emil kisherzsenyi lakost a stropkói járásra, Blau Béla velejteji lakost, Burger Ármán imregi lakost, Juhász Zoltán kolbásdi lakost, Damjanovics Ágoston bodrogszerdahelyi lakost és Körössi József vilyi lakost a satoraljai helyi járásra, Baiczura János zellői lakost, Legeza Irén keleni lakost, Haidinger Ottó kistölgyesi lakost és Bihary Emánuel méhesfalvi lakost a szinnai járásra a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Telepítés és visszavándorlás. A földmivelésügyi kormány telepítési akcióját nagyban elősegíti az a körülmény, hogy most az Amerikából való visszavándorlás mind nagyobb mérvet ölt. A telepítést eddig nagyon megnehezítette az, hogy nem talált a kormány elegendő jó anyagot a telepítésre. Teljesen vagyontalan emberek letelepítésével a kitűzött cél el nem érhető és minden költség hiába való. Azt a

sok embert, aki most Amerikából hazajön, a legalkalmasabb módon úgy szerezhetjük vissza az országnak, ha módot adunk nekik, hogy tisztességesen megélhessenek. A telepítésnek is az a célja, hogy olyan vidéket, ahol különösen a magyarság terjesztését szolgálja s ezzel a nemzetiség befolyását csökkenti, megrakja magyarokkal. Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert is ez a cél vezette telepítési akciójában s például Krassószörénymegyében már eddig is számottevő eredményeket ért el. Megkönynyíti a földmivelésügyi kormány ezt a hazafias törekvést a visszavándorlás, amely nagy tömeget hoz vissza Magyarországra. Ezekre nagy szükség van olyan vidéken, ahol a telepítés a magyarság fejlesztését is szolgálja s Krassószörényben van még terület, mely erre a célra nagyon alkalmas. Ott vannak: Királyhegy, Füzes, Buns, Doklin községek határában levő területek csak épp olyan módon szolgálhatják a telepítés ügyét, mint azok a helyek, amelyeket a földmivelésügyi kormány erre a célra már megszerzett, ahol okszerű gazdálkodást, háziipart honosított meg s a magyarság fejlesztésének szolgálatába állította a tisztességes megélhetést. A visszavándorlás fokozódása érdekében van szükség a telepítésre s ahol erre alkalom nyílik, — különösen a nemzetiségi vidéken — a telepítés nemcsak megélhetést biztosít sok-sok embernek, nemcsak otthont ad nekik, de hazafias missziót is teljesít. Mint értesülünk, a kormány még ebben az ülésszakban be fogja terjeszteni az új telepítési törvényjavaslatot.

A Fiumei Kereskedelmi és Iparkamara ülése. A fiumei kereskedelmi és iparkamara most tartott ülésén elsősorban az élelmiszerek drágulásának kérdésével foglalkozott Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek e tárgyban küldött felvilágosítást kérő leirata alapján. A minden irányban való drágaság oka a kamara szerint abban keresendő, hogy a legfontosabb élelmiszerekre kirótt adó a vámtarif, szerint nagyon magas.

Az Osztrák-Magyar Bank záloglevelei. Az Osztrák-Magyar Bank zálogleveleinek kisorsolása 1907. december 4-én délelőtti kilencz órakor lesz Bécsben, a banképületben (Freiung 1. sz., II. emelet). Ez alkalommal az Osztrák-Magyar Bank jelzáloghiteltosztálya alapszabályainak 57. §-a értelmében a forgalomban levő illető osztályzatú összes záloglevelekből fog visszafizetés végett kisorsoltni, még pedig a 4%-os 50 éves, forintból szóló záloglevelek 41. kisorsolásánál 1.359.800 K, a 40%-os 50 éves, koronáról szóló záloglevelek 12. kisorsolásánál 396.200 K. A huzási naptól kezdve a fennemlített kisorsolásról szóló sorsolási jegyzék kiadásáig kicserélésnek helye nincsen.

A Pénzügyminisztérium Országos Szövetsége közgyűlése. A Magyarországi Pénzügyminisztérium Országos Szövetsége Budapesten, december 15-én, a Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete nagytermében (Eszterházy-utca 4. sz.) tartja III-ik rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: délelőtt 10 órakor: az ülés megnyitása, jelentés a szövetség működéséről, igazgatóság, választmány és számvizsgáló-bizottság megválasztása, az 1906. évi zárszámadás jóváhagyása, felmentvény megadása, az 1908. évi költségelőránnyat megállapítása, a pénzügyi tisztviselők nyugdíjügye. Dében 1 órakor villásreggeli. Délután 2 1/2 órakor: Az egyöntetű könyvviteli mintafár bemutatása, a pénzügyi adózás reformja, a hitelügy a kiegyezésben, a hitelszövetkezetek reformja iránti javaslatok, a választott bíróság iránti javaslat, indítványok tárgyalása.

Beszűntetett hajójáratok. A Magyar Királyi Folyam- és tengerhajózási Részvénytársaság jelenti, hogy tekintettel az előrehaladott évadra, a menetrendszerű hajójáratakat a Száván Mitrovicza és Bosna-Racza között, valamint Vukovár és Ujvidék között december 10-ével megszünteti. A nevezett vonal állomásainak személy- és áruforgalma tehát a fentemlített napon a folyó évre megszűnik.

Hírek a halászat köréből. Darányi földmivelésügyi miniszter felhatalmazta az országos halászati felügyelőt, hogy a közvizek halászatával foglalkozó halköltő telepek számára kétmillióegyszázötvenezer embrionált ikrát vásároljon s azokat az évégből folyamadó kilenczven félnék megküldje. — A peresznyei holt Körös halászati jogtulajdonosai Mezőtúrton tartott közgyűlésükön halászati társulattá alakultak. Ezzel a közel 200 kat. hold. kiterjedésű holt meder egyöntetű, okszerű halászati hasznosításának egyes, minden ujítástól tartózkodó halászati jogtulajdonosok nem állhatnak többé utjában. A társulat elnökévé dr. Spett Ernőt, Mezőtúr polgármesterét választotta meg.

Felhívás

tisztelt olvasóinkhoz!

Az alatti rovatban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha külsőből átlettek, magyar kereskedő boltjában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzésű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Höllinger Zsigmond keféáruháza Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Telefon: 12—28. Mindennemű keféáru, műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkefék.

Házilipari Cikkék Árucsernoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő 6 cs. és kir. fensége magas védőségevel működő pozsonyi házilipar-egylet készítményei, erszébetházai, felsővidéki és temesi hímzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szőnyegek, népies ködedény és agyag-árak.

Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagyereskedése Budapest, Iroda V., Lipót-körút 24. szám, raktár V., Váci-ut 20. szám.

Dus raktár minden fajta légszeszcsevekből és ósz-szekűtő darabokból, kútszevekből, forrcsevekből, furo-csevekből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőkiágók, öntött vascsövek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok Nagy dus választéku raktár mindenféle hengerelt rud- és idomvasból, hengerelt vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszesz-, gőz- és vízvezeték sze-relvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarnetvágyók, új javított rendszerű gyorsfutó és közsűrűlő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gölb M. és Fia, cs. és kir. udvari kárpitosok és ácszítők, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárugyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

„Hungaria” Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipar Részvénytársaság, Budapest, V., Fűrdő-utca 8. Szuperfoszfátot, strassfurti kainitot, stassfurti kálitrágyasóli 40 százalékos káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféle, azonkívül rézgálicot (98—99 százalékos) szállít elismert kifizető minőségben legolcsóbban.

Szónassz Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruháza: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: Iskolai író- és rajzfűzetekeket, rajztömböket, vázlatkönyveket, körzőket, rajzeszközöket, üzleti könyveket. Szabadalmazott „Árpád” rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíze hasznos itai étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A leg-tisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Hat-hatos szomszecsillapító. — Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Szénsav-telítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló eny-hesége folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kér-jen mindentűt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványví-zet! Szt.-Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

Akinek találmánya van, az forduljon Török László okl. gépészmérnök hites szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87—02), ki a szabadal-mak, védjegyek és mintaoltalmak ügyeit a világ min-den államában a legszakoskítottan intézi el.

Keféáruk, házi tisztítószeresek, fősűk, plüner és illatszerek stb. eladása V., Fűrdő-utca 7; VII., Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapesten. 43° C. kénes hévforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mester-séges szénsavas-, forrólég-fürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutá-nyos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-terem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle belégyő-gyógyimód. — Fango-gyógyimód. — Csusz, Bőszvény, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, sziv-betegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyenge-ség ellen. — 152 hold árnyékos park. 250 szoba tel-jesen újonnan átépített és legnagyobb komforttal be-rendezett két szállodában. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forró-meleg, kénes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermális fürdők, vizgyógykezelés, mas-sage. Lakás és gondos ellátás. Csusz, Bőszvény, ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől ki-merítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fénnyel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus

Főbb javallatok:

Altalános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, zsibbák, (Neuralgiák, Ischias).
Szívbetegségek.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás).
Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tőzsdéi hangulatok.

Budapest, november 30.

A nemzetközi izgatottság, ami a pénzpiacokat levette a lábukról, ezen a héten elcsöszlott. Nem emeltek a kamatlábat sehol, sőt olyasféle hírek hallatszanak, hogy kamatlábleszállításban sántikálnak az angliások. A csunya lidérc, ami eddig ott kóválygott a börzék felett, egyszeribe elröpült és helyette leszállt a béke galambja. Amerikában is csöndesedik. Harriman kibékült Hill-el és miután bizonyára mind egyik azt kívánta a másiknak, amit az neki kíván, szent lett a béke. Morgan járt közbe a nagy kibékülés létrehozásában, nyilván provizióért. Hanem azok is számosan voltak, akik nem békültek meg a saját sorsukkal és a kiélesedett válság után a még élesebb borotvát illesztették a torkukhoz. Amit bizonyára fölhasználtak élelmes yankek a jó reklámra, hirdetésen, hogy „Nálam kapható a legfinomabb borotva, olyan, amivel a milliomos elvágta a nyakát és rögtön meghalt, mert nincsen párja a Smith-féle borotvának”.

Odaát lát csak valahogy rendbejönnek, azonkívül Olaszországban is kieviczkeltek a börzék a válságból. Ott azonban csunyán elbántak a börzésekkel. A milánói rendőrség vizsgálatot indított a „Banda nera”, a „fekete banda” ellen, akiket baisse-spekuláció vádjával illetnek s csodálatosképpen rendőri uton akariák a válság megismétlődését megakadályozni, amikor megfélemlítik a spekulációt. A milánói Boda sarokba szorította a baisse lovagait és hogy ez komolyan így történt, az olvasható a külföldi lapokban.

Lám, milyen jó minálunk. Ne is vándoroljunk ki, több okból nem, amiről szintén hallottunk. Idehaza, ahol még olyan jó világ van, örültek is a kedvező híreknek és hamarosan fölkergették a kurzusokat, akár csak Milánóban kergetik a lefelé hajszolókat. Amerikából jobb hírek jöttek, a pénzpiac javult, ez a vezérmotívuma a hausse-nak. Belpolitika, horvátok és más ilyenek, most senkit sem aggasztanak. Hogy meddig fog tartani? csak egy bizonyos, addig, amíg megint baisse nem lesz.

Ilyenkor, amikor megfordul a koczka, mindig kissé paprikás a hangulat a börzén. Így esett meg, hogy daczára annak a bizonyos paragrafusnak, összeveszték ketten a tőzsdén.

— En se loptam a pénzemet — kiáltotta az egyik veszekedő a partnerének.

— Nem így kell mondani — szól közbe valaki — hanem úgy hogy — én is loptam a pénzemet . . .

Azok után, amiket ezen a héten bőven ismertettek az újságok, „Vegyes” és „Innen-Onnan” rovatál, megállapíthatjuk, hogy igenis, léteznek csodák. Párisban történt, hogy egy gróf Sarrah Albert nevű híres médium nyolcz perc alatt keltett ki buzaszemet — a markában. Nohát sok mindenre használták már a kezüket az emberek, az egyik beszél a kezével, a másik nyilván megy vele, mert azt mondják róla, hogy a keze gyorsan jár, de termőföldde eddig még nem avatták föl a végtagokat. Agrárállamban valóssággal forradalmat csinálhat ez a termékeny marku gróf, aki előnyben van a többi grófok felett is, mert elverheti a birtokát és mégis marad neki egy, már mint a keze, megélhet a két keze munkájából. Egy gazdaság a zsebben, amelynél nem kell tartani szárazságtól, légtől, aratósztrájtól és vagonhiánytól, semmiféle — amint a börzén mondják — vis mayer-től, igazán megérdemli azt a fáradságot, amelyet azzal vétem cselekedni, hogy rendes szokásomhoz híven, mint mákor igen közérdekű gazdasági kérdéssről van szó, beszereztem egy a tőzsdéi, mint a tőzsdén kívülálló körök véleményét. Ezek az alábbi levelek mind a nemes gróffhoz érkeztek be, aki azok elolvasásával bizonyára arról is tanuságot tett, hogy egyéb tekintetben is jó médium. Nekem meg sikerült a gróftot arra bírni, hogy prima klasszisu birtokával, azzal a kezével postára adja a hozzá intézett leveket. Ime egy néhány:

Azt már hallottam, hogy valakinek árpa nő a szemén, de hogy buza keljen ki a markában, még nem. Aztán őszi vagy tavaszi buzát természet gróf ur a kezében?

Egy gazda.

Járt-e arra a méltóságos gróf ur marka felé eső? Mert ha nem, amilyen nagy mester, még esőt is varázsol a veteményeire.

Egy más k gazda.

Méltóságodnak bizonyára szüksége van aratógépekre. Ajánlom erre a célra, a kézben természet gabona learatására kiválóan alkalmas nullás gépemet.

Egy budapesti foдрsz.

Quelle douleur sur vous, Monsieur? — Micsoda fájdalom Önre, Uram, ezt így fordítottam a jó öreg Ploetz nyomán, akinek a könyvéből valaha francziául tanultam. Így üdvözölöm Önt, gróf ur, minceután az ur epéjével kellően foglalkoztam. En hausse-ban vagyok a gabonatőzsdén és nem elég attól félnem, hogy jó termék készülhet, még Ön is fontja az üzletemet azzal a két kezével, amibe földet tesz, hogy 8 perc (mondva nyolcz perc) alatt buzát növesszen. Remélem, nem csinál — iskolát, faiskolát, vagy növényiskolát, mert akkor letöröm a kezét, sőt még a lábát is, nehogy ott is megpróbáljon buzát természetni. Keléssek keljenek ki a kezén, nem buzaszálak! Szép kilátások, sőt terméskilátások, dass kann ich sagen . . .

Wegtrager M. L. tőzsdélatogató.

Méltóságos urunk! Bátorkodunk tekintettel a pénzpiac javulására és a visszavándorló tőtokra, tenyereink parcellázását illetőleg kuláns ajánlatot tenni.

ki takarékpénztár.

Sürgönyválaszt, markában természet buza-készlete eladó-e napiáron. Ha igen, kilépünk akár az üzemmredukcióra vonatkozó egyezményből.

A „Kintzsi”-malom.

Házias Ön, gróf ur? Ha nem, ajánlja föl nekem azt a sokat érő kezét, meg a szívét is, talán az utóbin is megterem a buza. Megjegyzem, hogy pénzem is van, de siesen a válaszzsal, mert a papám fakeskedő és ha későn határozná el magát, a novemberi ultimó után elvehet — szerelemből.

Egy bakfis.

Egy szabadalmi-szaklap „Megoldásra váró problémák” cím alatt a következőket írja: „Hasznos czélt vélünk szolgálni, midőn felhívjuk olvasóink figyelmét egy pár megoldásra váró problémára. Alábbiakban fel van sorolva több nagyérdékű, részben meglevő, de még tökéletesítésre váró probléma, melynek elolvasása egyik-másik olvasónkat esetleg kísérletezésre fogja serkenteni.”

A szaklap azután felsorolja, miket kellene még kitalálni, hogy biztosítva legyen az emberiség haladása. Mutatóba közlünk egynéhányat, azzal a szöveggel, ahogy az a lap írja:

„Többször használható gyújtószál.” „Poloskafogó. Ha a készülék olcsó és jó, minden nagyvárosi ember megveszi”, „Sörhordó-csap, oly módon szerkesztve, hogy az edény tartalmát láthatjuk”, „Állandóan használható itatóspapír”, „Üvegbe esett dugókat könnyen eltávolítani”, „Egy praktikus surolókefe, új surolóanyaggal”.

Nem folytatjuk tovább, ellenben megtoldjuk a következőkkel a megoldásra váró problémákat, abban a reményben, hogy a nyomasztó gazdasági viszonyok elmúltával bizonyára akad vállalkozó, aki azokat, föltéve, ha ki- és föltalálják a készüléket, biztosan finanszírozza.

Figyelmébe ajánlom a fiók-Edisonoknak tehát a következőket: 1. Boldog emlékeztető John Law idejében, a nagy szédelgések korában fölmerült ideát, mely czéllal akkor részvénytársaság alapítását hirdették s ami nem más, mint fűrészporból deszkát csinálni. 2. A börzén különösen nagy sikerre és elterjedtségre számíthatna egy hausse-baisse jelző-készülék, mely legalább egy órával előbb mutatná, mit kell csinálni. 3. Szövetkezeti automata, vagy automata m. sz., az ember az egyik oldalon bedug egy váltóblankettát a saját és az egész rokonsága aláírásával, a másik felén kiugrik egy szám, mely mutatja, mennyit kell neki készpénzben befizetni. 4. Automobilzálogház, mely az utcán föl- és alászárguld (hónap vége felé a járatok száporítottassanak). 5. Olyannyira praktikus surolókefe, mely ehető is. 6. Módosított poloskafogó, péksütemények elfogyasztása előtt való használatra. 7. Végül készülék az említett lap számára megoldásra váró problémák kitalálására.

Kova.

Gabonatőzsde.

Daczára a lanyha külföldi jegyzéseknek, nálunk a gabonáizlet ma nagyon szilárd lefolyású volt. A kedvező gazdasági jelentések daczára a kínálat kész buzában gyenge maradt és ez a spekulációt folyton vásárlásokra ösztönzi az áprilisi terminusokban. A hausse-engagement-k ezáltal halmazódnak és félső, hogy ha tömeges realizálások fognak bekövetkezni, a visszaesés annál erősebb lesz. Áprilisi buza, mely délelőtt 12.96 volt, délután 13.12-ig, októberi buza 11.17-től 11.34-ig emelkedett. Áprilisi rozs 12.32-ig félt forgalomba, az idény legmagasabb árfolyamával. Felemlítendő, hogy piacunk első bizományi cégel ma nagygazdák részére új októberi buzában eladásokat eszközöltek. Tengeri és zab csak néhány fillérrel drágábbak.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80.5 kg. 20.30 korona, 150 m. 80 kg. 26.30 korona (ó-buza), 150 mm. 79 kg. 25.90 korona, 100 mm. 79 kg. 25.70 korona, 200 mm. 78 kg. 25.80 korona, 1000 mm. 77 kg. 26.60 korona, 1000 mm. 77 kg. 26 korona, 150 mm. 77 kg. 25.60 korona, 100 mm. 75 kg. 25 korona.

Pestvidéki: 200 mm. 77.6 kg. 25.30 korona, 200 mm. 77 kg. 25.60 korona, 600 mm. 77 kg. 25.40 korona, 300 mm. 75.5 kg. 25.10 korona, 200 mm. 74.5 kg. 24.80 korona.

Felsőmagyarországi: 400 mm. 79 kg. 25.70 korona.

A világ legjobb gyomorvize

a Baldóczi

Deák-forrás

gyomor-, máj-, bél- és vesebajoknál speciálisan. Egyetemi tanárok és gyakorló orvosok mint legjobb természetes gyógyvizet különösen ajánlják. A legsebezhetőbb emberek is itatják, mert a legelősebb gyógyvíz. Tovább elárulítók minden helységben kereskedők.

Magyarországi főraktár:

Budapest, Régi posta-utca 10. sz.
Telefon 79-82. Telefon 79-82.

Fejérmegyei: 700 mm. 77 kg. 25.20 korona. Raktár: 950 mm. 75.5 kg. 25.20 korona (6-buza), 4400 mm. 76 kg. 25.20 korona (6-buza). Rozs: 100 mm. 23.40 korona, 150 mm. 23.10 korona, 100 mm. 23.40 korona, maind kpí., par. Arpa. 500 mm. 15.60 korona, 100 mm. 15.30 korona, mindkettő kpí., par. Zab. 100 mm. 16.90 korona kpí., 200 mm. 16.70 korona kpí.

Budapesti gabon. orgalom.

1907. november 28-tól november 29-ig.

Table with columns: Erkezett, Elszállított, Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

A határidőpiacon kötötték:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza 1908. áprilisra 12.98, 12.96, 13.06. Buza 1908. októberre 11.23, 11.27, 11.24. Rozs 1908. áprilisra 12.20, 12.20, 12.26. Rozs 1908. októberre 10.16, 10.21. Zab 1908. áprilisra 8.64, 8.66. Tengeri 1908. májusra 7.55, 7.51, 7.54.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: áprilisi buza, októberi buza, áprilisi rozs, októberi rozs, áprilisi zab, májusi tengeri.

Délutáni forgalom.

Délután élénkebb irányzat fejlődött ki, amelyre az árfolyamok is emelkedtek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Buza 1908. áprilisra, Buza új októberi, Rozs 1908. áprilisra, Rozs új októberi.

Zab 1908. áprilisra 8.67-8.67 Tengeri 1908. májusra 7.59-7.60

Ertéktőzsde.

Ma is kedvező diszpozíciója volt a tőzsdének, bár ma már realizálások, továbbá bécsi eladások koronkint gyengítették az árfolyamokat. Általánosságban némileg gyengült az irányzat a nap folyamán, mi főleg annak tudható be, hogy a spekuláció igyekszik az elért nyereséget biztosítani s ennél fogva realizálási hajlam vetődik felszínre.

A mai üzlet részleteit véve sorra, az előtőzsde kedvezőbb külföldi jegyzésekre, valamint helyi és bécsi véleményvásárlásokra, nagyon szilárd irányzattal nyílt meg és az árfolyamok lényegesebben emelkedtek. Zárlat felé nyereség-realizálásra az értékek ismét hanyatlottak. A forgalom élénk volt. A déli tőzsde eleinte szilárd volt. Később realizálásokra, valamint bécsi eladásokra kissé elgyengült, de az alapirányzat mindvégig szilárd maradt. A forgalom időnként élénk volt. Az utótőzsdén nem volt számottevő forgalom, az irányzat tartott maradt.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd, zárlat gyengült. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 641.75-638.50. Magyar hitelrészvény 753.-750.50. Déli vasút Rímamurányi vasmű 525.75-522.50. Közúti vaspálya 547.-541.- Hazai bank 284.50.-.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyengébb. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 640.-637.50. Magyar hitelrészvény 751.-749.25. Osztrák magyar államvasút 680.50-676.25. Déli vasút 148.50.-. Rímamurányi vasmű 523.-521.-. Magyar leszámitolóbank 471.25-470.50. Jelzálogbank 423.50-422.50. Közúti vaspálya 543.-541.-. Városi villamos vasút 283.-281.50. Magyar korona járadék 93.30-93.55. Jelzálog-sorsjegy - Hazai sorsjegy - Konvertált. Hazai bank - Kereskedelmi részv. - Orosz járadék 88.65-88.70. Belvárosi takarékpénztár 592.-. Erzsébetvárosi takarékpénztár. - Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 556.-558.- Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár - Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy -

Prémium-tízlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.- K, 8 napra 10.-12.- K, december végére 24.-26.- K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata tartott maradt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 637.50-638.75 Magyar hitelrészvény 749.50-750.- Jelzálogbank Déli vasút - Orosz járadék - Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 638.75. Magyar hitelrészvény 750.50. Jelzálogbank -

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, november 30. (Az Egyetértés távirata.) A ma i hetitőzsdén a konzum árengedményeket akart elérni, mert a külföldi piacokon lanya volt az irányzat és az időjárás enyhére fordult, de az eladók megmaradtak az eddigi árak mellett s így buzában csak nagyon csekély volt a forgalom, említésre méltó kötés nem fordult elő, az irányzat nyugodt s alig öt fillérrel lehetett olcsóbban vásárolni. Rozs csak kis tételekben került eladásra, irányzata szilárdult és ára öt fillérrel javult. Árpából csak éppen a konzum vásárolt szilárd áron némi kisebb mennyiséget. Új tengeri keresett volt, ára tartó, zab ellenben nyugodt irányzat és változatlan árak mellett izlettelen.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.05-13.55 korona, mosoni 12.35-12.75 korona, tótfelvidéki 12.45-12.95 kor., déli vasuti 12.35-12.65 korona, marchfeldi 12.15-12.50.

Új-rozs: tótfelvidéki 12.25-12.45 korona, csepeli 12.20-12.40 kor., pestmegyei 12.25-12.45 kor., különféle magyar 12.15-12.40 kor., osztrák 12.10-12.35 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., marchfeldi 9.-9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., csepeli 8.40-9.65 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 8.10-8.25, új 7.50-7.80 korona, cinquantin régi 8.75-9.05 korona, új 8.45-8.75 korona.

Magyar zab: selejtes 8.50-8.60 kor., közepes 8.55-8.80 korona, elsőrendű 8.80-9.05 kor., válogatott 9.05-9.30 korona.

Lisztben szilárd árak mellett csekély volt a forgalom, rozsliszt élénken kerestett, korpa ára hanyatlott.

Main table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonaneműk, Burgonya, Faj, etc. Includes prices for various types of grain and potatoes.

Table titled 'Allamadósság közlönsőny' containing financial data, interest rates, and bank-related information.

Table titled 'Bankok részvényei' and 'Takarékpénztárak' containing stock prices for various banks and savings institutions.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, nov. 30. A newyorki tőzsde szilárdabb irányzata, valamint a vasutállamosítás felől kiszivárgó hírek, továbbá a kiegyezési javaslatok mielőbbi elfogadásának reménye kedvező hatást gyakorolt a mai előtőzsdére. A szilárd irányzata hatása alatt nemcsak a vasuti értékek, hanem az alpesi bányarészesvények és a hitelrészesvények is jelentősen emelkedtek. Később azonban csökkentek az árfolyamok, minthogy két czég állítólag berlini hírek hatása alatt nagyobb mennyiségű vasértékeket kínált. A déli tőzsde megnyitáskor az államvasuti részesvények újabban csökkentek, a többi értékek azonban változatlanul maradtak. Később általános lett a tartózkodó irányzat. Berlinből lanyha irányzatról jött hír. A zárlat tartott volt.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 638.50, Magyar hitel. 750.—, Länderbank 410.50, Államvasut 680.50 —, Elbavölgyi vasut 428.—, Déli vasut 150.—, Alpesi bányatársulat 590.—, Rimamurányi 522.—, Májusi járadék 96.50, Magyar koronajár. 92.60, Orosz érték 89.20, Török sorsjegy 183.—, Német márka 117.72.

A déli tőzsde lanyhán indult.

I órákor jegyezték:

Osztrák hitel 638.—, Magyar hitel 749.—, Länderbank 410.—, Unio-bank 530.—, Államvasut 678.—, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 150.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészesvény 591.—, Májusi járadék 96.50, Magyar koronajár. 93.60, Török sorsjegy 183.50 Német márka 117.72, Elbavölgyi vasut 427.—, Rimamurányi 520.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, november 30. (Osztrák értékek zárlata.)

42 százalékos papír-járadék 96.55, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.25, 1860-as sorsjegy 148.75, Osztrák hitelsorsjegy 443.—, Angol osztrák bankrészesvény 291.50, Bécsi Bankverein 517.25, Osztrák-magyar bank 17.79, Déli vasut 149.50, Dunagőzhajózási társaság 979.—, Dohány részesvény 399.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.37, Német bankváltók 117.73, Osztrák Lloyd 409.50, 42 százal. ezüst járadék 96.45, 98.50, Osztrák koronajár. 96.65, 1864-es sorsjegy —, Osztrák hitelintézeti részesvény 636.50, Union-Bank 52.90, Osztrák Länderbank 409.50, Osztrák-magyar államvasut 616.25, Elbavölgyi vasut 426.50, Alpesi részesvény 590.90, 20 frankos 19.20, Londoni váltóár 241.50, Lipótkohó 408.—, Töröksorsjegy 181.75 Nyugodt.

Bécs, november 30. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 110.70, Tiszai és szep. köles. sorsjegy 142.—, Magyar hitelbank részesvény 749.40, Magyar leszámítoló és váltó részesvény 472.—, Rimamurányi 520.25, Magyar czukoripar 16.55, Adria hajózási részesvénytársaság 395.—, Magyar koronajár. 93.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.—, Kassa-Oderberg vasutrészesvény —, Magyar jelz. bank 422.50, Magyar keresk. bank 3280 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, nov. 30. (Tőzsdejelentés.) A tegnapi külföldi tőzsdék kedvező lefolyásának hatása alatt a mai tőzsdén eleinte szilárd volt az irányzat. Időnként élénk eladások történtek amerikai vasutakban, idegen járadékokban, különösen orosz járadékokban. A magánleszámítolási kamatláb alábbszállása is kedvező hatással járt. Bankok fedezésekre jelentékeny mértékben emelkedtek. Olasz vasutak milánói buzdító jelentésekre jobbak voltak. A későbbiekben a forgalom nyugodt volt. Napi pénz 8%, magánleszámítolási kamatláb 6%.

Záratiok jegyezték: 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.90, osztrák hitelrészesvény 200.—, Déli vasut 28.10, orosz bankjegyek 214.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.—, Disconto Commandit 171.—, Dinamit-truszt 155.75, Harpeni 156.75, Unifikált török

jár. 93.75, 42 százalékos ezüst-járadék 96.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.75, Magyar koronajár. 93.20, Osztrák-magyar államvasut 145.10, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 103.25, Alt. villamossági Edison 197.75, Gelsenkircheni 194.60, Laurakohó 217.75 Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) november 30. 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Osztrák hitelintézeti részesvény 200.20, Osztrák-magyar államvasut 145.30, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 205.—, Bécsi Bankverein 132.50, Villamos részesvény 145.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 95.50, 42 százalékos ezüstjáradék 98.30, Osztrák koronajár. 96.30, Magyar koronajár. 93.20, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részesvény 28.30, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.—, Párisi váltóár 83.75, Union bankrészesvény —, Alpesi bányarészesvény 300.— Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) november 30. 42 százalékos ezüstjáradék 97.80, 1860. sorsjegy 148.50, Déli vasut 28.25, 4 százalékos Aranyjáradék 96.30, Osztrák hitelrészesvény 200.—, Osztrák-magyar államvasut 144.70, Olasz járadék 108.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20 Szilárd.

London, november 30. Angol consol 83¹/₄.

Páris, nov. 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.35, Osztr. aranyjáradék 96.30, Magyar aranyjáradék 94.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 490.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 314.—, 5 százalékos marokkói járadék 509.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 94.75, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 500.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 92.70, 4 százalékos unifikált török jár. 93.20, Török sorsjegy 165.25, Török dohányrészesvény 426.—, Osztrák föld-hitelintézet 1062.—, Osztr. Länderbank 445.—, Magyar jelz. bank —, Banque de Paris 14.44, Banque Ottomane 669.—, Osztr. magyar államvasut 732, Déli vasut 154.—, Meridional vasut 678, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 662.—, Rio Tinto 16.84, Sucrerie d'Egypte 32, Tula 430, Thomson Houston —, Urikányi köszén —, Chartered 23.75, De Beers 433, East Rand 97.25, Lagerfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8.—, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra (rövid) pari, Csek Londonra 252 1/2, Magánkamatláb 4.— Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, november 30-án. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (párónként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 124-125 fillér. Fialat közép (párónként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 126-128 fillér. Könnyű (párónként 250 kgr-ig) 128-130 fillér. Szerbiai nehéz (párónként 260 kg felüli súlyban) fillérig, közép (párónként 240-260 kilogramm súlyban) fillérig, Könnyű (párónként 240 kilogrammig terjedő súlyban) fillérig.

Sertésüzlet. 1907. évi november 28. napján volt készlet 27828 drb., 1907 november 29. napján lehajtatott 117 darab, 1907 november 29. napján elszállított 243 darab, 1907 nov. 30. napjára maradt készletben 27702 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 30. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1032 darab sertés 6 darab süldő, 4 darab malacz. Pótelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi telhajtás 870 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Össze-

sen 1902 darab sertés, 6 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 857 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1045 darab sertés, 6 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 104-110 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 102-104 fillér, ételsúlylevonással 102.— fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 125-130 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással 120-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással 120-128 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irányzata lanyha, az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Reszvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Maschinenfabrik Baum Aktiengesellschaft, czég Herneben

a 32837. számu

„Ujtás hidraulikus ülepítő gépeken“

czimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártására magyar gyárakkal összekötést keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál.

Harsányi Jenő és Dr. Messinger Károly hites szabadalm. ügyvivők Budapest, V., Akadémia-utca II. szám.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintaoltalmat
megszerez a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (hej. czég)
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Fővilágosítás díjtalan. 25570 TELEFON 24-20.

Szájpadlás nélküli

ügyenikus légszívókamarás fogorók.

A modern fortéchnika legnagyobb vívmánya. Bárkinél megszerthet alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs már a szájban. Azonnal megszokható és ráadásra kilúnd. A fent említett fogorok saját találmánom. Készítők saját módszerem szerint ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hídakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfog-spezialista,
a szájpadlás nélküli hig. légszívókamarás fogorok és hig. fogkefék stb. feltalálója.

Budapest, VII., Erzsébet-tér 20, I. em. 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert ketten vagyunk a házban. Védjegyelvény.

Heveny vagy idősit bujakór-bántalmak,

egy görvölgykor, borbajok, rheuma, (Izzag fehérek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint migrigydagana, rheumatismus, a száj-gége gonyedései, daganatok onostosis, tohetetlenség és mindennemű szerzett vagy örököl bujakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöbbsé minden gyógykezeléssel daczólo betegségtől biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Olivier vertisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyetűl vannak engedélyezve.

Igen kelleme gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vertisztító szert és már számos kiünlésben roszadit.

Ará egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.— kor. egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 10.— kor. Minta és poszeptus rendelkezesre áll.

Raktár: Török József gyógyszerüzletára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 22.

Most jelent meg közel 400 lapon az ATHENAEUM

Nagy Képes Naptára 1908. szükőévve.

A Nagy Képes Naptár tartó, kemény felvászonkötésben 2.60 koronáért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál (Budapest, VII., Rákóczi-út 54.)

Mindenekelő érdeklő bőveges tartalommal jelent meg az ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTARÁNAK

49-ik évfolyama melynek minden sora fontos és érdekes tudnivalót mond. Tiszti Címháza pontos, hivatalos adatok alapján készült melyek a nyomás napján tüzetesen kijavítottak Tartalmából a következőket emeljük ki: Bélyegjeltek, esillagászati naptár, nevezetes korszakok és korszakítások Törvénykezési szünetnapok Országos színek Uralkodóház. Az elmúlt év őszese eseményei, eredeti fényképfelvételekkel. Gazdag tartalma ismeretterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legnevesebb írók szolgáltatták Közhasznúsági részben a különben tájékoztató Budapesti kalauz. sorszási értesítő Posta- és távirat-országúgy Tudnivalók a postakárempénztárról Bérkecsi-szabályrendelet. Külföldi uralkodók Névnapijegyzék Törvénykezési bélyeg- és illeték-szabályok. Ércpénz- és utmérték összehasonlító táblázat stb.

SZÍNHÁZ
Vasárnap 1907 deczember 1-én

Nemzeti színház
Délután 3 órákor
Mary Ann.
Vígjáték, 4 felv. Irta Zangwi
Izrahel ford.; dr. Mihály József
Lancetel, szerezte: Dezső
Péter
Brahmsohn
Samuel Smedge
Mrs Leadbetter
Rosie, lány
Kitty
Golly
Lady Chelmer
Foxwell gróf
Fitzgerald
Lady Glynn
Lady Gladis
Rowenna
Mary Ann

Nepzínház-Vígopera
Délután 3 órákor.
A denevér.
Operett 3 felvonásban. Egy fran-
czia vígjáték után írtaq Halloer
és Gené. Fordította Evva Lajos.
Személyek:
Kinsenstein Pázmán
Rosalinda Noy L.
Frank Virág
Orlovsky herceg Della Donna
Alfréd Rusznayk
Frosch Nagy
Pálka Bálint
Gind Kalmár
Adel Turcsányi
Alley bass Radó
Murray, kanadai Lubinszky
Caricou marquis Atonyi
Oszkár báró Kaposi

Este fél 8 órákor
MEGVÁLTAS.
Színmű 3 felvonásban. Irta dr.
Szalay Mihály.
Oz. Keresztészé Pákoszi Sz.
Keresztészé Mihal Gál
Erdős Mária P. Márkus E.
Schwarz József Pethes
Hóvágyi grófné Lányi I.
Solyombarci barónó Vizvári M.
Seressné Paulayné
Erdős Anna Munkácsi M.
Levélthordó Bartos
Juliska Góré L.
Orvos Mihályi
Munkás Ötvé

Karácsony csütörtök december 26. és pénteken 27-én a Vigadó nagytermében

Morva Tanítók

dalszövetségének 2 hangversenye.
Jegyek 10—2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Kedden, december 17-én a Boyalteremben

Dr. Hassler

Alfréd első dalestélye Budapesten.
Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12

Csütörtökön, december 5-én a Royalteremben

DESSOIR

Susanne egyetlen dalestélye.
Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Pénteken, december 20-án a Royalteremben

Csehvonós

Négyes I. kamaraestélye.
Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Szombaton, december 25-én Royalteremben: lesz

Thibaud

Jacques párisi hegedűművész első hang-
versenye Budapesten.
Jegyek kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám

Szerdán, december 11-én a Royalban

Svärdström

Négyes: Valborg, Sigrid, Astrid és Olga nővérek egyet-
len dalestélye. Jegyek kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-
ut 12. szám

Pénteken, december 13-án a Royalteremben

LAMMEN

Mientje egyetlen dalestélye.
Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Főv. Vigadó nagyterme. 1907. decz. 13-án és 14-én este 7-8 órákor a

Wiener Konzertverein

teljes zenekarának
két szimfonikus hangversenye
Löwe Ferdinánd karnagy vezénylete alatt.
Közreműködők:
Michalek Rita és Forst Grete
a bécsi es. és kir. udv. opera magánénekesnői.
Jegyek kizárólag a „HARMONIÁBAN” kaphatók, Váci-utca 20. sz.

„FÉLIX” Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb természetes kénforrása. viz hőfoka 50 Celsius. Gyógyjavallat furdó alakjá-
ban csuz (Rheuma) és köszvény ellen. Női beteg-
ségeknel idült méh-petefészék gyul-dások — neh-
hurut — medencebeli sejtiszövetob és izzadmá-
nyoknál. Ivógyógymód alakjában idült gyomorban-
almaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehó-
lyag betegségeinél Sárgaság és epeköveknel meg-
lepő gyógyvnaítás.

Pensió-rendszer: október hó 1-től május hó 1-ig.
Elsőrendű napi ellátás szeba, fűtés, világítás és
fürdés: naponként 7 korona.

Prospoktust küld az igazgatóság.

Sár- és hoczipők, vadászmelely, lábszarvédó, já- geralsóruházat és kocsi-takarók

FÖLDVÁRY IMRÉNÉL,

Kossuth Lajos-utca 18. és Rákóczi-ut 7.
Arjegyzék bérmentve.

Csillogó karácsonyfadisz.

Komarsz láda: 611 8 doboz
izéscsen 6szerválopatolt
— üvegiz és goly ujszagsóol minden dobozban 12 esakto nagyobb
mutatós darab van. Komarsz láda ára 2 frt 88 kr.

Ar és kiállításban a külföld
földi mulva. 1-ső számú láda
90 drb ragyogó karácsonyfa-
disz Golyók, madár, harang,
girland stb. 1 frt 25 kr. 2-ik
számú láda 151 drb. 2 frt 50 kr.
december 3-ig 2 frt 18 kr.
3-ik számú láda 241 drb
5 frt. december 3-ig
4 frt 45 kr. Előre vá-
sárlóknak a faláda-
kat, sz litólevelet és
törés-entes csoma-
g lást ingyen adjnk.
Deczember 3-ika után
a kedvezményt nem
nyújthatjuk. Kö-
sőbbi rendelések-
nél sem az áru
nem oly bőséges,
a posta
nem oly
óvatos és
pontos.
PLÖKL
és
HAAS
sportüz-
letének
karácso-
ny i idény

ROMULUS REMUS

Levegőtömör és gyönyörű
szep feccen, mely erős, min-
karcsu bőlyeknek különben
áll, mely ránc okba rakva,
melyek körösként a csipő-
testhez simulók és ritk gaz-
dagon nyitának szél.
Napsugar-pússó-nál, sikkes
előre viselő, mely napról,
napra kedveltebbé valik.
Pússék font keszvények, aít
szó eszültek, trillók, me-
n leguább patent villany
plüss rózó apa-attussalvannak
redőzve.

Ezen alkak mindegyike direkt az előírt méreték után finom
és gazdag kiállításban elkészítve, francia női nosztóbol
barna, zöld, kék, sötétkék, fekete é krém színben
15 korona.

Méretnek tessék a schuss és csipő bőséget, az alj elő- és
hátsó nosztát elő-ü.

Amennyiben a (aconokon kettő) a síma angol és a díszes
francia gente oss es ujdun agat hozzuk meg, a melyek
ujjon an megjelent albumunkban össze vannak gyűtve,
ataik, kosztümök és bioszok, az iránta érdeklődők hölyvek-
nek kívánatra 40 fillér levelezéken való beklüdes
előtenben megküldjük es czi a legkisebb megrendelésnél
visszatérítjük.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“

Wien, XI., Neulerchenfelderstr. 2.
Magyar levelezés. Magyar levelezés.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató VI., Nagymező u. 17

Ma vasárnap

2 nagy előadás

a teljesen új rendkívüli kacagató műsorral.
Kezdetük d. u. 4 és esti 8 órákor.
Bővebbet a falragaszok.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10—1-ig és d. u. 3—6-ig.
A lélikertben reggeli 5 óráig VOROS ELEK cigányzene-
kara hangversenyez.

HELVÉZIA KÁVÉHAZ

Andrassy-ut 35. szám.

Minden este cigányzene.

Karácsonyi rendeléseit

fénykép, nagytások, festmények és selyem arcképes
dísztárgyakról, kérem mielőbb megtenni.

RIVOLI

Budapest, Rákóczi-ut 30.
Esti felvételek. Telefon. Vidékre árjegyzék küldünk.

Ingóságokat.

butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös
feltételek mellett pénzelőleget adunk, egy-
szintén mindennemű költöztetést utányosan elvállalunk.

Hj. Braun Testvérek.

József-körut 78. Telefon 86—19.

Egy háromszobás lakberen- dezés 360 forinttól

kozdvé, mely áll: 2 székony, 3 nagy, 2 éjeli székony, 1 mezdő-
és tükör márványtal 120 frt., kőbútor, 1 szőnyegdiván, 120 frt., 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantázia-
szék, 2 hűsítő, 1 szőnyegszőnyeg és 1 konzol és tő-öt selyemmel
vagy plüssel bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berende-
zések, valamint butorok nagyon olcsó árakkal, nagy vál-
mint egyes lakberendezési vála-
küz butoraktar
Budapest, Váci-körut 9. I. em. Szeresesen-utca sarok
365 keppel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bélyeg
beküldése ellenében megküldjük.

S Z I N H A Z A K

Vasárnap, 1907. december 1-én.

III. Kir. Operaház

Az eladott menyasszony.

Vig dalmű 3 felvonásban. Írta: Sabina K. Fordította id. Abrányi Kornél, Zenéjét szerzezte Smotana Frigyes.

Kyrsina Várady, Kálinka, felesége Valont V. Mari, leányuk Szoyer Micha, földbírókosa Ney B. Agnes második neje Fodor Vencel, fiuk Gabor Hans Arányi Kalze Hegedüs Ugrl Kertész

Közölte 7 órákor

MOJERN SZINHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Minden megdrágult. Molnár Ferencz jelenet. Nézőtér a színpadon. Színpadi t. é. - Disznótör a Lipótvárosban. Postai életkép, írta Molnár Ferencz.

21 mulatságos kabaretzám. Fellépnek: Medgyessai Vilma, Forna: Fancsi, Poór Lili, Vörösi, Kókény Ilona, Ural Mollá, Gregus Margit, Nyáral, Karacs, Kabók, Sólyom, Szentirmal, Barsony.

Kezdetre 9 órákor.

Király színház

Délután 3 órákor

A vig özvegy.

Uperctje 8 felvonásban. Írták Leon és Stein, Zenéjét szerzezte Lohár Ferencz.

Zéla Valencienne, Danilovics gróf, Gjavari Hanna, Hosillon Camil, Nyegus Praskovia, Kromow Cascada, Pápir T. Harmat, Csapó Bárdi, Környel Hoross, Becskint Szabó Simai

Este fél nyolcz órákor

Varázskeringő

Operett 3 felvonásban. Írták Dörmann és Jacobsohn. Fordította Méro Adoll. Zenéjét szerzezte Strauss Oszkár.

Személyek: XIII. Joahim Nemet, Lohár Péter, Heléna Petráss S., Niki Rathonyi, Gusztli Csapó, Friderika Quley G., Francz Olivós G., Vendolin miniszter Szabó Sifrány, Sipismund lakaj Sifrány

A fürdő egész éven át nyitva van!

Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle

„Erzsébet-Sósfürdő“

téli és nyári gyógyhely

Budapest—Kelenföld, villamos vasút-kizsok odde Telefon 40-84.

A gyógyhely forrásai ajánlhatók: a belek bántalmainál, alhasi és által. vérbőségénél, májbajoknál, aranyérvénél, tulságos elhízásnál, köszvényénél és

női bajoknál.

Központi gőzjűtés, villamvilágítás, pensió-rendszer. A téli idény alatt (szept. 1-től) árkedvezmény. Pensió napi 7 koronától 11 koronáig Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektus küld a fürdőigazgatóság.

Báró KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERÜVIZE elsőrangú hashajtó.

TÉLI NYÁRI GYÓGYHELY!

Surányi szalanczukor ka

legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K. utánvétel mellett bérmentve.

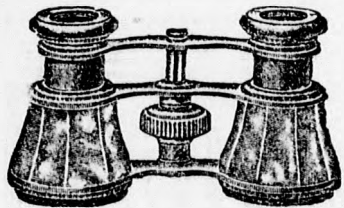
Finom friss teasütemény is kapható

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány, Nyitra megye.

Calderoni és Társa

Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.

Női nyeles látszóvek. Alumínium színházi látszóvek. Katonai utazási, vadász és verseny látszóvek. Busch, Goerz-féle prizmás látszóvek eredeti áron, Szemüvegek, orrcsipelek, arany, ezüst és teknősbéka foglalat, Lorgnettek a legújabb mintákban. Aneroid lég-súlymérők, hőmérők, laterna-mágikák, stereoskopok, drezdi experimentáló szekrények. Főagrafiak készületek, Kodak készülékek, eredeti áron, nagy választékban.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: POTT SANDO

Az előadás kezdete 7/8 órákor.

1/10 órákor: III A 1/10 órákor!

„Leánynézőben.“

Babozat írta. Satyr. Rendező: Rott Sándor, Végül 11 órákor.

„Ländliche Unschuld“

Burlesk bohózat írta Satyr. Rendező: Werner Manó. Továbbá: Trebitsch Sándor, Baum Emil, Türk Berta és Zöldi Márton a szülő színeikkel. Nappali penztár 9-11 g és délután 3-6 óráig. Az 1-56 emeleti Casino de Paris-ban minden este 1/12-től angol és francia különlegességei fellépő.

Hétfőn 1907 december 3-án este fél 8 órákor a „Royal“ termében

Dohnányi Ernő

zongoraművész

egyetlen szóló-estélya.

Kedden, 1907. december 10-én este fél 8 órákor a „Royal“ teremben

Kresz Géza

hegedűművész hangversenye.

Csütörtökön, 1907. december hó 12-én este fél 8 órákor a „Royal“ teremben

Cervi Anna

dalénekesnő dalestélya

Csütörtökön, 1907. december hó 14-én este 1/8 órákor a „Royal“ teremben

Steiner Irén

zongora művésznő hangversenye

Jegyek a Dohnányi Kresz, Cervi és Steiner hangversenyekre kizárólag a Harmonia zeneműkereskedésben IV. Váci-utca 20. kaphatók.

SCHMIDT M szíjgyártó, nyergos és bőröndész Budapest, VIII. Rákóczi-ut 28. sz. Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és lovagló-szerszámait. Mindennemű utazó és kény. bőröndök, pánc. szivar, csigargyújtó, tárcsák, kiegészítő tárgyak.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk !!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötökét üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használtjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányú, kitünő és elismert Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-ot, mely mint testápoló és szépítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors.

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szépítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors.

Arany kanál. Dr. SAJNA ELMÉR, Budapest. Kezeim feltűnően szépültek. Ezüst kanál. Elemér Jónásné, Szeged. Állandóan jó eredményt nyel használok. Arany kanál. Koroz Rózsika, Debreczen. Arczom rózsás lett és ruha. Ezüst kanál. Soltész Erzsike, Pozsony. Nagy volt az érzésem, hogy kedvenc pipereben találtam. Ezüst kanál. öz. Kovács Józsefné, mosonó Árad. Állandóan mosáshoz kitünő eredményt nyel használok. Ezüst kanál. Tischer Irén szinészné, Bukarest. Köszönöm a meglepetést, h tása is meglepetésszerű.

FOLYTATJUK.

Egy doboz ára 30 és 75 Ft., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill. Kapható minden győgytárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál:

ROGÁTSY KALMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el !!

Iskola kötények

10ster, clot, chiffon és batizból a legfinomabb kivitelben Angol flanel blous drbjá frt 2 25 Finom taft jupon drbjá frt 7 75

REDLICH I. LIPÓT

ari és női divat áruházában Bpest, Andrássy-ut 68.

Csengery-utca sarok

Videki megrendelésre meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom

A legzöltszerűbb legszórakoztatóbb

ajándék egy Rákóczi gramofon

Fordítható elegáns karral, virágdíszesrel, hangversenyhangdobozzal 6 in-czezzel és 400 angol hüvel együtt 40 kor. WAGNER HANGSZERKIRALY-nál Budapest, VIII. József-körut 15. Lemez-vervím a tke mindig ingyen k. pák. Általános hangszer árjegyzék ingyen.

Veszek zálogcédulákat

elzalogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltoz és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉRSZERKERESKEDO BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok

Vaszon eladás! Néhány ezer méter 84 cm széles Rumburgi első ezüst vaszon minden fémerneműre alkalmas méterenként 3 krajczárért. Több ezer méter 150 cm széles lepedő vaszon varrat nélkül, méterenként 52 krajczárért kapható. Próbasomagot 14 méteres vágokban utánvétel mellett szállít. ROSENBERG és QUITT Budapest, VI., Király-utca 32. A aprilla. 011 1895

8 kor. Mint kiválóan szép és új-donságot hozzuk a két remek alját. 8 kor. Mint kiválóan szép és új-donságot hozzuk a két remek alját.

Páris. Sikkes divatalj győnyörű fazonban díszesen díszített oldalrészekkel, gazdagon borított szőnyeg szegélyekkel. Az alj a kelméhez illő selemmel borsónyal v. bőrrel paszpólirozható, esetleg paszpólirozható, ké-zíthető. London. Meglepetően sikkhes szoknya hosszúban művészi applikációval, saját kelméjéből díszítve, a nyugodt és finom izlést képviseli és feltűnően tiszták minden urhölgynek.

Ugy a „Páris“ mint a „London“ 8 K. kitünő minőségű lodenből, fekete, sötétlöt, szürke, drapp és barna színben, v. legdivatosabb angol mintázad férfi ruhaszövetből szürke, drapp és oliv színben. Kivántra a szoknyákat finomabb kivitelben is szállítjuk. n. m. legsikerültebb mintázata és kockázott finom minőségű angol kelméből, drapp, barna, szürke, oliv és sötét k. színekben, v. fekete atlasz karmazból 11 K-ért. Aljait k. kelméből extra jó szabású és pontos kivitelűk által. Minden egyes darab mérések után készül, melyhez szükséges a szállítás, csipő-bőség, elő-és hát hossza a szoknyának, továbbá a szín előírása.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“ XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.

Magyar levelezés. BÉCS. Magyar levelezés. Szeptember 15-én jelent meg nagyszabású 6szl és téli divat albumunk mely gazdag tartalmánál fogva érdekes betekintést nyújt az új divat-terez azon tisztelt urhölgyeknek kik ez iránt érdeklől viselteknek 40 fillér levél helyében való beküldése ellen ezen divat lap francó megküldök és a belőle eszközölt le. kisebb rendeléményél e 40 fillér lesz le vonva.

EGYETÉRTÉS

27

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1907. december 1-én

Vígyszínház

Délután fél 3 óraker
Az igazság.

Számú 4 felvonásban, Irta Fico Clyde. Fordította Mikos Lajos.
Warder Tom Góth
Becky, a feleség G. Korlész
Roland Stenben Szerényi
Linda Friedrick Tanay
Eve, a feleség Gazsi M.
Fraser Laura Hezsdus I.
Csepigny Kiss I.

Este fél 8 óraker
Tiszti fruska

Vígjáték egy felvonásban. Irta Hajna Ferencz.
Carin Góth Haraszthy H.
Vilbura, leánya Haraszthy H.
Azen, bárány Fenyvesi
György, szolgája Tanay
Kort, diák Góth
Szobalány Dalos I.

Vét követi:

Coulisset ur

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Blum és Toche. Fordította Mihály József.
Személyek:

Coninset Hezsdus
Saint-Caslot Vendrei
Gasion Fenyvesi
Rosina Szegényi M.
Lucien Tapolczai
Louise Komlósi I.
Anette Pécsi P.
Esparvilén Rónaszékini
Alfredné Kiss I.
De Pontellerné Makrócziné

Uránia színház

Délután fél négy óraker

Rendnek muszáj lenni

Este 8 óraker

A babona.

Occasio kárusítás
PREISACH ZSIGMOND cégnél

Budapest, Üllői-ut 59. Szövetők, fiandók, vevők, délelő, krotok, vásznak stb. meglepő olcsó áron. Minták ingyen és bérmentve.

HATSCHEK BÉLA

optikai műintézet

emberi-nüszemek gyári raktára és formák készítője.

Szemüvegek vagy orrszűrők minden szemhez és orra külön-külön választok; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készítve.

Található: napta reggel 10-ig, d. u. 1-4-ig, este 8-10-ig.
Budapest, VII., Király-utca 69., földsz. 3

**SZEP, ÜDE LEANYOK,
BÁJOS ASSZONYOK**

szemük ékeségét az Azaleakrémnek, a modern kozmetika ezen csodaszereinek köszönik, mely rapid javítja el a szepőt, pattanást s az arcnak természetes, bájos tündöklését kölcsönöz. Ár 3 korona. Utánvétől szétküldi a főraktár: **Borbás Gyula** gyógyszerész, kozmetikai laboratoriuma, Mezősas.

Szálloda

Az **ARANY BÁRÁNYHOZ**
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2:60 koronától felfelé, 3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

Lipótvárosi Lloyd szálloda

BUDAPEST, V., Sétatér-utca 5.
Szép szobák villanyvilágítással ujjannan átalakítva utcai szoba villanyvilágítással és rézággyal 1 fnt 50 krajcár. Udvari szoba 90.
Telefon. Telefon.

Nászajándékok

jubileuma díszajándék, év-
eszenetek, műtári cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelepen
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Ekszererek ezüstneműek, egyházi szerek, ótvösművek, órák, angol ezüst különleges
ségek a legjutányosabb árban beszerezhetők
részletfizetésre is
SÁRGA JÁNOS ékszergyárosnál
KOLCZSVART. Képes nagyárjegyzék ingyen.
Gyár: Görög templom-u. Főraktár: Mátyás k.-t. 3.

ÜZLETÜNKBEN
melyet ez év végével
teljesen felosztatunk
és a Kunz József és Tsa
czéggel új áruházában
(Bécsi-u. és Deák Ferencz-u. sarok)
egyesítünk a nagy
occasio vásárra
felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét
Kollarits József és Fiai
os. és kir. udvari szállítók,
VI., Váci-utca 32. szám.

GAVALLÉR
csak az új szabad.
rendkívüli praktikus
bokavédőt
viselheti.
Kapható minden divatárüzletben.

TATRA-MULATO

VII., KIRÁLY-UTCA 77.
A főváros legjobb családi mulató a
1907. december hó 1-től kezdve
Teljesen új szenzációs monstre műsor.
Minden szám egy attrakció! Minden szám egy attrakció!
Különösen kiemelendők:
Bauer György actualis humorista és cabaretista
Les LATOUBE's opera-parodis ak
Robndorf Lola cabaret-oliva a berlini „Intim-színházból”
HABER ELZA, WILKENS-RÓSA, FEHER OLGA, FRITZI
VILMA szubretlez. — FERENGI KAMILLA, bahomistano.
JOSE ROSETTY spanyol táncosnő. — KOVÁCS VILMA átváltzó szubretle.
Az előadás kezdete 8 óraker.

Törekvő emberek

figyelmébe! T. Szűts Mihály és Tsa ezér Nagyváradon Füzesi utca 3 szám. Ajánlja utalaku és igen cél szerű törvényesen védett hornyolt ezement tetőcserep kézigépeit ezement- és hurok-leverekből előállítandó igen szilárd tetőcserep gyártásra, amelly által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés poleket seel szép tövedelmet biztosító tizlet léte-síthető. Na jobb városokban gépeinkkel farsul is rendezünk. Kérjtek érdeklődni es bővebb értesítés szenn-gyünk. Kérjtek levelet utjan lenni ezéptől beszereseni sziveskedjék, lyesen vagy levelet utjan lenni ezéptől beszereseni sziveskedjék, ahol a gyártás módja a besz csej és az ezet ezékerdőt tetőfedés is megtekinthető.

A világítás csodája

az új, javított Egones epitizuz-lámpa. Hatásosabb, nagyobb fényerőű, mint a villamos-szig-világítás. Teljesen veszélytelen. Egy liter spirt usz 18 óráig ég. Minden meglevő lámpára te-erősíthető. Ár 1 langgal 6.50 korona, 2 langgal 12.50 korona. Petroleum lámpának 3 korona. Utánvét mellett küldi.
Pinkus Miksa
Wien, III.
a Graetzin-utca vezértelepviselője.
Vizontelárusítóknak
m. 1111. sz. 1111.

HETI MŰSOR:

December	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Népszínház (Vie-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia
2 Hétfő	Marótyi Bán	—	Josette kisassz. a feleségem	Varázskeringő	A bálkirálynő	Otthon	Jancsi és Julika fáncegyvelegy	A babona
3 Kedd	Napam asszony	Tanhausser	Tiszti fruska Coulisset ur,	Varázskeringő	A denevér	Raffles	Megváltás	A babona
4 Szerda	Nabonstein Barsabó	Pillangó kisassz.	Az igazság	Varázskeringő	A bálkirálynő	Kerülő ut	Nagyteremtelt	A babona
5 Csütörtök	Megváltás	Fauszt	Tiszti fruska Coulisset ur,	Varázskeringő	A bálkirálynő	Elina halála	—	A babona
6 Péntek	Pozsonyi diófa	—	Nincs elvámolni valója?	Varázskeringő	A vöröshaju	Gretchen	—	A babona
7 Szombat	A forragalmár	Hugonották	Az özvegy	Varázskeringő	A bálkirálynő	Gretchen	—	—
8 Vasárnap d. u. este.	Rosenkranz es Goldenstern A forradalmár	Tisztán és Izolda	Az igazság Coulisset ur, Tiszti fruska	Varázskeringő	A fáu rossza	Raffles	—	Az élet komédiája A babona

SZINHÁZAK
Vasárnap, 1907. december 1-én
Magyar színház „APOLLO“-SZINHAZ

Délután 3 órákor
Nóra.
Színmű 8 felvonásban. Írta Ibsen Henrik.
Helmor Garas
Nóra T. Halmi M.
Rank Törzs
Günther Vágó
Lindenné Forrai R.
Bera P.

Este fől 8 órákor.
RAFFLES.
Színmű 4 felvonásban. Írta S. B. Hornung és W. Eugen Prosbrey
Lord Amersteth Réthey
Lady Melrose, testvére Bera P.
Gwendolyné Borosyán S.
Crowley, a lord fia Vandory
Lady Ethel a lord lánya Ló. ant
Bedford Curtie Vágó
Merton Garas E.
Crawsbay Garas
Mrs. Vidal Polgár J.
Soidbey, komornyik Körmenyi
Manpes Harry Papp
Raffles Artur Somlai

Várxutubás
Zárva

Vilmos császár
angliai látogatása.
Egynapos szerelem. Kellemtelen kocsikázás. Neró császár élő szobra.
Titokzatos szabóműhely.
Részeg kerékpáros. Az órás. Az öregség. Szenvedélyes csókolódzó.
Reiszer Dóri.
(Éneklő kép.)
Naponta délutáni gyermekelőadásokon Ali Baba és a negyven rabló kerül színe utalkotásban. Estőnkint egy új cabaret kupió kerül színe elsőrangú művészek előadásában.
Kezdeté 5 órákor.

CHICAGO
színház.
VII., István-ut 39 szám.
Telefon 93-09. szám.
E heti újdonságok:
A gyári leány. A fegyencz. A sors játéka. Elveszett becsület.
Az újdonság kezdete 8 órákor

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körut 28. Telefon 52-88.

(BONBONNIERE). Minden este 9-től 12-ig nagy előadás. A nagyszerű, teljesebb és decemberi műsor. Kis színdarabok: Lezsló Fülöp műtermében. A pesti kávéház. Egy valópörtörténet. Színpadi tréfák: A száz évtizedes jövendő mondó. A Valda Wagner zenéről. A modern házaspár Huszót új cabaret-szám. Az údv katonája. Levet a sanatoriumból. Montignoso-Björnson kiroh nasa. Jakob páriarika. Kossuth Ferenc komornyikja. A leplezett Heidberg. Az abbe és a grófné. Aktuális tréfák, stb. Fellepnek: László Rózi, Nagy Endre, Ferenyó Károly, Képf Jolán, Balogh Böske, Bibor Olga, M. Chabauty, Huszár, Sajó, Mahr, Gabányi, Kövály stb. Jegyek: Bárd, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipsz-nél Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztárána.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
Decz. hó 1-től szenzációs új műsor.

The original Morillo Compagnie.
»Egy karnevál éj,« burlesque némajáték.

A. SHELDON GREBNIFF
illuzionista. orosz ének és tánczosport.
Azonkívül az összes újonnan szerződött attrakciók és magán-számok fellépt.

»A mintaszüzek« énekes boh. Irták: Gara, Kardos, Vécsei.
— Az előadás kezdete este 8 órákor. —
Minden ünnep- és vasárnap délután 1/24-kor előadás mersekelt helyárrakkal.

A téliertben reggeli 6 óráig HEGEDUS GYULA elsőrendű cigány zenekara hangversenyez.
A téliertben éjjeli 12 óratól reggeli 5 óráig

MAGY BALL MABILLE

Szenzációs újdonság!
«FAVORITE»
beszélő-gép és lemezek, két oldalt bejátszva. Gazdag műsor:
Schmutzer Testvérek
Budapest,
VIII., József-körut 26. szám.
Egyedüli nagyban elárusítója a Favorit beszélőgépek és hanglemezeknek Magyarországon részlete. Gyors és teljeskörű kiszolgálás. Árja, yzék ingyen.
Viszontelárusítóknak nagy Árkedve-mény.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása
Bachruch A.

cs. és kir. udv. kamarai ékszerész ezüsttárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, talak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan jól vannak lünetve.

RÓZSATEJ
kittinó teint-ápolószert 2 x balzsamszappan hozzá—60
OSAN kittinó fog-ápoló szájvíz 1 K 76 fill.
Fogpor —88 K.
TANNINGENE
legjobb hajfestőszert 5 kor.
ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. L., Wallfischgass.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Felesége keres
a háziartás vezetése mellett könnyű kézi munkával 20 koronáig hetenként. Férfiaknak is alkalmas. Csekély beszerzési költségek. Kérjen prospektust! Schöndorfer F. Vállalat hazlipar fejlesztésére. Wien, VII., Nelkengasse 1/50.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
WATSCHKEK optikushoz, csak Károly-körut 6. sz. ahol szemüvegek és látésvégek is legolcsóbban kaphatók
Ingyen ártéyzék bérmentve

CIMBALMOK,
Legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hang tartását más gyárimány még nem közelítheti, részletfizetésre is legolcsóbban jótállással kaphatók. Fonografok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, csellók, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kétféle kiváló minőségű munkák.
Arjegyzéktingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71
Telefon 58-20.

Michelstädter Utóda
Óskó Géza
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. sz.
Cipő-különlegességei,
»Szabottáraka talpba vésva.

„VENUSZ”
10 korona
legkedveltebb legkisebb al-facón, mely általános kedveltségét csupán annak köszönheti, hogy úgy erős, mint karcsú alku hölgyeknek remekül áll. Körösközi mely faltnika van rákva, melyet estpón lefűzöltek, sül pedig gazdagon nyílnak szét. Darabja — komplett és finom kivitelben — mérték után készíve igen jó minőségűbb, néségű legdivatosabb kostüm kelmékből, szürkő, drap, barna, oliv cirkos vagy kockás angol miniatúrákban, vagy pedig fekete és sötétkék prima allazé kamarahöl.
„Zur Schossenfabrik“
Bees, XVI. Neulerchenfelderstrasse 2.
Magyar levelezés.
Zur „Schossenfabrik“, Bees XVI., Neulerchenfelderstr. 2.
Kérek utánvétellel — darab „Venus“ aljat
Szia _____
Schluss _____ Aljhossza elől _____ oldal _____ hátul _____
Csipő _____
Különös megjegyzések _____
Név: _____
Cím: _____

Két vegyész
vélemény!

I. Bizonyítvány.
Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott DIANA sóborszeszt megvizsgáltam és megállapítottam, hogy az az egészségre ártalmas alkatrészeket nem tartalmaz.
A vegyi összetétel szerint, vízzel hígítva belsőleg és változatlan alakban külsőleg, a legjobb hatású gyógy sóborszesznek jelentem ki.

Budapest, 1907. márczius hó 12.
Dr. Telbisz János
kir. kereskedelmi törvényszéki hites vegyész.

II. Bizonyítvány.
Alólított ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, budapesti lakostól eredeti palackban bemutatott Diana-sóborszeszt megvizsgálva, azt kellemes illatu, ártalmatlan, éterikus teste:kel kevert, borszeszes sóoldatnak találtam, amely kisebb mennyiségben (cseppekben) avagy vízzel hígítva belső, továbbá változatlan alakban külső használatkor ártalmas vagy mérgező anyagokat nem tartalmaz, miert is úgy belsőleg mint külsőleg alkalmazható sóborszesznek minősítendő és így mint házi-szer, annak forgalombahozatala kifogás alá nem esik.

Budapest, 1907. III. 5.
Nyilvános vegykísérleti állomás
Dr. Neumann Zsigmond m. p.
kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész

Esténként

miert használják oly előszeretettel?
DIANA sóborszeszt

minden házban?
Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőtítve, annak okvetlen szüksége, hogy lefekvéskor jól masszirozza be magát a

DIANA sóborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az eroket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek miáltal felfrissül az egész szervezet.
Mert a nyomott kedélyhangulatra nagyon kellemesen hat
Mert az általános gyengeséget rögtön megszünteti.
Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön
Mert bágyadság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, gőrynednek, dolgoznak, olvasnak, írnak; rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sóborszeszszel

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.
(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana sóborszesz	Egy nagy üveg Diana sóborszesz	Egy legnagyobb üveg Diana sóborszesz
40	1.	2.
fillér	korona	korona

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható felülről e két szó **DIANA-SÓBORSZESZ**

Riessner Kályhák

Phönix-
folytonégők

Egészségi szempontból legkitűnőbb rendszer. Eredeti biztonsági szabályozóval. Gázkiömlések és robbanások kizárva.

Pluto
az új rendszer.

A fűtési szakma terén éveken át tartott tanulmányozások himágasló eredménye.

Fortuna

Főraktár: RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPEST, V., Hold-u. 21

Költők és írók

ÉLETRAJZOK
A KÖLTÉSZET ÉS IRODALOM KÖRÉBŐL

Kiadja a Kisfaludy-Társaság

Ára kötetenként díszes kartonkötésben 2:50 K

MEGJELENTEK:

Csokonai	Ferenzi Zoltántól.
Dante	Radó Antaltól.
Homeros	Csengeri Jánostól.
Petrarca	Katona Lajostól.

ELŐKÉSZÜLTEN:

Arany János	Szinnyi Ferenczről.
Heine	Heinrich Gusztávól.
Janus Pannonius	Hegedűs Istvántól.
Kazinczy Ferencz	Váczy Jánostól.
Kisfaludy Sándor	Császár Elemértől.
Maupassant	Molnár Ferenczről.
Sand György	Zilahy Kiss Bélától.
Shakespeare	Alexander Bernáttól.
Tasso	Darvay Mórtól.
Zrinyi Miklós	Böthy Zsoltól.

Kaphatók:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
és minden könyvkereskedésben

Cs. és kir. udv. szállító

HOLZER DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.
Világvárosi áruház! Felvonók! Váro-, oivasó- és író-termek.
Az összes helyiségekben

karácsonyi occasio-eladás.

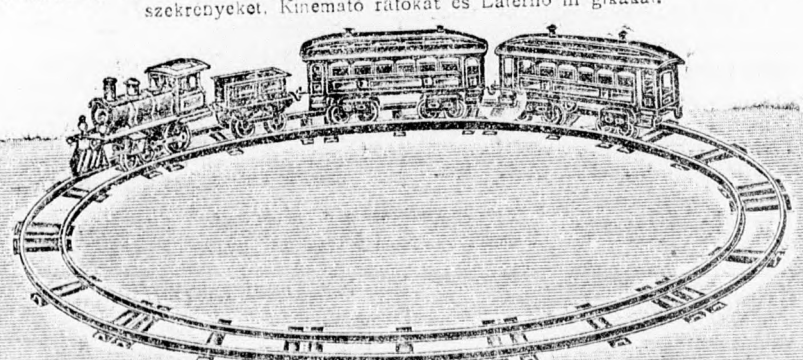
A souterrainban:

Piös-kabát asztrachán-plüsből, zsinór-díszszel, bélelt	34,—
Szövet-kabát finom fekete kelméből, divatos szabásu, zsinórdíszszel, bélelt vattás	25,—
Szövet-paletot 100 cm. hosszú, legfinomabb fekete posztóból, dus díszítéssel és divatos szabásu, bélelt	38,—
Kosztüm divatos, angol kelméből, bélelt kabáttal és elegáns aljjal	40,—
Estáyi köpeny minden színű divatkelméből, divatos szabásu, dus himzéssel, bélelt	35,—
Szőrme-figaro mindennemű szőrméből, kitűnő minőség, gallérdíszszel, bélelt	68,—
Ponyola női, posztóból, minden színben, divatos szabásu, különféle színű kelméből, díszszel	24,—
Alj angol szövetből, divatos szabásu	12,—
Bluz divatos csikos bársonyból, kitűnő színekben	10,—
Bluz divatos angol flanelből	3:50
Alsó tafota-selyemből, dus fodordíszszel	15,—
Szőrmecoller divatos tagon	3,— <small>tól felj.</small>
Ridikül bőrből, divatos, elegáns kivitelben	4,—
Kalap divatos, igen elegáns, jutányos áron	9,— <small>tól felj.</small>
Ernyők selyemből	3,—
Övek bőrből	3,—

Nagy selyem- és szövet maradék vásár!
Hely: KASSÁN. Fióküzlet: TEMESVÁROTT

Vigyázz!!! Jön a vonat Mit hoz?

gőz-órámú és villamos vonatok, gőz-hőleg és villamos gépeket, fizikai kísérletezői szekreneyeket, Kinemató ráfokat és Laténo m. gékatat.

MOL RÁDÓ? Készítők: Chmura S. E. o. Magyarország Villamos-berendezési Laténo-szer és Tanszer-szaktintézetében. Budapest, Ferenziak-tere 2. szám. - Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az egész országban mindenütt kapható

A MÜLLER J. L.-féle

Kalypkos

főfűszekanyag, a főz. kat. fehérréti és épen tartója. Kis tubus 50 fillér, nagy 1 kor. 2:50

MÜLLER J. L.

Bp., Károlyi-utca 2. Mindenütt kapható.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legjobb itatókban étvágytelenség és rossz emésztés esetében, tehéneknek a tej javít sára és a tej gyaragítására.

Valódi csak ezen védjeggyel. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÓRÖK IÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

Legszébb... Legjobb... Legelőbb...
PAP, LAN, PAP, LAN, PAP, LAN

Összesen 10 darabja 1 ár
60 k-tól felebb

Összesen 10 darabja 1 ár
60 k-tól felebb

GICHNER JÁNOS
Ágy- és vasbútor-gyáros
szőnyegek, függönyök, pokrócok, terítők stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20.
Gyári:
Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket
bárhol ingyen és bérmentve küldök.
Gyermekágyak nagy választékban. Még nem látott árát kísérlelem vagy a pénzét visszafizetem.

Legszébb és legalkalmasabb ajándék a
Hock János
IMAKÖNYVE

Az előkelő világ legszebb imakönyve.

Új alakú zsebkiadás szövege művészi kivitelű színes keretrajzokkal díszítve.

Finom bőrvászonkötés, aranydíszítéssel... K 3.-	Legfin. párnázott szaffiánbörk. a legjobb kivitelben... K 6.-
Finom bőrvászonkötés, aranydíszítéssel és rendkívül díszes aranyozással... K 4.-	Finom chagrínbörkötés, díszítéssel... K 6.60
Legfinomabb szaffiánbörkötés, különféle aranydíszítéssel... K 8.-	Finom párnázott chagrínbörkötés, díszítéssel... K 7.-
	Legfinomabb párnázott borjubörkötés, dús aranyozott díszítéssel... K 8.-

Kis alakú kiadás szövege gyönyörű fekete keretrajzokkal s három szép képpel ellátva.

Finom chagrínbörk. keretrel vagy aranypántnyomással K 10.-	Finoman bérel puha borjubörkötés különböző díszítéssel, színes keretrel... K 20.-
Finom párnázott chagrínbörkötés, csattal... K 11.-	Legfin. borjubörkötés, hordozható börtökben... K 32.-
Legfin. borjubörkötés, csattal és különféle díszítéssel K 20.-	Legfinomabb elefántcsont- és gyöngyházok... K 60.-, K 90.-
Val. bagariaköt., színes bőr K 24.-	

Modern, keskeny, hosszukás alakú kiadás,
vékony piros keretrel.

Fin. borjubörk., aranydíszítéssel, pántnyomással, csattal K 18.-	Ugyanaz bagariakötés, selyem előzékkel... K 20.-
--	--

HOCK JÁNOS OREGBETŰS KIADÁSA gyöngyszövegű és díszesebb hőlgyeknek.

Díszes vászonkötésben, vörös díszítéssel... K 6.-	Finom chagrínbörkötésben, keretrel v. monogrammal... K 12.-
Finom bőrkötésben, vörös díszítéssel... K 9.-	Legfin. borjubörköt. aranydíszítéssel és kapocscsal... K 18.-

Hock János: VIGASZTALASOK KÖNYVE

Csinos vászonkötésben... K 6.-	Képekkel díszített kiadás.
Gazdagon aranyozott szaffiánbörköt., aranydíszítéssel K 10.-	Nagyon csinos és erős vköt. K 8.-
Valódi borjubörkötés, bérelt puha táblában, aranydíszítéssel... K 15.-	Fin. préselt nyomású börtök... K 15.-
	Rendkívül finom borjubörkötés, dombornyomással... K 24.-

Kaphatók az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54.) valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Kedves ajándékot

küldök Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árjegyzékem szétküldése céljából **100 címet (csak vidékit)** küld magán és állami hivatalnokokról, tanítókról, a magas klerusról, gazdálkodókról, gazdasági hivatalnokokról, gyárosokról, gyári hivatalnokokról, jól szituált magánzókról, kereskedőkről, iparosokról tisztán és olaszul írt egy ív papírra lakohelyüket és legközelebbi környéküket.

Szabadalmazott újdonságok üzeme!
LEOPOLD WEISZ, WIEN.
II/2. Lichtenauergasse 2.

Orgona-harmoniumok
mindkét rendszer szerint, legelőbban szállítainak

Pajkr Rezső és Tsa
Budapest, X., Delej-utca 11/II.
(Eszterházy-telep).

Vedőfűzős harmoniumok pontos orgona méretekkel.
Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig.
Tanulóknak és lelkészeknek külön szűkebb engedély.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Helyiségváltás miatt
Kunz József és Tsa
császári és királyi udvari szállítók
Budapest, V., Deák-tér 1. sz.
az idei karácsonyi vásárt
különösen nagyszabásúan rendezik

Mindennemű vásznak, asztalneműek, fehérneműek, menyasszonyi kelengyék, szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők stb.
1908. elejétől új áruházunk
V., Bécsi-u. Deák Ferencz-u. sarok.

Reszelt zsebkönyvek
kaphatók

Vadászfegyverek
1, 2, 3 csövűek Floberlek revolverek, legelőbb kivitelben árfelémelés nélkül
Szenási és Kardos
BUDAPEST,
Andrássy-ut 1. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kérvények
és folyamdványok szerkesztését, azok leírását és egyéb tartalmú irasbeli munkát szerény fizetés mellett elvállalja sok szabad idővel rendelkező magánhivataltos. Czím P. D. VII., Aréna-ut 7 III. 42.

Kérjünk és igyunk
KIRALY GYÖNGYÉT
Kapható minden jobb kávéházban s vendéglőben.
Nagyban
WEIGL JÓZSEF
hornagykereskedőnél, Szent-Endre.
Veérképviseelő
KALLAI JÉNO
Dávid-utca 1. szám.

DÓSA KÁROLY
első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata
Budapest, VII., István-tér 16. sz.
Elvállal minden e szakba vágó munkákat, ugyanint adióbeeresztést, ablaktisztítást, feregment esítést stb legelőbban és teljesen megbízható eredménnyel.

6 évi jótállással 6 ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK
OSEKÉLY
RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.
BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám az udvarban.
Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

»Hermes« levélrendező,
 »Hermes« számlarendező,
 »Hermes« gyorsfüző,
 »Hermes« iratgyűjtő,
 »Hermes« iratdobozok

minden jobb papírral kaphatók, hol nem,
 úgy kérem közvetlenül hozzám fordulni.

Kertész M.

irodai cikkek, különlegességek gyára.
 BUDAPEST, VII., Hársfa-utca 12.

(saját házbán).

Képez arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

GUMMI!

Valódi francia és amerikai
óvó különlegességek
 eredeti csomagolásban.

Orvosi ajánlat! Feltétlen biztosít
 Gummi és halálhőlyg. Árak: Ura-
 tonként k. 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14.
 Női óvó, Passarium celozivum.
 Menstruációs szerint, k. 8-5.
 Ujj Antó vaginal spray 1 a leg-
 Ujj biztonságos a legnyelmelebb
 női különlegesség. Ára k. 15.
 Irrigátor, sebfeccskendő, bidet stb.
 gyári árak mellett.

Kérje ingyen és bérmentve
 legújabb arjegyzékemet, zárt bor-
 titékban utoktatás mellett.

KELETI J. orvos sebész m. b.
 és kötszer gyár,

Budapest, IV., Koronaherezeg utca 17.
 (A magy. kir. (posta mellett.) Alapítva 1878.

Megkezdődött karácsonyra 30.000 drb disztárgynak ingyen kiosztása

és pedig minden vevőm vagy megrendelőm részéről ezen rendkívüli kedvezményben,
 mely 1 darab jegecezett (tiffany) asztali disztárból vagy vázából áll, melynek értéke
 1 firtól 3 forintig, ezen kedvezményt az egész országban elismert legnagyobb és leg-
 olcsóbb üveg-, porcellán-, konyhaberendezés, dísz- és nászajándék áruháza nyújtja.

Karlsbádban végzett személyes vásárlásaimról megérkezve értesitem t.
 vevőim és rendelőimet, hogy óriási mennyiségű
 árut partiba vásároltam és azok ugyanily partie árban kerülnek eladásra és pedig:

- 6 személyes likör készlet festett ara-
nyozott csak ... frt 1.95
- 6 szem. boros, sörös v. vizes készlet
festett és aranyozott csak frt 2.50
- 6 személyes fehér porcellán ebédlő
készlet ... frt 2.25
- 6 személyes fehér porcellán préselt
ebédlő készlet ... frt 3.50
- 6 szem. ebédlő készlet festve és ar.
rococo stílusban csak ... frt 6.95
- 12 személyes ebédlő készlet festve és
aranyozva, rococo stílusban, 52
darab csak ... frt 14.50
- 12 személyes ebédlő készlet festve és
aranyozva, rococo stílusban, 84
darab csak ... frt 25.-
- 6 szem. kávé v. teás készlet festve
és aranyozva ... frt 3.-
- 6 szem. kávé v. teás készlet fest. és
ar. rococo stílusban csak frt 3.50
- 1 telj. angol mosdókészlet csak frt 3.-
nagy frt 5.-
- Porcellán tányérok csak 5, 7 és 9 kr.
Vizes v. boros pohár csak 5 és 6 kr.
- 12 darab zománcz edény ... frt 2.50
- 1 asztali lámpa ernyővel ... frt 1.-
- 1 asztali lámpa nagy díszes tulipán-
nal ... frt 2.50

Oriási választék függőlámpákban
 4 torintól feljebb.

Ingyen láda, ingyen csomagolás.

TAKÁCS FERENCZ VII., Baross-tér 5. sz.

E hirdetés rovátban minden szö
 egyszeri beiktatása közönséges
 péit betűkből 4 fillérrrel, kompakt
 betűkből szedve 6 fillérrrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovátban minden szö
 egyszeri beiktatása közönséges
 péit betűkből 4 fillérrrel, kompakt
 betűkből szedve 6 fillérrrel fizetendő.

**Szepességi
 csemegék**
 BARTA-féle veresáfonya
 befőttel, malna-, sza-
 mócsa-, csipkebogyóval,
 gomba- és muskonzer-
 vekek, pástetomokat
 állít a FELKAI KON-
 ZERVÁR Felka, Szep-
 esmegye. Kérjen ár-
 jegyzéket.

BUTOR
 árverésről, finom és egy-
 szerű butor, hátszobák és
 garson szobák szalon bör-
 telek, gyönyörű tükör,
 diván, borszék, íróasztal,
 perzsaasztal és egyes
 darabok; Földes B., VII.,
 Kertész-utca 43. Király-
 utca sarokházban.

**A Schnitzer-féle
 TEÁT**
 kiváló íze és kiadósánál
 fogva a legjobb családokban,
 internátusokban, szanató-
 riumokban stb. minden más
 tea fölé helyeznek.

Schnitzer Mór
 orosz, ceyloni, kínai tea,
 valamint cognac, rum nagy-
 bani bphozatala
 Epost, VI., Váci-körút 9.
 Póküzletek:
 Y. Váci-körút 80

Réthy
 név látható a valódi pe-
 metett cukorka minden
 egyes darabkáján 721v

Kiss József
 összes hűteményei
 13. ezer.

Kapható minden könyv-
 kereskedésben, vala-
 mint a kiadónál.

Singer és Weliner
 Budapest, VI. ker.
 Andrásy-ut 10 szám.

**Ajtók és
 ablakok**
 régi és új vasredőnyök
 teljes vasalással. Kapuvas-
 rákoszatok, kerkerlásek
 kerámilapok, kőhővelat-
 apok olcsón kaphatók.
Kelemen Mór,
 építélet-bontó vállalkozónál
 Budapest, Néor-u. 72-74.
 166k Üzlet Sziget-ut 6.

Ajtók ablakok,
 VASREDŐNYÖK,
 VASRÁCSOK,
 csapok használ-
 ták és újak ol-
 csón kaphatók!

Lefkóvits Jakabnál
 Epost, V., Csáky-utca 76
 Korall-utca sarok. Lipót-
 körút közelében.

**Modern
 urasági butorok**
 alkalmi vételő és eladása
 Háló-, ebédlő-, szalon-
 uriszoba és irodai teljes
 berendezések. Dus rakár
 szőnyegek, függönyök, teri-
 tek, csillárok, vas- és réz
 butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
 Budapest, Lízai Percecz-lét
 8. sz. emeleti Gyár-utca
 Telefon 14-69.

BELHURUT,
 (has menés) gyermekpórus
 legjobb gyógyeszo a
 BARTA-féle FELKAI KON-
 ZERVÁR Felka, Szep-
 esmegye. Kérjen ár-
 jegyzéket! Uveg Ára
 K 1.60, 5 üvegét 8.-
 koronáért bérmentve
 szállít a FELKAI KON-
 ZERVÁR Felka, Szep-
 esmegye. 26971

Leányinternátus.
 A fiumei „Maria
 Immaculata in-
 ternátus“-ban ki-
 tűnő nevelésben része-
 sülnék 6-12 éves leá-
 nyok: Nyilvános jellegű
 iskola.

Mérsékelt díjak Olasz
 francia, német nyelv-
 tanítás, Zongoraoktatás.
 Az internátus a tenger-
 parton van.

Felvilágosítást vagy
 prospektust szívesen
 küld:

Az igazgatóság.

BUTOR
 Alkalmi vételi
 butorvásárlók figyel-
 mébe ajánlom legjobb
 minőségű butoraimat.
 Háló-, ebédlő- és uriszo-
 bák, valamint egyes
 butordarabok, oszla-
 tos olcsón, minden el-
 fogadható áron kaphatók

PECHNER N.
 butor - nagykereskedő
 Király-u. 33. sz. udvarban.
 TELEFON 38-71.

Gimnáziumi,
 reál-, kereskedelmi, polgár-
 egyetemes önkéntességű, bár-
 mely crottségi vizsga lete-
 véséhez igényelt tantárgyak-
 ból legjobb módszer szerint
 tanít és tanított kitűnő
 philológus és matematikus.
 Egyenkinti oktatás. Tanít-
 ványok csak korlátolt szá-
 mban vételnek fel. A bamu-
 latos eredményeket igazoló
 okiratok a lakásban megte-
 kinthetők. **Goitein Hein-
 rich** Budapest, VII., Danja-
 cich-utca 20. II. emelet 10.

Bőrszékkipar
 bőrsajtolás és bőriaragás

KENDI ANTAL
 Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépít-
 letben. Nagy raktár valódi
 bőrszékék és karosszék-
 ken, jóval olcsóbb árban,
 mint eddig.

Használt székek átalakítása
 bőrszékékre olcsó árakban.
 Legolcsóbb bőrbutorok és
 állványok.

**Urasági
 butorokat,
 szőnyegeket,
 csillárokat**
 és legteljesebb berendezé-
 seket (gyárakat és üze-
 keket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond
 VI., Lázár-utca 3
 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a leg-
 finomabb modern és
 stilszerű matt és fényezett
 magyaros pliszander vagy
 másfajta háló, ebédlő, uri
 szoba és szalonbutorokban.
 Részlészobák, borgearnitú-
 rák és kárpitosításokban
 Perzsa, smyrna és más sző-
 nyegeken és függönyökben,
 modern bronzcsillárokkal
 gáz, villamos stb.-hez.

Polgári árak!
 Pontos kiszámlálás!
 Kitűnő szabás!
 Vidékre mintákkal
 nagyobb rendszertől az-
 ennyirean elmegyek.

Zeliszka János
 angol uri szabóterem
 BUDAPEST,
 Andrásy-ut 56. L. em.
 Allandó választék a leg-
 divatosabb angol és bol-
 -töldi szövetekből.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít beütésként 4 fillérrel, kompakt beütésként 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít beütésként 4 fillérrel, kompakt beütésként 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Ráivány-utca 6/C. 286

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Gallérok, kézelők,

legszébben tisztítottak Haltenberger Béla gőzmossógárában Kassa. 1.

Erdőbirtokot

vagy erdőt sürgősen keresek megvételre. Részletes leírást és feltételeket „Fakereskedő” jelleg alatt kérek a kiadóba. 27368

Allást

mindenkinek minden irányban in y n közvetít **Huszár,** Budapest, Gresham-palota. Csak vidékieknek. Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Üzletvételt

és átadást minden irányban in y n közvetít **Huszár,** Budapest, Gresham-palota. Csak levélel. (Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

A Fakogén

füdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VIII Rákóczi-ter 2. sz. 25828

Ügynökör,

a kik törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, a meyllyel naponta 10-20 koronát keresni lehet, küldjék ajánlatukat főposta postafiók 237. Budapest.

Csongrádi

bor literenként 22 kr., óbor 24 kr. Birs lma 5 kiló bérmentve frt. 165. Liljenthal F. Csongrád.

Szülőoltványok

simák és gyökeresek kaphatók Lázár József szülőnagyszerkeskedőnél, Nagymaros, Hontmege. Árjegyzék bérmentve.

Csemegealma

tartósságáról és kitűnő minőségéről hírneves aranvránc, kalvill, törökbalint, ponik, és szerszike fajokból válogatott, egészséges példányokat, vegyesen öt-kilós ládával postakosárral 3, huszonöt-kilós ládával 13, ötvenkilóssal 25, százkilós ládával 48 koronáért. Nemesfajú vajonckörtét, avagy szagos császárkörtét 5 koronáért öt-kilós postakosáranként utánvétellel, bérmentetlenül, díjtalanul, gondosan, fagymentesen csomagolva szállít Mihályovits György, Monor. 27440

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar György. Telefon 67-47 26708

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint ujonnan kerültek. **SCHILLER** ISZIDOR, Síp-utca 8. 26316

Zálogcédulákat,

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint ujonnan kerültek. **SINGER** JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 9L Izabella-u. sarkán.

Veresáfonyabefőtt

BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.—
ko rona **PELEA, KONZERVGYÁR** Felka. Szeged. 88972

Fénykép-készülék

objektívvel, elad, cserél, híres Appolo lemeznek egyedül eláruló helye.

HATSCHKEK EMIL

Andrássy-ut 19.,
Bókja Erzsébet-kört 88.
Alapítótól 1877.
Ezzel olcsóbb, mint részlet fizetéssel.

Csemegezőlőt

legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosárúveg 4 koronáért, valamint saját méhészetéből garantált liszta szinmészet 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít **Röttmann Hermin** Kiskunhalason.

Lakást,

butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle bérhelyiséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbérhelyiség közvetítő csak **V. Gresham-palota** Herceg-utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden bérhelyiség nyilvántartva.

Házak,

villák, telkek, gyáriraktárak, gyárépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kiberlésre előjegyzésben. **Huszár** Budapest, V, Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Egy még munka-

képes urind, ki magyarul, németül és románul beszél, a két első nyelven hibátlanul ír és olvas, kitűnően főz és a háztartás minden ágában járatos, nem egészen kicsi gyermekek mellé vagy kúcsárnának ajánlkozik. Kévs fizetéssel is megelégszik, fő a bánás mód. Leveleket kérek: „Nagyszében p. r. egy szerencsétlen.”

Ielzalog-

kölcsönöket első helyre hosszabb időre 4 és fél százalék kamat mellett tőkötörlesztési kötelezettség és stornó-költség nélkül nyújt előkelő budapesti részvénytársaság. Ajánlatok „F. 100,000” jellegre Blockner J. hirdető irodájába, Sütő-utca 6, Budapest.

Budán

a hadapródiskola mellett egy modern, szép villa, 6 szoba és melléképületekkel, jutányos áron eladó. Bövebbet Budapesti Központi Vállalat R. T.-nál, József-kört 44.

Önnel élni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fran Anna** Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szövegei, kényserítő körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 frt, Iróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreláadás. Dob-utca és Holló-utczal sarkán. 26616

Minden versenyt

felülmúló legfinomabb erdélyi csemegealmák kaphatók nagyban és kicsinyben: karácsonyra való szállításra előjegyzéseket már most elfogad, igen pontosan eszközöl az alábbi árakban: Batul, Ranett, Parmen 46 korona, Ponyik, Brassaypára, Jegesalma 26 kor. százkilóként alma súly után számítva; 5 kilós psztakosár vagyis alma 3 kor. Marinka Lajos, Sáromberke, Erdély. 27420

Pénzt butorra

zongorára, varrógép, ke-rekpar, könyvek, kocsik, automobile currens-úra feltűnő olcsón be-vektároz. Már beraktá-rozott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kiváltunk **Tauszik és Társa** Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

Budapesti házkezelőseket

50,000 korona készpénz biztosíték mellett elvállal az evőre 2%-ért a Budapesti Követítési Vállalat Részvénytársaság József-kört 44. Telefon.

Mérnöki műszereket

vesz, elad, cserél, lejt-mérők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Friäderstb.

HATSCHKEK EMIL

Andrássy-ut 13,
Flókja: Erzsébet-kört 38

Pénzkölcsönt

magánpénzt azonnal, takarékotól legyorsabbban ingatlannra, bekebelezésre, kelvi utólagos 6 százalékos kamatra, bármilyen kölcsönért tessék hozzám fordulni. Tarácsky Ferenc, Rottenbiller-utca 5/b. Válaszbélyeg. 27428

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!
— K. 380-tól felfelé. —
A. Sachs el Bécs
kalapkészítő
XVII. Kalvarienberg, Nr. 34,
II., Taborstrasse Nr. 39,
XVI., Neu erfeldderslr. Nr. 2.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ki a YES-OUI-SI

csinál lapot megrendel, járva minden megvételés nélkül és anélkül is
angol és franczia
gyöngyöket alapszám megvételés hála. Kiszámlázás és pengyédvenként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadó-nyvat. Budapest, Andrássy-ut 9L szám.

Fenyőborovicska

(Juniperus) **BARTA**-féle,
3 liter a 7.50, 4 liter
K 9.— bérmentve.
PELKA KONZERVGYÁR
Felka, Szeged. 26973

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat vesznek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanmint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. **Fuchs Dávid** utóda Budapest, IV., Váci-utca 13, I. emelet. 26764

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszt-hető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközö-zöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-kört 1/a.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy --- --- 45.— frt
Vasagy matracczal 8.50 »
Gyermekegy --- 11.50 »
Sodronyagy-betét 3.50 »
Vas- és rézbutorok gyári áron.
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99 szám.
TELEFON 57-01.

Festményeket

addig ne vegyen, a mag kiállításomat kiváló művészeketől meg nem nézve, mert életem meg-lepő olcsó áron vásárolhat
részletfizetésre is!
VIRÁNY GYULA
Andrássy-ut 38. sz.

18 forinttól

mérték után készítenek a nepel-gánsabb férfi-öltönyt, téli-kabátot, felöltőt franczia, angol és hazai szövegekből.
28 forinttól szalon. Ferencz József, frakk és zsa-kettőtönyt a legújabb krep-vagy himalaja-szövegekből. Bu-na-pesit évi lakónak kedvezményes évi díszlekre is. Négy öltöny kézpénz rendelkezésébe szabásun-kat nagy mintagyűjtemény-nyel vidékre is küldjük.

Grossmann B. és Társa

Budapest, Nagydíófa-utca 3.

Hirdetmény.

(Fugyivásárhely állomás megnyitása az összfor-galomra.)
A magyar királyi államvasutat nagyváradi—kolozsvári vonalán fekvő **Fugyivásárhely** addig csak kocsikomanyi áruk fel-s le-adására berendezett állomás a gyors és teher darabára kezelésére is berendeztetvén, f. évi december hó 1-én az összfor-galomra megnyitják. Ezen naptól kezdve említett állomáson tehát a darabáruk fel-es leadása is eszközölhető lesz. Kolozsvár, 1907. nov. 28. Az üzletvezetőség.

Érdekes könyvek és fényképek

Izléses, elragadó stereo-skopokat és levelezőlapokat szállít
FRIEDRICH MÜCKE
photo-technikai intézet
Weissensee-Berlin.
Katalogus zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében.

Butor

új és használt beraktá-rozásból visszamaradt, csil-lárok, lámpák, iroda-be-bendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tu-lajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2 raktár 10-11-12.

Stenográfia

Díjtalan gépirás oktatás az összes írógépeken. Díjtalan és biztos állásközvetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépirási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól vezetett **Stenográfia** országos Gabelsberger, magyar, német gyorsíró és gépiró-iskolában. Levelező és vitairásu tanfolyamok, kereskedelmi szaktanfolyamok, kereskedelmi akadé-miai rondes tanárok vezető-ése alatt. Tanítás reggel 7 órától este 9-ig. Copying office, sokszorosítási iroda. Kérjen prospektust. Az in-tezet helyiségei Vaezi-kört-ut 33. alatt vannak. Azelőtt Kazinczy-utca 8 (B054)

I ma pergetett

akáczmézet bádögzelen-czékben 5 kilós postacso-magokban bérmentve 8 korona utánvét mellett szállít a kakuci méhteleg kezelősege Inárcs-Kakucs. Posta és táviró helyben.

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, kő-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat, Vagi lőssel műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-ter 17. 27225

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak terve-zését, felépítését, átalakítá-sát bárhol előnyösen el-vállalja, tehermentes tel-keket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építési iroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 782

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, ma-gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) **Kerekes, Almásy-ter 16. sz. II. em. 13. sz. Válasz-bélyeg** kérek. 25465

INGYEN!

és bérmentve küldöm szülő-oltvány és vesszőkötél ár-jegyzékemet, mely minden szülő- és kerttulajdonosnak nélkülözhetetlen tudnivalókat tartalmaz.
Az árak meglepő olcsók. Számos elismert levél igazolja oltvány- és vessző-anyagom jóságát.
Delawarét okvetlen rendeljen, mert ezen tajt nem kell sem beoladni, sem permetezni.
Szűcs S. fia szülőoltvápe Biharlószeg.

Érdekes könyvek és fényképek

Izléses, elragadó stereo-skopokat és levelezőlapokat szállít
FRIEDRICH MÜCKE
photo-technikai intézet
Weissensee-Berlin.
Katalogus zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében.

Butor

új és használt beraktá-rozásból visszamaradt, csil-lárok, lámpák, iroda-be-bendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tu-lajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2 raktár 10-11-12.

Nagy és Fia

BUDAPEST,
Simmelwels-utca 21.

állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban)
TELEFON 17-77.

Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, palisander, ében- és citromfa.

Nagy és Fia

Angol bőrgarnitúra, franczia olasz stílusú butorok.

Nagy és Fia

Valódi perzsa ér smyrna szőnyegek

Nagy és Fia

Velencei tükrök üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia

antique butorok és szövegek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok olasz faragványok, meissen és altvien porcellán.

Nagy és Fia

Fióküzlet nincsen össze nem tévesztendő hasonló nevű czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Állandó butor és antiquidások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbízottak a kontinens minden nagy városában.

KÖZIGAZGATÁS.

Intézkedések a jegyzők javára.

A belügyminisztérium ismét kiadott egy rendeletet, amely a jegyzők megélhetésének biztosítására irányuló intézkedéseket tartalmaz.

Ez a községi jegyzők és segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról szól és a korábbi rendelkezéseket megváltoztatva, nagyszámu családos ember régi jogos óhaját teljesíti.

A rendelet mindenekelőtt megszünteti azt a semmivel sem indokolható eddigi gyakorlatot, hogy a jegyzők fizetékiegészítését az alispánok eddig ugyszólván esetről-esetre, illetőleg évenként újra voltak kénytelenek kiutalványozni. Ez munkatöbbletet és emellett kellemetlen huzavonát és időmulasztást okozott és éppen ujesztendő első napjára, ami nem a legkellemesebb ajándék. Más életpályákon, főképpen a magánhivatalnoknál újévkor az szokott történni, hogy az alkalmazott valami külön pótlékot vagy jutalomdíjat kap, a bankok és jól jövedelmező iparvállalatok kettős havi fizetést adnak ki: a szegény jegyzőnek némi meggyében az újév azt jelentette, hogy várni kellett az új utalványozásra s amíg az rendbe nem jött, a kiegészítést visszatartották.

Gróf Andrassy Gyula véget vet most ennek. Ezentul az alispán az állampénztár terhére megállapított jegyzői és segédjegyzői fizetékiegészítéseket, miként a vármegyei tisztviselők illetményét, állandó jelleggel utalványozza.

De van ebben még más valami is, amit eddig úgy látszik nem vettek észre és nem méltányoltak, holott egy hatalmas alkotmánybiztosítékot jelent. A rendeletnek ugyanis ebben a részében a következő szavak foglaltatnak:

„A község- (kör-) és segédjegyzők az államtól járó illetményeiket még az esetben is pontosan megkaphatják, ha az ezek fedezésére szolgáló állami javadalmazásnak a belügyi tárczából kellő időben való folyósítása miatt valamely előre nem látott akadály miatt késedelmet szenvedne.“

Hogy ez mit tesz? nem lehet félreérteni.

Kétségtelen, hogy nemcsak az utalványozási művelet akadályairól van itt szó, hanem annak a kormányzati botránynak a lehetetlenné tétel-

ről is, amit Kristóffy elkövetett, mikor garázda kedvében az ellenálló megyék tisztikarának járó fizetések kiadását egyszerűen megtiltotta. Ha jövőre is akadna egy másik Kristóffy, aki hasonló intézkedést tenne, a megyei tisztviselő pört indíthat az államkincstár ellen és a bíró a törvény világos kijelentése alapján meg fogja neki ítélni a járandósága kifizetését. Az is fontos intézkedés és az autonómiai hatáskör kiszélesítésének tekintendő, hogy ezentul az ujonnan választott jegyző vagy segédjegyző állami javadalmazását az alispán minden jelentés nélkül fogja kiutalványozni és semmiféle miniszteri rendelkezést nem lesz kénytelen bevárni.

A jegyzői alapokról, melyek létesítéséről egy korábbi körrendelet intézkedik, szintén van szó emez újabb rendeletben és pedig ki van mondva, hogy a jegyzői járandóságokból az év végén fennmaradó összegeket ezentul nem veszi vissza a belügyi tárcza, hanem amely törvényhatóság a jegyzői alapot létesíti, ott az ilyen pénz ezt az alapot fogja illetni.

Igen humánus intézkedése az is a miniszternek, hogy a jegyzőnek adott állami javadalmazást kiadja a katonasághoz bevonuló jegyzőnek is, sőt, ha a jegyző fizetéselőlegre szorul, nemcsak a fizetése előre kért részét kapja meg, hanem a hozzátartozó állami kiegészítést is.

Van a jegyzői életnek egy igen szomorú fordulata: a felfüggesztés. Aki ösmeri a viszonyokat, tudja, hogy milyen könnyen megeshetik az ilyesmi a legtisztességesebb és legszorgalmasabb jegyzővel is. Egy kis véleménykülönbség egy ideges főszolgabíróval, néhány heves szó, valami kiméletlen szemrehányás önértékes visszautasítása és a jegyző másnap már nem mehet be a hivatalába. A fizetésének is csak a kisebb részét veszi fel a következő hónap elején. A nagyobb részét ellenben az kapja meg, aki őt helyettesíti. Jövőre ez alól is lesz kivétel és pedig a miniszter kimondta, hogy ha valamely községi jegyzői állás helyettesítésére olyan jegyzőt küldenek ki, aki abban a községben vagy egy másikban rendszeresített állást tölt be, az a maga addigi állása utáni fizetését kapja, és helyettesítési működése címén állami fizetékiegészítésben nem részesíthető. Amiből következik, hogy ha a felfüggesztett jegyzőt felmentik és állásába

visszahelyezik, a fizetése kiegészítéséből visszamaradt összegeket még megkaphatja.

Hasonló humánus intézkedés, hogy az államtól felfüggesztett községi jegyzők a felfüggesztést megelőző szolgálatokkal korpótlékra szerzett igényüket a felfüggesztés ténye által egészben el nem vesztik. Amennyiben tehát ellátásuk a felfüggesztés tartamára az élvezett fizetés bizonyos hányadrészeben állapítatik meg: nem csupán a szoroson vett fizetésnek, hanem a felfüggesztés előtt már élvezett korpótléknak megfelelő részét is megkapják a felfüggesztés alatt.

Van mindenesetre olyan pontja is a rendeletnek, amely a felfüggesztéssel járó hátrányokat továbbra is fentartja. Így például, ha valamely jegyzőt olyan időben ért a felfüggesztés, mikor még korpótlék nem járt neki, a felfüggesztés időtartama alatt azonban betelt az öt szolgálati éve, az ilyen korpótlékban nem részesül és csak a neki kiutalt ellátási díjat kapja. Az elv ugyanis változatlanul fennmaradt, hogy t. i. a felfüggesztés tartama alatt magasabb korpótlékre igényt nem lehet szerezni.

Ezzel az egyetlen szigorú intézkedéssel szemben van azonban egy másik, amely az egyensúlyt helyreállítja. Ugyanis, ha a felfüggesztett jegyzőnek már van korpótléka vagy személyi pótléka, abban a helyettesítőt nem részesítik. Ennek a megfelelő hányadrésze tehát visszamarad és így meg van a lehetőség, hogy később a visszahelyezett jegyzőnek jusson.

Mindezek az intézkedések arra vallanak, hogy a belügyminiszter a jegyzők sorsát a szíven viseli. Ugyanezért remélni lehet, hogy habár ebből a rendeletből kimaradt is a rendbirság címén való levonások szabályozása, (amint hogy nem is ide tartozik) ez sem késhetik már soká. Ahol a jegyzői egzisztencia megszilárdítása iránt annyi érzék van, mint a mai belügyminisztériumban, onnan minden jogos jegyzői kívánság teljesítését jogosan elvárhatjuk.

Megüresedett községi orvosi állások.

Magyarlápós, harmadik körorvosi állás, (14 község), 1200 korona fizetés, 400 korona utátalány. December 20-án délután 4 óráig. Főszolgabíró Magyarlápós.

Divat.

Budapest, november 30.

Mig odakint a szabadban a természet ezer jelét adja a télnek, ezer hanggal hirdeti karácsony közeledtét, mi, megrögzött városiak, egyéb jelekből következtetünk az évszakok váltakozásaira. A mi csalhatatlan napóránk és barométerünk: a kirakat! A nagy, csiszolt és fényesen kivilágított üvegtáblák mögött jelzik az ibolya és kankalin-diszes kalapok a tavaszt, csipkefodros, lehelletfinom batisztkelmék a nyarat, esőernyők, sárczipók, gummiköpenyek mutatják csalhatatlanul az őszi csapadékot s a tél beálltát, karácsony közeledtét fenhangon hirdetik azok a kis czédulák, melyek odatolokolnak a selymek, illatszerek, játékok, porcellánok, szőrmék, művirágok, ékszerek, kalapok és fehérneműek közé és titokzatos fekete betűkkel mondják, hogy: o c c a s i o ! Az occasio a tél névjegye, melyet lead a szük házsorok között, csakugy, mint a rétségen, erdők méhében a zuzmarát. Alkalmazkodik a négy évszakra keresztülvergődött jó öreg tél apó s tudja, hogy ahány ház, annyi szokás.

Az ujonnan rendezett kirakatok versenyre kelnek egymással s nagy része csaknem vásáros tolakodással kínálja fel a portékáit. A vásárlási animo azonban még nem terjedt el az idén annyira, mint azt az előrehaladott kalendáriumi idő után következtetni lehetne. Sokan immunizálva vannak a vásárlási ragály ellen, mások kedvét lohasztja az idő, amely sem nem csipős, sem nem fagyos, hanem andorítón csatkos, míg másokat pedig gátol az az erősen szá-

mottevő faktor, melyet „pénzhiány“ néven ismerünk. Bizonyára mindezen tényezőknek tudható be, hogy azt a néhány üzletet kivéve, melyek realitásukkal mindenkor beváltak, nem vonz eléggé a tél nagy reklámszáva, s hogy a sokszor művészi izléssel elrendezett kirakatokat többen szemlélik kívülről, mint belülről.

Az enyhe időjárás következtében a mágnások, földbirtokosok és vidéki uraságok még nem is gondolnak a fővárosi telelésre s a nádasokban vidáman folyik a vadászat vizivadra, a tarlókon át nyulakra, s az erdők recsegő galyai között pedig szarvasra. A sportoló nő számára a sport-divat bir a legfőbb fontossággal s csak azután jő az estélyi ruha kérdése, melyekre a napi hajsztát követő dinereken szintén kerül a sor. A sport-divat terén erősen hódít az idén a kötés és horgolás. Párisban, automobilurakon vagy nagy hajtóvadászatokon résztvevők számára egy különösen lágy, csodálatosan könnyű anyagból horgolnak muffokat, melyeknek meleségét és puhaságát nem győzik dicserni. Ötven centiméternyi hosszuk s ennek megfelelően szélesek. Kényelmesen használhatók párna gyanánt is. Színük rendszeresen szürke vagy fehér s belsejük sima, rózsaszín horgolás. Az anyag, melyből a fonalat sodorják, az Angora-macska szőreből készül és kilóját 150 koronáért árusítják. Nagyban hordanak még a sporttal foglalkozók erős fehér szálból kötött bluzokat ellőtt színű gallérral és kézelővel, berakott felsőingeket, melynek még a csattal ellátott öve is kötés; horgolt sapkákat, nyakkendőket, keztyűket, bokavédőket s természetes, mindennemű alsó ruhaneműt. Maga a vadászkosztüm nem sokban változott. Megmaradt a rövid, berakott

szoknya, a zsebekkel ellátott hólránczokat képező bluz és a puha nemezkalap. Egy nagyon sikkos készült a napokban Holzernél, József főherceg felesége, Augustza főhercegnő részére, aki igazi honleányi buzgalommal jár elől a magyar ipar pártfogásában. A ruha kockás, bolyhos kelméből van zöld befoglalással, különösen kiváló rajta a szabás és az a néhány értékes kristály-foglalatu nagy chrisopas-gomb, melyet maga a főhercegnő adott hozzá. Ezzel a disztüingvált sportöltözékkel kapcsolatosan egy sok ezer forintot érő gyönyörű bundát is rendelt, mely egészen czobolyból és csipkebetétekből van összeállítva. Szabása harangszerű, bő kimons-ujakkal. A szűcs, a szabómesterség s az izlés valóságos remekbe öntött műve ez a kabát. Láttunk azonban a kabát előkelő niveaujának megfelelő estélyi öltözékeket zöld libertyből ugyanily tónusba festett clüny-csipke diszszel. A derék kézzel himzett virágokkal átszőve, s a hosszú és ranczos szoknya kendőalakú himzett tunikával. Csipkeruhákat, melyek csaknem földig érő caraque alakjában borítják el a selyem vagy bársony szoknyát és crépe-de-chine ruhákat nagy, festett la france rózsákkal telehíntve s filet-csipkével incrustálva.

Gyönyörűen hatott egy drapp-színű posztóruha, az alján husz centiméternyi széles czobolydiszszel s mellette görögös motoivumu zsinórozással és térdig érő czobolykabáttal, ugyanoly zsinórmotivumokkal és préselt sárga bőrmellénykével. Kis czobolyapka tartozott még hozzá, oldalán paradicsommadár tűzkeccel. Ezeket a kis szőrmekököket mindn színben és anyagban készítik most a párisi divatkereskedők s nem győznek belőlük eleget szállítani. A

Besztercze, IV. község kerületi körorvosi állás (20 község, évnegyedenkénti látogatással), 1600 korona fizetés, utiátalányul együtt. Rendelvény 80 fillér, beteglátogatás 1 korona, székhelyen kívül fuvar és 4 korona napidíj. Deczember 20-án délután 5 óráig. Főszolgabírószág Besztercze.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Örkény, közigazgatási vezető-jegyzői állás, 1600 korona fizetés, 300 korona lakpénz, 10 hold szántó, 1 hold szőlő haszna, házikert, káposztáskert, marhalevel jövedelme. Deczember 6-án déli 12 óráig. Főszolgabírószág Alsódabas.

Tolna, körjegyzői állás, (3 község), 2120 korona fizetés, 6 egynegyed hold szántó, szabadfuvar. Deczember 8-ig. Főszolgabírószág Szekszárd.

Csikszentkirály, községi jegyzői állás, 1600 korona fizetés, 300 korona lakpénz, 54 korona iroda- és fuvarátalány. Deczember 2-ig. Főszolgabírószág Csikszentmárton.

Benedek, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés és átalányok. Deczember 20-ig. Főszolgabírószág Magyarlengen.

Deme, körjegyzői állás (4 községgel), 1644 korona fizetés, 250 korona lak- és erdőbérlet, 68 korona irodaátalány, 82 korona utiátalány, 86 korona különdíj, 72 korona kézbesítési fizetés, 1/3 hold szántó. Deczember 15-ig. Főszolgabírószág Ipolyás.

K.-Semjén, jegyzői állás, 1200 korona fizetés, 400 korona kiegészítés, 120 korona irodaátalány, 4 szobás lakás, 1500 négyszögöl kerttel. Deczember 18. déli 12 óráig. Főszolgabírószág Nagy-Kálló.

Halmosd, körjegyzői állás, 1100 korona fizetés. Deczember 16-ig. Főszolgabírószág Szilágy-Somlyó.

Tusnád, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Deczember 3-ig. Főszolgabírószág Csikszentmárton.

Váléaboul, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Deczember 18-ig. Főszolgabírószág Száku. Szank, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Deczember 5. délután 5-ig. Főszolgabírószág Kiskunfélegyháza.

Kricsova, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Deczember 20-ig. Főszolgabírószág Száku. Borlova, segédjegyzői, anyakönyvvezető-helyettesi állás. Deczember 25-ig. Főszolgabírószág Karánsebes.

Fehérvíz, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Deczember 5-ig. Főszolgabírószág Puj.

Szarvas nagyközség, 1. iktatói állás 1150 korona fizetés; 2. marhalevel kezelő irnoki állás 1100 korona fizetés; 3. első adófizetői állás 1200 korona fizetés; 4. 2., 3., 4. adóosztályi állás — egyenként 1150 korona fizetés; 5. fővégrehajtói állás 1000 korona fizetés; 6. egy külső végrehajtói állás 730 korona fizetés; 7. I. és II. végrehajtói állás 600 korona fizetés; 8. I irnoki állás 1200 korona fizetés; 9. I irnoki állás 1100 korona fizetés; 10. irnoki állás 850 korona fizetés.

legutolsó longchamps-i versenyen csaknem ök domináltak a nagy kalapok felett s az öltözködés művészetének előharczóit nagyrészt ilyen feidiszszel lehetett látni. Tulajdonképen Vladimir nagyhercegnő — aki gyönyörű bundáiról és ékszeréről híres — hozta magával Oroszországból ezt az újdonságot. Fehér hattyu prémsapkát viselt, oldalt libegő fehér paradicsommadár-tollal. A szép Cheyigné grófnő rögtön készítettett egyet kék-rózából, fekete tűz-ékekkel s a lengyel Tyszkiewicz grófnő csincsillából, szürke szárnyakkal. Előkelő szalónokban már nálunk is készülnek és trotteur-kosztümök-höz, commissiózáshoz, sportsétákhoz nagyon ajánlhatók. A szörme divatja egyáltalán mindegyre kiterjed s elkezdve a vele befoglalt cipőknel, egészen a fejünk bubján ülő kalapig mindenütt tért hódít magának. A nagy, legnagyobb és óriási méretű látogató- és színházi-kalapokon is egész prém-collier-k láthatók. Azok a szerény méretű cziczák, melyek még egy-két évvel ezelőtt nyakunkat futották körül, most azonban nevéstégesen kicsinyre zsugorodtak össze, a divatos állatírisok mellett, ismét érvényre jutnak a széles kalapkarimákon. Átövezik a fejet s oldalt színes strucz-tollak alá bujnak, vagy pedig hurokba kötve vagy halványszínű bársonyvirágokkal vegyítik őket. Rajzban ezek a nagy, gyönyörűen keretező tafota-formák a Mária Antoinetta és Lamballe grófnő szerencsétlen véget ért fejére emlékeztetnek. A korhűség illuzióját még jobban felkelti egy a derékon keresztetett fichu, melyet rojtos végeikkel hátul a derékon bogoznak össze. A divatnak mindezek az apró megnyilatkozásai mutatják, hogy erősen kapaszkodunk elmúlt századok tradícióiba. De ha még csak kapaszkodnánk! A baj az, hogy a modernizmus hengeré-

tés. Deczember 20. délután 5 óráig. Főszolgabírószág Szarvas.

Balmazújváros nagyközség, adóügyi jegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz. Előjáróság Balmazújváros.

TANÜGY.

A középiskolai tornafelügyelet.

Juba Adolfnak ezen a czimen és helyen¹⁾ megjelent cikkére óhajtok néhány rövid tárgyilagos megjegyzést tenni. Teszem azt függetlenül minden befolyástól, mivel nekem a kérdéses ügyben — tornafelügyelőkről lévén szó — ha véglegesen rendezve lesz, állásom leköttött voltánál fogva semmiféle szerepem nem lesz.

Jubának a tornafelügyelet nem kell, egyrészt azért nem, mivel szerinte nincs rá elegendő idő, ha a játékdélutánokról is meggyőződést óhajtok szerezni. Hát kérem szívesen, éppen a játék az, mely tornafelügyelőre nem szorul, sőt azt mondanám, hogy jóformán alig szorul magára a tanítóra is. A tornafelügyelők legkisebb dolga a játékdélután ellenőrzése. Ellenben egyik fontos kötelessége, a hivatott közegekkel karöltve, az esetleg hiányzó játszótérről gondoskodni, hogy legyen egy játszótér, hol az ifjuság tetszése szerint szórakozhatik. Ennek pedig utána járhat a felügyelő bármely időben, mikor iskolát látogat. Ha van alkalmas játszótér, az ifjuság önmagától verődik játszócsoportokba s játszik minden kényszer nélkül, nem kell oda tornafelügyelő. Ezen érve Jubának ilyenformán önmagától eszik.

Másrészt azért nem kell Jubának a felügyelet, mert szerinte a tornafelügyelő a tornatanárt a jó tanácsal meg nem változtatja s távozása után ismét folytatja majd régi eljárását azon reményben, hogy legalább több esztendőig békessége lesz.

Az ilyen cinikus érveléssel lehet a világ mindennemű felügyelete ellen érvelni, még a pénztárvancsoló ellenőrzés ellen is. De talán csak vannak még kötelességudó emberek, akik, ha gyengébbek hivatásuk teljesítésében, az ellenőrző közeg buzdítását és szaktanácsait megfogadják és sutba nem vetik, és ha a sok között akadnak hivatásukat könnyelműen teljesítő, nem törődöm emberek, ezekkel

¹⁾ Lásd az Egyetértés november 17-iki számát, melyre a válasz elkészítet megjelenése nyomdai okokból eredt. Szerk.

vel örölkük a régi motívumokat és féltő, hogy a stylustalanságban ismét eljutunk a harmincz-negyven év előtti ruhatorzokhoz. Legalább ezzel fenyegetnek a raffolt szoknyák és a sonka-ujjak! Daczára azonban a hosszú ujjak erőszakos térfoglalásának, a karkötőnek nagy szerepe van az ékszerek között. Estélyi öltözékekhez erősen hordják a klasszikus mintázatú kiglyót, mely öt-hatszorosan fut a kar körül, vagy a barok-gyöngyökből formált virágfüzereket. Legutolsó chic a keresztnevével ellátott karkötő, mely egy centiméternyi magasságu betűkből van összerakva, melyek filigrán lánczocskákkal füződnek egymáshoz. A betűk smaraggal, rubinnal vagy gyémánttal vannak kirakva, fiatal leányok számára azonban türkizekből vagy finom emailmunkából készítik őket. A gyöngyöt minden alkalommal és minden formában hordják. Széles collierekben estélyi ruhákhoz, egysoros borsónagyságu szemekből füzve, nappal a leg-egyszerűbb bluzra is, és egész aprószeműeket hosszú szálakban összesodorva, bojtban végződvé, a keleti nők módjára a vállra vetve. Készítik őket kitűnő utánzatokban, melyeket a valódiaktól csak tüzetes vizsgálással lehet megkülönböztetni. Érdekesekek azok a keskeny selemny szalagok, melyeket mufftartókul látnunk. Moiréselyemből valók, a szörme színében, finom ezüst vagy aranyhímzéssel s gyémántporral kirakott tolokával. Lehet, hogy rövidesen már a hazai ékszerész-üzletekben is kaphatók lesznek, hivatva talán egy-egy kedves gondot levenni azoknak a vállairól, kiknek a karácsonyi meglepetések listája nem kis fejtörést okoz.

Vera-Violetta.

a felügyelő jelentése alapján a felettes hatóság érdem szerint bánik el. A felügyelet ezenfelül módját fogja találni annak, hogy a gyengébb tanulást nem megint évek múlva, hanem ennél jóval kisebb időközökben megfigyelhesse s viszont a jobb viszonyok közt folyó tanításnak elegendő az is, ha huzamosabb időközökben kerül is felügyelet alá. A felügyelet nagyon szükséges és van is fogatja mindenütt, ahol lelki-ismeretesen gyakorolják.

A világ egész társadalmi rendje általában véve merő felügyeleten alapul s felügyelet nélkül el nem képzelhető. Így vagyunk a tornával is. Az összes európai művelt népek testnevelése felügyelet alatt áll s nem azért van a felügyelet, hogy talán nem volna szükség rá, hanem azért, mivel ezt mindenütt nélkülözhetetlennek tartják.

Arról vitatkozni, vajon szükséges-e a tornafelügyelet vagy nem? most már túlhaladott álláspont, aki a korral halad, azt kétségbe vonni nem fogja. A „Magyar Tornatanítók Egylete“ Treforttól kezdve minden minisztertől kérte, csak más alakban, mint a mostani. No de talán az is meglesz.

Szent igazság, hogy fő a jó tornatanító és a jó tanítás. De hol vannak csak csupa jó tornatanítók a világon? hol van csupa jó tanár, hol csupa jó doktor stb.? Vannak tanítók és tanárok, kik tárgyakat nem tudják és vannak orvosok is, kik tárgyakat nem tudják stb. És nincs iskola a világon, melynek tanulói nagyon vegyes eredménnyel ne működne a világban a tettek mezején; gyöngébb tehetségű elem mindig tulsúlyban lesz a világon. S ezek az állapotok megmaradnak mindaddig, míg az ember tökéletlen lény lesz a földön. Evvel szemben törekedniük kell becsületes és kitartó munkával a meglévő állapotok javításán vállaltat dolgozni s akkor a viszonyok a leletőség szerint javulni fognak, de sohasem javulnak annyira, hogy pl. a tornára alkalmazva a hasonlatot, a tornafelügyeletet fölöslegessé tennék.

Czikkiró burkoltan támadja a Nemzeti Tornategyelet tornatanító-képzését, hogy mint magánintézet foglalkozik a tornatanító-képzéssel s kívánja, hogy az állam képezzen ki tornatanítókat. A mi tornatanító-képzésünk kezdetétől (1868) óta állami felügyelet alatt áll; azon óhajts pedig, hogy az állam képezzen tornatanítókat, semmi biztosítékot nem nyújtana, hogy az állami képző tényleg jó vagy jobb tornatanítókat fog képezni. Így pl. a francia és angol központi tornatanító-képző intézetek az állam kezében vannak s ezen állami tornatanító-képzőkből kikérült tornatanítóknak az iskolai testnevelés vezetéséről alig van fogalmuk, a mi tornatanítóink e tekintetben messze fölöttük állanak.

Czikkiró állítja, hogy a stockholmi tanítóképző intézetben két év alatt képezik ki a legjobb tornatanítókat az egész világon. Megengedem ezt a mérés állítást, de csak azon megjegyzéssel, hogy az ő redszerüknek megfelelően képezik ki a maguk nemében a legjobb tornatanítókat. Azért mondom ezt, mert a svéd tornatanítók nemcsak hogy nincsenek kiképezve a testgyakorlat minden nemében, de számos testgyakorlati tekintetben való kiképzésről semmi tudomásuk sincs, azért nincs, mert azt a stockholmi tanítóképzőben nem is tanítják. Az olyan tornatanítókról, kik a fabot, vasbot, súlyzó, huzogány, nyújtó, korlát, ló, gyűrűhinta, a társasgyakorlatok stb. testedző neveiket nem ismerik, nem mondhatjuk, hogy a testgyakorlás minden nemében teljesen ki volnának képezve. S hogy az atlétikai gyakorlatok vezetésében s a játékokban is valami erősek volnának, az ellen egész testnevelési rendszerük szól, amely szinte kizárólag a csarnoktornázásra szorítkozik.

Ha a mi héthónapos tornatanítómunkánk — mint már huzamosabb idő óta tervbe van véve — két évre kibővítették, akkor a képzés tananyaga is ezen időnek megfelelően be lesz illesztve a tanítás körébe, amelybe a svéd gimnasztikának elismert jó részletei is bennfoglaltatnak majd, amint az már részben most is fel van véve, akkor a mi tornatanító-képző intézményünk — nem akarok merészet mondani — de annyit mégis állítok — hogy párját ritkító lesz Európa többi tornatanítói között.

Czikkiró mondja továbbá, hogy eddigéig teljesen figyelmen kívül hagytuk, hogy a tornatanítás voltaképpen az egészség érdekében történik. Hogy kik hagyják ezt figyelmen kívül, azt nem tudom, de

azt velem együtt tudják a tanfolyam összes hallgatói és tornatanárai, hogy mi a tornázásról mindig és minden időben mint az egészség és a testi épség érdekében történő dologról beszéltünk és cselekedtünk. A test arányos és helyes fejlesztése érdekében csak mi, tornatanárok harcoltunk és harcolunk jelenleg. Az egészség és az arányos testképzés két sarkalatos alapelve egész tornatanító-képzésünknek és iskolai tornatanításunknak, ezen elvek megvalósításáért harcolunk kezdettől fogva, nem hogy figyelmen kívül hagytuk volna. Hogy nem megkívántató eredményvel, az rajtuk kívül álló, számos okon és akadályon mullik. A tornatanító-tanfolyam hallgatói és hallgatóink vizsgálatai nyilvánosak, mindenkor bőszéges alkalma volt és van bárkinek, czikkirónak is, állításomról meggyőződést szerezni.

Ami czikkiró az iskolai versenyekről mond, azt már én magam annak idején hirdetem, midőn a verseny eszméje felmerült és hirdetem, jóformán egyedül, mostanság is. Ezt a bajt mindaddig, míg ilyenemű versenyek lesznek, amilyenek a mostaniak, sem a tornatanár, sem az iskolaorvos megszüntetni nem fogják. A verseny magában foglalja a traininget is, e kettő egymástól elválaszthatatlan, tudja azt manapság legjobban maga a versenyző tanuló, aki nem hagyja magát sem lebeszélni a trainingről, sem abban gátolni. Eltiltani eltilthatja az orvos a versenyzőt, de akkor ő lesz a bűnbak és gyűlölt személy esetleg még a szülő szemében is és mindenki szemében.

Kétségtelen, hogy az iskola-orvosi intézmény szorosabb kapcsolatba volna hozandó az iskolával, hogy az iskolaorvos ilyformán az iskola összes egészségügyi viszonyainak állandó megfigyelője volna. Ez annál inkább szükséges, mert az iskolaorvos mostani ténykedésének az iskolában semmi értéke nincsen. Elvégzi a felmentéseket és a VII. osztály jelentkező tanulóinak hetenkint két órában adja elő az egészségtant; ebben jóformán kimerül az egész munkája. Az egészségtani előadásokat nagyon kevés tanuló hallgatja s az orvos is csak oly dolgokat mond ott, amit minden műveltebb ember önmagától tud; vagy amit a tanuló bármely egészségtani kis könyvecskéből 1—2 óra alatt megtudhat s így nem szükséges neki hetenkint két órán át az egészségtant hallgatnia.

Sokkal czélszerűbb volna, ha az iskolaorvos a heti két egészségtani óra helyett, amelynek néhány tanuló kivéve az egész intézet ifjúsága semmi hasznát nem veszi, a tornateremben tartózkodnék és magában az iskolai épületben. Ilyformán eredményesebb munkásságot fejtethet ki az egész ifjúság érdekében, mint az üres padok előtt tartott egészségtani óráival. De akkor is az orvos iskolai működése nem pótolhatja és nem helyettesítheti a torna-felügyeletet. E két munkakört egy kalap alá vonni még gondolatban sem lehet. Mindkét működési kör más, más lapra tartozik s ennek megfelelőleg szervezendő. Nagy baj, hogy a központban nincsen szakreferens, aki ezeket és más szükséges kérdéseket a testgyakorlás javára megoldani kész volna. És sokkal többre haladnánk és haladtunk volna, ha az orvosok általában, de különösen az iskolaorvosok maguk is tornászának, hogy megismerjék azt és hatalmas befolyásukkal, amelyet a családokra gyakorolhatnak, a testnevelés, a testgyakorlás fontosságát terjesztsenek.

Maurer János,

Nemzeti Tornaegylet igazgató művezetője.

Reform-kérdések.

A nyugoti szomszédoktól átvett mintákra szervezett iskoláinkkal a tanügy terén is megteremtettük a sok bajt. Igazolják ezt a gyakori tanterv változtatások, melyek, ha megszülettek, pár év múlva ismét csak törpe alkotásoknak bizonyulnak.

Mert az alsóbb és magasabb foku iskoláink egymással szemben csupa kaszok s midőn hol az egyiknek, hol a másiknak tantervét javítjuk, módosítjuk úgy, hogy a másik fokuinak tantervét még csak figyelembe sem vesszük, természetes, hogy a gépezet kezei sohasem vágnak egybe.

A különböző foku iskoláink tantervei lézagtalan kapcsolatának hiánya szüli, hogy az eredmény csekélységének okát egyik intézet a másikra iparkodik hátrítani. A középiskola azt állítja: „Az elemi iskola

nem készít elő eléggé, a csekély eredmény oka ott keresendő.“ Az elemi iskola így felel: „Én az életnek nevelek, a középiskolához semmi közöm.“ A polgári iskola azt hirdeti: „Tulajdonképen én is középiskola vagyok, miután pedig ezt se a közép- se az elemi iskola el nem ismeri, egyikkel sem fraternizálok.“

Az általános képzést nyújtó iskoláknak ezen kastszerűsége szüli a társadalom ferde kinövésait, az izolált irányú gondolkodást, az elégtelenséget, a szocializmust, a hazafiatlanságot s a vallási érzület megcsappanását. Ezen bajok pedig haladéktalan orvoslást igényelnek. Gyógyítószerük csakis tanügyi rendszerünknek átalakítása lehet.

A két középiskola egységesítésének kérdése évtizedek óta napirenden van. Amikor intézőink, amennyiben a középiskola az állam kulturájának tengelye, első sorban ezen kérdést kívánták megoldani, jól indultak, de amikor az általános átalakítás utjáról letertek és csupán csak a középiskola korszerűvé tételére törekedtek, természetes, hogy munkájuk meddő maradt, mert a középiskolák egységesítésének kérdését csak az alsóbbfoku iskolák együttes belevonásával lehet a mai kor és a haza érdekeinek megfelelőleg megoldani.

Az egységesítés iránti tárgyalások alkalmával voltak, akik az egységesítést a nyolcz éves tanfolyam meghagyásával a felsőbb osztályokban furkációk és bifurkációk alkalmazásával kívánták megoldani, voltak, akik kilencz, sőt boldog emlékü Szász Károly püspök tíz éves tanfolyamúvá kívánták tenni, szintén furkációkkal, de arra, hogy valaki az egységesítést úgy tervezte volna, hogy a polgári iskola átalakítva az egységes középiskolának alapintézetévé, a középiskola pedig furkációk nélkül 6 éves tanfolyamúvá tétessék, nem merült fel eset! Ebből pedig következtetni lehet, hogy intéző-körünk a leendő egységes középiskolával nem voltak s ma sincsenek tisztában s nyilván ez az oka, hogy az ez iránti tárgyalások máig sem vezettek eredményre.

Mai társadalmi viszonyaink folytán azonban ma már nem csupán a kétféle középiskolai egységesítésről lehet szó. A polgári iskola is, hogy czéliának viszaadassék, gyökeres átalakításra szorul.

Ha az egységes középiskolát s a polgári iskolát, mint általános képzést nyújtó intézeteket, a harmadikkal, az elemi iskolával, ha egyenként különállók is, szerves egy egészet képező testté alakítjuk az által, hogy tanterveiket lézagtalan tanulmányi kapcsolataiba hozzuk és ha ezenkívül a tanítóképzést, a tanfelügyeletet s a tanítók egyesületi és szellemi életét korunk kívánalmainak megfelelő reformáljuk, nemzeti nevelésügyünk bizonyára abba a mederbe zökken, amely áldásthó lesz a hazára. Lássuk az okokat, módokat és a lehetőséget a következőkben.

Az elemi népiskola 6 évi tanfolyamból áll. Tanterve szűkebb keretben ugyan, de teljes befejezett egészet képező ismeretkört nyújt. Ennélfogva megoldja feladatát, ha a tankötelezettséget — mely alól a felmentést időről-időre csak magasabb foku hatóságnak legyen joga megadni — az ingyenesség mellett úgy szabályozzuk, hogy az ne a tizenkét éves életkor betöltéséig, hanem mind a 6 osztály bevégezéséig terjedjen. Ennek érvény szereszhető kiváltképp, ha törvényileg kimondjuk, hogy magasabb foku iskolába feljépné csak a 6-ik osztályban nyert bizonyítvány jogosítást, ha kimondjuk, hogy elemi 6 osztály nélkül senki pl. a katonaságnál aliszit nem lehet, a pénzügyorséghez, rendörséghez és csendörséghez fel nem vétetik, vasuti és postai szölgálatra nem alkalmaztatik, az államnál hivataliszölgái vagy ehhez hasonrendű állást nem nyerhet, a községeknél előljáróságú tag, hegybíró, hegymester, erdőőr, kórházi szölgá, de még csösz sem lehet. A választási jognak is az elemi 6 osztályban végzettsége (legalább) képezze egyik alapfeltétét.

Ezen intézkedéssel megnyílnak a veszteglő elemi V. és VI. osztályok, népünk értelmisége szélesebb kört nyer, a felsőbb iskolákba törekvők pedig szintén teljes mértékben részesülvén a köznépnek szánt nevelésben, idővel a tudományos polczukról más szemüvegen tekintenek le az istenadta népre, mint ma.

Annak ismétlésével, hogy a népiskola azokra nézve, kik mind a 6 osztályát bevégezik, teljesen meg-

¹⁾ Mi tudunk hasonló esetet. Szerk.

oldta feladatát, térjünk át a vele kapcsolatos felső népiskolára.

A felső népiskola hazánkban az egyetlen magasabb foku általános képzést nyújtó oly tanintézet, melybe a növendék csak a 6. osztály elemi bizonyítványával léphet fel. Ez az egyetlen intézet, mely a közvetlen alsóbb fokuval, az elemi iskolával egységes szervi kapcsolatban áll. Tanterve a népiskolai tantervnek folytatása és szélesebb körű kibővítése. Ezen körülmény szüli, hogy három, a leányoknál 2 éves tanfolyamában, — amennyiben növendékeit a népiskola 6. osztályából nyeri — minden tülterhelés nélkül épp oly terjedelmű tananyagot végezhet el, mint a polgári iskola mind a 4 osztálya az elemi IV. osztályból nyert növendékeivel.

Számos példával igazolható, hogy a felső népiskolát végzett növendékek úgy nevelési, mint képzettségi szempontból a polgárit végzettekkel a versenyt nemcsak hogy kiállják, hanem határozottan túl is szárnyalják.

Bár ezen kevés fontartási költséggel járó és a magyar nemzeti aspirációknak leginkább megfelelő és szölgálatában álló iskolának szaporítását nemcsak elhanyagolták, hanem a meglévőket is polgári iskolákká alakították át, pedig a középiskolák egységesítésének helyes irányu megoldása ezen intézeteknek életrehívásától függ.

Paulini Károly.

Tanügyi hírek.

A Polgári Iskolai Egyesület válsága. A héten közödmásra jutott már, az Egyetértés is megírta, hogy Ballagi Aladár egyetemi tanár és orsz. képviselő, kit az Országos Polgári Iskolai Egyesület frondeurjei ezeltől mintegy öt hónappal választottak, a volt vezetőség lejárása után, az egyesület elnökévé, beadta lemondását. Az egyesület választmányának minden kérése egyelőre hiábavalónak bizonyult, hogy elnöki székében megmaradjon, mert Ballagi azt a meggyőződést szerezte, hogy a miniszterium nem hajlandó a frondeur-követelmények teljesítésére. Néhány hirtap arról is tud, hogy Ballagi jóakarát hiányával is vádolta a miniszterium illető szakosztályát, amit mi képtelenségnek tartunk. Ballagi az egyesületnek fogadott ígéréteiben kellő megfontolás nélkül messzebb ment, semmint állását, kezében üres programmal, megtarthatta. Az egyesület választmánya hír szerint mindent elkövet, hogy elnökének a lehető legszélesebb elégtételt megadja s ez által lemondása visszavételére bírja. Másfelől pedig az hallatszik, hogy a tagok egyrésze Vangel Jenőt, a Polgári Iskolai Tanárképző új igazgatóját akarja megnyerni az egyesület elnökségére.

Ritka elismerésben részesült Dobó Sándor hajduböszörményi ref. tanító, a „Tanítók Lapja“ szerkesztője. Lapja legutóbbi számában olvassuk, hogy a magyarországi tanítók országos egyesülete meleg szavakban emlékezett meg Dobó Sándornak 25 éves tanítói működéséről s lapjában kifejezett buzgó és eredményes agitációjáról, egyuttal 500 koronát nyújtott át neki házából a múltért, buzdításul a jövőre.

A Székesötvárosi községi felső kereskedelmi iskolai tanári kör ezeltől három esztendővel azzal a czállal alakult meg, hogy a kereskedelmi oktatásnak és intézeteinek színvonalon tartását és fejlesztését munkálja s a főváros három ilyen iskolája tanárainak erkölcsi és anyagi érdekeit előmozdítsa. Alapszabályai két évvel ezeltől nyertek hivatalos megerősítést. A körnek sikerült az érdekelt tanárokat összehozni s havi rendes ülésein a fenförgő kérdéseket, fehér asztal mellett, élénken megvitatni s a testületi szellemet megerősíteni. A folyó évben főként a tanári fizetések állami kiegészítése foglalkoztatta a tanárokat, kik a kérdés bevezetése s szerencsés megoldása módjáért, melylyel a multbeli mulasztások jóvátétele, valamint a jövőbeli fejlődés méltányos igénye egyaránt biztosítottak látszik, azzal fejezték ki elismerésüket és hálájukat Morlin Emil miniszteri tanácsosnak, Schack Béla főigazgatónak és Kirchner Béla czimzetes főigazgatónak, hogy őket a kör tiszteletbeli tagjaivá választották. Az erről szóló okleveleket tegnap négytagu küldöttség adta át a nevezetteknek, kik a küldöttséget, valamint a kör tagjait biztosították állandó rokonszenyükről.

Országos Középlekiai Tanáregyesületi Közölny, XXI. évf. 8. szám, szerk. dr. Léva Ede. Első helyen a soproni liceum jubileumáról emlékeznek meg. Az ünnepen Molnár Viktor államtitkár a kormány nevében köszöntötte az intézet vezetőségét, melyre Gyurátz püspök válaszolt és „megköszönte a kormány képviselőjének szives figyelmét és azt az örömdetes tény, hogy a kormány együtt ünnepel az evangélikus egyházzal!” — Második helyen Miklóssy István, kit az Egyetértés olvasói is ismernek, megérdemelt kritikában részesítette dr. Kunfi Zsigmond: „Népoktatásunk bünei” című füzétét. A kritikából az derül ki, hogy népoktatásunknak lehetnek bünei, de Kunfi könyvének okvetlenül vannak, s ezeknek legszelidebbje az, hogy nem mond igazat. — Végül a szerkesztőség üzenetben bélyegzi meg Waldapfel Jánosnak a Közölny előző számában Kunfi Zsigmondról ejtett ítéletét, melyben azt az elvet vallja, hogy a tanár „egy és ugyanazon dologról kétféle, egymással merőben szembehelyezkedő véleményt hirdethet.”

Népmívelés, havi folyóirat, szerkeszti Bárczy István, kiadja a Franklin-Társulat, 1907. II. évf. 9—10. szám. Első helyen hírlí adják, hogy a pécsi kongresszus tárgyalásainak anyagát, különösen előadásainak java részét közreadják. Megkezdtek a jelen ketős füzetben, folytatni fogják a következő füzetekben. Ezuttal Böthy Zolt, Márkl Hugó, Hegedüs István, Gaal Jenő, Ferenczi Zoltán, Móczár József, Szabó Ervin, Tóth Rezső beszédeik vannak meg a szeptember—októberi füzetben.

Magáról a kongresszusról Bárczy István folyóirata a következő jellemző sorokat írja:

Ritkán hallottuk ilyen szép gyűjteményét a tartalmas és változatos előadásoknak, melyek közül több formailag is igen kiváló volt. Ugyanezt lehet mondani, bár persze kisebb mértékre szorítva, a rögtönzött hozzászólásokról is. S nem szállítja le a színvonalat az sem, hogy ez a kongresszus minden egyéb volt, csak nem objektív, a hideg — és szürke tárgyilagosság értelmében. Nem volt nyugodt kongresszus, nem lehetett az, de úgy hisszük, ez nem volt baj. Mert, bár csakugyan népgyűlésszerűleg indult, mert bár, kivált első nap, sok volt a zajongás jobbról is, balról is, ez hovatovább mindjobban enyhült s bár az izzó és harczi hangulat mindvégig megtartotta hevét, mindjobban kiviláglott, hogy ez a hév tiszteletreméltó, mert jórészt a meggyőződés őszinte heve — jobbról is, balról is.

S ha természetesen bármily nagyra tartjuk is a kongresszusi előadások tárgyi tartalmát és marandó tudományos becsét, éppen nem kicsinyeljük azt a páthoszt, amelylyel a különböző fellegások és meggyőződések a maguk igazukért harcoltak. Igen nagyra becsüljük, hogy ez a kongresszus nyílt és őszinte kongresszus volt, ahol felvont sisakrostélylyal állottak szembe a küzdő felek. Mert küzdő felek állottak sorompóba egymás ellen.

Voltak optimisták, akik a kongresszus előtt azt remélték, hogy ez nem így lesz, hogy sikerülni fog egészen nyugodt tárgyalásra összegyűlteni mindazokat, akik a szabad tanítás nagy ügye iránt érdeklődnek, hogy sikerül teljes megállapodásra jutni a szabadtanítás köre, módszere, eszközei felől, sőt valamiféle magasabbrendű szervezetet is lehet majd rögtön teremteni erre a célra. Ki ne óhajtott volna ezt? Am aki a jelentkező testületek, egyesületek stb. tarka listáján alaposan végignézt s tudta, hogy kiket képviselnek azok, tisztában lehetett azzal, hogy itt a vélemények és meggyőződések, nem: világnézetek heves összecsapása várható, hogy itt első sorban egyébről lesz szó, mint tanrendekről szkiopikus-mutatványokról, vagy — emelkedjünk feljebb — a szabadtanítás szervezetének magasabbrendű kérdéseiről.

A kongresszus e helyett a való élet képét tükrözte, a jelenkori Magyarországot minden küzdelmével, széthúzásával, nagy bajaival és szép reményeivel. Tömegek, párok és kiváló egyesek álltak csatasorba, megannyian azzal a hitel, hogy az ő hitük az igaz hit és ezt a hitet nyíltan meg is vallották és egész szellemi fegyverzetükkel harcoltak érte. Ki tehet róla, ha hazánk társadalmá még nem annyira egyensúlyozott, hogy a békés összhang képét mutatná? Ki tehet róla, hogy itt még minden forrongásban, készülőben van?

A folyóirat rendes rovataiban: Náda Fál: Ruskin, mint népnevelő; Ágotai Béla: Tanítanak-e tanítónok az elemi iskola első fúosztályaiban; az uri elemi iskolák ellen (porosz dolgok); Özv. Báthory Nándorné: A gyermekek esztétikai nevelése; Tas József: A charlottenburgi erdei iskola (ábrák); A modern iskolaépítés; Bardócz Pál: A női kézimunka-tanítás vezérfonaláról (ábrák); Csoporthos családi nevelés a gyermekvédelem terén; az abnormális gyermekek oktatása; Sándor Tamás: A gyermekek

öngyilkossága; Elvonja-e a gyermektanulmányozás a tanítót igazi hivatása teljesítése elől? Gazdasági terjeszkedés és közoktatási reform (külföldi adatok és kutforrások).

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

142. számú játszma.

Játszották a karlsbadi mesterversenyen 1907. szeptember hó 12-én.

Francia védelem.

Világos	Sötét
Maróczy	Rubinstein
1. e2—e4	c7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Hb1—c3	d5×e4
4. Hc3×e4	Hb8—d7
5. Hg1—f3	Hg8—f6
6. He4×f6†

Egyszerűbb mint 6. Fc1—g5.

6.	Hd7×f6
7. Ff1—d3	c7—c5
8. d4×e5	Ff8×c5
9. 0—0	0—0
10. Fc1—g5	Fc5—e7
11. Vd1—e2	Vd8—c7
12. Ba1—d1	Bf8—d8
13. c3—c4	Fc8—d7
14. Fg5—d2

Eddig mindkét fél kerülve a bonyodalmakat, a legegyszerűbb játékmódot választotta, minélőgva a hadállás egyenlő.

14.	Ba8—c8
15. Fd2—c3	Fd7—e8
16. Ve2—c2	h7—h6
17. Hf3—e5	Hf6—d7

Mint látható, sötét nem enged világosnak támadási lehetőséget, mindjárt cserére kényszerítvén a ránezve kényelmetlen huszárt.

18. He5×d7	Fe8×d7
19. Vc2—e2	Fd7—c6
20. Ve2—g4	Fe7—f8
21. f2—f4	Bd8×d3

Sötét látva, hogy az f-gyalog előnyomulása ránevezve veszélyessé válhat, inkább minőséget áldoz, csak hogy megtörje világos támadását.

22. Bd1×d3	Fc6—e4
23. Bd3—d2	Vc7—c4
24. Bf1—d1	Fe4—d5
25. h2—h3	f7—f5
26. Vg4—g6	Vc4×f4
27. Bd2×d5

A minőségért világosnak két gyalog hátránya van, de a hástyákat a zárt vonalakon nem használhatja; tehát inkább visszaáldozza a minőséget, hogy megkaphassa a gyalogokat. A cserék után pedig a játék gyorsan remis jelleget ölt.

27.	Vf4—e3†
28. Kgl—h1	e6×d5
29. Vg6×f5	Bc8—d8
30. Bd1×d5	Ve3—c1†
31. Kh1—h2	Ff8—d6†
32. Fc3—e5	Fd6—c7!
33. Bd5×d8†	Fc7×d8
34. Vf5—d7	Vc1—g5
35. Fe5—g3

Világos itt 35. Fe5×g7-tel gyalogot nyerhetne, de arra sötét 35. Vg5—f4† stb.-vel azonnal örökös sakkot adhat.

35.	Vg5—e7
36. Vd7×e7	Fd8×e7
37. Fg3—e5	Kg8—f7
38. Kh2—g3	g7—g6
39. Kg3—f4	Kf7—e6
40. Kf4—c4	h7—h5

Döntetlen.

143. számú játszma.

Játszották Szabadkán 1907-ben.

Olasz játék.

Világos	Sötét
Manojlovits S.	György Imre.
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—c4	Ff8—c5
4. c2—c3	d7—d6
5. d2—d4	e5×d4
6. c3×d4	Fc5—b6

7. 0—0	Fc8—g4
Jobb volt 7. Hg8—f6.	
8. d4—d5	Hc6—e5
Jobb volt 8. Fg4×f3 9. Vd1×f3, Hc6—e5, vagy akár 8. Hc6—d4 is.	
9. Fc4—d5†	c7—c6
Ezzel sötét nagyon meggyöngíti a gyalogok állását. Egyszerűbb volt 9. Fg4—d7.	
10. d5×c6	b7×c6
11. Fb5—e2	Fg4×f3
12. Fe2×e3	Hg8—f6
13. Fc1—g5	h7—h6
14. Fg5—f4	Vd8—e7
15. Ff4×e5	Ve7×e5
16. Vd1—a4	Ba8—c8
17. Hb1—d2	Ve5×b2?

A nem éppen kifogástalanul vezetett játékot sötét meg betetéli ezzel a hibás lépéssel. 17. 0—0 volt helyén.

18. Hd2—c4	Fb6×f2†?
19. Kgl—h1	Vb2—d4
20. Ba1—d1	föladja.

144. számú játszma.

Játszották a Keresk. Alk. Orsz. Egyesületében 1907. november 24-én.

Szicíliai védelem.

Világos:	Sötét
Witt Béla	Breitner A.
1. e2—e4	c7—c5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Hb1—c3	e7—e6
4. Ff1—c4

E megnyitásban a futárnak itt nincs semmi keresni valója. 4. d2—d4 a helyes.

4.	Hg8—f6
5. d2—d3	h7—h6
6. 0—0	d7—d5
7. e4×d5	c6×d5
8. Fc4—b5	Fc8—d7
9. Fb5×c6	Fd7—c6
10. Bf1—e1†	Ff8—e7
11. Hc3—e2

Jobb volt 11. d3—d4.

11.	0—0
12. c2—c3	Bf8—e8
13. He2—g3

Most is jobb volt 13. d3—d4 kapcsolatban Fc1—g5-tel.

13.	Fe7—d6
14. d3—d4	Fd6×g3
15. Be1×e8?	Vd8×e8
16. h2×g3	c5×d4
17. Hf3×d4?	Hf6—e4
18. f2—f4?	Hc4×g3
19. Vd1—g4

Világos egyenesen veszébe rohan.

19.	Ve8—e1†
20. Kgl—h2	Hg3—f1†
21. Kh2—h3	h6—h5
22. Vg4—f5	Fc6—d7†
23. f4—f5	g7—g6
24. g2—g3?	Hf1—d2
25. Vf3×d5	Hd2—e4

világos föladja.

Sakk-hírek.

A Budapesti Sakk-körben november 23-án, szombaton este rovatunk vezetője, Gajdos János nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében szimultán-előadást tartott és mérkőzött egyidejűleg 24 ellenféllel. A tömeges játékban rovatvezetőnk megnyert 18, veszített 4 játszmat, míg 2 remisvel végződött.

Berlin. Az Austria-kávéházban november 17-én Bardeleben szimultán-játékban mérkőzött 27 ellenféllel. Körülbelül öt óra alatt megnyert 22, veszített 2 és 3 játszma remis lett.

Páris. Az Automobil-Klubban Marshall szimultán-játékban mérkőzött 20 ellenféllel. Az amerikai mester nyert 17, veszített 2 játszmat és egy remis lett.

Marshall és Janovski között egy újabb matchet terveznek, mely Amerikában játszódna le.

Szentpétervár. A szentpéteri sakk-körben egy verseny kezdődik, melyen résztvesznek: Abkin, Alapin, Preimann, Henneberger, Jonkowsky, Kojalovits, Lebedew, Romanowski, Rosenkrantz és Tereschensko.

Dr. Bernstein orosz mester, ki már évek óta nem volt Oroszországban, lakhelyét Szentpétervárra tette át.

Rubinstein orosz nagymester kijelentette, hogy az amerikaiak megbízásának eleget tesz és január végén Newyorkba utazik.

Bécs. November 26-án Albin mester a bécsi sakk-körben szimultán-előadást tartott és 21 ellenféllel mérkőzött. A hatvan éves mester mutatványa 43 órát vett igénybe s az eredmény 12 nyert, 3 veszített és 6 remis játszma.

IRODALOM

* **A párbér Magyarországon.** Timon Ákos miniszteri tanácsos, egyetemi tanár „A párbér Magyarországon” című nagy munkájának második, bővített kiadása jelent meg a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaságánál. Szerzőnek ez a monografiája, levéltári nyomozások alapján, mélyen járó jogtörténeti és kánonjogi alapokon fejt ki a párbérintézmény eredetét, történeti fejlődését és jelen állását. A felkutatott források oly bőségesek és tudományos felfedezései annyira kimerítőek, hogy e tekintetben egyik külföldi jogirodalom sem rendelkezik a párbérintézményre vonatkozólag hasonló terjedelmű monografiával. Nélkülözhetetlen kézikönyv ez mindazok számára, akik a párbérintézmény iránt, akár a tudomány, akár mint jogkereső felek a gyakorlati élet szempontjából érdeklődnek. A könyv előfizetési ára 10 korona.

* **Nietzsche: Tul az erkölcs világán.** Ezen a címen fordította Vályi Bódog Nietzsche híres munkáját, a „Jenseits von Gut und Böse”-t. Hasznos és szép munkát végzett, mert Nietzsche is ama kiváló közé tartozik, kiktől nagyon sokan beszélnek nálunk, de akiket mégis nagyon kevesen ismernek. A „Jenseits von Gut und Böse” mintegy dióhéjban Nietzsche egész filozófiáját magában foglalja. És amit nem talál meg az olvasó Nietzschéből a szövegben, megtalálja Lichtenbergernek, a kiváló francia essayistának, a Nietzsche-irodalom legtehetségesebb képviselőjének kitűnő bevezetésében. Az érdekes és élvezetes könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg és ára fűzve 2 korona 50 fillér, kötve 3 korona 50 fillér.

* **Székelyek a költők dalaiban.** A besztercei Székely-Társaság a felállítandó Székely tanonczotthon költségeinek megszerzésére „Székelyek a költők dalaiban” címmel könyvet ad ki. A könyv ára fűzve két, diszkötésben három korona és körülbelül kétszáz kisebb-nagyobb költemény lesz benne.

* **Molitorisz doktor rögeszméje.** Ezzel a címmel Garai Ferencz érdekesítő regényt írt, mely a Kereskedelmi Közlöny kiadásában jelent meg. A regény egy jószívmű-különcz élettörténetét foglalja magában. A különöncz az a nemes rögeszméje van, hogy öngyilkos-jelölteket tart vissza az öngyilkosságtól. Tapasztalatból jött rá arra az igazságra, hogy az öngyilkost, ha az utolsó pillanatban zavarják meg tette elkövetésében, letesz a szándékáról s meg van mentve az életnek. Amde a mentő-kéz nem mindig idejekorán akadályozza meg az öngyilkosságot. Molitorisz doktor szerelmét sem mentette meg senki s a szegény, megcsalt fiatal asszony, aki áldozata volt egy szélhámos iparlovagnak, mielőtt az orvos feleségül vehette volna, a halálban keresett menedéket. Molitorisz doktor pedig — aki nem tudta soha elfeledni egyetlen szerelmét — egész életét a jótettek szentelte. Garai Ferencz ezt a történetet mindvégig színesen írja le, végig lekötö az érdeklődést, anélkül, hogy a banálitás hibáiba esne. A mellékeselekmények élénken tarkítják a regényt, anélkül, hogy a szervi összefüggésnek ártanának. Melengethajtjuk olvasóinknak.

* **Lourdes.** Zola világhírű regényciklusának: A Három Városnak leghatásosabbja: Lourdes második kiadásában jelenik meg immáron a magyar könyvpiacra. Már azért is örömdetesnek tartjuk, hogy éppen a „Lourdes”-ot vette meg annyira a magyar közönség, mert alig van Zolának regénye, melyben olyan fényesen megvilágosodnak nagy kválitásai. A tömegek és egyesek mesteri jellemzése, a tömeg-lélek bravuros elemzése és a koncepczió nagyszerűsége egyaránt bámulatba ejti az olvasót. Cserhalny H. Irén és Gerő Attila fordításában a zolai stílus szépségei is kellőképpen érvényesülnek. A regény nagyon szép kiállításban az Athenaeumnál jelent meg és ára 6 korona.

* **Orvosi Zsebnaptár és Kézikönyv.** (Szerkesztte dr. Sugár K. Márton. Kiadja a Légrády Testvérek.) E cím alatt megjelenő Orvosi zsebnaptár évtizedek óta nélkülözhetetlen kézikönyve a magyar orvosi világnak. Évről-évre ujonnan átdolgozott és kibővített alakban a külföldi orvosi zsebnaptáraknak teljes kiszorítására vezetett. Az 1908-ik évre szóló, immár 42-ik évfolyam is becsületére válik egy a szerkesztőnek, mint a kiadó cégnek és fokozott mértékben igazolja a szakajtónak kedvező bírálatát. A zsebnaptár, tiz eredeti cikkek és gazdasági vénygyűjteményen kívül a hasznos orvosi tudnivalók egész tárháza. E mellett rövid, velős utmutatásai felette alkalmasak arra, hogy az orvost a beteg érdekében gyorsan és kényelmesen tájékoztassák. Az orvosi czimtar része pontos és megbízható. Napi jegyzetek részére negyed-éves füzetcskéik egészítik ki a tetszetős külsejű, elo-

gánsan kiállított zsebnaptárt, melyet ezek szerint melegen ajánlhatunk. Ára egész angol vászonkötésben 2 korona 30 fillér. Bérmentes ajánlott megküldéssel 3 korona 25 fillér. Megrendelhető Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában, Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

* **Az ő dala.** Magyar társadalmi regény, írta Staußenburg Donát, fordította Novelty Riza. A német hangzású írói álnév alatt magyar ember — korompai Brunswik Lajos honvéd-örnagy — rejtőzik, aki ezzel a könyvével írói rátermettségének adja tanujelét. Éles megfigyelés alapján, találóan eseteli a vidéki gentry-családok ifjainak lovaglás, vivás, vadászat, tenniszezésből és főként flirtolésből álló üres, czélnélküli életét. A könyv az újabb társadalmi regények közt figyelemreméltó helyet foglal el s hű tükröket a kisvárosi társadalmi életünknek, ércényivel, hibáival. A könyv Budapestben, Benkő Gyula Orill-féle könyvkereskedésében jelent meg. Ára 3. korona.

* **Dramaturgiai dolgozatok.** Irta Salamon Ferencz. Két kötet. A Kasszeli-alapítványból kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára a két kötetnek fűzve 14 korona, vászonkötésben 17 korona 40 fillér. A Franklin-Társulat kiadása. Salamon Ferencz nevét a magyar irodalomtörténet nemcsak mint kiváló történetírót, de mint jeles műbírálot is kegyelettől öri. Fő ércénye a dolgozatoknak gazdag gondolati tartalmuknak világosságtól ragyogó előadása. E kiválóságuk sorozza őket első sorban a magyar értekező próza java termékeihez, közvetlen Arany János prózai dolgozatai mellé. A két vaskos kötet a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s fűzve 14 korona, vászonkötésben 17 korona 40 fillérért minden könyvkereskedésben kapható.

* **A magyar dráma irányai.** Dr. Janovics Ernő, aki a magyar drámaírás irányairól könyvet írt, a felületes színházjáróban és olvasóban alkalmasint — első sorban legalább — csodálkozást fog kelteni. Mert hogy is lehetne valaki a magyar dráma önálló, artisztikus céljai- és irányaiiban? Hát akiben a könyv czime ezt a hatást keltette, jól teszi, ha elolvassa magát a könyvet is. Ez a könyv nem a drámaírás történetét bővíti új adatokkal, hanem éppen a meglévőket csoportosítja s azokból indukzió útján megállapítja drámánk fejlődésének tényezőit, származásának és pángásának okait és végül összerakja előttiink a társadalmi életet, mely drámáinknak irányt szabott és szab. Elkézd a középkornál, folytatja a renaissanceon, majd átmeny a „közönséges-különböző életkorszak” korára s kimutatja, hogy a magyar dráma sem a misztériumokban, sem az iskolai színjátékokban nem talált szülőföldjére. Bemutatja a meg-megújuló kísérleteket, melyek alapján azonban egységes irányról, de még rendszeres fejlődésről sem lehet szó egész Kisfaludyig. Dugonics és Katona bővebb méltatása után végre odaér, hogy megnevezheti a három utjelzőt, kiknek működése már céltudatosan és határozott befolyással irányítja a magyar drámát. Kisfaludy Károly, Szigligeti Edé és Csiky Gergely azok, kiknek működése irányokat szabott. Nem feledkeznek meg őriásainkról: Katonáról és Madáchról sem, de ezeknek műveit olyanoknak tartja, mint azok a „világító tornyok”, melyek fényesen ragyognak, ugyanis, különösen Madách révén nagy dícsőség is árul le reánk, de a színműírás és különösen a szoroson veti dráma ügyén egyik sem lendíthetett sokat. Szerző, amikor a magyar dráma fejlődéséről szól, összefüggésbe hozza mindig a külföldi drámairodalomával, anélkül, hogy megelégedne arról, hogy a dráma ugy nálunk, mint a külföldön mindig az élet kísérője, melyek egymással annyira szervi összefüggésben vannak, hogy elválaszthatatlanok. Ha tehát a magyar drámának rovására hirdetik, hogy iránytalan, igazságtalanok vagyunk, mert tulajdonképen nem a magyar dráma, hanem társadalmi életünk iránytalan-sága az, ami gondolkodóba eithet. Egyelőre iránytalanul megy előre társadalmi életünk és percek alatt évszázados kulturai elmaradásunkat akarjuk behozni. Ez azonban egyszerre nem megy. A könyv Benkő Gyula kiadásában jelent meg. A csinos és jónyomású könyvet minden művelt ember élvezettel olvashatja.

* **Társadalmi etika és büntetőjog.** Fiatal magyar szociálpolitikus, Mahler Lénárt, akinek tollából már több igen érdekes broszúra került ki, újabbban „Társadalmi etika és büntetőjog” címmel egy füzetet adott ki, amely a büntetőjog és az etika egymáshoz való viszonyát tárgyalja. A szerző Menger tanait fogadja el fejtegetései alapjául, amennyiben az erkölcsöt a társadalmi hatalmi tényezőktől függőnek jelenti ki. Az igen érdekes broszúra Deutsch Zsigmond

és Társa kiadásában jelent meg és 40 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

(*) **Költők és írók.** A Kisfaludy-Társaság megbízásából szerkeszti Ferenczi Zoltán. A Kisfaludy-Társaság a Franklin-Társulat áldozatkészségéből életrajzok sorozatát indította meg a fenti czim alatt. Az első kötet Csokonai színes és művészi életrajzát adja a szerkesztő Ferenczi Zoltán avatott tollából, de fokozatosan ki fogja adni a sorozatban más híres magyar és külföldi írók életrajzait is, tudatával annak a rendkívüli hatásnak, melyet a művésziesen feldolgozott életrajzok olvasása tett mindenkor és tesz ma is. A vállalat csak a magyar és külföldi irodalom vezető-alakjainak életrajzait fogja adni s természetesen a leggondosabb feldolgozásban. Így sorra kerülnek Dante, Homeros, Petrarca, Arany János, Heine, Janus Pannonius, Kazinczy, Kisfaludy Sándor, Maupassant, Sand György, Tasso, Zrínyi Miklós és még számosan, míg az életrajzok írói között ott szerepelnek legjelesebb íróink, irodalomtörténészeink és esztétikusaink, mint: Beöthy Zsolt, Heinrich Gusztáv, Alexander Bernát, Radó Antal, Csengeri János, ifi. Szinyey József, Hegedüs István, Katona Lajos, Váczy János, Molnár Ferencz, Császár Elemér, Zilahy Kiss Béla, Darvay Mór s mások. A külső kiállításában is tartalmához méltó sorozatos vállalat kötetel, a már megjelent Csokonai-kötetből itélve, díszes kartonkötésben, az illető költő vagy író arczképével ékesítve, finom papíron, tetszetős nyomással és formában jelennek meg s 2 korona 50 fillérért minden könyvkereskedésben kaphatók.

* **A Kinematográf** első száma fényes tartalommal, mutatós külsővel 16 oldalnyi terjedelemben megjelent. A lap nemcsak a mozgóképégyéssel foglalkozik, hanem kiterjed a rokonszakmákra: az amatőrfényképezésre, a gramofon- és fonográfira is, melyeknek kedvelőit a lap maga köré kívánja gyűjteni. A lap szerkesztőjén, Lenkei Zsigmondon kívül irtak az első számban: dr. Boda Dezső főkapitány, dr. Váradi Antal, dr. Gyalui Farkas, Décsi Gyula, Vári Rezső, Adorján László és mások. A hézagpótló lap 14 naponként jelenik meg. Egyes szám 50 fillér. Kiadóhivatala: Budapest, Baross-utca 59. szám.

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Köbánya, 1907 november 29. Az üzlet kissé kellemesebb volt. Heti átlagárak magyar válogatott árú 320—380 kilogr. nehéző 124—125 fill. 208—300 kgr. nehéző, 126—127. Öreg 300 kgr. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kigr.; páronként 45 kigr. életsúlylevonás és 4 százalék-engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri új K 15.70, Arpa K 16.40 Köbányán átvéve. Helyi állomány: Nov. 22-én maradt 29824 drb. Felhajtás: Belföld 394 drb. Szerbiából —, egyéb államokból 394 drb, összesen 30218 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I—X. ker.) 515 drb, belföldre 821 drb, Bécsbe 715 drb, osztrák tartományokba 306 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozott: a szállásokban elhullott 3 drb, waggonokból kirakott hulla — drb, borsókásnak találtatott 3 drb, összesen 2362 drb, maradt állomány 27.845 drb. A részvényzállásokban elhelyezve 8592 drb van.

Bécsi vásár: nov. 26. Felhajtás 13232 drb sertés; köztük 7350 drb süldő. Vásár jobb volt. Nehéző 113—115 fill. közép nehéző 106—110 fill. süldő 68—140 fill. 100 kgr.-ként élelensúlyban.

Dresdai vásár: nov. 25. A vásáron volt 2292 darab vidéki és — drb. magyar sertés; előbbieik 56—64 utóbbiak — márkán kelték; 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: nov. 23. Felhajtás 13369 darab sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 56—57, husos 50—53, silányabb — szalonna sertés — márká.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 3—4 kor., muhar 4.35 kor.-ig, alom-szalma 2.60 kor., zsupszalma 3.20 kor., szecska 3.— kor. per 50 kiló fuvaronként, házhöz szállítva. Préselt széna 3.60—4.— kor., préselt szalma 1.80—2.— kor. 50 kg.-ként a józsefvárosi pályaudvaron.

Gyapjú. (Altschul Lajostól.) Két heti teljes üzleti esend után e héten mintegy 800 zsák gyapjú lett piacunkon eladva. Ezen durva és középminőségű fajtájú gyapjúk belföldi fogyasztók részére lettek vásárolva és pedig a londoni 10 százalékos árbányatással megnyitott aukciózión képest ugyanily arányú árcsökkenéssel. A tulajdonosok a helyzet ekénti változását elfogadva, szívesen szabadulnak készleteiktől, tekintettel a nagy pénzzükségre.

Szilva, szilvaiz, szalonna. Szilva. E cikkben a forgalom a jefolyt héten szilárd irányzat és emelkedő árak mellett, élénk volt. A hozatalok a szerbiai gyűjtő-állomásokon már majdnem befejeződtek és az amugy is gyenge raktár-készletek naponta esökkennek, úgy, hogy Szerbiában a még meglévő termést

körülbelül 200 vagonra becsülik. Boszniában új áru teljesen elfogyott. Ezen körülmény folytán további áremelkedés várható, különösen a nagyszemű árunál, mely már csak kis mennyiségben fordul elő. Vételek szerbiai áruból a következő árak mellett történtek: 115—120 drb.-os 14.75—5 kor., 95—100 drb.-os 16.25—16.50 kor., 80—85 drb.-os 19.25—19.50 kor. és 70—75 drb.-os 21.75—22 kor. 50 kg.-ként az ottani állomásokon. — Szilvaíz szintén jó keresletnek örvendett és gyenge kínálat mellett 16.50—16.75 koronát ért el, mely áron a cikk továbbra is keresve maradt. Az eladók visszatartóak és 17 koronát kérnek árujukért. — Táblaszalonna. E cikk után jó vételkedv mutatkozott, mi által a hét elején az árak 1 koronával emelkedtek. A hét vége felé, erősebb sertésfelhajtás folytán, az irányzat lanyhább lett és a 3—100 tábla-szalonna 57.50—57 koronát ért és 4—100 56 koronáért vétetett. Ezen áron szép forgalom fejlődött ki és nagyobb tételek beraktározás céljaira fedeztettek. — Disznósír. E cikk után az érdeklődés nem volt oly nagy, árban nem volt változás. Gyenge előállítás mellett a budapesti disznósíráért 73—73.50 koronát kértek 50 kilogrammonként.

Petroleum. A tömeges rendelések következtében, melyeket a gyárak az uralkodó kocs- és szénhiány miatt nem képesek teljes mértékben fogadtatni, az árak mérsékelten feljebb mentek. A Kőolajfinomítógár Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következő: fiumei kristály-kőolaj 38.50 kor., fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 32.50 kor., fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 30.50 kor. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlyval, hordóval Budapestre bármint szállítva értendő.) Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Ásvány-kenőolajok. A Kőolajfinomítógár Részvénytársaság kenőolaj-gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következő: fiumei 0. sz. tisztítóolaj 21.— kor., fiumei 1. sz. orsóolaj 31.— kor., fiumei 2. sz. könnyű gépolaj 35.— kor., fiumei 3. sz. nehéz gépolaj 41.— kor., fiumei 4. sz. vulkán (henger) olaj 2.— kor., fiumei 5. sz. fénytelen olaj 25.— kor., fiumei 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 43.— kor., hengerolaj, sötét 69.— kor., 00 jegyű hengerolaj, világos 74.— kor. (100 kg. tisztasúlyért, hordóval, valódi göngysúlyval, Budapestre szállítva.)

Szerkesztői üzenetek.

Orvosnövendék. Nem abban van a hiba, mintha az orvoskísaszonnyok kevesebbet, vagy többet tudnának a férfi orvosoknál, ami pedig a betegrel való bánást, ápolást és vizsgálatást illeti, hát ebben meg éppen jóval tultesznek rajtuk, — hogy a közönség egy nagy része és mondjuk ösztintén, egy igen nagy része mégis idegenkedik a női orvosoktól, az részint a helyzet szokatlanságán, részint pedig az új dolgok iránti szinte ösztönszerű ellenszenvvel. Hiába mi már megszoktuk, hogy férfiorvos vizsgáljon és gyógyítson, tehát több a bizalmunk is benne, a híres orvosprofesszorok — ami különben tisztán időkérdése is lehet — mind férfiak és lévén az ember egészsége az ő legnagyobb kincse, ebben a dologban nincsen kedvünk az új áramlattal rajtuk kísérletezni. A nők még bizalmatlanabbak orvostársaink iránt, hibáikat nem hogy feltárnák előttük, de még leplezik is, mert ugyan melyik nő vallja be hibáját egy másik nő előtt? O a női vetélytársát látna benne, nem pedig a komoly tudóst, aki — nem kíváncsiságból kérdezősködik, hogy a szép női testen hol is a hiba? Valószínűleg idővel minden megváltozik, hiszen az idő a legjobb orvos, amely még az önké sebt is begyógyítja. Üdvözlétet köszönjük.

A. Erzsike. Alsóvásárd. Elég ritka dolog, hogy egyszeri látásra már megszeresse két ember egymást. A vonalmak egyenlőtlen körülmények között nőnek, lehet, hogy az egyiknél már elérték a legmagasabb fokot is, amikor a másiknál még fakadozóban vannak. A szerelem nem egyetlen ütközet, hanem hosszú háború. Ön mindenesetre várja be, amíg „ellensége” támadni fog. Minél nehezebb lesz a diadal elnyerése, annál nagyobb lesz az öröm felette. Meghívását előre is köszönjük, az elért sikerhez máris gratulálunk.

Jogász. Ezek még nem ütnek meg a mi mértékünket. Tessék rövidebbeket s többet küldeni, hogy válogahassunk közöttük. A zenésítésért tessék Vincze Zsigmond karmester a Királyszínházban, vagy Kern Aurélnak fordulni a Budapesti Hírlap szerkesztőségében.

K. K., Ruttka. Ruttkaik illetőségű. Születési, illetőségi bizonyítvány, maturali bizonyítvány, ha még nem 21 éves, szülői beleegyezés; ha államköltséges akar lenni, szegénységi bizonyítványt, ha önköltséges vagyoni bizonyítványt az édes apjától. Ahhoz a hadkiegészítő parancsnoksághoz, ahol lakik, szolgabíró-ság utján.

Z. Szilárd. Akinek a levelet írta, valóban nem volt Pesten. A versek fönni fognak.

Moár. Nem közölhetők.

V. T. Jönnek.

Erdélyi. Használhatják nevüket.

V. Géza szemlész. Megüzentük már csak a szerülte figyelmét, hogy az említett gyermeklap már megszűnt.

N. L., Szapáryfalva. Még nem hagyták jóvá. Ugy értesítették, hogy legközelebb sorra kerül. Nincs akadály.

B. L., Tállya. Kívánságának eleget tesszünk.
B. G., Vác. Szívesen felveszik az apró hirdetések közé a rendes díjszabással. Tessék a kiadó-hivatalba beküldeni.

Szabadság. Fenti üzenetünk önnek is szól.
Cz. J., Aranyos. Nem nyert.

D. Gy., Besztercebánya. Tessék az Athenaeum r. t.-hoz (Rákóczi-ut 54.) fordulni, ott, mint a hivatalos lap mellékletét teljes szövegében megkaphatja.

Műkedvelő. Singer és Wolfner kiadásában megjelent „Műkedvelő szindarabok tára”-ból tessék választani. Jegyzéket szívesen küld a fenti czég.

A. B. Kassa város vásárait a következő napokon tartja: január 20, május 3, június 27, augusztus 15, november 19-iki hetében hétfőn, kedden és szerdán, ezenkívül minden hó első szerdáján országos baromvásár van.

K. P., Kolozsvár. Amint láthatja, nagyon szívesen állunk előfizetőink rendelkezésére. 1 dollár = 100 cent = 4 korona 25 fillér. 1 bécsi lat pedig = 1.750 deagramm.

K. B., Székesfehérvár. Kívánságára itt közöljük a burgonya termelési helyére vonatkozó tőzsdei szokásokat: „Dunántúli burgonya” alatt értetik a Dunántúli tizenegy megyében termelt burgonya. „Felsőmagyarországi burgonya” alatt értetik a Nógrád, Esztergom, Hont, Bars, Zólyom, Liptó, Árva, Turóc, Trencsén, Nyitra, Pozsony, Szepes, Sáros, Abaujtorna, Gömör és Kishont, Borsod, Zemplén, Ung és Bereg megyékben termelt burgonya. „Nyírségi burgonya” alatt értetik a Szatmár, Szabolcs, Hajdu, Bihar, Szilágy, Ugocea, Máramaros megyékben termelt burgonya. „Bánásági burgonya” alatt értetik a Bácsbodrog, Békés, Csongrád, Arad, Torontál, Temes és Krassószörény megyékben termelt burgonya. „Erdélyi burgonya” alatt értetik a Királyhágoni megyékben termelt burgonya.

D. Gy., Dunaföldvár. A tőzsde szabályzata szerint: „Tiszavidéki buza” alatt oly buza értendő, mely jelleg tekintetében megfelel a Békés vármegyében és Csongrád, valamint Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék Tisza balparti részeiben termelt buzáknak, amelyek s mely a nevezett, vagy ezekkel szomszédos területeken termelt. „Fejérmegyei buza” alatt pedig oly buza értendő, mely jelleg tekintetében megfelel a Fejérvármegyében termelt buzáknak, amelyek s mely a nevezett, vagy ezekkel szomszédos területeken termelt.

Hortobágyi. Nem közölhetjük.

K. Gy., Ligetbánya. Eddig nem huzták ki.

Jules Petit. Nem közölhetjük.

S. Gy., Csak születési bizonyítvány. Egy koronás bélyeg. Ha kiskoru szülő, vagy a gyám beleegyezése. Főszolgabíró utján.

Cs. H. Zoltán. Nem hozzuk.

N. K., Geise. (Zala megye.) Mindhárom kérdésre csak a Zala vármegyére érvényes szabályrendelet határozománya adhatnának tökéletes feleletet, jobban mondva a járási szolgabíró, szíveskedjék hozzá fordulni.

L. Károly. Ki nem huzták.

T. L., Bodófalva. Nem nyert.

L. M., Miava. Sorsjegye nem nyert.

N. J., Várpalota. Háziiparral való foglalkozáshoz segédkezett nyújt a földmivélségi minisztérium. Ha elegendő számban vannak ily háziipari tanfolyamon résztvevni kívánó közéleti-lakosok, a miniszter a vármegyei gazdasági egyesület közbenjöttével rendeztet háziipari tanfolyamot.

K. F., Kassa. Abban teljesen igaza van, hogy a magyar zenének is úgy kellene fejlődnie és ekképpen ugyanazt a fejlődési színvonalat elérnie, mint a hogy fejlődött és a népiesből művészi tökéletességet ért el a magyar nyelv. Petőfi lírája, Arany János epikája a néptől vette a maga isteni erejét, ugyan azon az uton fejlődhetik csak a magyar zene is, hiszen a mi zenénk egy a mi nyelvünkkel. És amíg zeneköltőink az idegen nemzetek mintájára szerzik alkotásaikat, se magyar operáról, sem pedig magyar klasszikus zenéről nem lehet szó. A nép lelket a nép ajkán élő dalát kell a klasszicizmusig felemelni, ahogy nyelvünkkel és népdallamunkkal Petőfi, Arany János tette, akkor aztán meg fog születni a magyar klasszikus zene is.

Kékszemű 17. Dehogy is haragszunk és dehogy is kérjen bocsánatot tőlünk, amiért „alkalmatlankodott”. Kedves levelét igaz örömmel vettük és kérjük továbbra is, csak tessék teljes bizalommal fordulni hozzánk, készséggel megfellelünk minden kérdésére. Egyelőre tehát íme: 1. Fehér ruhában mehett némi sötét diszszel, a virág pedig nagyon is odaillik a habba, a nagy, kíváncsi leányszemek mellé. 2. Talán lelketalenség is tőlünk, ha azt tanácsoljuk egy fiatal leánynak, hogy most még ne táncoljon és ne is daloljon, hanem érje be a csendesebb szórakozással, de viszont lelkiismeretünk szerint, csak ezt üzenhetjük: ön pedig számol ugy-e kisasszony, a mi lelkiismeretünkkel is. 3. A csokrot a vőfély viszi. 4. Ajándékot csak a menyasszonynak adjon, mindenesetre valami kedves kézimunkát. 5. Ha a vőfély és ön között barátságosabb a viszony, adhat neki, viszonzó figyelemből is — egy kisebb kézimunkát. 6. Hogy a sógort tegezze-e, ezt az ottani, önközösti szokás határozza meg. Itt pedig újból ismétljük, hogy csepp kedvünk sincs haragudni „alkalmatlankodásáért” és mindenkor szívesen látjuk további sorait.

L. Béla. Levélben nem válaszolhatunk. Ugy most, mint az előbb beküldött verseiben van ugyan tehetség, de részint a nyelv nehézkessége, részint pedig a témák nagyon is köznapisága miatt azok lapunkban nem közölhetők. Válogassa meg irni valóját szigorubb szabattalossággal, a magyar nyelv gyönyörű sajtáságával; tiszta folyékonyaságával nagyobb gondal bányák és akkor szívesen közöljük verseit. Egyelőre azonban jóval kevesebbet írjon és elsősorban nem a közönségnek, hanem önmagának, így tanul meg aztán a nagyközönségnek is írni.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 30. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Némethi János dési törvényszéki aljegyzőt a besztecerzei törvényszékhez jegyzővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Román László okleveles tanítót a nintaroveczi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá; a temesvári ítélőtábla elnöke Kupkay Miklós vingai lakos, végzett joghallgatót a temesvári ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká és a dési pénzügyigazgatóság a számosújvári adóhivatalhoz Zöld Sándor számosújvári lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ifj. Láng Mihály aradvármegyei segédtanfelügyelőt a nyitra vármegyei segédtanfelügyelőhöz ugyanebben a minőségben, Faur Tivadar sistaroveczi állami elemi iskolai tanítót a kövármetei állami elemi iskolához és a gyulafehérvári törvényszék elnöke Ruzs József abrudbányai járásbírói hivatalosolóját saját kérésére a gyulafehérvári törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. A soproni törvényszéknél törvényszéki bírói, a besztecerzei adóhivatalnál díjas, a makói adóhivatalnál pedig díjtalan gyakornoki állásra 2 hét; — Hódmezővásárhely város törvényhatóságánál két II. oszt. rendőri, a dettai járásbírósnál III. oszt. hivatalosolói állásra 4 hét és a pozsonyi fővárhivatalnál ugyancsak hivatalosolói állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

november 29. nov. 30.		november 29. nov. 30.	
m é t e r		m é t e r	
Duna	Székesfehérvár 0.85 0.85	Tisza	M.-Sziget 0.05 0.15
	Passau 0.98 1.08		Tokoháza 0.10 0.—
	Linz 1.58 1.51		V.-Námény 1.20 1.19
	Bécs 1.60 1.54		Tokaj 0.97 0.94
	Pozsony 0.10 0.12		Lisztaföld 1.10 1.17
	Komárom 0.99 0.98		Szolnok 0.— 1.18
	Budapest 0.41 0.41		Csongrád 1.82 1.82
	Paks 0.42 0.48		Szeged 1.22 1.23
	Mohács 0.8 0.88		T.-Bocsa 0.98 1.00
	Gombos 1.48 1.44		Titel 0.84 0.80
	Djvidek 0.81 0.57		Hoór 1.17 1.18
	Pancsova 0.18 0.11	Óndava	Hoór 0.80 0.80
	Orszova 1.00 0.94	Tapoly	Bártfa 0.88 0.10
	Morva-falu 0.25 0.29	Bédrog	Ladmóc 1.38 1.87
	Zelina 0.98 0.10	Sala	Zalca 0.40 0.41
	Trencsén 0.00 0.02	Hernád	H.-Némét 0.40 0.40
	Szered 0.27 0.27	Berettyó	Margitta 0.03 0.01
	Szt.-Gothárd 0.30 0.—		B.-Ujfalu 0.81 0.82
	Sárvár 0.04 0.04	Kőrös	Cemea 0.82 0.25
	Győr 1.24 1.31		N.-Várd 0.25 0.—
	Várasd 1.58 1.56		Botenyos 0.20 0.83
	Zakány 0.20 0.20		Tenke 0.80 0.—
	Bács 0.75 0.03		Gurahonc 0.28 0.28
	Rétek 0.88 0.87		Borosienő 0.45 0.45
	M.-Szerdah. 0.86 0.81		Hökös 0.40 0.46
	Záprál 0.32 0.32		Gyoma 0.40 0.41
	Szék 0.75 0.07		Gy.-Fehérvár 0.88 0.58
	Hérvicze 1.50 1.46		Gy.-Fehérvár 0.08 0.08
	Dece 0.56 0.58		Sohorsó 1.46 1.43
	Szatmár 0.08 0.08		Makó 0.55 0.54
	N.-Majlány 0.— 0.—		K.-Kostély 0.47 0.52
	Munkács 0.08 0.10		Kiszlet 0.43 0.40
	Hemonna 0.— 0.02		Temesvár 1.01 1.00
	Pécseny 0.10 0.—		Bécskerék 0.12 0.54

IDŐJÁRAS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. november 30-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánk időjárásában lényeges változás tegnap sem történt. Némi csapadék itt-ott ma reggelre is fordult elő. A hőmérséklet maximuma: Fiumében 14 C° és minimuma: Botfalun -4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az ország északkeleti felében helyenkint csapadék és nyugat felől hőszűrés várható.

Állomás	Legnagyobb mín. 700 +	A hőmérséklet utolsó óráján	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmér. szept.	
					csap.	mín.	max.	mín.
A.-Sziget	65.8	5.2	NE	1	—	7	4	
Ungvár	64.2	6.5	SE	1	—	7	1	
Kőszár	64.9	0.5	—	—	—	4	1	
Losonc	64.6	3.0	SW	0	—	5	3	
Ógyalla	75.3	4.0	SE	1	ny	9	3	
Budapest	65.6	6.0	SE	1	4	—	6	
Hérvény	67.0	—	—	—	—	5	1	
Köztevény	62.1	2.2	—	—	—	6	1	
Pécs	67.5	4.4	W	2	—	8	4	
Zágráb	67.8	2.1	—	—	—	6	2	
Fiume	67.5	11.0	—	—	—	14	10	
Szeged	66.7	5.0	W	1	4	—	7	
Temesvár	66.7	5.7	NW	1	4	—	7	
Nagyvárad	64.9	5.2	W	0	4	4	10	
Kolozsvár	65.0	1.1	—	—	—	5	0	
Nagyszobon	65.9	2.4	SW	1	4	—	2	
Szatmár	—	0.0	—	—	—	—	—	
Bécs	—	3.4	—	—	—	—	—	
Aradvár	—	3.3	—	—	—	—	—	
Szolnok	—	3.2	SW	0	4	—	5	
Komárom	—	4.0	NW	1	4	—	7	
Magyar-Ovár	—	1.5	W	1	—	—	4	
Sopron	—	0.8	S	2	—	—	6	
Kézak	—	3.6	W	1	—	—	6	
Cirkvenca	—	9.0	—	—	—	—	14	
Dobozon	—	5.0	SE	1	ny	10	5	
Kacsokmót	—	5.8	W	3	4	—	6	
Óroszháza	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	—	5.8	W	4	4	—	9	
Zombolya	—	5.8	SW	1	4	—	7	
Verecska	—	4.8	SE	1	4	—	9	
Órosva	—	—	—	—	—	—	—	

1902. 1903. 1904. években 10 első díjat kitüntetve

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)

Teljes jótállás kitünő eszélésért!

KALLAI LAJOS-féle hírneves villamos benzinkocsi mobil eszélőgépek, melyek gépész a nélkül bárki által könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

GOZDGEPEK BECSERÉLTETNEK.

Ezen motorok több 100 példányban kitünően működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kádfarkú, Somogygye. Tóth Péter bagyi földművelő, Csantavér, B. R. M. G. Biró József földművelő, Ozgárd, Pest megye. Olcsó árak részlete. Árjegységek ingyen.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

OSEKELY RÉSZLET-FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

A GYOMOR egészségben való megőrzése

Az az emésztés megtartásán, előmozdításán, szabályozásán és az elhanyagolt székrekedés elhárításán alapul. Egy kipróbált, a károsított étvágyelőszerű, emésztés előmozdító és enyhén laxatív hatású, mely a moró-tojásból készült, kiváló minőségű, hibás diart, meghűlés és elhanyagolás által előidézett székrekedést, mint gyomoréget, székzsorulást, mértékletesen enyhe tisztító és gőrszerű tájékozódást szolgálja és megszünteti, az a

dr. Rósa-féle gyomorbalzsam,

Fragner B. prágai gyógyszerárúháza, FÜGYELM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.

FŐRÁKTÁR FRAGNER B. oszák. és kir. udvari szállító a „Fekete Sas” Prága, Kleinselte 208. Neruda-g. sarok

Nagy üveg 2 kor., Egy kis üveg 1 kor., Az összes előleges boltokban után 1 kis üveg K. 1.50, 1 nagy üveg K. 2.00, 2 nagy üveg K. 4.70, 4 nagy üveg K. 8.— 14 nagy üveg K. 22.—, Ausztria-Magyarország bármely részében bérrel kaphatók meg. Raktár Ausztria-Magyarország gyógyárában, Főraktár Török 1.-nél Budapesten.

Több mint 65.000 darab készült

Emmerich kávépörkölők

Több mint 65.000 darab készült

Magyarországban is a legismertebbek és leginkább használtak, mert munkaképességükkel a legjobbaknak bizonyultak. Szállítható 3, 5 8-300 kg. ürtartalom nagyságban. Kézelt gépjárműre. Legújabb szerkezetek. Szabadalmazott

GYORSPÖRKÖLŐK

kiöntővel, páramentesen hűtenek.

Előnyös szab. gyorspörkölők kézi üzemre. Man-kagyöző kávé-, fűszer-, gyógyfü- stb. őrlők.

EMMERICH GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE.

Czím: EMMERICH MASCHINENFABRIK UND EISENGIESSEREI IN EMMERICH AM RHEIN.

A világ legjobb zongorája

Winkelmann zongora

Winkelmann zongora

ZEITTER ÉS WINKELMANN

braunschweigi udvari zongoragyár főraktára: azelőtt: Párisi-utca 2. most: Erzsébet-tér 10. szám I. emelet, Deák Ferencz-tér sarkán.

Mindenemü zongorák és pianók kölcsön kaphatók új és keveset használt állapotban 250 frttól 2000 früg.

Zongorák és pianók kölcsön kaphatók. Ugyazintén szakszerű bővítések, javítások és hangolások legpontosabban eszközöltnék.

ANGELUS zongorajátéskészülék magyarországi vezérképviselése.

Déli vasút.

Az elkezo-, haló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1907. évi téli menetrendben.

Elkezo kocsik. Budapest d. v. - Prágerhof között. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Prágerhof érk. délután 2 óra 07 perc. Menettartam: 6 óra. Prágerhof ind. délután 3 óra 10 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam 6 1/2 óra.

I. II. oszt. halókocsi. Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 1/4 óra. Velence ind. 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 10 óra.

I. II. közvetlen kocsik Budapest d. v. - Franzensfeste között négy I. oszt. hálókocsi. Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Franzensfeste érk. d. u. 2 óra 32 perc. Menettartam: 18 és fél óra. Franzensfeste ind. este 6 óra 24 p. Budapest d. v. érk. reggel 10 óra 12 p. Menettartam: 15 1/4 óra.

I. II. oszt. közv. kocsik. Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 p. Velence érk. d. u. 2 óra 15 p. Menettartam: 18 1/4 óra. Velence ind. délután 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 20 óra.

I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v. - Udine között. Prágerhofon át (nov 15-től) a szent-pétervári-wiennai express vonathoz való csatlakozással Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Udine érk. este 10 óra 58 perc. Menettartam: 15 óra. Udine ind. reggel 5 óra 45 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 16 óra.

Budapest d. v. - Abbazia-Fiume között. Prágerhof-St-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Fiume érk. délelőtt 9 óra 40 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam: 14 1/4 óra.

Budapest d. v. - Triest között. Prágerhofon át. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Triest érk. este 9 óra 02 perc. Menettartam 13 óra. Triest ind. reggel 7 óra 55 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 13 háromnegyed óra.

Budapest d. v. - Pakrácz között. Nagykanizsa - Barcsen át. Budapest d. v. ind. este 10 óra 00 perc. Pakrácz érk. d. u. 1 óra 20 p. Menettartam: 15 és fél óra. Pakrácz ind. d. u. 2 óra 50 p. Budapest d. v. érk. regg. 6 óra 30 p. Menettartam: 15 1/4 óra.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

Ék bármily nemi betegségben szenvednek

min haugyos és hólyagbajok, húgyveszélykötök, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujkoros bántalmak (gypsi) az ártalmas utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfi erő elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nőknél fohoroltyás méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógyításmóddal legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. (4) kir. osztály főorvos országos híró és a legnépszerűbb az évek fennálló rendelés intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-nál 24. sz.

Kezelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időnként hangyás és hólyag bajok vizsgálata villamos árammal történő gyógyítással.

Vidékiek levelekre kimorl ó választ és szakmájuk lazasolati nyomat, gyógyszerrel gondoskodva loss. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Kiválások a 48-as pártból.

Kavarodás a kiegyezés körül.
(Saj. Tud.)

A független pártból, mint köztudott Kiváltak többen már, Kilépett Barta, Hentaller És Dobroszláv se vár.

Kivált a székely Nagy György is És folyt. következik, Mert kilép sorra mindenki Ki békát nem eszik.

És szájrul szájra jár a hír, A hír rendszerint szálló Hogy FEHÉR Kereszt Gyógyszert volt A legelső kiváló...

Ripp.

Első Alföldi Cognacgyár R. T. és Szeszfinomítógyár Kecskeméten.

0 Császár és Királyi Fensége József Főherceg kamarai szállítója.

Ajánlja: legkiválóbb fajta gyártmányait, ugymint:

Barackpálinka
Barack crème
Radial Elixir
48-as likőr
Barackcognac
Kecskeméti keresztés
Keserü menyecske likőr és egyéb hírneves

Kecskeméti különlegességeket valamint saját szeszfinomítójában lepárolt legkiválóbb és legmagasabb fokú szeszből készült

Alföldi fehér keresztés

+

sósborszeszt,

melynek hatása egyszerűen meseszerű.

Alföldi fehér keresztés sósborszesz

a hű házibarát igazi háziszert.

Az Alföldi fehér keresztés sósborszesz egyedüli gyártója az

: : Első : :

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

Kecskeméten

0 cs. és. kir. fensége József főherceg kamarai szállítója.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT
 SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR.
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
 Budapest, Thonet-udvar.
 Különlegességek, család házak, iskolák, kaszarnyak, irodák stb. részére. — Százszázalékosan van belőle használatban.
 Valódi csak ezzel a védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
 Prospektust és költségvetési ingyen és bérmentve.
 Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Ki nem hallotta még hírét!!
 Taká s' világhírű szabadalmazott állítható gyomorvédő-öve és gyomor- és hátvédő öve, igazán áldásos hatásúak, amely a gyomorba jutó, gyomorgörcsöt, hasmenést, hasi kergést rögtön megszünteti. De mint egészséges biztosíték is nagyon sokan egész családok is viselik, de ott aztán nincs is betegség hanem csupa öröm és vigas, mert minden járvány és minden betegség egyedül biztos előszere. A gyomorvédő öv ára: szamú mely legidőbbekre alkalmas 4 kor. II. számú inkább termelőkre 5 korona. Hátvédővel, gyomor- hasi- és derek védő. I. sz. 6 kor. 50 fill. II. sz. 8 korona 50 fill., ezt nagyon sokan meglátják helyett is, különösen az intelligens osztály, ezt hasznosabb, kényelmesebb és erősebb is, mert melegítő és szabályozható és nem bolhatosnak, rendelésnél a derek köré és férfi vagy női irandó. A ki e lapra látják, a pénzét természetesen megkötés bérmentve kapja, külföldről 2 kor.-val több küldendő. Szélesbírdi a világ minden részébe, a feltaláló özvegye: **TAKÁTS DANIEL NAGYVÁRAD**, Sorompó-utca. E cím megőrizendő.

Gummi övszerek
 a legbiztosabb vagy tiszta francia, angol és amerikai gyártmányú különlegességek
 Gummi-hölgyag 12 drb. 12 mlt., kisebb — 1 — frt 15 nagyobb — 1.20.
 12 drb. legfin. vékony és nyúlékony, minden drb. saját védjeggyel ellátva — 2.50 és 3 — frt
Neverrip JUNO
 Örv. védés, mely övszer kizárólag csak nálam kapható.
 6 darab 3 forint,
 12 „ „ „ „ 2 frt 75.
 Cepot amerikai (rövid) 12 drb. legfin. — 2 — és 2.50 frt
 Hálóbögyag 12 drb. legfinomabb — 2 —, 2 —, 4 — és 5 —
MINTAGYÜJTEMÉNY
 Összeállításban 12 darab 2 — frt, 24 darab 4 — frt
 angol acél rugóval,
Sérvkötő, drbja — 2 —, 3 — és 3 —
 (heretartó) drbja 25,
Suspensor 50, 80 krajcár és 1 —
 (havihaj ellen) 4 drb. boté-
 tel, darabja 2.50 és — 5.50
Diana-öy teljesen teliszarva 1.50
 Irrigator 1.50 és — 2 —
 Használat utasítás, valamint részletes bőrgyógyezék hivatalra ingyen és bérmentve. Széküldés titoktartás mellett bérmentve.
TROPP MÖR 84
 Bpest, VII. Kerepesi (Rákóczi)-ut

Elsőrendű uri-szabó üzlet
 Kizárólag mérték szerint
 Oszi zakkó öltöny Raglán v. téli-kabát 40 és 50 kor.-ért Dus választék bel- és külföldi szövetekben.
 Nyáron készült egész rinom télikabátok 50 koronáért kaphatók.
 Mechlovits és Fái törv. bej. uri szabók,
Budapest, V., Váci-körut 76.

Seidler Vilmos
 Budapest, V., Lipót-körut 22. sz.
Szállít: Kész gőzszervelvényeket, — nyers és megmunkált phosphorbronz-öntvényeket, 40 kgr. szilárd-ságu és 25% nyúlásu mangán-bronczot, továbbá legmodernebb szerkezetű csiszoló-gépeket, szerszámgepeket, mint: revolver-pádot, maró- és furógépeket, gyorsesztergápadot, stb. — Csiszoló korongokat, olvasztó tégléket, szerszámokat és egyéb műszaki cikkekét.

Magyarnak Pécsi Kémetnek Bécsi
 Ne küldjék pénzükét külföldre.
 Kockázat kizárva, Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.
 Legnagyobb raktár! Legelőcsőbb árak!
 «Körtes» ébresztő óra külön szerkezettel, 1 haranggal — K 8.—
 Dupla csengős — — — — — 4.—
 Ejjel világító számlappal, 1 haranggal — 4.—
 Vasutas ébresztő, legjobb minőségben — 5.—
 Toronyharang ébresztő óra, kellomes csengésű fall óra — 7.—
 • Oszták vagy csak áru 1 koronával előcsóbb. •
 Megrendelés legelőcsőbb postautalványon csak külsőn.
 Ki esen lapra hivatkozik, megkapja 3000 ábrájú árjegyzékemet ingyen és bérmentve.
Schönwald Imre órásmester és Pécsi óraszerző

Hölgyeim!
 Nagy karácsonyi szövet vásár!
 Az általános kedvezőtlen viszonyok folytán az őszi és téli áruraktár nagyrészen visszamaradt. — Miután új helyezek arra, hogy őszi és téli szövet ujdonságaimon még ez idényben tudjak karácsonyi nagy szövetvásárt rendezek és a teljes raktárt: selyem, bársony, mosókélme és ruhaszövetekből
December hó 31-ig
 saját beszerzési áramon adom el.
 Eladásra kerülnek:
 5000 vég mindennemű a legdivatosabb ruha szövet — 38 krtól feljebb
 10.000 vég különböző minőségű mosó kélme, pongyola és bluz (lanelle és Delaine) — 21 krtól feljebb
 800 vég Kord (reczés) ruha bársony minden színben (az idény ujdonsága) stb., most — 85 kr.
 Tesek fizetemet felkeresni és meg fog győződni arról, hogy ruhaszövet szükségletet egyedül csak nálam veheti meg mecsé, meg soha nem letezett előző áron.
 Mintakát vidékre csak gyorsu és mosó kelméből ingyen és bérmentve küldök.
 20 koronán feletti megrendeléseket bérmentve küldök.
WEINER MÁTYÁS
 női divatruháza
 BUDAPEST, VI., ANDRASSY-UT 3. SZ.
 A világhírű „Zsolnai fényposztó” elárulatóhelye.

255.359/07 szám Magyar királyi Államvasutak.
Nappali gyorsvonat a Tátrába.
 A téli évadban a Tátrába utazó közönség kényelmére 1907. évi december hó 14-től 1908. évi február hó 17-ig az alább megjelölt napokon Budapest Keleti pályaudvarról Tatra-Lomnicra és vissza «Tatra-Express» elnevezéssel közvetlen nappali gyorsvonatok helyzetének forgalomba l. és II. osztályu kocsiakkal és buffetkocsival.
 E vonatok Budapest keleti pályaudvarról Tatra-Lomnicra minden vasár- illetve ünneppont megelőző napon, vagyis 1907. évi december hó 14, 21, 24, 28, 31, 1908. évi január hó 4, 11, 18, 25, február hó 1, 8 és 15-en, Tatra-Lomniczról Budapest keleti pályaudvarra pedig minden vasár- ille vo ünneppont követő napon, vagyis 1907. évi december hó 18, 23, 27, 30, 1908. évi január hó 2, 7, 13, 20, 27, február hó 3, 10, és 17-én közlekednek az alábbi menetrend szerint.
 Budapest keleti pályaudvarról Tatra Lomniczra:

Budapest keleti p. u.	indul	délelőtt	9:15
Hatvan			10:26
Kel-Kapolna			11:09
Füzesabony			11:27
Miskolc		délután	12:26
Zsolca			12:32
Hidasnémeti			1:23
Kassa			1:58
Margittalva			2:49
Igló			3:41
Poprad-Felka			4:19
Tatra-Lomnicz	érkezik		5:00

 Tatra-Lomniczról Budapest keleti pályaudvarra:

Tatra-Lomniczról	indul	délelőtt	10:10
Poprad-Felka			11:04
Igló			11:35
Kisladna		délután	12:42
Abos			12:54
Kassa			1:20
Forró-Encs			2:07
Zsolca			2:36
Miskolc			2:49
Füzesabony			3:48
Hatvan			4:47
Budapest keleti pályaudvar	érkezik		5:55

 E gyorsvonatok a díjazabá-szerű rendes gyorsvonatu menetdíjak fizetése mellett (a mérsékelt áru menettéri jegyek kizárásával) vehetik igénybe; express, ill. luxus vonatu póttelék és vonatokon nem számítatik.
 Egyébként a «Tatra-express» vonatokon való utazás csakis azon utazóigazolványokkal van megengedve, amelyek a fenálló határozmányok szerint a keleti expressv-onatokon is érvényesek.
 Magyar királyi államvasutak igazgatóságá.

Van-e már gyermeküknek Horgony-Köepítő-szekerénye?
 Ha igen, akkor ne mulassa el, azonnal a legújabb köepítő-szekerény-árjegyzékét lent jegyzet cztől nekérni, hogy annak alapján a következő köepítő-szekerényt kényelmesen kiválasszthassa.
Ha azonban gyermeke még nem bír na k egy Horgony-Köepítő-szekerényt vagy tévedésb l egy „Horgony” védjegy nélküli szekrény, az az egy utáztat birtokában vannak, akkor Önre nézve a legújabb árjegyzék kétszeres fontossággal bír, mert a legpontosabb felvilágosítással szolgál minden egyes Horgony-Köepítő-szekerényről
 és lehetővé teszi Önnek, hogy gyermekel számára a megfelelő nagyságu szekrényt kényelmesen kiválasszthassa. Mindenesetre azonban saját érdekében tessék megtartani, hogy csak a Horg ny jeggyel ellátott szekrény a több mint egy negyed század óta jónak bizonyult Richter-féle eredeti gyártmány minden egyéb köepítő-szekerények csak hamisítványok.
 A gazdagon illusztrált árjegyzékben a Horgony-Híd köepítő-szekerények, Horgony-Rakásjátások és Golyó-Moznikjátékok, s b. leírását találjuk.
Valódi csak a Horgonnyal!
Richter F. Ad. és Ta. Cs. és kir. udv. és kam. szállító.
 Iroda és raktár: **BÉCS** Gyár: I., Operngasse 16. XIII l. «Hetzling».
 Radolfstadt, Nürnberg-Ölten (Svájc), Rotterdam, Szt. Petervár New-York.
 A ki zenekedvelő, az kérjen árjegyzékét a híres Imperator zenetömlőkről, beszélőgepekről és Horgonyhanglémezokről is.

KÖNYV a KÖNYVRŐL
 ezimű irodalomértésítőt minden irodalombarátnak ingyen küldi, ha egy levelező-lapon kéri
Franklin-társulat
 könyvkiadóhivatala
 IV. kor., Egyetem utca 4.
 — Postafiók: 214. szám. —

DIESEL-motorral
 a tényleges lóerő
 óránkint csak 1 fillérbe kerül.
 Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel kőszögesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
 Budapest.

Ez idén rendkívül nagy választék

valódi
perzsa szőnyegekben

minden létező fajta és minőségben

Agobián és Adorján

IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota).

*Eredeti Indiai, Perzsa, és Török
hímzések.*

AGRARIA

Kérje
minden
gazda
az összes

**Gazdasági Gépek
árjegyzékét**

Levélezim.

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. sz.

ekék,
vetőgépek,
gőzcséglők,
motorok stb.-ről.

AGRARIA

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: **E. GABORIAU.**

TIZEDIK FEJEZET.

Hosszu szünet követte Lecou magyarázatát. Plantat és Gendron annyira el voltak merülve gondolataikba, hogy nem hallották azt a halk recsenést, amely a kertből felhallatszott. Lecou-nak azonban finom volt a hallása s azonnal fel-emelkedett és óvatosan kikémlelt az ajtón.

— Ön némi ezélszt tett az előbb, — kezdte újból a békebíró, — hogy még más észrevételei is volnának, melyekről nem tett említést; nem mondaná most el azokat nekünk?

— Mindenesetre. Megkérdeztem a gróf komornyikját, hogy urának összes cipői meg vannak-e, utána számolta őket és kijelentette, hogy egy pár orosz-bőr cipő, amelyet a gróf reggel felvett, eltűnt, ugyszintén egy nyakkendő is hiányzik.

— Akkor az ön feltevése a házi cipőkkel és selyemkendőkkel helyesek, — felelte Plantat. Lecou nem válaszolt, hirtelen maeskaügyes-séggel felugrott az ablakpárkányra és onnan levetette magát a kertbe.

A két visszamaradt odasietett az ablakhoz, egy zuhanást hallottak, majd egy félig elfojtott felkiáltást, utána a porond csikorgását topogó lábaktól.

A nyári nap már egészen szürke volt. Kődök imbolyogtak és úgy látszott, mintha e köd a fákön függne függöny gyanánt. Így csak homályosan lehetett odafigyelni, hogy mi történik lent a kertben.

Két árnyék látszott, akik felemelt karokkal rohantak egymásnak; megragadták egymást s vadul birkóztak.

Mindez azonban oly gyorsan játszódott le szemük előtt, hogy a két néző, akik eleinte a meglepetéstől szólni sem tudtak, időt sem talál-

tak a segítségre. Éppen amint készülődtek, felkiáltott nekik Lecou vidám hangon:

— Ne fáraszták magukat uraim, már kezembem van a gazficzkó, hozom önöknek.

Néhány pillanattal később felnyit az ajtó. — Itt hozok önöknek egy jó ismerőst, — szólt Lecou és belökte Robeletet, akinek kezei Lecou zsebkezdőjével össze voltak kötözve.

A kuruzsló szinte megmagyarázhatatlan jelenléte nem lepte meg annyira a békebíró és Gendron doktort, mint azon férfi látása, aki Gendron egykori segédjét vas marokkal tartotta.

Ez Lecou lenne, a detektív? Bár az ő hangja és ruhája volt, de hová lett a simán szétválasztott fákószőke haj és vörhenyes pófaszakáll?

Az ablakon egy öreges ur ugrott ki, akinek arckifejezése majd intelligens, majd együgyű volt; de aki most az ajtón belépett, az fiatal ember volt, nemes szép fejjel, görög-klasszikus metszésű arccal, tüzes szemekkel és sötét göndör fürtökkel.

A nyakán az álla alatt meg volt sebesítve, amelyből szivárgott a vér.

— Lecou ur! — kiáltotta végül a békebíró.

— Igen Lecou, még pedig az egyszer a valódi Lecou látják önök, amint a valóságban él. Azután odafordult a foglyához, egyet lökött rajta s így szólt:

— Előre!

A gyógyfűszedő leesett egy székre, de Lecou öklei most sem engedték el őtet.

— Ön álóltözetben volt? — kérdezte még mindig csodálkozva Plantat.

— Igen, ez hozzátartozik a mesterségünkhöz! — felelte a detektív — és nincs talán tíz ember, aki tudná, hogy milyen a kinézése valóban. Most azonban a viaskodásnál ez a ficzkó megfiosztott szép szőke hajamtól és szakállamtól.

— De ön vértzik! — kiáltotta egyszerre a békebíró és az orvos.

— Óh nagyon jelentéktelen az egész! A gazficzkónál egy hosszú hegyes kés van, de csak annyi ideje volt, hogy megkarczoljon vele. Elrontottam a mesterkedését.

Csak most kezdett a békebíró Robelettel foglalkozni

— Mit kerestél itt? — kérdezte tőle.
— Én, — én, — akartam, — azaz a békebíró urnak oly ritka szép orchideái vannak a melegházban...

— Te lopni akartál? és ehhez kellett neked az élesre fent kés? — nevetett Lecou. — Majd én megmondom neked, hogy mi volt a szándékad. Boszantott téged, hogy a titkod el van árulva és egész egyszerűen örökre el akartad zárni a száját annak, aki beszélhetne erről! Robelet nem válaszolt semmit.

Plantat, aki egész idő alatt elgondolkozva ült, most csak ennyit mondott:

— Talán nagyon is vigyázatlan voltam, idő-előtt beszéltem róla!

— Óh nem, ellenkezőleg, — szólt közbe Lecou — nagyon is jó így! A vizsgálóbíró a mi feltevéseinknek így inkább fog hitelt adni, ha ezt a ficzkót bizonyíték gyanánt kiszolgáltatjuk; el fogja hinni és meg fogja érteni, hogy az előbbi büntény és a mostani eset közt, mely foglalkoztat bennünket, némi összefüggés van.

— De mit kezdünk most el ezzel a ficzkóval? — szólt közbe Gendron dr.

— A békebíró urnak lesz itt a házban valami helyisége, ahová bezárhatjuk őtet; ha szükséges, megköttözöm őtet kötéllal.

— Itt mellettünk van egy ablak nélküli sötét kamra; — mondta Plantat. — Öreg könyveket, irásokat, újságokat őrizek benne.

Ezzel kinyitott egy tapéta-ajtót, egy második vassal pántozott tölgyfaajtó, lánczsal és tolózárral ellátva tünt elő; a békebíró kinyitotta s Lecou belépett, hogy a kamrát megtekintse.

— Hiszen ez valóságos kis erőd! — mondta megtekintés után Lecou. — Az ilyen ficzkók számára teremtetett hely!

S minden további szó nélkül belökte Robeletet.

Lecou feloldotta a kezeit, a doktor pedig egy üveg vizet állított be neki.

— A világosságról mindenesetre le kell mondanod, — mondta a detektív. — Képes volnánk nekünk itt kivilágítást rendezni.

(Folyt. köv.)

Gőzeke-, BÁRDI.
kocsirud-, spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali.

**Acetylen-
lámpák**

Bárdi József
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL,
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
(Fővárosi Orfeum mellett).
Arjegyék ingyen és bérmentve.

BERLINI VIKTORIA

Általános Biztosító Részvény-Társaság. Alapítatott: 1853. évben
Biztosítási állomány 1906. december 31-én ———— 1.646.205.807 kor
Összvagyon 1906. december 31-én ———— 715.487.698 :
Bevétel az 1906. évben ———— 146.055.961 :
Nyereség az 1906. évben ———— 80.900.048 :

Különös előnyök:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmi féle alapon sem támadható meg.
Parbaí vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék és ez után az egész biztosítási összeg fizetetik ki halálesetben.
Világkötvény: Kezdetől fogva tartózkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve.
A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
Legmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után, **Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése** 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül eszközölhető.
Háborúbiztosítás teljesen költségmentesen.
Nyereségnyeresésedős: A tiszta nyereség 90%-a a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1906. évre a biztosítottaknak a nyereség 93%-a, azaz 28,752,229 korona utaltatott át mint nyereségnyeresés. — Már 1878 óta egy az összdíjbevetések 20%-ával emelkedő nyereségnyeresés fizetetik.
Példa: 10.000 koronára szóló megélés és halál esetére 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves egyén részére összesen 6060.— koronába kerül.
Rövid, világos biztosítási feltételek, tartarások nélkül. Ügyes képviselők alkalmaztatnak
Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére.
Budapest, V. ker., Széchenyi-utca 1. szám

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

ABBAZIA

GRAND HOTEL BRISTOL

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, világos világitás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyúló összes szobák erkélyvel ellátva. Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilátás a Quarnero egész vidékére.

A Bristol-szálloda Igazgatója

RUDOVITS W.
tulajdonos.

PÉNZSZEKRENYEK GELLÉRI ÉS SCHULLER CZÉGNÉL BUDAPEST, IX., RAKOS-U. 4.

GYARTANAK: TÜZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRENYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNTSZEKRENYEKET, ANYAKÖNYVI SZEKRENYEKET, PÁNCZÉLSZEKRENYEKET ÉS PÁNCZÉLSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.

Allandó nagy raktár. Arjegyék ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dal.

Nem, nem akarlak én szeretni,
Csak megcsodállak messziről.
Elég egy izzóbb, szilajabb szó
S fehér világod összedől.
Nem, nem akarlak én szeretni.

Ha utadon hozzádszegődnék,
Talán üdvösség várna rám,
De régi bum read vetődne
S borongna homlokod haván,
Ha utadon hozzádszegődnék.

Mint fényt az árny, mint éj a nappalt,
Röptében lelkem ugy kísér,
Amerre jársz: ott van nyomodban,
De elveszit, ha utolér,
Mint fényt az árny, mint éj a nappalt...

Endrődi Béla.

(Az amerikai indiánokról.) Mikor Kolumbus Amerikát felfedezte, azt hitte, hogy Indiába jutott el s ezért az Amerika területén talált embereket is „indián”-oknak nevezte el, mely elnevezés máig rajtuk maradt. Nevezik őket „rézbőrűeknek” is, ami szintén tévedésen alapul s onnan származik, hogy némely törzs festette magát olyan festékekkel, mely bőrtet vörösbarnává, rézszínűvé tette s az európaiak ezt a bőr természetes színének gondolva, rézbőrűeknek nevezték az előttük idegen, ismeretlen népfajt.

Amerika őslakói azonban koránsem egy fajhoz tartoznak, sőt nagyon is különböznek egymástól testalkatra, műveltségre s nyelvre nézve egyaránt. S a mint tudjuk, hogy pl. az „európai” elnevezés alatt nem egy nemzetet, hanem nagyon is sokat kell érteni, éppen így van ez az indiánokkal is.

Mindazonáltal általában két nagy csoportra szokták az indiánokat osztani, u. m. észak-amerikai és dél-amerikai indiánokra.

Amazok bátor és sok nemes tulajdonsággal bíró emberek, erős, szilárd természetűek, sárgás-barna bőrszínűek, hajuk fekete, de sem szakáluk, sem bajuszuk nem nő. Kétféle lovasok és vadászok vannak köztük s nagyon szeretik hajukat madártollakkal felékesíteni. Hajdan, míg sok volt a bölény és szarvas, leginkább ezek vadászatából éltek az indiánok, de mióta a fehér faj egyre jobban benépesíti a területeket s a bölények és szarvasok is nagyon megfogytak, az indiánok rohamos pusztulásnak indultak, mivel fő élelmi forrásuktól cseletek. Most még az Egyesült-Államok északi és nyugati részeiben, valamint Kanadában él pár százezer, melyek azonban különböző törzsekhez tartoznak.

Dél-Amerikában az indiánok száma több millióra tehető, akik azonban számtalan törzshöz tartoznak és lényegesen különböznek Észak-Amerika indiánjaitól. Sokan még saját ősi nyelvüket beszélik, mások pedig romlott spanyol, vagy portugál nyelven beszélnek. Vannak köztük alig ismert törzsek is, melyek az őt rengetegekben csatagolnak s halászzattal, vadászattal tengetik életüket. Sok fajhoz tartozván, testalkatuk s szokásaik is nagyon különbözőek. Általában sötétebb barnák, mint az észak-amerikaiak.

Gyakran emlegetik közülük vadságuknál, elmaradottságuknál fogva a botokudokat, akik a brazilai parti hegységben laknak. A nevüket a portugál „botok” szótól kapták, ami hordódugót vagy csapot jelent. Ezeknek az indiánoknak ugyanis az a különös szokásuk van, hogy alsó ajkukat s fülezimpáikat keresztül fúrván, rá egy hordócsap, vagy dugóhoz hasonló fadarabot erősítenek. Nevük tehát ennyit jelent: dugósok, vagy csapósok.

Teljesen meztelenül járnak s nyilakkal és dárdaikkal vannak fegyverezve. Igen kegyetlen népség, a miért a szomszédos más faj indiánok előtt is felettébb gyűlöletesek. Még a tizenhetedik században hatalmas nép volt a botokud, mostanában azonban már számuk ezeknek is nagyon megfogyott.

(Különös számítások.) Valaki kiszámította, hogy az az erő, melyet Párisban naponta készszerítéssokra pocsékolnak, elég volna arra, hogy egy gömzödőnyet Párisból Lyonba vigyen. Ha ki akarnák használni az a lehetőséget, melyet Párisban azért fújtak ki, hogy a tíz éven aluli gyermekek levesét kihűtsék, ez az erő elég volna arra, hogy segítségével egy há-

romárboozos hajó Párisból Brestbe evezzen. Az összes párisiak haja levágva, összekötözve és összefonva egy hat méter hosszú és három centiméter vastag hajókötetet szolgáltatna. Ha összeszednék a világon az összes vízecsépeket, melyeket az abszinthivók este öt és hét óra között mérges pálinkájukba öntenek, ez elég volna arra, hogy egy perc tartamig a Rajna schaffhauseni vízcsépe ábrázolja.

(A csincsilla-vadászat.) A legdrágább prémek közül való a csincsilla bőre. A csincsilla a rácsalók családjához tartozik és Dél-Amerikában a nyugati Andes-hegységben, különösen déli Peruban igen nagy számban él. Fegyverrel nem igen cihető el, mert ha nem sérül meg halálosan, elszökik a vadász elől, a legmeredekebb sziklahasadékba buvík, ahová lehetetlen követni. A beuszilított indiánok hurokkal vagy erre betanított szelidített perui menyéttel fogják, míg legujjában dinamitot is használnak a fogásához. Mindenféle növényből, füvekből óriási hálókat fonnak, ezt azokon a sziklákon helyezik el, amelynek környékén a csincsillák tartózkodnak. A háló közepébe dinamitot tesznek zsinórral, melyet meggyújtanak és várják a hatást. Kis idő múlva óriási robbanás! A csincsillák rémülve hagyják ott buvóhelyüket s mezevarodva szaladgálnak a fonott hálón. Ezt a pillanatot használják ki az indiánok s mindenféle fegyverrel annyit pusztítanak el belőlük, amennyi csak a hálóba került.

(A próféta szakállja.) Egy görög újságnak írják Brüsszélből, Kis-Azsiából, hogy Kenan József, az odaváló ipariskola tanára, Mohamed próféta szakállából két szörszálat, mely Kenanra örökségképpen maradt két mecsetnek ajándékozott. Az egyiket az igazi mecsetnek, a másikat pedig az Ibrahim Bastchi mecsetnek. Mindkét szörszálat mint ereklyét az előirt formások között helyezték el és a legnagyobb tisztelettel őrzik. A két mecsetet az igazhívó muzulmánok most zarándokhelylyé avatták. A próféta szakállja a mohammedánusoknál mindig különös tiszteletben részesült, olyannyira, hogy rája esküsznek az igazhívók.

Rem

művészet

jó üzleteket,

nagy forgalmat elérni,

ha ügyesen és hatásosan reklámozunk. **Hogyan, hol és mikor** hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az évek óta legnépszerűbb

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál,

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő

Budapest, Erzsébet-körut 41. sz.,

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pártatlan pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

200 naptár kizárólagos hirdetés-felvételi helye.

Vidéki lapok központi hirdetési osztálya

Vinamos vasuti
reklam vállalat.

Alapított
1896 - ban.

ÉVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELŐNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
 ÁRUKÉNYEK 2000°RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

A MINT AZ ARANYNEMÜN
 MEGVIZSGÁLJA A FÉMJELE-
 ZÉST UGY VIZSGÁLJA MEG

Nº 4711.

**KÖLNI VIZÉNEK
 ZÖLDARANYJELZÉSÉT.**

Ez a jele a minőségnek

MINDENÜTT KAPHATO.

HA FÁJ A FEJE,

24 pasztillát tartalmazó doboz 1 kor 20 fill.

néfőlévőzék hanem használható azonnal

Beretvás-fele MIGRAIN-pasztillát

minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható.

Forrás: Beretvás Tamás Gyógyszerésznél Kispeszt, Rákóczi utca 2.
 Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Teljes közlömüberendezések
 valamint egyes alkotórészek. Gyárúkenésű, valamint Reller-rendszerben

IPAR- és MEZELI VASUTAK
 a sínok, kocsik, csatlók, v. v. kocsik, kocsivassalatrészek stb.

Motorok és lokomobílok
 benzín-, gáz- és gőzüzemre. Garancia melléti felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
 valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gépszakmabéli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhető

SCHLESINGER ALAJOS-nál
 BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRUT 30. SZÁM,

Magy. kir. államvasutak üzletvezetője HRAD,
 29864/II. szám.

Verseny tárgyalási hirdetés
 III. rangú talpfák szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1908. évben évenként szükséges 8000 urb. III. rangú talpfák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatos órák alatt a szállításra vonatkozó és különleges feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők. Az általános feltételek ára 50, a különlegeseké pedig 30 fillér darabonként, melyhez posta szállítás esetén, bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ivenként 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok és az ivenként 30 filléres magyar okmánybéllyel ellátott ajánlati felhívások ezen küldcímekkel a pályázati a 29864/07. számú pályázati hirdetményben kört III. r. talpfákra" 1908. évi január hó 8-ik napjának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztályának irodájához benyújtandók, vagy postán beküldendők.

Felírt napon déli 12 órakor a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél az ajánlatok felbontásának napján, mely alkalommal, az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Bánalpenz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50% készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban 1908. év január hó 7-ik napjának déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában letétező, esetleg posta után oda beküldendő.

Azon te ok, kik a postakártyapénztár cheque forgalmában bent vannak a bánalpenzt a postakártyapénztár után is lehetnek. Az ajánlatban a bánalpenz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó, hanem igazolásul csak a bánalpenz feladását bizonyító postai feladó levény vagy esetleg letéti jegy másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kitöltött, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított, vagy vakart szövegű, pecsételt le nem zárt, sértett borításba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg táviratiilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánalpenz előlegesen is nem tételtett figyelembe nem vétetnek.

Az üzletvezetőség.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Bizos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztővel, hólyagbajt, sebeket, bujakört (syphilis), bőrbetegségeket, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, ömlesztést és a nek utóbbiakat, ideg- és hatgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7 8-ig.
 Budapest, VIII., Jozsef-körút 2.
 Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógy siker.

Hogy lehet a beteg ember ismét egészséges? Új Gyógymód!

A modern orvosi tudomány leghiresebb vivmánya a **Kataphoresis** — **gyógymód!**

Rendkívüli gyógyhatása

a legsúlyosabb bántalmaknál is oly csodálatra méltóan érvényesül, hogy a biztos eredmények folytán a tisztelőidj a betegség gyökeres és teljes gyógyulása után fizethető.

E sehol nem létező kedvezményt azon betegek is igénybe vehetik, kik hosszú, éveken át tartó betegségük, vagy azok súlyos következménye miatt a gyógyulásra már minden reményt föladtak. E korszakalkotó gyógymód hazánkban egyedül

Dr. Mitzger
 hirneves intézetében
Budapest,
 Teréz-körút 44 sz.

nyer alkalmazást. — Hitelesen kimutatható, hogy közel 67 ezer beteg hagyta el teljes gyógyultán az intézetet.

Külön osztályok a férfiak és nők részére; külön gyógytermek az idegbetegségek, önfertőzés utókövetkezményei, elgyengült vagy teljesen elvesztett férfierő, impotentia, hátsérincz-, gyomor- és bélbántalmak, külön vérsiphilis és bármely súlyos utóbajainál, szájr-, gége-, torok-, orr-, szem- és fülbajok, külön a húgy-ivarszervi bántalmak, régi krónikus folyás és égési tüneteknél, vizeletzavarok hólyag-, vesébántalmak, aranyérről, külön a csúszkószóvny- és hűdési állapotok, fejbántalmak és bőrbajok gyógyítására.

Az intézet, mely pártatlan gyógyisikerei révén világszerte, mint egyike a legjobbnak van elismerve hazánkban mint speciális szakintézet megközelíthetetlen magasságban áll, sőt a külföldi gyógyhelyeket is messze túlszárnyalja, minek legkényesebb bizonyítéka, hogy a betegnél minden kockázat már előre ki van zárva, miután bármely régi eredetű gyógyíthatatlannak tartott bantalomnál és a tisztelőidjat teljes felgyógyulása után fizetheti a beteg.

Gyógyítást az intézet csak személyes és szakszerű alapos vizsgálat után fogad el, mely tehát a beteg személyes megjelenését legelőször feltétlenül szükségessé teszi, mert csak a legújabb vizsgálati eszközök segítségével megállapított diagnózis alapján lehetséges célravezető, eszényi tudományos gyógykezelés és ennek alapján teljes sikerű gyógyeredmény. Prospektust és levelekre felvilágosítást díjtalanul küld az intézet.

Az intézet — **egész nap nyitva.**